

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΉΔ'

Πέμπτη 14 Μαρτίου 2019

ΘΕΜΑΤΑ

Α. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Άδεια απουσίας των Βουλευτών κ.κ. Κ. Σκρέκα και Θ. Παραστατίδη, σελ. 5376, 5422

2. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητές από το 2ο Γενικό Λύκειο Δάφνης, το 11ο Γυμνάσιο Ιωαννίνων, το Γυμνάσιο Birkerød της Δανίας, το 3ο Γυμνάσιο Ελευθερίου Κορδελιού Θεσσαλονίκης, το Γυμνάσιο Αξιού Θεσσαλονίκης, το 6ο Δημοτικό Σχολείο Χαϊδαρίου, το 2ο Δημοτικό Σχολείο Αρχαγγέλου Ρόδου, το 77ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης και το 3ο Δημοτικό Σχολείο Σταυρούπολης Θεσσαλονίκης, σελ. 5378, 5396, 5401, 5402, 5410, 5413, 5416, 5422

3. Ειδική Ημερήσια Διάταξη:

Αποφάσεις Βουλής:

Συζήτηση και λήψη απόφασης επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (δεύτερη ψηφοφορία), σελ. 5373 - 5436

4. Ανακοινώνεται επιστολή του Βουλευτή του ΠΑΣΟΚ - Δημοκρατικής Συμπράταξης, κ. Δημητρίου Κρεμαστινού προς τον Πρόεδρο της Βουλής, σελ. 5376

5. Λήψη απόφασης (δεύτερη ψηφοφορία) επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής, σελ. 5416 - 5435

6. Ανακοίνωση του αποτελέσματος της διεξαχθείσας (δεύτερης) ψηφοφορίας για την αναθεώρηση του Συντάγματος, σελ. 5423 - 5425

7. Ανακοινώνεται επιστολή του κ. Παναγιώτη Καμμένου, Προέδρου των ΑΝΕΛ, με την οποία ενημερώνει ότι για λόγους υγείας δεν είναι εφικτό να παρευρίσκεται στη σημερινή συνεδρίαση που αφορά τη συζήτηση και λήψη απόφασης επί των προτάσεων αναθεώρησης διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με το άρθρο 110, παράγραφος 119 του Κανονισμού, όπως επίσης και στην ψηφοφορία, σελ. 5416

8. Επιστολικές ψήφοι επί της (δεύτερης) ονομαστικής ψηφοφορίας, επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σελ. 5416 - 5422

9. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 5373, 5378, 5382, 5389, 5395, 5396, 5398, 5399, 5405, 5409, 5415, 5416, 5423

Β. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ανακοίνωση του δελτίου επικαίρων ερωτήσεων της Παρασκευής 15 Μαρτίου 2019, σελ. 5373

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΒΟΥΤΣΗΣ Ν. , σελ. 5396 - 5412

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ Γ. , σελ. 5423
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν. , σελ. 5384 - 5396
ΚΟΥΡΑΚΗΣ Α. , σελ. 5423 - 5436
ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ Δ. , σελ. 5412 - 5423
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. , σελ. 5373 - 5384

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Α. Επί της Ειδικής Ημερήσιας Διάταξης:

ΒΑΚΗ Φ. , σελ. 5399, 5400
ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Ε. , σελ. 5391
ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ Φ. , σελ. 5410
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Μ. , σελ. 5384
ΓΚΙΟΚΑΣ Ι. , σελ. 5382
ΔΟΥΖΙΝΑΣ Κ. , σελ. 5374, 5378, 5388, 5389
ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ Σ. , σελ. 5395
ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ Μ. , σελ. 5393
ΚΑΡΡΑΣ Γ. , σελ. 5401
ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ Δ. , σελ. 5396
ΛΕΒΕΝΤΗΣ Β. , σελ. 5413, 5415
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α. , σελ. 5378
ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ Κ. , σελ. 5402, 5403, 5405, 5408
ΜΙΧΑΛΟΛΙΑΚΟΣ Ν. , σελ. 5411
ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ Θ. , σελ. 5390, 5391
ΠΑΠΠΑΣ Χ. , σελ. 5380, 5382
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ Ν. , σελ. 5386
ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ. , σελ. 5376, 5378, 5407, 5408
ΤΖΑΒΑΡΑΣ Κ. , σελ. 5398
ΤΡΑΓΑΚΗΣ Ι. , σελ. 5388, 5389
ΤΣΙΠΡΑΣ Α. , σελ. 5403, 5405, 5407, 5408, 5409

Β. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ Γ. , σελ. 5423
ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Ε. , σελ. 5389
ΒΟΥΤΣΗΣ Ν. , σελ. 5396, 5398, 5399, 5405, 5409
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν. , σελ. 5386, 5389, 5391, 5395
ΚΟΥΡΑΚΗΣ Α. , σελ. 5423
ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ Δ. , σελ. 5415, 5416
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ Ν. , σελ. 5389
ΤΣΙΑΡΑΣ Κ. , σελ. 5395
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. , σελ. 5373, 5378, 5382

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΒΡΟΥΤΣΗΣ Ι. , σελ. 5409
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ Δ. , σελ. 5415
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. , σελ. 5400
ΣΙΜΟΡΕΛΗΣ Χ. , σελ. 5415

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

ΙΖ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Δ'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΉΔ'

Πέμπτη 14 Μαρτίου 2019

Αθήνα, σήμερα στις 14 Μαρτίου 2019, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.15', συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία της Γ' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Πριν εισέλθουμε στην ειδική ημερήσια διάταξη, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαίρων ερωτήσεων της Παρασκευής 15 Μαρτίου 2019.

Α. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Πρώτου Κύκλου (Άρθρο 130 παράγραφοι 2 και 3 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 415/12-3-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Πειραιώς της Νέας Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Κατσαφάδου προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με θέμα: «Αλλαγές στα τιμολόγια της ΔΕΗ».

2. Η με αριθμό 419/12-3-2019 επίκαιρη ερώτηση του ΣΤ' Αντιπροέδρου της Βουλής και Βουλευτή Λάρισας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Γεωργίου Λαμπρούλη προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με θέμα: «Να σταματήσει η εγκατάσταση αιολικών πάρκων στις βουνοκορφές των Αγράφων».

Β. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δεύτερου Κύκλου (Άρθρο 130 παράγραφοι 2 και 3 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 418/12-3-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Θεσσαλονίκης του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Ιωάννη Δελή προς τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, σχετικά με την υπουργική απόφαση με θέμα: «Εισαγωγή φοιτητών σε τμήματα μουσικών σπουδών».

2. Η με αριθμό 400/4-3-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Αττικής της Νέας Δημοκρατίας κ. Αθανασίου Μπούρα προς τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Επαναλειτουργία του Γενικού Λυκείου Μαγούλας ως εξεταστικό κέντρο».

3. Η με αριθμό 394/27-2-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Αχαΐας της Δημοκρατικής Συμπαράταξης κ. Θεόδωρου Παπαθεοδώρου προς τον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής, με θέμα: «Διορισμός Τομεακού Γραμματέα του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής».

4. Η με αριθμό 395/1-3-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Θεσσαλονίκης της Ένωσης Κεντρώων κ. Ιωάννη Σαρίδη προς τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Μπλοκάρει τα όνειρα των μαθητών η νέα υπουργική απόφαση για την εισαγωγή φοιτητών στα μουσικά τμήματα της χώρας».

5. Η με αριθμό 405/5-3-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Β' Αθηνών του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Πανα-

γιώτη Κουρουμπλή προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με θέμα: «Ανταποδοτικά τέλη μεγάλων υδροηλεκτρικών σταθμών».

6. Η με αριθμό 401/4-3-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Β' Αθηνών της Νέας Δημοκρατίας κ. Μιλτιάδη Βαρβιτσιώτη προς τον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής, με θέμα: «Απαράδεκτη η κατάσταση στον χώρο φιλοξενίας προσφύγων - μεταναστών στη Σάμο».

7. Η με αριθμό 399/4-3-2019 επίκαιρη ερώτηση του Ανεξάρτητου Βουλευτή Β' Πειραιώς κ. Δημητρίου Καμμένου προς τον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής, σχετικά με την έκθεση ανάλυσης κινδύνου για το 2019 του Frontex όπου εμφανίζεται ότι η μεταναστευτική πίεση παραμένει υψηλή στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

8. Η με αριθμό 388/26-2-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Πειραιώς της Νέας Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Κατσαφάδου προς τον Υπουργό Εσωτερικών, με θέμα: «Η Κυβέρνηση προαναγγέλλει επιλεκτική κατάτμηση δήμων με μικροκομματικά κριτήρια, λίγο πριν τις δημοτικές εκλογές, προκαλώντας σύγχυση και αναστάτωση».

9. Η με αριθμό 389/26-2-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Έβρου της Νέας Δημοκρατίας κ. Αναστασίου Δημοσχάκη προς τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Προκήρυξη θέσεως καθηγητή Σηροτροφίας – Μελισσοκομίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης».

10. Η με αριθμό 279/15-1-2019 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Ηρακλείου της Δημοκρατικής Συμπαράταξης κ. Βασιλείου Κεγκέρογλου προς τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, με θέμα: «Άμεσες ενέργειες για να ενταχθεί η Κρήτη στο μεταφορικό ισοδύναμο».

ΑΝΑΦΟΡΕΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (Άρθρο 130 παράγραφος 5 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 4659/3-1-2019 ερώτηση του Βουλευτή Δράμας της Νέας Δημοκρατίας κ. Δημητρίου Κυριαζίδη προς τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, σχετικά με τη λύση της σύμπραξης του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (ΔΠΘ) - ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΑΜΘ).

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Αποφάσεις Βουλής: συζήτηση και λήψη απόφασης επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (δεύτερη ψηφοφορία).

Σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κα-

νονισμού της Βουλής, η απόφαση της Βουλής που διαπιστώνει την ανάγκη Αναθεώρησης του Συντάγματος και καθορίζει ειδικά τις αναθεωρητέες διατάξεις λαμβάνεται με δύο ψηφοφορίες που απέχουν μεταξύ τους έναν (1) τουλάχιστον μήνα.

Σύμφωνα με το άρθρο 119 παράγραφος 6 του Κανονισμού της Βουλής, οι δύο αυτές ψηφοφορίες είναι ονομαστικές και η δεύτερη ψηφοφορία αφορά τις διατάξεις που εγκρίθηκαν κατά την πρώτη ψηφοφορία και με τις πλειοψηφίες που ορίζονται από το άρθρο 110 παράγραφοι και 2 και 4 του Συντάγματος.

Αντικείμενο της σημερινής δεύτερης ψηφοφορίας είναι οι προτεινόμενες για αναθεώρηση διατάξεις του Συντάγματος, που συγκέντρωσαν στην πρώτη ψηφοφορία στις 14 Φεβρουαρίου 2019, 151 και άνω ψήφους. Οι διατάξεις που στην πρώτη ψηφοφορία συγκέντρωσαν λιγότερες από 151 ψήφους δεν τίθενται σε ψηφοφορία ως μη εγκριθείσες κατά την πρώτη ψηφοφορία.

Ως προς την οργάνωση της συζήτησης, σύμφωνα με την από 7 Μαρτίου 2019 απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων, προτείνω η διαδικασία να έχει ως εξής: Να τοποθετηθούν οι εισηγητές και οι ειδικοί αγορητές, καθώς και τα μέλη του Προεδρείου της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος για δεκαπέντε (15) λεπτά, οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι για δώδεκα (12) λεπτά, ο αρμόδιος Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για δεκαοκτώ (18) λεπτά. Επίσης, μπορούν να λάβουν τον λόγο, εφόσον το επιθυμούν, οι Πρόεδροι των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, σύμφωνα με το άρθρο 97 του Κανονισμού της Βουλής.

Στη συνέχεια, μετά τη λήξη της συζήτησης, θα ακολουθήσει ονομαστική ψηφοφορία δι' εκφωνήσεως, η οποία θα διεξαχθεί με ψηφοδέλτια επί των αναθεωρητέων διατάξεων.

Το Σώμα συμφωνεί με την πρόταση αυτή;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Το Σώμα συνεψήφισε.

Τον λόγο έχει λοιπόν ο εισηγητής του ΣΥΡΙΖΑ κ. Κωνσταντίνος Δουζίνας, για δεκαπέντε λεπτά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΟΥΖΙΝΑΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Καλή σας μέρα. Καλημέρα στους αγαπητούς και τις αγαπητές συναδέλφους.

Και θα είναι μια καλή μέρα και για τη Βουλή και για την κοινοβουλευτική δημοκρατία. Γιατί σήμερα φτάνουμε στο τέλος της πρώτης φάσης της συνταγματικής αναθεώρησης, μιας διαδικασίας που άρχισε το 2016 με την πρωτοφανή κοινωνική διαβούλευση, συνεχίστηκε στην Ολομέλεια και στην Επιτροπή της Αναθεώρησης και σήμερα καταλήγει αυτό το πρώτο ημίχρονο. Οι δεκαοκτώ συνεδριάσεις της επιτροπής χαρακτηρίστηκαν από υψηλό επίπεδο συζήτησης που συχνά θύμιζε πανεπιστημιακό συνέδριο, αλλά και από τον σεβασμό της αντίθετης άποψης. Η υψίστη κοινοβουλευτική διαδικασία υπήρξε και υψίστη έκφραση πολιτικού πολιτισμού. Επομένως θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στο Προεδρείο και τη Γραμματεία της επιτροπής, στον κ. Μιχάλη Σπουρδαλάκη, στον Πρόεδρό μας, τον κ. Νικόλαο Παρασκευόπουλο, στον κ. Γεώργιο Κατρούγκαλο, στον κ. Κωνσταντίνο Τασούλα και σε όλους τους άλλους γενικούς και ειδικούς εισηγητές των κομμάτων. Τα Πρακτικά της Βουλής αποτυπώνουν μια σημαντική διαβούλευση που θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για το δίκαιο και την πολιτική της χώρας μας.

Μερικά πραγματολογικά στοιχεία: Σήμερα έχουμε, όπως είπε η κυρία Πρόεδρος, προς ψήφιση σαράντα τρεις προτάσεις που έλαβαν 151 ή περισσότερες ψήφους στις 14 Φεβρουαρίου. Τριάντα δύο από αυτές έρχονται από τον ΣΥΡΙΖΑ. Οι περισσότερες, όμως, πήραν και ψήφους από άλλα κόμματα ή μεμονωμένους Βουλευτές. Τέσσερις ξεκίνησαν από τη Νέα Δημοκρατία και επτά είναι συμπληρωματικές προτάσεις μεμονωμένων Βουλευτών.

Στην αρχή της διαδικασίας η Νέα Δημοκρατία την αποκήρυξε και απειλήσε με μη συμμετοχή. Εντούτοις, αναγκάστηκε να συμμετάσχει. Και σήμερα, στο τέλος της διαδικασίας, νομίζω μπορούμε να πούμε ότι έχουμε κερδίσει μια μεγάλη κοινοβουλευτική επιτυχία με την αποδοχή μιας ευρείας σειράς σημαντικών διατάξεων. Φτάσαμε, όπως είπα, στο ημίχρονο αυτής της σημαντικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, μιας μεγάλης νίκης για τη Βουλή

μας και το πολίτευμά μας. Οι αναθεωρήσεις του 2001 και του 2008 είχαν χαρακτηριστεί ως άνευρες και άφησαν ένα μικρό θεσμικό αποτύπωμα. Αντίθετα, η σημερινή πρόταση με τις λίγες αλλά σημαντικές συναινέσεις και τις πολλές ιδεολογικές και πολιτικές αποκλίσεις έχει αποκτήσει, νομίζω, μια δυναμική, ένα momentum. Θα αφήσει μια ισχυρή θεσμική αποτύπωση για τις εκλογές και την επόμενη Αναθεωρητική Βουλή.

Οι αποκλίσεις, οι αντιπαράθεσεις δεν αποτελούν, βέβαια, έκπληξη. Το Σύνταγμα εκφράζει την ισορροπία των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων τη στιγμή της θέσπισης της αναθεώρησης και της ερμηνείας του. Οι θεσμικές αυτές πράξεις δεν είναι ιδεολογικά, αξιακά ή πολιτικά ουδέτερες. Αποτελούν πεδίο αντιπαράθεσης μεταξύ συγκρουομένων ιδεολογιών, αντιπάλων κοινωνικών συμφερόντων. Βρίσκονται, δηλαδή, στον πυρήνα της πολιτικής. Οι προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ και της Νέας Δημοκρατίας σκιαγραφούν την Ελλάδα του αύριο. Δίνουν μια γλαφυρή εικόνα των δύο σχεδίων που θα συγκρουστούν: από τη μια, το όραμα για μια προοδευτική Ελλάδα δημοκρατίας και κοινωνικής δικαιοσύνης και από την άλλη, η συνέχεια του παλιού, του business as usual, των ανισοτήτων και της κοινωνικής αδιαφορίας. Το Σύνταγμα της Ελλάδας των πολλών, της κοινωνικής πλειοψηφίας, αντιπαράκειται με αυτό των λίγων, της παραδοσιακής και της νέας ελίτ.

Είχαμε λεπτομερή συζήτηση των διάφορων προτάσεων, των δικών μας και των άλλων, στην προηγούμενη ολομέλεια. Σήμερα θα επικεντρωθώ στη συνεκτική και προοδευτική τους φιλοσοφία, στο σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ για την ανάταξη της κοινωνίας μας. Δύο αξίες το διαπερνούν και κάνουν την πρόταση συνεκτική: η ισότητα και η δημοκρατία. Οι προτάσεις μας έχουν τέσσερις άξονες: για το κοινωνικό κράτος, την εμβάθυνση της δημοκρατίας και την κοινωνική σταθερότητα, τα δικαιώματα και τη συμμετοχική δημοκρατία και τέλος, τον θεσμικό εκσυγχρονισμό.

Ο πρώτος άξονας αναφέρεται στην επανεκκίνηση του κοινωνικού κράτους και την ανάσχεση του νεοφιλελευθερισμού. Το κοινωνικό κράτος ήταν η μεγαλύτερη κατάκτηση της μεταπολεμικής Ευρώπης, ένας γάμος ευκαιρίας μεταξύ του καπιταλισμού και της δημοκρατίας, μεταξύ των αγορών και της κοινωνικής δικαιοσύνης ως μηχανισμών διανομής του κοινωνικού πλούτου. Ήταν αποτέλεσμα και νίκη των αριστερών και συνδικαλιστικών αγώνων, αλλά και παραχώρηση του κεφαλαίου για να αποκτήσει ένα ανθρώπινο πρόσωπο και έτσι να επιβιώσει. Με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, όμως, το κεφάλαιο άρχισε να απελευθερώνεται από τους περιορισμούς της δημοκρατίας, η κοινωνική δικαιοσύνη να υποχωρεί. Η οικονομία επιβάλλεται επί των αγορών, οι κυβερνήσεις δεν ζητούν την ανανέωση των πολιτών, αλλά την αγάπη των αγορών και των δανειστών. Στην Ελλάδα το κοινωνικό κράτος ήταν πάντα ασθενικό. Τα χρόνια της λιτότητας υποχώρησε περισσότερο.

Με την πρότασή μας επιβεβαιώνουμε τη συμβολική σημασία του κοινωνικού κράτους και ενδυναμώνουμε την υλική του παρουσία. Εισάγουμε, ενισχύουμε μια σειρά κοινωνικών δικαιωμάτων και δημοσίων αγαθών στην υγεία και την κοινωνική πρόνοια. Προστατεύουμε την εργασία με διάφορους τρόπους. Εγγυώμεθα ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Απαγορεύουμε την ιδιωτικοποίηση του νερού και της ενέργειας. Δίνουμε στα απισχνασμένα κοινωνικά δικαιώματα κανονιστική πυκνότητα και τα κάνουμε δικαστικά αγωγή, όπως είναι και τα ατομικά και τα πολιτικά δικαιώματα. Για εμάς τα κοινωνικά δικαιώματα δεν είναι δευτερεύοντα ούτε αποτελούν απλώς ένα δίχτυ ασφαλείας για τους φτωχούς συμπολίτες μας, μια προέκταση της φιλοανθρωπίας. Η υλοποίηση και η συνταγματοποίηση τους αποτελούν τμήμα και βήμα του σταδιακού κοινωνικού μετασχηματισμού προς την ισότητα και τη δημοκρατία, προς τον σοσιαλισμό με δημοκρατία.

Διαμετρικά αντίθετη η Νέα Δημοκρατία επικαθορίζει την κοινωνική της πολιτική με τη συνταγματοποίηση των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, του ελεύθερου ανταγωνισμού, με την επιδίωξη δημιουργίας ιδιωτικών κερδοφορικών πανεπιστημίων. Εντάσσει τον νεοφιλελευθερισμό στο Σύνταγμα, όπως απαιτούσε ο κ. Σόιμπλε και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. «Αν δεν είναι ισοσκελισμένος», μας είπαν στην επιτροπή, «θα κοπούν μισθοί

και συντάξεις». Ο κ. Μητσοτάκης δήλωσε πρόσφατα ότι οι ανισότητες στηρίζονται στην ανθρώπινη φύση. Βέβαια, διαρκώς διογκώνονται. Το 2018, κατά την Oxfam, οκτώ άνθρωποι κατείχαν το 50% του παγκόσμιου πλούτου. Για εμάς η ανισότητα δεν είναι φυσική κατάσταση. Είναι το πιο αφύσικο αποτέλεσμα της καπιταλιστικής απληστίας. Υποχρέωση της πολιτικής -και βέβαια της Αριστεράς- είναι να μειώνουμε συνεχώς τις ανισότητες, στοχεύοντας στην κατάργησή τους.

Μιλώντας για δικαιώματα, συναντάμε ένα περίεργο παράδοξο στις προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας. Η συνταγματοποίηση του νεοφιλελευθερισμού πηγαίνει χέρι με χέρι με την αποφιλελευθороποίηση -να δημιουργήσω έναν νεολογισμό-, με την εγκατάλειψη του πολιτικού φιλελευθερισμού και του ευρωπαϊκού κεκτημένου. Τα δικαιώματα -ατομικά, πολιτικά και κοινωνικά- έχουν συνέχεια. Αποτελούν τρεις διαδοχικές γενιές. Τα ατομικά εγγυώνται την ελευθερία, τα πολιτικά τη συμμετοχή, τα κοινωνικά τις υλικές προϋποθέσεις της αυτονομίας. Κάθε κατηγορία δικαιωμάτων, κάθε γενιά, περιέχει μια πιο ανεπτυγμένη μορφή ελευθερίας και ισότητας.

Σήμερα ξαναθεμελιώνουμε τα κοινωνικά, αλλά επεκτείνουμε και τα πολιτικά δικαιώματα. Πιο χαρακτηριστική είναι η επέκταση της απαγόρευσης διακρίσεων λόγω φύλου, ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού και η αναγνώριση της υποχρέωσης ίσης αμοιβής για ίση εργασία ανεξάρτητα από ηλικία. «Γιατί έχουν σημασία αυτά;» έλεγαν οι συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης. «Αυτά τα κατοχυρώνουν οι διεθνείς συμβάσεις και η ΕΣΔΑ». Ξέρουμε όμως ότι ενώ τα ανθρώπινα δικαιώματα αξιώνουν οικονομική εφαρμογή, ιστορικά οι κοινωνίες έχουν αποκλείσει και αποκλείουν ακόμα από την ανθρώπινη ιδιότητα μεγάλες κατηγορίες ανθρώπων γιατί έχουν λάθος φυλή, χρώμα ή θρησκεία, γιατί δεν ακολουθούν τις απόψεις της πλειοψηφίας. Ξέρουμε, επίσης, ότι η ιδιότητα του πολίτη και όχι του ανθρώπου μπορεί να εξασφαλίσει σεβασμό στα δικαιώματα. Γι' αυτό είναι απαραίτητο όταν η ομοφοβία, ο σεξισμός, η γυναικοκτονία δηλητηριάζουν την κοινωνία μας, όπως έχει συμβεί τόσες φορές, ακόμα και χθες με την επίθεση στο κέντρο με τους ανθρώπους με το HIV, να δηλώσουμε συνταγματικά τον αποτροπιασμό μας για κάθε τέτοια διάκριση.

Η Νέα Δημοκρατία διαφωνεί. Συνταγματοποιεί τον οικονομικό φιλελευθερισμό, αλλά εγκαταλείπει την πολιτική του μορφή. Αρνείται δικαιώματα που γίνονται σεβαστά σε όλη την Ευρώπη. Εδώ φαίνεται η σύγκρουση μεταξύ των πολιτικών της λιτότητας και των φαντασμάτων της Ακροδεξιάς.

Δεύτερος άξονας: διεύρυνση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Η δυσλειτουργία εδώ έχει όνομα. Η μεταδημοκρατική ή μεταπολιτική συνθήκη. «Οι κοινωνίες είναι πολύπλοκες» μάς λένε. «Τα προβλήματα είναι δύσκολα. Η πάλη των τάξεων τελείωσε. Μόνο οι ειδικοί και οι τεχνοκράτες έχουν τις σωστές απαντήσεις στα οικονομικά, αναπτυξιακά και περιβαλλοντολογικά προβλήματα». Έτσι αφαιρείται ύλη και αρμοδιότητες από την πολιτική και μεταφέρονται σε μη κοινοβουλευτικά ελεγχόμενους φορείς, σε ανεξάρτητες αρχές, σε συνταγματικά και άλλα ειδικά δικαστήρια, σε ισχυρούς Προέδρους της Δημοκρατίας. Πολλά από τα λεγόμενα θεσμικά αντίβαρα είναι βαρίδια της πολιτικής. Την απονευρώνουν και την αποξενώνουν από τους πολίτες. Χρειάζονται μέτρα που θα ενισχύουν τη θέση της πολιτικής και την αξιοπρέπεια των πολιτικών.

Η πιο σημαντική ενδυνάμωση της αντιπροσωπευτικής αρχής είναι η πάγια καθιέρωση του αναλογικού εκλογικού συστήματος στις εθνικές και αυτοδιοικητικές εκλογές. Το εισάγαμε νομοθετικά, τώρα το κατοχυρώνουμε συνταγματικά. Γιατί το πιο σημαντικό αντίβαρο στην κυβερνητική αυτοδυναμία και παντοδυναμία είναι ακριβώς η δημιουργία πολυκομματικών κυβερνήσεων συνασπισμού και συναντίληψης, κάτι που εγγυάται η απλή αναλογική.

Στο ίδιο πλαίσιο του σεβασμού της πολιτικής και της σταθερότητας της κυβέρνησης βρίσκονται οι προτάσεις που αποσυνδέουν τη διάλυση του Κοινοβουλίου με την αδυναμία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας. Η πρότασή μας δίνει ένα μεγάλο χρονικό διάστημα στη Βουλή για να διαμορφωθούν οι απαραίτητες συναινέσεις με πλειοψηφία 3/5 και άμεση εκλογή, χωρίς

διάλυση της Βουλής.

Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και η πρόταση για την εποικοδομητική ψήφο δυσπιστίας, όπως και η υποχρέωση να είναι ο Πρωθυπουργός εκλεγμένος Βουλευτής και το όριο τριών θητειών για τους Βουλευτές. Πρέπει να σταματήσει η λογική της οικογενειοκρατίας και της δυναστείας, πρέπει να τελειώσει το «όλοι είναι ίδιοι» ή «πάντα είναι οι ίδιοι», που τραυματίζει τη δημοκρατία μας.

Το πρόβλημα της δεσμευτικότητας σε σχέση με την εκλογή του Προέδρου θα το αναλύσει, τουλάχιστον στην πλευρά της δεσμευτικότητας, πιο γενικά ο Νίκος Παρασκευόπουλος. Εν τούτοις η συζήτηση αυτών των ημερών ανέδειξε την εργαλειοποίηση του Συντάγματος από την Αντιπολίτευση.

Η Νέα Δημοκρατία ενδιαφέρεται μόνο για τη διαδικασία εκλογής του Προέδρου για να αποτρέψει τη «δεξιά παρένθεση», όπως δήλωσε ενθουσιασμένη όταν δόθηκε μας παγίδευσε. Η κατάφωρα αντισυνταγματική πρόταση να εκλέγεται εν τέλει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας από εκατόν πενήντα έναν Βουλευτές, δηλαδή την κυβερνητική πλειοψηφία, δείχνει την πλήρη αδιαφορία για τη θεσμική ορθότητα.

Η «αριστερή παρένθεση» ήταν αποκύημα της δικής σας φαντασίας και αντιδημοκρατικής πρακτικής. Ήταν βέβαια μια μεγάλη παρένθεση. Θα τελειώσει σε τέσσερα χρόνια.

Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει αποκηρύξει τη λογική της «δεξιάς παρένθεσης» και με την πρόταση για την αλλαγή της εκλογής του Προέδρου και με τη δέσμευση να ψηφίσει τον παρόντα Πρόεδρο, τον Προκόπη Παυλόπουλο, έναν εξαιρετικό Πρόεδρο της Δημοκρατίας, το 2020.

Γίνετε, φοβάμαι, Δον Κιχώτες. Κάνετε σκιαιμαχίες με ανύπαρκτους εχθρούς, για να επισκιάσετε τα πολλά πραγματικά επίδικα. Με το δόθεν colpo grosso του 32 από τον ΣΥΡΙΖΑ, τα ιδιωτικά σας βίτσια και φόβοι προσπαθούν να μεταμορφωθούν σε δημόσιες αρετές. Η υποκρισία είναι ο φόρος που η κακία πληρώνει στην αρετή.

Τρίτος άξονας είναι η ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών. «Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από τον λαό» λέει το άρθρο 1 και η αναφορά στη λαϊκή κυριαρχία έχει κυρίως συμβολική σημασία. Αλλά οι εξελίξεις στην παραγωγική διαδικασία και οι νέες τεχνολογίες κάνουν ορατά τα όρια της αντιπροσωπευσης. Γι' αυτό λοιπόν, προτείνουμε τον συντονισμό της δημοκρατικής αρχής με τον τρόπο δουλειάς και τις δεξιότητες των νέων ανθρώπων. Προτείνουμε την επέκταση της λαϊκής συμμετοχής με τη διενέργεια δημοψηφίσματος, με λαϊκή πρωτοβουλία για κρίσιμο εθνικό θέμα ή για ψηφισμένο νομοσχέδιο, αλλά και τη θεσμοθέτηση της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας. Αυτά τα μέτρα φέρνουν τον λαό στο προσκήνιο, αλλά φέρνουν και τον διάλογο, τη διαβούλευση στον λαό.

Η άρνηση της Νέας Δημοκρατίας αποκαλύπτει το βασικό της ένστικτο και φόβο, τον φόβο του λαού, τον τρόπο των πολλών.

Τέταρτος είναι ο θεσμικός εκσυγχρονισμός για τα άρθρα 3 και 86. Θα μας περισσότερα ο κ. Παρασκευόπουλος. Θα ήθελα μόνο να πω για το άρθρο 3 και τις προτάσεις για τον πολιτικό όρκο ότι αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε είναι να καταστήσουμε σαφές ότι η επικρατούσα θρησκεία δεν προσδιορίζει θρησκευτικά την ελληνική πολιτεία. Η θρησκευτική ουδετερότητα σημαίνει ότι δεν υπάρχει κρατική θρησκεία, σημαίνει ότι το κράτος δεν μπορεί να ταυτίζεται με το θρησκευόμενο τμήμα της κοινωνίας, όσο μεγάλο κι αν είναι αυτό. Η θρησκευτική ελευθερία και η λατρεία στις σύγχρονες δημοκρατίες δεν είναι δουλειά του κράτους αλλά δικαίωμα του πολίτη. Αυτές είναι οι κατακτήσεις της Γαλλικής Επανάστασης και του 18^{ου} αιώνα. Απόδραση στο μέλλον, λοιπόν, κάνουμε, ξαναγυρίζοντας στον Διαφωτισμό. Γινόμαστε νεωτεριστές, μοντέρνοι, ενώ βρισκόμαστε στον ώριμο μεταμοντερνισμό. Η Αντιπολίτευση παραμένει στην προνεωτερική εποχή, συγχέοντας την κρατική υπόσταση με την ιδιωτική πίστη.

Για το άρθρο 86 δεν θα πω τίποτα, εκτός από κάτι το οποίο επανειλημμένα ειπώθηκε στην επιτροπή και δεν ακούστηκε ευρύτερα. Επανελημμένα μέλη της Αντιπολίτευσης άσκησαν έναν θεσμικό εκβιασμό: «Αν δεν ψηφίσετε τούτο ή το άλλο άρθρο», κυρίως το 16, «τότε κι εμείς δεν θα ψηφίσουμε το 86». Αυτό βέβαια δεν μπορούσαν να το κάνουν. Αναγκάστηκαν να ψηφίσουν και το 86 και η ελληνική Βουλή, νομίζω στη μεγάλη της πλειοψη-

φία, θα δώσει ένα μήνυμα ότι οι πολιτικοί πρέπει να υποβάλλονται στην ίδια θεσμική και νομική διαδικασία όπως και οι υπόλοιποι πολίτες.

Δυο τελευταίες λέξεις θέλω να πω για τη σχέση προτείνουσας και Αναθεωρητικής Βουλής. Είναι ένα θέμα το οποίο πάλι θα αναλύσει περισσότερο ο κ. Παρασκευόπουλος. Θέλω να κάνω την εξής πολύ λογική παρατήρηση. Αν πραγματικά η πρώτη Βουλή δεν δεσμεύει σε τίποτα, ούτε ως προς την κατεύθυνση ούτε ως προς οτιδήποτε άλλο την επόμενη, γιατί κάναμε δεκαοχτώ συνεδριάσεις της επιτροπής, όπως σας αναφέραμε πριν; Γιατί συζητήσαμε με τέτοια ενδελέχεια, με τέτοια λεπτομέρεια, τόσο θεωρητικά αυτά τα θέματα; Απλώς για το θεαθήναι; Απλώς για να περάσουμε την ώρα μας; Αποτελεί πλήρη παραλογισμό. Βέβαια ένα μεγάλο μέρος της θεωρίας υποστηρίζει δεσμευτικότητα και αποφάσεις των ειδικών δικαστηρίων. Αλλά ο παραλογισμός είναι τελειος όταν αυτό που μας λέγεται είναι ότι δεν υπάρχει καμμία δεσμευτικότητα. Το μόνο που έχουμε να κάνουμε δηλαδή, είναι στην αρχή της διαδικασίας να καταγράφουμε ποια άρθρα πρέπει να αναθεωρηθούν, για ποια άρθρα υπάρχει ανάγκη αναθεώρησης και μετά να κάνουμε την ψηφοφορία. Γιατί να έχουμε αυτές τις δεκαοχτώ συνεδριάσεις;

Τελειώνω. Τι μας προτείνει η Νέα Δημοκρατία; Ένα ευκαιριακό shopping list διατάξεων χωρίς εσωτερική συνοχή, χωρίς αξιακό πρόταγμα. Κάποιες δεν αρμόζουν στο Σύνταγμα, άλλες είναι αυτονόητες, άλλες είναι ασαφείς.

Η πραγματική αντιπαράθεση όμως δεν βρίσκεται στο άρθρο 32. Έγινε τις τελευταίες ημέρες στα μίντια αυτή η σκιαμαχία. Είναι κάτι που κανένας δεν είχε πει. Βρίσκεται στο οικονομικό και κοινωνικό μοντέλο των δυο προτάσεων. Από τη μια, ο δημοσιονομικός κορσές και η εσωτερική υποτίμηση, ένα πρόγραμμα που δοκιμάστηκε και απέτυχε και στην Ελλάδα και που τώρα ακόμα και οι περισσότεροι Ευρωπαίοι έχουν αρχίσει να το εγκαταλείπουν. Η συνταγματοποίηση δηλαδή του νεοφιλελευθερισμού και της λιτότητας.

Για εμάς την Αριστερά το πρόγραμμά μας σημαίνει την επέκταση της δημοκρατίας και των κοινωνικών δικαιωμάτων που αποσκοπούν στον σταδιακό κοινωνικό μετασχηματισμό. Σε αυτά τα δύο μοντέλα, θα αντιπαρεθούν η προοδευτική και η συντηρητική αντίληψη για το μέλλον της χώρας, το Σύνταγμα των πολλών και της κοινωνικής πλειοψηφίας, με αυτό των λίγων και των διαφόρων ελίτ.

Σας καλώ να υπερψηφίσετε όλες τις προτάσεις που βρίσκονται μπροστά μας για μία Ελλάδα της δημοκρατίας και της προόδου. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε.

Πριν καλέσω τον κ. Τασούλα στο Βήμα να κάνω δυο ανακοινώσεις:

Ο Βουλευτής Τρικάλων της Νέας Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνος Σκρέκας ζητεί άδεια ολιγοήμερης απουσίας από 17-3-2019 έως 24-3-2019, στο εξωτερικό. Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Συνεπώς η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Επίσης, υπάρχει μία επιστολή του Ε' Αντιπροέδρου της Βουλής και Βουλευτή της Δημοκρατικής Συμπαράταξης κ. Δημητρίου Κρεμαστινού προς τον Πρόεδρο της Βουλής, η οποία καταχωρίζεται στα Πρακτικά. Όποιος ενδιαφέρεται, μπορεί να πάρει αντίγραφο να το μελετήσει.

(Στο σημείο αυτό κατατίθεται για τα Πρακτικά η προαναφερθείσα επιστολή του Ε' Αντιπροέδρου της Βουλής κ. Δημητρίου Κρεμαστινού, η οποία βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Κύριε Τασούλα, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η απόπειρα συνταγματικής Αναθεώρησης είναι μία σπάνια κοινοβουλευτική διαδικασία, λόγω του ότι το Σύνταγμα μας –ευτυχώς– είναι ανσιτηρό. Μπορεί να γίνει όχι κάθε μέρα. Η τελευταία έγινε πριν από ένδεκα χρόνια και η επόμενη φοβούμαι ότι μπορεί

να γίνει μετά από άλλα δέκα χρόνια, ίσως όμως και να σωθεί.

Αυτές οι χρονικές παράμετροι καταδεικνύουν τη σοβαρότητα και τη βαρύτητα της αναθεώρησης, η οποία προφανώς δεν έχει να κάνει με τους χαρακτηρισμούς που επιχειρούνται να δοθούν σε πολιτικούς αντιπάλους, με βάση τις τρέχουσες πολιτικές ή κομματικές αγώνες ή ανασφάλειες. Είναι καλλιέργειες αγώνες ή ανασφάλειες –για να είμαι δίκαιος με τον συνάδελφο που μίλησε προηγουμένως–, αλλά δεν έχουν σχέση με τη συνταγματική Αναθεώρηση. Επίσης, δεν έχει σχέση με την ανάγκη συνταγματικής Αναθεώρησης ο μεγάλος αριθμός των άρθρων που προτείνονται, που επεβίωσαν της προ μηνός ψηφοφορίας και που πέρασαν τον πήχη των 151 ψήφων, εν σχέσει με τα πραγματικά προβλήματα της χώρας. Γιατί; Τα πραγματικά προβλήματα της χώρας δεν έχουν να κάνουν με όλες εκείνες τις λεκτικές υπερβολές και τις λεκτικές ενισχύσεις που προσφέρονται στο Σύνταγμα εν είδει αναθεωρητικών προτάσεων.

Ο Πρωθυπουργός είναι επιρρεπής, και σας έχει κολλήσει όλους και όλες, σε μία λεκτική υπερβολή, χαρακτηρίζοντας την οικονομία σαν το προτέρημά του, το ατού του, χαρακτηρίζοντας τη Συμφωνία των Πρεσβών ως αριστούργημα. Αυτήν την επιδημία λεκτικής υπερβολής δεν προσφύλαξε τον εαυτό σας από το να την αποφύγετε και έχετε πλήρως υποκύψει σε αυτήν, επηρεασμένοι από τις χθεσινές πάλι υπερβολές του Πρωθυπουργού που κήρυξε, άκουσον-άκουσον, προσκλητήριο για τον πρώτο κύκλο της μεγάλης και τολμηρής θεσμικής τομής που δήθεν η αναθεώρηση.

Να δούμε την Αναθεώρηση με βάση το τι προτείνετε, αλλά να τη δούμε και με βάση το τι δεν προτείνετε, γιατί η Αναθεώρηση δεν μπορεί να κριθεί μόνο με αυτά τα οποία επεβίωσαν των ψηφοφοριών, αλλά κρίνεται και με αυτά τα οποία δεν επεβίωσαν.

Θυμίζω και στο Κοινοβούλιο, αλλά και στους Έλληνες πολίτες που τυχόν μας παρακολουθούν, ότι σε αυτή την Αναθεώρηση –λόγω του ότι δεν δείξατε όχι την αντινεοφιλελεύθερη έχθρα σας ή αντίθεσή σας, αλλά δεν δείξατε την προσγειωμένη αντίληψη που επιβάλλεται– δεν πάνε για αναθεώρηση διατάξεις που αφορούν εις την πολιτική σταθερότητα, δηλαδή στην επιδίωξη τετραετίας και στη δυσχέραση διαλύσεως της Βουλής, πέραν του θέματος του Προέδρου της Δημοκρατίας. Προτείνουμε, όπως ξέρετε, την κατάργηση του καταχρηστικού λόγου διαλύσεως της Βουλής περί μείζονος εθνικού ζητήματος και δεν το δεχθήκατε.

Ποιο νεοφιλελεύθερο, ποιο θασσερικό, ποιο ελιτίστικο πρόταγμα υπαγορεύει την υπονόμηση της καθιέρωσης πολιτικής σταθερότητας; Κανένα.

Όλα αυτά δείχνουν ότι είστε αδιόρθωτοι εν σχέσει με το οικείο σε εσάς, όπου θα καταταχθείτε πάλι σύντομα, σημείο του πολύ μειοψηφικού ποσοστού το οποίο θα κατακτήσετε. Και εννοώ «μεγάλο μειοψηφικό ποσοστό» όχι ως αντιφατική έκφραση, αλλά για να δείξω την εκλογική βύθιση η οποία σας περιμένει και τον Μάιο και όποτε γίνουν οι πολιτικές εκλογές.

Ουσιαστικά και από την Αναθεώρηση δεν έχετε καταλάβει τι χρειάζεται η χώρα. Εκμεταλλευτήκατε και αξιοποιήσατε τον θυμό του ελληνικού λαού για την οικονομική κακουχία των τελευταίων ετών, αλλά το προνόμιο της διακυβέρνησης που δημοκρατικά σας ανετέθη –γιατί είτε ανετέθη με θυμό, είτε ανετέθη με αγανάκτηση, η ψήφος ανετέθη δημοκρατικά στον ΣΥΡΙΖΑ– δεν το ασκήσατε, λοιπόν, αυτό το προνόμιο της διακυβέρνησης για όφελος της χώρας. Σήμερα, επειδή δεν έχετε επιτεύγματα να προτείνετε και θα ήταν επίτευγμα μία σωστή αναθεώρηση, καταλήγετε πάλι σε αντιθέσεις, περιχαρακώσεις και διαιρέσεις.

Αποτρέπετε, λοιπόν, την κυβερνητική σταθερότητα. Αποτρέπετε βελτιώσεις, γιατί απορρίψατε ό,τι αφορά στο περιβάλλον, ό,τι αφορά στην ανώτατη εκπαίδευση, ό,τι αφορά στη δικαιοσύνη, ό,τι αφορά στη δημοσιονομική σταθερότητα, ό,τι αφορά στην αποφυγή αναδρομικής φορολογίας, ό,τι αφορά στη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης. Λες και όλοι αυτοί οι τομείς είναι τέλειοι και δεν χρειάζονται ριζική βελτίωση, αρχής γενομένης από τη λεκτική διατύπωση του Συντάγματος. Δεν παριστάνω ότι θεωρώ το Σύνταγμα σωσίβιο, αλλά το Σύνταγμα θα μπορούσε να είναι το θεσμικό έναυσμα όλων εκείνων των βελτιώσεων που ο ελληνικός λαός ζητά και η χώρα στερείται εξαιτίας της προ μηνός ψήφου σας και στα θέματα της παιδείας και στα θέματα

της διοίκησης και της δικαιοσύνης και της οικονομίας και του περιβάλλοντος.

Περιορίστηκε αυτή η αναθεώρηση, με την ψήφο των Βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ, σε τέσσερις κατηγορίες που θα μπορούσα να τις περιγράψω σαν την κατηγορία του περιπτώ, την κατηγορία του χαοτικού, την κατηγορία των εκτός τόπου και χρόνου προτάσεων και εκείνων που έγιναν αναγκαστικά γιατί οι περιστάσεις το επιβάλλουν:

Η θρησκευτική ουδετερότητα, για την οποίαν επαίρεστε, είναι η αποθέωση του περιπτώ. Το άρθρο 13 ξεπερνάει τη θρησκευτική ουδετερότητα και καθιερώνει την απόλυτη ελευθερία της θρησκευτικής συνειδήσεως. Συνεπώς το να προτάξουμε στο άρθρο 3 ότι είναι θρησκευτικά ουδέτερο το κράτος είναι περιπτώ και βερμπαλιστικό, ανατρέπει παράδοση αιώνων, δείχνει εχθροπάθεια προς την επικρατούσα θρησκεία, η οποία δεν είναι η επιβαλλόμενη θρησκεία. Είναι η επικρατούσα θρησκεία και ο όρος είναι περιγραφικός και ιστορικός και οφείλουμε να τον σεβαστούμε γιατί προϋπήρχε της συστάσεως του ελληνικού κράτους. Ακόμη και τα συντάγματα των Ιονίων Νήσων, που προηγήθηκαν των ελληνικών Συνταγμάτων - δηλαδή της Επιδάουρου, της Τροιζήνας και του Άστρους - ακόμη και αυτά τα Συντάγματα, μιλούσαν για την επικρατούσα θρησκεία.

Εσείς, λοιπόν, για να κάνετε μια επίδειξη μοντερνισμού, ανατρέπετε μια ιστορική περιγραφική παράδοση σεβασμού προς την επικρατούσα θρησκεία της Ορθοδοξίας στην Ελλάδα και προσβάλλετε το θρησκευτικό συναίσθημα με την δήθεν ουδετερότητα, η οποία -επαναλαμβάνω- είναι κατοχυρωμένη με το παρπάρω.

Περιπτώ είναι και αυτό το οποίο ψηφίζετε και προτείνετε εν σχέσει με την ενδυνάμωση των κοινωνικών δικαιωμάτων στα άρθρα 21 και 22 της πρόνοιας, της υγείας, της ασφάλισης, της εργασίας. Και το λέτε οι ίδιοι ότι είναι περιπτώ. Αφήστε εμένα που «εκφράζω» την ελίτ! Επ' ευκαιρία, ήθελα να σας πω εν σχέσει με την ελίτ να μου την υποδείξετε λίγο, να πάω να συστηθώ, γιατί ποτέ δεν με αναγνώρισε ως εκπρόσωπο της.

Ο Chris Woodhouse στο βιβλίο του «Το μήλο της Έριδος» που περιγράφει την Ελλάδα μετά την απελευθέρωση και όλη την κακουχία της χώρας μετά το '44 έως το '50 μιλάει για τους παράγοντες που έπαιξαν ρόλο στην πορεία της Ελλάδας εκείνη την περίοδο και, όταν φτάνει στο σημείο του στρατού, λέει ότι οι ένοπλες δυνάμεις ήταν αφοσιωμένες στο κατεστημένο -εσείς θα λέγατε στην ελίτ- μόνο που δεν έβλεπαν κανένα κατεστημένο να εκτιμά την αφοσίωσή τους. Έτσι είναι το κατεστημένο στην Ελλάδα, είναι μία υδραργυρική κατάσταση.

Ειλικρινώς, θα ήθελα να σας πείσω εάν μπορούσα -να σας πειθαναγκάσω δεν μπορώ, απαγορεύεται συνταγματικώς-, ότι η έννοια του κατεστημένου στην Ελλάδα έχει να κάνει περισσότερο με την κρατικοδίαιτη επιχειρηματικότητα, την οποία έχετε υποβάλει και εσείς -δεν εξαιρώ κανέναν-, αλλά κατεστημένο με την έννοια που φαντάζεστε δεν υπάρχει στην Ελλάδα. Και αισθάνομαι λίγο σαν το στρατό της περιόδου που περιγράφει ο Woodhouse, ότι υποστηρίζω το κατεστημένο, μόνο που δεν υπάρχει κανένα κατεστημένο να αναγνωρίσει την υποστήριξή μου!

Συγγνώμη για την αποδόμηση αυτής της θεωρίας, αλλά μακάρι να είχαμε κατεστημένο στην Ελλάδα με την έννοια την υγιή που υπάρχει σε πολλές χώρες, διότι εσείς το αποτρέπετε με την απόρριψη του άρθρου 16, το οποίο δεν αφορά μόνο τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, αλλά αφορά και τα πρότυπα σχολεία όπου θα μπορούσε να αποκτηθεί κατεστημένο στη χώρα από αυτοδημιούργητους ανθρώπους, οι οποίοι έχουν την ικανότητα μέσω της παιδείας να νικήσουν τη μοίρα τους. Αυτά τα πρότυπα σχολεία εμείς προτείνουμε να γίνουν σε κάθε περιφέρεια και το αποτρέψατε, γιατί δεν θέλετε τα παιδιά των φτωχών οικογενειών να μωρέσουν να απολαύσουν υψηλής παιδείας σύμφωνης με τα προσόντά τους και να γίνουν με την καλή έννοια κατεστημένο, νικώντας τη μοίρα τους.

Η Αριστερά, όμως, προφανώς θέλει ο κόσμος να είναι βουτηγμένος στην κακουχία του, για να μπορεί να αλιεύει από τα θύματα της κακουχίας ψηφοφόρους με επιδόματα που δίνει, ενώ εμείς θέλουμε να μπορεί καθένας να νικήσει τη μοίρα του και όχι να υπηρετεί μία ελίτ, την οποία εσείς για λόγους φθόνου του

ακροατηρίου τονίζετε συνεχώς, μπας και πιάσετε κάποιον ο οποίος σου λέει: «Γιατί να υπάρχει ελίτ και εγώ να μην είμαι; Ας τους ψηφίσω αυτούς που μισούν την ελίτ που εγώ δεν έγινα στη ζωή μου». Δεν είναι τόσο απλοϊκά τα πράγματα.

Αποτρέπετε, λοιπόν, το να έχουμε μία σοβαρή αναθεώρηση, προτείνοντας κοινωνικά δικαιώματα κατά τρόπο περιπτώ και αποδεικνύετε και εσείς οι ίδιοι ότι είναι περιπτώ στην εισηγητική σας έκθεση, στην οποία μου διέλαθε το εξής: Ποτέ την εισηγητική έκθεση κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας δεν την υπογράφει ο απαραίτητος αριθμός Βουλευτών. Είστε το πρώτο κόμμα, ίσως λόγω αυτών των αντιρρήσεων που υπήρχαν στην Κοινοβουλευτική σας Ομάδα -δεν το είχα προσέξει-, που προτείνετε αναθεώρηση με πενήντα μόλις ψήφους, όσους δηλαδή απαιτεί το Σύνταγμα. Πενήντα ψήφοι Βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ, σαράντα εννέα του ΣΥΡΙΖΑ και της κ. Μεγαλοοικονομίου για την ακρίβεια, οι οποίες στήριξαν την πρότασή σας, που είναι πρωτοφανές, διότι συνήθως έχει πανηγυρικό χαρακτήρα αυτή η πρόταση όταν κατά βάθος και συνολικά την πιστεύεις βέβαια.

Λέτε, λοιπόν, στην εισηγητική σας έκθεση ότι αυτοί οι κανόνες των κοινωνικών δικαιωμάτων που προστατεύετε απορρέουν ήδη από την ισχύουσα διατύπωση της διάταξης του Συντάγματος, κάτι που ειδικά όσον αφορά το δικαίωμα προσφυγής στη διαιτησία έχει επιβεβαιωθεί και νομολογιακά με απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας τάδε. Επομένως «η πρότασή μας αποσκοπεί να επιβεβαιώσει και να καταστήσει εφεξής αναμφισβήτητους κανόνες».

Και λέτε παρακάτω ότι «με την πρότασή μας για τα κοινωνικά δικαιώματα επιδιώκουμε να κατοχυρώσουμε θεμελιώδη και δομικά χαρακτηριστικά του ασφαλιστικού συστήματος, όπως έχουν διαμορφωθεί ιστορικά και έχουν παγιωθεί επιβεβαιωθεί από το νομικό και τη νομολογία». Δηλαδή, εσείς δεν κάνετε πρόταση Αναθεωρήσεως του Συντάγματος, κάνετε μία περιττή πρόταση ερμηνείας του Συντάγματος, η οποία όμως ήταν περιττή και το λέτε με τα ίδια σας τα λόγια.

Εκτός από τις περιττές διατάξεις έχετε και χαοτικές διατάξεις προτείνοντας τέσσερα νέα είδη δημοψηφίσματος και έχετε και άλλες χαοτικές διατάξεις, διότι προτείνετε τη συνταγματική καθιέρωση της απλής αναλογικής και προτείνετε δημοψηφίσματα εσείς που αρνηθήκατε να κάνετε δημοψήφισμα για το αριστούργημα, όπως το είπε ο Πρωθυπουργός, της Συμφωνίας των Πρεσπών.

Υπάρχουν, επίσης, διατάξεις που είναι εκτός τόπου και χρόνου -όπως θα λέγαμε εμείς της ελίτ στη Γηραιά Αλβιόνα, κύριε συνάδελφε, εις την οποίαν ζήσατε: «Out of touch»-, προτάσεις εκτός τόπου και χρόνου, όπως το να είναι Βουλευτής ο Πρωθυπουργός και τίποτε άλλο, όπως να έχουν τρεις θητείες οι Βουλευτές μετά διάλειμμα και μετά άλλες τρεις και μετά διάλειμμα. Αλλά λέτε ότι οι τρεις θητείες πρέπει να είναι διαδοχικές και καθεμία από αυτές να έχει επιτύχει τα δύο τρίτα της τετραετίας, που σημαίνει ότι στην πραγματικότητα δεν περιορίζετε τις θητείες. Απλώς δίνετε μία επικεφαλίδα περιορισμού της θητείας των Βουλευτών για το κοινό, το οποίο διάκειται δυσμενώς προς τη βουλευτική ιδιότητα και η κρίση έχει προκαλέσει αρκετές αντίθετες διαθέσεις στο εκλογικό σώμα προς το βουλευτικό αξίωμα και νομίζετε ότι έτσι θα ικανοποιήσετε αυτούς που λένε ότι φταίνει μόνο οι τριακόσιοι για τα δεινά της χώρας.

Έχετε και κάποιες διατάξεις που δεν μπορούσατε να τις αποφύγετε, ούτε το άρθρο 62, ούτε το άρθρο 86. Όχι εσείς, κανείς δεν μπορούσε να τις αποφύγει. Σας θυμίζω ότι πριν από δεκατρία χρόνια όταν ο τότε απλός Βουλευτής Κυριάκος Μητσοτάκης επιχείρησε να αλλάξει το άρθρο 86, για το οποίο κανείς δεν ενδιαφερόταν τότε την περίοδο της ευμάρειας να αλλάξει, βρέθηκαν μετά βίας επτά ψήφοι αντί για τους πενήντα που χρειαζόταν για να προταθεί.

Έχουμε, λοιπόν, μία αναθεώρηση η οποία ουσιαστικά θα στείλει στην επόμενη Βουλή τα απομεινάρια μιας ουσιαστικής συζήτησης, τα απομεινάρια μιας πραγματικής ανάγκης και θα κληθεί να τα σταθμίσει η επόμενη πλειοψηφία, η οποία είναι σαφής για εσάς ποια θα είναι και προσπαθείτε μάταια να αποτρέψετε όχι την έκβαση του επόμενου αποτελέσματος, αλλά την έκταση του επόμενου εκλογικού αποτελέσματος. Την έκταση της ήττας σας

προσπαθείτε να διαχειριστείτε με ό,τι κάνετε από δω και πέρα. Δεν κυβερνάτε τη χώρα, διαχειρίζεστε την ήττα σας.

Τα απομεινάρια, λοιπόν, της συνταγματικής Αναθεώρησης που θα σταλούν στην επόμενη Βουλή, όπως προβλέπεται, θα είναι χαοτικές, περιπτεές και εκτός τόπου και χρόνου διατάξεις με ελάχιστες εξαιρέσεις και θα κληθεί η επόμενη πλειοψηφία, η πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας και του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη να σταθμίσει κατά πόσον τα απομεινάρια αυτής της αναθεωρητικής προσπάθειας αξίζουν τον κόπο να μετατραπούν σε αναθεώρηση ή να προχωρήσουμε σε μία εξ υπαρχής διαδικασία, η οποία θα δώσει και την πραγματική βαρύτητα με την πρόταση για αναθεώρηση όλων εκείνων των άρθρων που εσείς δεν τολμήσατε να προτείνετε εν ονόματι μιας δήθεν εχθροπάθειας σας προς τον νεοφιλελευθερισμό και τα λοιπά.

Το άρθρο 32 για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας φαίνεται ότι θα σταλεί με γενναϊόδωρη πλειοψηφία στην επόμενη Βουλή αν μπορώ να σας μελετήσω, αλλά δεν θα εκπλαγώ και να αποτύχω να σας προβλέψω. Και θέλω να ξέρετε ότι έχει ενδιαφέρον η συμπεριφορά σας σε αυτό το άρθρο όχι με βάση τα περί κόλπου, ήταν όλα αυτά, γιατί προφανώς δεν ήταν κανένα κόλπο, ήταν μία εξ υπαρχής θέση...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΟΥΖΙΝΑΣ: Εσείς πανηγυρίζετε, όμως.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Δεν πανηγυρίζω, είμαι αρκετά κυνικός ώστε να στερώ από τον εαυτό μου τις χαρές που συνοδεύονται από τη διάψευσή τους και έτσι αποφεύγω να πανηγυρίζω.

Στερούμαι προσωρινώς μία ικανοποίηση, αλλά προφυλάσσω και τον εαυτό μου. Σας το συνιστώ!

Πάντα είχαμε τοποθετηθεί υπέρ της αλλαγής του άρθρου 32 και είχατε και εσείς, εν είδει εμπράκτου μετανοίας, αρνηθεί να επαναλάβετε, θεσμικά τουλάχιστον, τη συμπεριφορά που ακολουθήσατε το 2014 και οδήγησε τη χώρα σε πρόωρες εκλογές με το υπερόπλο της κατάχρησης του άρθρου 32. Αλλιώς, δεν είναι υπερόπλο. Μόνο ως κατάχρηση το άρθρο 32 κατάντησε να είναι υπερόπλο. Τώρα το αλλάξατε και προσέξτε να δείτε την κουτοπονηριά σας. Βάλατε στην εισαγωγή της προτάσεως σας ότι το άρθρο 32 αφορά την κατεύθυνση της απεμπλοκής της εκλογής του Προέδρου από την πρόκληση εκλογών. Σωστό. Το ίδιο βάλαμε και εμείς. Όταν είδατε ότι η θεωρία της δεσμευτικότητας δεν στέκει, ούτε με βάση την πρακτική του παρελθόντος ούτε με βάση τη συντριπτική επιστημονική άποψη των συνταγματολόγων, στο ψηφοδέλτιο που μας μοιράσατε και σήμερα και προ μηνός βάλατε και μια δεύτερη κατεύθυνση, προς την κατεύθυνση επιπλέον της εκλογής από τον λαό, νομίζοντας ότι έτσι θα δεσμεύσατε, στην περίπτωση που περάσει το άρθρο -και φαίνεται ότι περνάει-, την επόμενη πλειοψηφία να το ψηφίσει μόνο εάν δεχτεί τη θεωρία της προσφυγής στο λαό. Ελάτε, όμως, που υπάρχει τελικά θεός.

(Γέλωτες από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Μάλλον σας τιμωρεί. Και ο θεός αυτός έφερε τα πράγματα έτσι ώστε το άρθρο 30, το οποίο ήταν προμετωπίδα της μεταρρύθμισής σας και προέβλεπε την αλλαγή του τρόπου εκλογής με την προσθήκη της εκλογής από τον λαό, δεν πέρασε. Λαχάνιασε και δεν έκοψε τον πήχη, το νήμα των εκατόν πενήντα μία ψήφων. Τώρα καλούμαστε να ψηφίσουμε το άρθρο 32, χωρίς θεσμικά με τη δική σας ψήφο να υπάρχει η δυνατότητα της εκλογής από τον λαό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριε Τασούλα, ολοκληρώστε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Ολοκληρώνω, κυρία Πρόεδρε.

Άρα, στην επόμενη Βουλή το θέμα του Προέδρου της Δημοκρατίας θα λυθεί χωρίς το καταχρηστικό υπερόπλο της προσφυγής στις κάλπες και της διαλύσεως της Βουλής, εις το οποίο και καταφύγατε.

Η Αναθεώρηση του Συντάγματος ήταν μια μεγάλη πρόκληση. Η Νέα Δημοκρατία από την πρώτη στιγμή -και τελειώνω, κύρια Πρόεδρε- ζήτησε η αναθεώρηση να έρθει στο θεσμικό τοπίο της, δηλαδή στη Βουλή. Ποτέ δεν είπαμε, ποτέ δεν υπονοήσαμε, όπως ελέγχθη, ότι τάχα θα είμαστε απόντες από τη συνταγματική Αναθεώρηση. Είμαστε παρόντες από την αρχή και σύραμε τα πράγματα για το θεσμικό τοπίο της αναθεώρησης, που είναι η

Βουλή των Ελλήνων και το Κοινοβούλιο, βάσει του ίδιου του Συντάγματος.

Εσείς οι ίδιοι δεν σεβαστήκατε ούτε τις προτάσεις σας, δεν σεβαστήκατε ούτε τις ανάγκες της χώρας, δεν σεβαστήκατε ούτε το δικαίωμα του ελληνικού λαού που μεσολαβεί ανάμεσα στην προτείνουσα και την αναθεωρητική Βουλή να καθορίσει κυριαρχικά την Αναθεώρηση, επιλέγοντας την πρόταση που αυτός θέλει.

Για αυτό και εμείς από την αρχή σας είπαμε κάτι που σας τρόμαξε και προσπαθήσατε να το λοιδορήσετε. Σας είπαμε να ψηφίσει ο ένας τις προτάσεις του άλλου, ώστε ο λαός να γίνει η αναθεωρητική δύναμη, όπως προβλέπει το Σύνταγμα. Το αρνηθήκατε και αυτό. Αρνηθήκατε τη λαϊκή παρέμβαση στην Αναθεώρηση. Αρνηθήκατε τα πραγματικά προβλήματα της χώρας. Αρνηθήκατε ουσιαστικές αλλαγές και καταφύγατε σε περιπτεές και χαοτικές διατάξεις, για να καμαρώνετε και να κοκορεύεστε ότι έχετε άλλο ένα δήθεν αριστούργημα, μια συνταγματική Αναθεώρηση, όπως την αποκάλεσε χθες ο Πρωθυπουργός, «τολμηρή και ευρείας κλίμακας». Τίποτε από αυτά δεν συμβαίνει.

Η επόμενη Βουλή θα κληθεί να σταθμίσει, από το εύρος των διατάξεων που θα σταλούν με τη σημερινή ψηφοφορία, αν θα πραγματοποιηθεί μια σημειακή αναθεώρηση προς την κατεύθυνση κυρίως της πολιτικής σταθερότητας και της διαφύλαξης του κύρους του πολιτικού κόσμου με τον δραστικό περιορισμό δικαστικών προνομίων ή αν θα κάνει μια άλλη κίνηση ταχύτατης αναθεωρητικής επανεκκίνησης, που θα έχει μέσα όλα τα σημαντικά και βαριά θέματα που αφορούν τον ελληνικό λαό και τις θεσμικές αλλαγές που χρειάζεται η χώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Εντάξει, κύριε συνάδελφε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Σήμερα, εξαιτίας του ΣΥΡΙΖΑ, διαχειριζόμαστε τα απομεινάρια, τα αποφόρια μιας συνταγματικής Αναθεώρησης που, εξαιτίας σας, δεν έγινε τολμηρή, χρήσιμη και γενναία, αλλά μην έχετε την αίσθηση ότι και σε αυτό το θέμα θα υπονομεύσετε τις απαραίτητες συνταγματικές αλλαγές που χρειάζεται η χώρα.

Συντομότερα ή λίγο αργότερα οι καίριες συνταγματικές αλλαγές που χρειάζεται η χώρα, όποιες δεν προτείνετε εσείς δηλαδή, θα γίνουν κτήμα του ελληνικού λαού και θα συμπεριληφθούν στο κείμενο του Συντάγματος της χώρας.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κατ' αρχάς, να κάνω μια δήλωση από το Προεδρείο. Υπάρχει μια ανεκτικότητα για δύο έως τρία λεπτά, αλλά όχι για δέκα, γιατί έτσι δεν θα τελειώσουμε ποτέ. Δεν θέλω να παρεμβαίνω συνέχεια. Νομίζω ότι τα έχουμε πει χίλιες φορές. Θα τα ξαναπούμε σήμερα.

Επίσης, έχω να κάνω κάποιες ανακοινώσεις. Περιμένουν τα παιδιά από την ώρα που άρχισε ο κ. Τασούλας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι τη συνεδριάσή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξαναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ», είκοσι τρεις μαθήτριες και μαθητές και δύο συνοδοί εκπαιδευτικοί από το Γυμνάσιο «Νέστιβιθ» της Δανίας.

Σας καλωσορίζουμε στη Βουλή.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Επίσης, παρίστανται αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξαναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ», σαράντα οκτώ μαθήτριες και μαθητές και τέσσερις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 2^ο Γενικό Λύκειο Δάφνης.

Σας καλωσορίζουμε κι εσάς.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τώρα θα δώσω τον λόγο στον κ. Λοβέρδο, τον εισηγητή της Δημοκρατικής Συμπαράταξης.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, καλημέρα. Καλημέρα και στα παιδιά που είναι εδώ.

Πρέπει -αισθάνομαι υποχρεωμένος, για αυτό λέω «πρέπει»- να κάνω μία διευκρίνιση πριν ξεκινήσω. Υπάρχουν ορισμένα θέματα, που, σε ό,τι αφορά την Αναθεώρηση του Συντάγματος, προτάσσονται νομικών και πολιτικών άλλων επιχειρημάτων. Αυτά τα θέματα σχετίζονται με την ειλικρίνειά μας ή με την υποκρισία του Σώματος ή κάποιων από τα κόμματα του Σώματος ή κάποιων Βουλευτών.

Υπάρχει ένας κορμός προτάσεων, κύριε Δουζίνη, από την Πλειοψηφία που αφορούν στα δικαιώματα. Αναφερθήκαμε εν εκτάσει. Πήρατε πρωτοβουλίες. Ελάτε να δούμε την πράξη, για να δούμε πώς φωτογραφίζεστε ως εικόνες πραγματικές και όχι λόγια. Πολλές ακαταστασίες στον χώρο της δικαιοσύνης θεσμικές και είστε βουβοί. Είστε βουβοί, ενώ τινές εξ υμών μάς είχαν συνηθίσει να είναι σκληροί και σταθεροί και σοβαροί όταν παραβιαζόταν το κράτος δικαίου και να κάνουν δηλώσεις στον Τύπο, για να μαθαίνει ο πολίτης τα όρια κράτους και δικαίου, εξουσίας και δικαιωμάτων. Δεν θα αναφερθώ, όμως, σήμερα σε αυτό. Θα μπορούσα να μιλάω ώρες και ως παθών.

Θα αναφέρω ένα άλλο παράδειγμα υποκρισίας, που αφορά στο τώρα. Όταν πέθαναν εκατόν ένας άνθρωποι στο Μάτι, η παρέλαση των επιχειρημάτων σας εδώ σχετιζόταν με τα αυθαίρετα. «Τα αυθαίρετα φταίνε. Δεν φταίνε οι άνθρωποι που διαχειρίστηκαν μια πολύ δυνατή πυρκαγιά, μια καταστροφική πυρκαγιά. Φταίνε τα αυθαίρετα.».

Οι τηλεοράσεις έδειχναν να γκρεμίζονται κάτι ομπρέλες ηλιοθεραπείας στη Σαρωνίδα.

Αυτό ήταν το έργο μιας κυβέρνησης που καταπολεμούσε τα αυθαίρετα.

Εδώ, ο Υπουργός σας αγόρευε μισή ώρα. Τώρα, στο ίδιο ακριβώς μέρος, οι μπετονιέρες έριξαν μπετόν για να χτιστούν πέργολες, κάτι που είναι δεκαπλάσια παραβίαση του περιβάλλοντος από την προηγηθείσα.

Αυτό λέγεται υποκρισία, κυρίες και κύριοι Βουλευτές. Υπό την έννοια αυτή, η συζήτηση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος για την πλειοψηφία του ΣΥΡΙΖΑ -πλειοψηφία-μειοψηφία- είναι μία υποκριτική συζήτηση και αυτό είναι η πρώτη μας λέξη. Υποκρισία νούμερο 1, καταγραφείσα από την αγόρευσή μου.

Υποκρισία νούμερο 2: Υπάρχει σημαντικότερο δικαίωμα από το δικαίωμα στη ζωή; Κανένα, κατά τις αξιολογήσεις του δικτικού κόσμου, στον οποίο η Ελλάδα ανήκει. Έχουμε απόπειρα δολοφονίας Πρωθυπουργού και έχουμε τον νυν Πρωθυπουργό να μην του κάνει ένα τηλεφώνημα στήριξης, να μην τον επισκέπτεται. Ο μόνος! Έχουμε και μια υποψήφιά σας -δεν θέλω να πω το όνομά της- στο ευρωψηφοδέλτιό σας, που για τα θύματα του Ξηρού γράφει στα social media -δεν ξέρω πού το έκανε, αλλά μου έκανε τραγική εντύπωση- ότι τα θύματα πρέπει να ζητήσουν συγγνώμη από τον φονιά τους.

Και υποκρισία νούμερο 3, και σοβαρότερη, γιατί αφορά τον καθημερινό πολιτικό λόγο της μειοψηφίας. Υποτίθεται, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας-μειοψηφίας, ότι οι εκλογές που έρχονται -μιλώ για τις ευρωπαϊκές εκλογές, τις γενικές βουλευτικές εκλογές, για τις δημοτικές και τις περιφερειακές- έχουν ένα πολιτικό δίλημμα. Έχουν το πολιτικό δίλημμα ότι εδώ -στην Ελλάδα και στην Ευρώπη- έχουμε την ακροδεξιά, που επηρεάζει και τη Νέα Δημοκρατία, η συμπάγεια του δεξιού χώρου είναι αυτή, γιόφκες χιλιάδες στην Ελλάδα χιλιάδων ανθρώπων που μηχανεύονται και επεξεργάζονται σχέδια υπονόμευσης της δημοκρατίας και η ανάγκη για το μέτωπο -από την από εδώ πλευρά-, εναντίον της δεξιάς και της ακροδεξιάς, από την αριστερά και το κέντρο και την κεντροαριστερά, κάτι που έχει γίνει καταφανές ότι προβάλλεται ως ψευδές δίλημμα, με σκοπό να πάρει καμμία ψήφο από τον δικό μας χώρο.

Δεν υπάρχει μεγαλύτερη αστειότητα, δεν υπάρχει μεγαλύτερη απόδειξη μανιχαϊστικής πολιτικής παρέμβασης, δεν υπάρχει λιγότερο σοβαρό επιχείρημα που να έχει ακουστεί για να επιχειρήσει να κάνει τομή στο πολιτικό σύστημα, από αυτό. Με βάση, δήθεν, αυτό το ψευδοδίλημμα, χτίζετε -υποτίθεται- συμμαχίες εναντίον αυτών που απεργάζονται τη δημοκρατία και την ανατροπή της.

Έχω πει πολλές φορές ότι, όταν από την πλευρά της Χρυσής Αυγής ακούγονται οι απαράδεκτες φράσεις «προδότες», «πουλη-

μένοι», πετάγεστε σαν ελατήρια, γιατί αυτό σάς δίνει δικαίωμα να θυμίζετε στον εαυτό σας ότι έχετε και ένα παρελθόν. Γιατί όλα τα άλλα που λέγατε τα έχετε καταπατήσει και η υποκρισία στον λόγο σας βασιλεύει. Παίζετε το παιχνίδι του αντιπάλου, της ακροδεξιάς. Δεν είστε αντίπαλος της ακροδεξιάς. Μαζί τους ήσασταν στις διαδηλώσεις των αγανακτισμένων εναντίον των νόμιμων κυβερνήσεων της χώρας.

Τώρα ως προς την Αναθεώρηση. Διότι όσα είπα μέχρι τώρα, τα προηγούμενα, τα πολιτικά, είναι σοβαρότερα από όλα όσα νομικά ακούγονται εδώ, στην τελευταία συνεδρίαση μιας ανυπόληπτης διαδικασίας, που έγινε χωρίς τον πολίτη να ακούει τι λέμε, χωρίς τον πολίτη να ενδιαφέρεται.

Έχω εξηγήσει με τις ομιλίες μου -και θα το επαναλάβω- κυρίες και κύριοι Βουλευτές όλων των πτερύγων της Βουλής, ότι χάνουμε μία μεγάλη ευκαιρία.

Αγαπητέ συνάδελφε της Πλειοψηφίας, χάνουμε μια μεγάλη ευκαιρία. Η ομιλία σας ήταν απόδειξη αυτής της χαμένης ευκαιρίας. Σας είχαμε πει, ως Δημοκρατική Συμπράταξη, ότι τώρα είναι μια ευκαιρία και να μας ακούσει ο κόσμος και να κάνουμε κάτι καλό για την οικονομία, για τη χώρα μας γενικότερα, πάνω από όλα για τον πολίτη. Ποιο είναι αυτό το καλό; Να βάλουμε τον πολίτη στο κέντρο του ενδιαφέροντός μας, όχι με αφρημένες έννοιες, αλλά τον πολίτη με τις καθημερινές του ιδιότητες. Πρώτα από όλα ως διοικούμενο, που παραπονείται για τις καθυστερήσεις που υφίσταται όταν λειτουργεί το κράτος. Προτείνετε κάτι; Τίποτα. Εμείς προτείναμε τη συνταγματική καθιέρωση αποκλειστικών νομοθετικών προθεσμιών. Το ανέλυσα δέκα φορές. Δεν έχω χρόνο να το ξαναπώ. Το αρνηθήκατε. Ούτε ως κατεύθυνση το έχετε ούτε στις εισηγήσεις σας ακούστηκε κάτι τέτοιο. Ο πολίτης, ως διοικούμενος, τελεί υπό την απόλυτη περιφρόνησή σας. Ο πολίτης, ως διάδικος, πάει στα δικαστήρια, καθυστερεί χρόνια, παραπονείται ότι αυτό είναι κατ' ουσίαν αρνησιδικία, συνάδελφοι, που έχετε κάνει τα νομικά στο πανεπιστήμιο. Πώς του απαντάμε; Εμείς, με προτάσεις. Εσείς, με καμμία πρόταση σχετική με τη δικαιοσύνη. Καμμία. Δεν αναφέρομαι μόνο στον τρόπο της εκλογής, της επιλογής των ηγετών των δικαστηρίων. Δεν αναφέρομαι μόνο σε αυτό. Αναφέρομαι στη διοίκηση, στη λειτουργική καθημερινότητα των δικαστηρίων, όπου εκεί έχουμε πρόβλημα και θα μπορούσαμε να βοηθήσουμε.

Κάναμε προτάσεις. Δεχτήκατε κάποια από τις δικές μας; Εμείς δεχτήκαμε κάποιες από τις δικές σας. Δεν δεχτήκατε καμμία, ωσάν να είναι η δικαιοσύνη *tabula rasa*. Δεν φέρντε ένα θέμα που να αφορά στη διοίκησή της, όχι προφανώς στην απονομή της. Δεν σας ενδιαφέρει καθόλου. Δεν θέλετε τίποτα απ' αυτά που καλώς θα μπορούσαν να γίνουν, να τεθούν σε συζήτηση και σε ψηφοφορία. Ο πολίτης ως ενεργό υποκείμενο, ως οικονομικό υποκείμενο!

Υπήρχαν πάρα πολλές προτάσεις. Υπήρχαν προτάσεις για τις μεγάλες επενδύσεις, που πρέπει να προστατεύεται το περιεχόμενό τους και να μην επιτρέπεται η εύκολη αλλαγή των όρων που η Βουλή ψηφίζει. Σκεπτήκατε ότι αυτό κάνει καλό στην οικονομία, το να μην αλλάζουν, δηλαδή, οι επενδυτικοί όροι; Δεν το σκεπτήκατε. Για τον πολίτη, δηλαδή, ως μέλος μιας κοινής οικονομίας -που μόνο για τους μεγιστάνες δεν είναι κοινόι, όλοι οι άλλοι είμαστε μέτοχοι, από καλύτερες ή από χειρότερες θέσεις, αυτής της κοινής οικονομίας- προτείνετε κάτι σχετικό; Όχι, δεν σας απασχολεί. Δεν σας ενδιαφέρουν αυτά. Δεν σας ενδιαφέρει ο άνθρωπος στην καθημερινή του λειτουργία.

Στα παιδιά που θέλουν να σπουδάσουν; Έχουμε τους «μετανάστες», τους μετοίκους που μετοικούν με δική τους επιλογή, όπως είναι πολλά στελέχη σας. Δεν θέλουν να μείνουν στην Ελλάδα. Θέλουν να πάνε να σπουδάσουν και να ζήσουν στο εξωτερικό. Πάντα υπήρχαν αυτοί. Υπάρχουν και τα παιδιά, όμως -έχω συναντήσει, στις διάφορες διεθνείς επιτροπές της Βουλής που συμμετέχω τα τελευταία χρόνια, τέτοιου είδους νέους ανθρώπους-, που βγαίνουν έξω σε χώρες που έχουν ανάπτυξη, παίρνουν μισθούς ύψους 1.200 ευρώ -δεν είναι κακοί μισθοί αυτοί για τις χώρες που ζουν, είναι καλοί μισθοί-, αλλά θέλουν να γυρίσουν. Αυτά τα παιδιά πρέπει να τα σκεφτούμε όλοι μαζί.

Οι αγορεύσεις της κ. Γεννηματά επί' αυτού ήταν πάρα πολύ χαρακτηριστικές. Εδώ, όμως, έχουμε μπροστά μας -και το είχαμε

ως δυνατότητα επίλυσης, αν παραμερίζαμε τις ιδεοληψίες μας- το θέμα του άρθρου 16.

Κυρίες και κύριοι, το είπα δέκα φορές στην επιτροπή, το λέω και στην Ολομέλεια. Είναι δυνατόν να μη μας απασχολεί το γεγονός ότι χίλια διακόσια Ελληνόπουλα σπουδάζουν νομικά στην Κύπρο;

Με τον κ. Κουρουμπλή έχουμε συγκρουστεί χίλιες φορές και αυτό που έκανε, να μας εγκαταλείψει και να αλλάξει πολιτική στέγη, δεν θα του το συγχωρήσω ποτέ. Αλλά αυτό είναι πολιτικό, μου επιτρέπει να τον ακούω. Είπε στην επιτροπή -και δεν το λέω επειδή θέλω να κάνω κερδοσκοπία πάνω στη δική του στάση, αντίθετα το λέω για να τον επαινέσω και το λέω γιατί το έχει επαναλάβει ο άνθρωπος με θάρρος- ότι το άρθρο 16 έπρεπε να το δούμε και έπρεπε να το δούμε με εγγυήσεις. Τα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια ήταν μια λύση, στην οποία έπρεπε να προσχωρήσουμε για το καλό όλων των οικογενειών. Είναι προτιμότερο να μένουν τα παιδιά εδώ από το να αυξάνεται η μετοίκηση των νέων παιδιών, επειδή εμείς -εσείς δηλαδή, γιατί εμείς είμαστε στη σωστή πλευρά- έπρεπε να συγκρατήσουμε κάποιους ψηφοφόρους μας και κάποιους ανθρώπους που αμφισβητούν το πολιτικό μας προφίλ, το πολιτικό σας προφίλ;

Μετά από όσα κάνατε, πρέπει με κάποιους συνθηματολογικούς τρόπους να τους συγκρατήσετε στις πολιτικές σας δυνάμεις. Ασυγχώρητο λάθος! Λάθος μεγάλο! Λάθος που, μαζί με τα προηγούμενα, μπορεί να κοστίσει και την ίδια την Αναθεώρηση, δηλαδή να μην προχωρήσει η επόμενη Βουλή, να θεωρήσει χωρίς λόγο την Αναθεώρηση αυτή και να διαμορφώσει νέα πρόταση στη νέα της Σύνοδο.

Είναι ανοικτό αυτό το ενδεχόμενο, γιατί είναι πολύ μικρή η συμβολή της πρότασης η οποία περνάει σήμερα και θα τεθεί ως πρόταση στην επόμενη Βουλή, που είναι αποτέλεσμα της δουλειάς μας.

Πολιτικό επιχείρημα, το οποίο και σας είπαμε από την αρχή. Μάλιστα έφερα και την ομιλία μου από την πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, για να σας διαβάσω ένα χωρίο. Είχαμε πει από εδώ -και η πρακτική μας ήταν αυτή- να μην πάρει καμμία διάταξη πάνω από εκατόν ογδόντα (180) ψήφους στην παρούσα Βουλή -που πρέπει να τις πάρει αυτές τις ψήφους δυο φορές-, ούτως ώστε στην επόμενη Βουλή να απαιτούνται οι εκατόν ογδόντα (180) ψήφοι, άρα να υπάρχει ανάγκη συναίνεσων.

Για αυτό από την πρώτη στιγμή κρατήσαμε τη στάση να ψηφίζει ένας για εμάς και να καλύπτει το σύνολο της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας, συν τον κ. Παναγιώλη. Οφείλω να το επαναλάβω αυτό, το είχα πει και την άλλη φορά και δεν προσέχτηκε. Το είχαμε πει από την αρχή; Το είχαμε πει.

Στην πρώτη, λοιπόν, συνεδρίαση της επιτροπής είπα τα εξής: Χρειάζονται εκατόν ογδόντα (180) ψήφοι, όπως όλοι ξέρουμε, από το άρθρο 110, που δεν πρέπει, όμως, να πάρουν οι υπό αναθεώρηση διατάξεις σε αυτή τη Βουλή, με την εξαίρεση των άρθρων που αφορούν την τιμή του πολιτικού κόσμου, το άρθρο 86 του Συντάγματος για την ποινική ευθύνη των Υπουργών και το άρθρο 62 του Συντάγματος για τα θέματα της βουλευτικής ασυλίας. Έξω είναι αυτά. Αυτά πρέπει να τα ψηφίσουμε, γιατί πρέπει να δείξουμε μια ομόνοια ως προς αυτά απέναντι στους πολίτες. Όμως, όσον αφορά όλα τα υπόλοιπα», όπως είχα πει, «δεν πρέπει να πάρουν οι από αναθεώρηση διατάξεις σε αυτή τη Βουλή εκατόν ογδόντα (180) ψήφους, ακόμα κι αν χρειαστεί η Αντιπολίτευση να ψηφίσει με τον Πρόεδρο ή τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο των κομμάτων», αυτό έλεγα, έτσι κάναμε, «ακόμα και αν η Πλειοψηφία», απευθυνόμενος στον κ. Κατρούγκαλο και τον κ. Δουζίνα, «χρειαστεί να μην ψηφίσει σύσσωμη.». Αυτά τα είπα στην πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής.

Εις μάτην, βέβαια, γιατί οι παρωπίδες είναι συγκεκριμένες. Όπως μπήκατε στη Βουλή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, έτσι θα βγείτε. Εκτός από χορηγοί της Νέας Δημοκρατίας σε επίπεδο ψηφοφόρων, γίνετε και χορηγοί της στο επίπεδο της Αναθεώρησης του Συντάγματος και έχετε ευθύνη! Διότι δεν ξέρω τι λέει ο κ. Τασούλας σήμερα, δεν ξέρω αν είμαστε εμείς τα μέλη και της επόμενης Βουλής. Ο λαός θα αποφασίσει. Μπορεί πολλοί από εμάς να μην είναι. Συνήθως η Βουλή ανανεώνει κατά 40% τα

μέλη της, ο λαός τα ανανεώνει. Οι επόμενοι που θα είναι εδώ μετά τις εκλογές του Μαΐου -όπως εγώ πιστεύω- ή του Οκτωβρίου -όπως λένε κάποιοι- η επόμενη, λοιπόν, Βουλή θα κληθεί αδέσμευτη και ελεύθερα να αποφασίσει.

Και εδώ δίνετε το δικαίωμα στην τότε πλειοψηφία -που δεν φαίνεται να είστε εσείς- να αλλάξει τους όρους εκλογής του Προέδρου Δημοκρατίας και να μην απαιτείται συναίνεση στη Βουλή;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κυρία Πρόεδρε, θα χρειαστώ ένα ή δύο λεπτά ακόμα και θα ολοκληρώσω.

Τι λάθος είναι αυτό; Για ποιον λόγο το κάνετε αυτό;

Δεν το λέω γιατί θέλουμε εμείς ως κόμμα να είμαστε χρήσιμοι στην επόμενη Βουλή, δηλαδή στους επόμενους κοινοβουλευτικούς συσχετισμούς. Το λέω γιατί πρέπει να έχουμε κοινή αντίληψη για τον τρόπο εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας. Τι κάνετε τώρα εσείς; Ενώ ξέρετε ποιες είναι οι προτάσεις, δίνετε το δικαίωμα μία Βουλή να παίρνει την απόφαση με εκατόν πενήντα μία (151) ψήφους.

Συγχαρητήρια, κυρίες και κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ! Είστε και αφελείς και αδέξιοι και σε λάθος κατεύθυνση σε ό,τι αφορά το άρθρο 32, που το παραβιάσατε στις προεδρικές εκλογές του 2015, μη ψηφίζοντας τον Σταύρο Δήμα και καταγγέλλοντας τους Βουλευτές που ψηφίζουν ως αργυρώνητους.

Να κλείσω με τέσσερις θετικές αναφορές, με τους τίτλους τους. Εμείς πήραμε θέση σε όλα τα θέματα. Πιστεύω ότι η Κοινοβουλευτική μας Ομάδα -Βενιζέλος, Παπαθεοδώρου, Καρράς, εγώ, όσοι άλλοι από εμάς πήραν τον λόγο- έδωσε μια καλή μάχη, μια μάχη αξιοπρέπειας, αξιοπιστίας, επιχειρημάτων, όχι φαναρονισμού, μία μάχη ουσίας. Όμως, όπως είπα στην ομιλία μου, πήγε στράφι αυτή η διαδικασία.

Τι ξεχωρίζω; Ξεχωρίζω ότι ψηφίσαμε όλοι μαζί, πέρα από τα άρθρα 62 και 86, και πηγαίνει στην επόμενη Βουλή, το άρθρο 68 παράγραφος 2.

Κυρία Πρόεδρε, όσες φορές από το 1975 και μετά οι αντιπολιτεύσεις έλεγαν ότι οι εξεταστικές επιτροπές πρέπει να συγκροτούνται με ψήφους της μειοψηφίας και να είναι αρκετές αυτές οι ψήφοι, οι πλειοψηφίες έλεγαν «όχι». Όταν οι πλειοψηφίες καθίσταντο μειοψηφίες, αυτές ισχυρίζοντο ότι είναι δικαίωμα της μειοψηφίας οι εξεταστικές επιτροπές και οι νέες πλειοψηφίες, που ήταν χθες μειοψηφίες και υποστήριζαν τα αντίθετα, έλεγαν «όχι».

Σε αυτή την κωμωδία δίνει τέλος αυτή η Βουλή, προτείνοντας την αναθεώρηση του άρθρου 68 παράγραφος 2.

Επίσης, σε ό,τι αφορά στα κοινωνικά δικαιώματα -που η πρακτική αξία της συνταγματικής κατοχύρωσης πολλές φορές αμφισβητείται, και σωστά, κατά τη νομολογία των δικαστηρίων- δώσαμε έμφαση. Εμείς στηρίξαμε τις προτάσεις που είχαν ακουστεί.

Και ακόμη -επιτέλους!- έγινε μία συζήτηση για την ανάγκη αύξησης της δυναμικής του ρόλου και των εγγυήσεων των δικαστηρίων που λειτουργούν στο πλαίσιο των Ενόπλων Δυνάμεων.

Να, κάνω τέσσερις αναφορές που σχετίζονται και με κάτι θετικό. Αρκεί αυτό το σώμα των θετικών ρυθμίσεων-προτάσεων που ψηφίστηκαν, για να γίνει η Αναθεώρηση από την επόμενη Βουλή; Πιστεύω ότι είναι πολύ λίγες, σε σχέση με τις ανάγκες που έχουν οι Έλληνες, οι Ελληνίδες και η Ελλάδα ως χώρα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Παππάς, εισηγητής της Χρυσής Αυγής, για δεκαπέντε λεπτά.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Κυρία Πρόεδρε, έχει περάσει περίπου μία ώρα από τότε που οι εισηγητές των κομμάτων, πριν από τη δική μου τοποθέτηση, τοποθετήθηκαν για δεύτερη φορά επί της προτεινόμενης συνταγματικής Αναθεώρησης. Και σκεφτόμουν: Αυτοί οι ομιλητές δεν θα αναφερθούν στη Χρυσή Αυγή; Και εκεί που το σκεφτόμουν, πετάγεται ο εκπρόσωπος ενός κόμματος, ο προλαλήσας, ο οποίος, βάζοντας τη λάσπη στον ανεμιστήρα,

προσπάθησε να κλέψει και αυτός το αντιφασιστικό του πεντάλεπτο, κατά Γουόρχολ, το πεντάλεπτο της δημοσιότητας, αναφερόμενος στη Χρυσή Αυγή και σε σύγκριση με τον ΣΥΡΙΖΑ, λέγοντας: «Είστε ίδιοι. Γιατί απαντάτε, όταν σας λένε «προδότες...» κ.λπ.;

Κατ' αρχάς, τι δεν κατάλαβε ο εκπρόσωπος του εν λόγω «αποκόμματος»; Δεν κατάλαβε ότι στο θέμα της ελληνικής γλώσσας εμείς είμαστε ακριβείς. Δηλαδή -πώς να το κάνουμε;- τους προδότες τούς λέμε «προδότες». Όμως, αυτό που δεν κατάλαβε, είναι ότι στους προδότες συμπεριλαμβάνουμε και αυτούς οι οποίοι εκχώρησαν με τη στάση τους -και όχι να λένε διάφορες λεπτομέρειες περί γλώσσας, περί εθνικότητας, σωστά και αυτά την ονομασία «Βόρεια Μακεδονία» στο γειτονικό κρατίδιο.

Μαζί αυτάρεσκα λέγεστε «συνταγματικό τόξο» ή «δημοκρατικό τόξο» και όλοι μαζί δώσατε την ορολογία «Βόρειος Μακεδονία» στα Σκόπια, υποταγμένοι στα νατοϊκά σας αφεντικά.

Και αφού μιλήσατε για αντιπάλους, να πούμε ότι εμείς, δυστυχώς, έχουμε εσάς για πολιτικούς αντιπάλους. Διότι τον αντίπαλό σου πρέπει να τον επιλέγεις και ο αντίπαλός σου πρέπει να είναι ενός επιπέδου, επίπεδο το οποίο, δυστυχώς, εσείς δεν διαθέτετε.

Δεν θα έπρεπε να μιλούσατε, κύριοι του «κλεφτο-ΠΑΣΟΚ». Μόλις χθες, προχθές υπεγράφη από τον Υπουργό Εσωτερικών να πάρετε όλα τα κόμματα, πλην της Χρυσής Αυγής, περίπου 15 εκατομμύρια ευρώ. Γιατί λεφτά υπάρχουν, έτσι; Η Δημοκρατική Συμπράταξη θα πάρει 828.000 ευρώ στο παντελόνι για επιχορήγηση, θα πάρει άλλες 165.000 ευρώ για ερευνητικούς σκοπούς, για να ερευνήσετε, κύριοι. Και δεν σας αρκούν μόνο αυτά. Θα πάρετε και 523.000 ευρώ ως Ελιά και άλλες 104.000 ευρώ, για να ερευνήσετε εσείς, στην Ελιά, και να κάνετε πολιτικές έρευνες.

Τσιμουδιά, λοιπόν, εσείς περί αυτών! Αντ' αυτού, βάλατε τη λάσπη στον ανεμιστήρα, για να κατηγορήσετε τη Χρυσή Αυγή!

Καλά κάνετε και μας κατηγορείτε. Όσο μάς κατηγορείτε, μας δυναμώνετε. Όσο μάς κατηγορείτε, καταδεικνύετε ότι είμαστε κάτι διαφορετικό από εσάς. Δεν είμαστε όλοι ίδιοι!

Πριν από τέσσερις μέρες ξεκίνησε η Μεγάλη Σαρακοστή των ορθόδοξων Ελλήνων. Ήταν Καθαρά Δευτέρα και καθόμουν και εγώ -όπως πολύς κόσμος- στον υπολογιστή, κοιτώντας τους λογαριασμούς στα κοινωνικά δίκτυα και συγκεκριμένα τον λογαριασμό του Πρωθυπουργού. Έφτασε βράδυ και ο κ. Τσίπρας δεν είχε πει έστω και μία ευχή προς τον ελληνικό λαό, δεν είχε πει έστω ένα απλό «καλή Σαρακοστή». Δηλαδή, ο κ. Τσίπρας ήξερε μόνο να ευχηθεί στο Ραμαζάνι και σε άλλες ισλαμικές γιορτές, ήξερε μόνο να ευχηθεί στους μουσουλμάνους που κατοικούν, άλλοι νόμιμα και άλλοι παράνομα, στην πατρίδα μας.

Εμείς θα ευχηθούμε «καλή Σαρακοστή» στον ελληνικό λαό και συγχρόνως θα ευχηθούμε και «καλή ανάσταση». «Καλή ανάσταση» στην πατρίδα μας. Το ευχόμαστε, γιατί για εμάς, ό,τι και να κάνετε, επικρατούσα θρησκεία των Ελλήνων είναι η Ορθόδοξη Χριστιανική. Κανείς Μπολσεβίκος, κανένας φιλελεύθερος διεθνιστής τζιτζιφιόνγκος δεν μπορεί να το αλλάξει. Καμμία συνταγματική Αναθεώρηση, κανένα χαρτί δεν μπορεί να αλλάξει τη λαϊκή πίστη.

Η σημερινή ομιλία, κυρία Πρόεδρε, γίνεται σε μια πολιτική συγκυρία περίπλοκη. Υποτίθεται ότι έχουμε βγει από τα μνημόνια. Πανηγύρισε ο Πρωθυπουργός τον περασμένο Αύγουστο την έξοδο της Ελλάδος από τα μνημόνια. Ο κ. Καμμένος, τότε, του έφτιαχνε τη γραβάτα. Φόρεσε τη γραβάτα που του χάρισε ο Ζάεφ για την προδοσία της Μακεδονίας μας. Και έρχεται η είδηση ότι πάγωσε η απόδοση του 1 δισεκατομμυρίου ευρώ από το Eurogroup και ότι οι διεθνείς τοκογλύφοι, η δικτατορία των Βρυξελλών, απαιτεί περισσότερες θυσίες και μεγαλύτερη φτωχοποίηση των Ελλήνων, φέρνοντας ως δικαιολογία την ασυμφωνία των Υπουργών του Συμβουλίου, του Eurogroup, με τον Έλληνα Υπουργό Οικονομικών.

Συγχρόνως, αυτό το Eurogroup αποφάσισε την ενεργοποίηση ενός πλαισίου ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα, το οποίο έχει τεθεί σε ισχύ από τον Αύγουστο του 2018, δηλαδή με τη λήξη του προγράμματος της χρηματοδοτικής συνδρομής, με επιτόκια μικρότερα από τις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Με απλά λόγια, οι Βρυξέλλες συνεχίζουν να έχουν τον έλεγχο, συνεχίζουν να στραγγαλίζουν οικονομικά και δημοσιονομικά τη

χρηματοπιστωτική κατάσταση της πατρίδας μας, χωρίς καν να μας δανείζουν. Δεν χρειάζεται πια να μας δανείζουν, αλλά να μας ελέγχουν και να μας φτωχοποιούν.

Επίσης, σε αυτή τη συγκυρία έχουμε τις τράπεζες να στραγγαλίζουν κυριολεκτικά τον ελληνικό λαό, να έχουν αποκοπεί από την πραγματική ελληνική οικονομία, να εξυπηρετούν και να βρίσκονται ουσιαστικά σε ξένα χέρια, να εξυπηρετούν ξένα συμφέροντα, με μοναδικό προσανατολισμό τον συνεχή δανεισμό και την επαπειλούμενη περαιτέρω διάσωσή τους με το υστέρημα του ελληνικού λαού.

Για άλλη μία φορά θα κληθεί ο ελληνικός λαός να πληρώσει τις τράπεζες, τις οποίες τις πληρώνει ήδη. Τις πληρώνει με το αίμα του, τις πληρώνει με την πρώτη κατοικία, τις πληρώνει με την περιουσία του, με τα σπίτια του.

Εμείς ως κίνημα εθνικό, ως κίνημα λαϊκό, ως κίνημα το οποίο έχει στο πρόγραμμά του, σε περίοπτη θέση, την αρχή της κοινωνικής δικαιοσύνης, καλούμε τον ελληνικό λαό σε αντίσταση. Αντισταθείτε στη δικτατορία των Βρυξελλών και αντισταθείτε στα ντόπια ανδρείκελα αυτής της δικτατορίας.

Μόνο μία κυβέρνηση θα έχει τη βούληση για την πραγματική ανάπτυξη της ελληνικής εθνικής οικονομίας και της ευημερίας του ελληνικού λαού, μία εθνική κυβέρνηση που θα αναπροσανατολίσει το τραπεζικό σύστημα και θα το φέρει προς τα συμφέροντα, πραγματικά, των Ελλήνων και όχι των τοκογλύφων.

Πέρα από τα οικονομικά, έχουμε και πολλά ενδιαφέροντα πολιτικά. Είχαμε προσφάτως τη δήλωση του κ. Κατρούγκαλου, ο οποίος μας είπε ότι είναι η κατάλληλη στιγμή ώστε να δοθεί Νόμπελ -το Νόμπελ Ειρήνης συγκεκριμένα- στον κ. Τσίπρα για τη Συμφωνία των Πρεσπών. Η συνέντευξη αυτή δόθηκε στο γερμανικό περιοδικό «DER SPIEGEL». Είπε, δε, χαρακτηριστικά ο κ. Κατρούγκαλος -και δεν είναι ο μόνος «λαγός» ο οποίος μιλά για αυτό, πολλοί συριζαίοι έχουν βγει και μιλούν για αυτό- τα εξής: «Η Συμφωνία των Πρεσπών είναι μία πρωτοποριακή συμφωνία, για την οποία πιστεύω ότι το Νόμπελ Ειρήνης θα ήταν μία κατάλληλη αναγνώριση...». Αξιοθαύμαστη, αριστερή μετριοφροσύνη! Αυτοπροτείνονται οι συριζαίοι για βραβείο Νόμπελ. Έχουν περυσισό θράσος! Τέτοιο θράσος δεν είχε ούτε ο Ιούδας. Ο Ιούδας τα τριάκοντα αργύρια της προδοσίας τα πέταξε και πήγε και κρεμάστηκε. Εσείς, όμως, δεν έχετε ίχνος τσίπας, ούτε πολιτικής ούτε ανδρικής!

Επίσης, είχαμε την απίστευτη δήλωση του συριζαίου στελέχους, το οποίο επανέλαβε το αναρχικό σύνθημα «το Αιγαίο ανήκει στα ψάρια του». Κατ' ουσίαν αυτό είπε. Και είναι αυτό που έλεγαν οι αναρχικοί στα τέλη της δεκαετίας του '70. Είπε ότι τα ψάρια στο Αιγαίο δεν έχουν ούτε ελληνική ούτε τουρκική σημαία.

Φαίνεται, λοιπόν, ότι με κάτι τέτοιες δηλώσεις -οι οποίες δεν είναι τυχαίες- ξεκινάτε και συνεχίζετε τον κατηφορικό δρόμο της ενδοτικότητας. Και είστε προετοιμασμένοι, εσείς οι εθνομηδενιστές του ΣΥΡΙΖΑ, να παζαρέψετε και το Αιγαίο μας σε ένα πρό- τυπο της Συμφωνίας των Πρεσπών. Σε αυτή την κατεύθυνση είναι και οι αποφάσεις να μην παρελάσουν οι εθνοφύλακες την 25^η Μαρτίου. Φοβόσαστε τους εθνοφύλακες να μη φωνάξουν συνθήματα για τη Μακεδονία μας, να μη φωνάξουν αυτό που φωνάζει η Χρυσή Αυγή: «Η Μακεδονία είναι μία και είναι ελληνική».

Επίσης, στο Ελληνικό Στράτευμα, με τον ανεκδιήγητο Υπουργό Άμυνας, τον Ναύαρχο Αποστολάκη -ο οποίος τελικά δεν είναι Υπουργός Άμυνας, αλλά Υπουργός Άμυνας του ΣΥΡΙΖΑ- ποινικοποιείτε το σύνθημα και το εμβλητήριο «Μακεδονία Ξακουστή, του Αλέξανδρου η χώρα». Φαίνεται ότι με την τακτική σας αυτή, όπως είπε και η Υφυπουργός Εξωτερικών του ΣΥΡΙΖΑ, θέλετε να ολοκληρώσετε αυτά που άφησαν στη μέση οι «ΕΑΜοβούλγαροι» του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ το 1946 - 1949.

Δεν θα σας περάσει. Οι Έλληνες αντιστέκονται. Η Χρυσή Αυγή αντιστέκεται. Η Χρυσή Αυγή σηκώνει ψηλά τη σημαία της ανυπακοής, σηκώνει ψηλά τη σημαία με το αστέρι της Βεργίνας. Η Μακεδονία ήταν, είναι και θα είναι ελληνική και μόνο!

Δυστυχώς, έχουμε μία Αξιωματική Αντιπολίτευση η οποία σε όλο αυτό το προδοτικό σκηνικό το οποίο έγινε με τη συμφωνία και με την κύρωση της στο ελληνικό Κοινοβούλιο, λέει δεξιά και αριστερά, σε συνεντεύξεις, ότι θα σεβαστεί και θα εφαρμόσει τη Συμφωνία των Πρεσπών, δίνοντας διαβεβαιώσεις και προσκυ-

ώντας τον τοπάρχη, τον πραιτόρα Πάιατ, εκλιπαρώντας με τον τρόπο αυτόν μήπως πάρει τελικά τη σκυτάλη της εξουσίας, μήπως πάρει το χρίσμα από τους νατοϊκούς επικυρίαρχους.

Θα πω δυο-τρία πράγματα, κυρία Πρόεδρε -και δεν θα καταχραστώ κατά πολύ, όπως έκαναν οι προηγούμενοι ομιλητές, τον χρόνο μου-, για τη συνταγματική Αναθεώρηση.

Να πω για τη συνταγματική Αναθεώρηση ότι ο εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας –για να μην είναι παραπονεμένοι οι νεοδημοκράτες- είτε προηγουμένως ότι αυτή η σημερινή διαδικασία είναι μία σπάνια κοινοβουλευτική διαδικασία. Πράγματι, είναι σπάνια η κοινοβουλευτική διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης, αλλά καθόλου σπάνια δεν είναι η δική σας υποκρισία, που θα εφαρμόσετε τη Συνθήκη των Πρεσπών, οι οποίοι ανοιχτά ψηφίσατε μνημόνια, ψηφίσατε τα ανοιχτά σύνορα, ψηφίσατε το σύμφωνο συμβίωσης των ομοφυλοφίλων, ψηφίσατε την παραχώρηση κατ' ουσίαν του ονόματος «Βόρεια Μακεδονία» και ψηφίσατε και τη δημιουργία του τζαμιού στην Αθήνα. Εσείς, η συνιστώσα του ΣΥΡΙΖΑ. Άρα σπάνια μεν η συνταγματική διαδικασία, αλλά όχι σπάνια η υποκρισία της Νέας Δημοκρατίας.

Και δεν απευθύνομαι μόνο στους νεοδημοκράτες Βουλευτές ούτε απευθύνομαι στους αφηνισμένους πραγματικούς δεξιούς ψηφοφόρους της Νέας Δημοκρατίας, οι οποίοι πλέον τάσσονται στο πλευρό της πραγματικής λαϊκής δεξιάς, που είναι η Χρυσή Αυγή. Απευθύνομαι κυρίως στους εγκλωβισμένους σανοφάγους, σε αυτούς που περιμένουν τον διορισμό από τη Νέα Δημοκρατία, δηλαδή στους «επαγγελματίες» νεοδημοκράτες, και τους καλώς να ξεπνήσουν, όταν η πατρίδα κινδυνεύει.

Δεν είστε, ψηφοφόροι της Νέας Δημοκρατίας, υπεράνω της πατρίδας. Ξυπνήστε και αντισταθείτε σε αυτό που έρχεται. Αυτό που έρχεται δεν θα έχει καμμία διαφορά από τον ΣΥΡΙΖΑ. Θα είναι μία συνέχεια της Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Θα καταψηφίσουμε στο σύνολό της τη συνταγματική Αναθεώρηση. Πιστεύουμε ότι υπό αυτές τις συνθήκες ο διαμορφούμενος Συνταγματικός Χάρτης δεν θα γίνει, δεν θα ψηφιστεί. Αυτό είναι ένα πυροτέχνημα της Κυβέρνησής σας, ένα πυροτέχνημα προεκλογικό. Δεν θα γίνει τίποτα. Πού θα βρείτε τους εκατόν ογδόντα να ψηφίσουν τα άρθρα προς αναθεώρηση;

Πιστεύω, όμως, ότι δεν έχετε καμμία νομιμοποίηση να κάνετε πραγματικά το Σύνταγμα ένα κουρελόχαρτο, να το κάνετε ένα λάστιχο, να εφαρμόζετε πολιτικές οι οποίες έρχονται σε ευθεία αντίθεση με την πλειοψηφία του ελληνικού λαού και πολιτικές τις οποίες δεν προβλέπει κανένας καταστατικός χάρτης.

Σε ό,τι αφορά το άρθρο 3, εντύπωσή μου έκανε πόσες ώρες έκανε να βγει το αποτέλεσμα. Στην αρχή είπαν ότι δεν πέρασε. Μετά κυκλοφόρησε στο διαδίκτυο το έγγραφο των υπευθύνων εδώ, όπου είχε σβηστεί χειρόγραφα το «150» και έγινε «151». Αλήθεια τι έγινε σε αυτή την ψηφοφορία; Ποιοι είναι αυτοί οι εκατόν πενήντα ένας;

Να πω ότι, όσοι και να ψηφίσετε, όσοι και να ψηφίσετε για το θρήσκευμα, όσοι και να ψηφίσετε για τη λεγόμενη «ουδετεροθρησκία», νεολογισμός του νέου ΠΑΣΟΚ, του ΣΥΡΙΖΑ η «ουδετεροθρησκία» -το έψαξα και στον Μπαμπινιώτη και δεν υπάρχει τέτοια λέξη, δικές σας εφευρέσεις είναι-, όσο, λοιπόν, και όσοι και να ψηφίσετε, ό,τι και να πείτε, δεν αλλάζει η πίστη των Ελλήνων.

Θα πω δυο λόγια για το άρθρο 28. Να τονίσω εδώ ότι πάγια θέση του Λαϊκού Συνδέσμου είναι η κατάργηση κάθε μορφής προνομίου, η κατάργηση της ασυλίας, τόσο για τους Βουλευτές όσο και για τους Υπουργούς. Εσείς δεν αλλάζετε τίποτα, δεν αλλάζετε κατ' ουσίαν το άρθρο 86 του Συντάγματος, το γνωστό ως «νόμο περί ευθύνης Υπουργών». Ίσα-ίσα τον νομιμοποιείτε και τον ισχυροποιείτε.

Τελειώνοντας, θέλω επίσης να πω ότι πάγια θέση της Χρυσής Αυγής είναι η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, όπως επίσης και η κατάργηση των ανεξάρτητων αρχών, αυτής της εφεύρεσης που έχετε κάνει, για να κάνετε τελικά αληθινό τον Πάγκαλο που είπε «όλοι μαζί τα φάγαμε», για να τα τρώτε όλοι μαζί.

Τι κάνουμε; Είτε φτιάχνουμε μία offshore -να μην αναφερθώ ονομαστικά, γιατί θα γίνει θέμα, σε έναν Βουλευτή της Νέας Δη-

μοκρατίας- είτε φτιάχνουμε μία ανεξάρτητη αρχή και όλα είναι καλά καμωμένα. Συνεπώς δεν είναι δυνατόν να γίνεται λόγος για διάκριση των εξουσιών, δεν είναι δυνατόν να γίνεται λόγος για ανεξάρτητη δικαιοσύνη και η ηγεσία της δικαιοσύνης να επιλέγεται από την κυβέρνηση ή τα κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ελάτε, κύριε Παππά. Είπατε ότι τελειώνετε γρήγορα και έχετε...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Το γρήγορα για μένα είναι τα είκοσι λεπτά και όχι τα είκοσι τέσσερα που δώσατε στον εκπρόσωπο της Νέας Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Εντάξει, θα σας φερθούμε ισοτίμως. Τελειώνετε, όμως.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΠΑΣ: Να σας δυσαρεστήσω, κυρία Πρόεδρε, γιατί ξέρω ότι ακούτε προσεκτικά τις ομιλίες των ομιλητών, με τα αποτελέσματα μιας δημοσκοπήσεως σοκ.

Τα πατριωτικά κόμματα, κυρία Πρόεδρε, να ξέρετε –και τρέμετε αυτό που έρχεται όχι μόνο εσείς προσωπικά, αλλά όλο το πολιτικό κατεστημένο- θα διπλασιάσουν τις έδρες τους στην Ευρωβουλή. Είναι πολύ άσχημα –άσχημα για εσάς, ευχάριστα για εμάς και για τους ευρωπαϊκούς λαούς- τα μαντάτα.

Ευρωεκλογές τον Μάιο και η δημοσκόπηση δείχνει ότι σε έξι χώρες, στη Γερμανία, την Αυστρία, την Ιταλία, την Πολωνία, τη Γαλλία, την Ισπανία και σε τρεις απ' αυτές –Γαλλία, Ιταλία και Πολωνία- προηγούνται τα πατριωτικά κόμματα. Και φυσικά ανάλογο θα είναι το κλίμα και στην Ελλάδα. Υπάρχει, λοιπόν, ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού λαού που κλείνει τα αυτιά του σε όλους εσάς, στην προπαγάνδα σας, κλείνει τα αυτιά του στους φορείς της διαφθοράς, στους διαπλεκόμενους, στους καναλάρχες, στους δημοσιογράφους, στους πολιτικούς και προσβλέπει και ελπίζει σε μία Χρυσή Αυγή του Ελληνισμού, μία Χρυσή Αυγή που θα τιμωρήσει το καθεστώς της κλεπτοκρατίας, θα τιμωρήσει τους εμπνευστές της συμφωνίας, της προδοτικής Συμφωνίας των Πρεσπών. Η Μακεδονία είναι μία και είναι ελληνική!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κύριε Παππά, αφήσατε κάποιους υπαιτιγμούς. Η ψηφοφορία ήταν ονομαστική. Όλα είναι υπογεγραμμένα. Φαίνεται ποιοι ψήφισαν. Άρα μη δημιουργείτε εντυπώσεις. Μπορείτε και από το διαδίκτυο και από τα Πρακτικά να δείτε ποιοι ψήφισαν.

Τον λόγο έχει ο εισηγητής του ΚΚΕ κ. Ιωάννης Γκιόκας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Το τελευταίο διάστημα έχει γίνει της μόδας στη δημόσια αντιπαράθεση οι εκπρόσωποι του ΣΥΡΙΖΑ αλλά και της Νέας Δημοκρατίας να λένε ότι στις επικείμενες πολιτικές μάχες θα συγκρουστούν δύο εκ διαμέτρου αντίθετα σχέδια. Οι μεν εκπρόσωποι του ΣΥΡΙΖΑ λένε ότι το δικό τους σχέδιο είναι το προοδευτικό, το αντινεοφιλελεύθερο, ενώ της Νέας Δημοκρατίας είναι ένα σκληρό, δεξιό σχέδιο, οι δε εκπρόσωποι της Νέας Δημοκρατίας λένε ότι το δικό τους σχέδιο είναι το σύγχρονο, το φιλοεπενδυτικό, το φιλοευρωπαϊκό, ενώ του ΣΥΡΙΖΑ είναι ιδεολογικό, ξεπερασμένο και πάει λέγοντας.

Στην πραγματικότητα, αν δει κανείς την ουσία, όχι μόνο δεν μιλάμε για δύο διαφορετικά σχέδια, πολύ περισσότερο εκ διαμέτρου αντίθετα, αλλά μιλάμε για το ίδιο σχέδιο, με διαφορετικές παραλλαγές, που είναι όμως εξίσου αντιλαϊκές. Είναι το σχέδιο που διατηρεί και επεκτείνει όλους τους μνημονιακούς νόμους στην κατά τα άλλα λεγόμενη «μεταμνημονιακή εποχή». Είναι το σχέδιο που διατηρεί τα ματωμένα πλεονάσματα και την αυστηρή εποπτεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την οποία μάλιστα είδαμε και στην πρόσφατη απόφαση του Eurogroup. Είναι το σχέδιο της θυσίας των εργατικών λαϊκών δικαιωμάτων για χάρη της καπιταλιστικής ανάκαμψης, το σχέδιο που βαφτίζει κοινωνική πολιτική τη φιλανθρωπία, τη λογική των ελάχιστων και των κατώτατων. Είναι το σχέδιο των νατοϊκών δεσμεύσεων που εμπλέκει τη χώρα και τον λαό σε πολύ επικίνδυνες περιπέτειες.

Σε αυτά τα κρίσιμα ζητήματα πού διαφωνείτε ο ΣΥΡΙΖΑ, η Νέα Δημοκρατία και τα υπόλοιπα κόμματα; Πουθενά. Και επειδή δεν διαφωνείτε πουθενά, προσπαθείτε να διαμορφώσετε, να επινοήσετε διαχωριστικές γραμμές ψεύτικες, κάλπικες, ανάμεσά σας.

Όμως, τι σχέση έχουν όλα αυτά με τη συνταγματική Αναθεώρηση; Έχουν, γιατί αυτός ο κάλπικος καυγάς έγινε προσπάθεια να περάσει μέσα και από τη διαδικασία της συνταγματικής Ανα-

θεώρησης. Και επειδή η συζήτηση για το Σύνταγμα είναι εκ των πραγμάτων πιο γενική, πιο αφαιρετική, προσφέρεται για τέτοιου είδους ψεύτικες αντιπαραθέσεις.

Όσοι, όμως, μελέτησαν τις προτάσεις της Κυβέρνησης και των άλλων κομμάτων, όσοι παρακολούθησαν τις συνεδριάσεις της επιτροπής και την προηγούμενη συνεδρίαση της Ολομέλειας πριν από έναν μήνα, όσοι βλέπουν την ουσία πίσω από τις μεγαλοστομίες και τα συνθήματα, μπορούν να διαπιστώσουν ότι οι προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ, της Νέας Δημοκρατίας και των άλλων κομμάτων, παρά τις επιμέρους διαφορές, έχουν έναν κοινό παρονομαστή. Υπάρχει μία ενιαία κλωστή που συνδέει αυτές τις προτάσεις, υπάρχουν κοινοί, διακριτοί στόχοι.

Ποιοι είναι αυτοί οι στόχοι; Πρώτον, η ιερή για σας κυβερνητική και πολιτική σταθερότητα, έτσι ώστε να μη διαταράσσεται για κανέναν απολύτως λόγο η άσκηση της βάρβαρης κυρίαρχης πολιτικής, είτε αυτός ο λόγος είναι η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας είτε είναι άλλοι λόγοι, πολύ πιο σοβαροί για μας, όπως είναι η πάλη του λαού, του εργατικού κινήματος, του λαϊκού κινήματος και η πίεση που μπορεί να ασκεί -και πρέπει να ασκεί- προς τις εκάστοτε κυβερνήσεις.

Πώς διασφαλίζεται αυτή η σταθερότητα; Διασφαλίζεται, για παράδειγμα, με την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για τη λεγόμενη «εποικοδομητική πρόταση δυσπιστίας». Τι σημαίνει - δεν το λέτε, δεν το εξηγείτε- αυτό; Για να καταλαβαίνει και ο κόσμος, σημαίνει ότι, αν γίνει η πρόταση δυσπιστίας εναντίον μιας κυβέρνησης και υπερψηφιστεί αυτή η πρόταση -άρα η κυβέρνηση χάσει την εμπιστοσύνη της Βουλής-, η κυβέρνηση αυτή δεν πέφτει, δεν γίνονται εκλογές, αν δεν υπάρξει συμφωνία για άλλον Πρωθυπουργό και για άλλο κυβερνητικό σχήμα. Αυτό προτείνετε.

Είναι αυτό δημοκρατικό, είναι προοδευτικό; Φυσικά και όχι. Είναι βαθιά, πολύ βαθιά αντιδραστικό. Στην ουσία μιλάμε για την επίσημη συνταγματική κατοχύρωση των κυβερνήσεων μειοψηφίας. Αυτό που τώρα γίνεται κατ' εξαίρεση, να γίνει πλέον νόμιμο, μέσα και από τις διαδικασίες του ίδιου του Συντάγματος.

Και δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι μία τέτοια παρόμοια πρόταση κατέθεσε και η Νέα Δημοκρατία. Ποια πρόταση; Είναι η πρόταση για τους συνεχείς, τετραετείς, αδιατάρακτους κοινοβουλευτικούς κύκλους, που για κανέναν λόγο δεν θα διαλύεται η Βουλή, δεν θα πέφτει οποιαδήποτε κυβέρνηση. Να, λοιπόν, πώς σε βασικά ζητήματα συμπιέτετε ΣΥΡΙΖΑ και Νέα Δημοκρατία.

Όπως, επίσης, συμπιέτετε και στην ανάγκη αποσύνδεσης της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής και τη διενέργεια εκλογών, άσχετα αν η Νέα Δημοκρατία λέει με εκλογή από εκατόν πενήντα έναν, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ λέει με εκλογή από τον λαό, που οδηγούσε σε άλλου είδους δρόμους.

Και επειδή ο κ. Δουζίνας πριν, στην εισήγησή του, μίλησε γι' αυτό, να του υπενθυμίσουμε ότι το ζήτημα αυτό, η εκλογή δηλαδή, του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον λαό, τελείωσε με την προηγούμενη ψηφοφορία, γιατί καταψηφίστηκε το επίμαχο άρθρο 30, εκεί που προβλεπόταν, δηλαδή, με βάση τη δική σας πρόταση, η εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας από τον λαό. Καταψηφίστηκε και από Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ και άρα η όποια προσπάθεια να βάλετε το συγκεκριμένο ζήτημα από το παράθυρο, στην ουσία θα είναι ένας τεράστιος τυχοδιωκτισμός. Όχι φυσικά ότι δεν είστε ικανοί να το κάνετε και αυτό!

Τι θέλετε να λύσετε, όμως, με όλες αυτές τις αλλαγές για την πρόταση δυσπιστίας, για την εποικοδομητική αποσύνδεση κ.λπ.; Θέλετε να προχωρήσετε σε μία σειρά αναγκαίες προσαρμογές στον τρόπο λειτουργίας του αστικού κράτους και των κυβερνήσεων, παίρνοντας υπόψη ότι ο σημερινός πολιτικός συσχετισμός δεν επιτρέπει τη συγκρότηση σταθερών μονοκομματικών κυβερνήσεων με τον τρόπο που αυτό γινόταν στο παρελθόν. Για αυτόν τον λόγο επιχειρείτε να κατοχυρώσετε συνταγματικά τις κυβερνήσεις μειοψηφίας και να προσαρμόσετε το αστικό πολιτικό σύστημα σε συνθήκες μιας πιθανής μελλοντικής αστάθειας, που μπορεί να είναι και πολύ μεγαλύτερη απ' αυτή που έχουμε ζήσει μέχρι τώρα.

Και αυτό αποδεικνύει και κάτι ακόμη. Όλα αυτά που λέτε περί κανονικότητας, περί σταθερότητας, περί αδιατάρακτης ανάπτυξης κ.ο.κ. είναι στην κυριολεξία αέρας κοπανιστός. Ξέρετε πάρα πολύ καλά ότι κυοφορούνται σοβαρές εξελίξεις, πυκνώνουν τα

σύννεφα μιας νέας κρίσης, ίσως ακόμη μεγαλύτερης, και σπεύδετε από τώρα και εσείς, ως ο ένας από τους δύο βασικούς πυλώνες στηρίξης του αστικού πολιτικού συστήματος, αλλά και η Νέα Δημοκρατία, να πάρετε τα μέτρα σας. Και ένα απ' αυτά τα μέτρα είναι φυσικά η θωράκιση του Συντάγματος. Φυσικά όχι θωράκιση έναντι των αγορών και των ελίτ, όπως λέτε -αυτά τα έχετε καταπιεί όλα και απλά επαναφέρετε το χρεοκοπημένο, όπως το είπε ο κ. Δουζίνας, «καπιταλισμός με ανθρώπινο πρόσωπο»-, αλλά θωράκιση έναντι του λαού, των αγώνων του και του ενδεχόμενου να υπάρξουν λαϊκά ξεσπάσματα, που θα επιδράσουν στη σταθερότητα των κυβερνήσεων και του αστικού πολιτικού συστήματος γενικά. Αυτή τη θωράκιση θέλετε, όχι τη θωράκιση έναντι των αγορών.

Εδώ δεν τολμήσατε, δεν τολμάτε να αλλάξετε το άρθρο 107 του Συντάγματος, που κατοχυρώνει τη φορολογική ασυλία των εφοπλιστών. Ούτε αυτό δεν τολμήσατε να κάνετε, που προτείναμε! Και στο μόνο που αρκείστε, είναι σε ορισμένες συμφωνίες με την Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών για την εθελοντική προσφορά, την εθελοντική συνεισφορά των εφοπλιστών. Λες και ο λαός -που μας ακούει τώρα- έχει εθελοντική συνεισφορά στους φόρους και δεν εξαναγκάζεται με χίλιους δυο τρόπους να πληρώνει όλους αυτούς τους δυσβάσταχτους φόρους, που επιβάλατε και εσείς και οι προηγούμενοι.

Πριν μία εβδομάδα μάλιστα με τροπολογία της τελευταίας στιγμής μειώσατε τη φορολογία για τα διανεμόμενα κέρδη των μεγαλομετόχων από το 15% στο 10%. Άλλο ένα τεράστιο συντριπτικό κτύπημα εναντίον των ελίτ, που υποτίθεται πολεμάτε! Σκεφτείτε, δηλαδή, να μην πολεμούσατε και τις ελίτ, τι δώρα θα κάνετε σε όλους αυτούς! Άρα, λοιπόν, μιλάμε για θωράκιση έναντι του λαού.

Εμείς λέμε ότι αυτή την αστάθεια του αστικού πολιτικού συστήματος ο λαός όχι μόνο δεν πρέπει να τη φοβάται, αλλά πρέπει να την επιδιώκει κιόλας για να εμποδίζει μέτρα, να αποσπά κατακτήσεις, να δημιουργεί ρήγματα όσο γίνεται στον αρνητικό συσχετισμό δύναμης και κυρίως να διαμορφώνει συνθήκες, να συγκεντρώνει δυνάμεις για μία ριζική ανατροπή. Γιατί η δική σας σταθερότητα είναι η μεγαλύτερη αστάθεια για τον λαό και τα δικαιώματά του.

Ο δεύτερος στόχος της αναθεώρησης ήταν η συνταγματοποίηση μιας σειράς πλευρών που πέρασαν με τα μνημόνια. Αυτό επιδιώκετε για παράδειγμα με την εισαγωγή της έννοιας της ανταποδοτικότητας στην κοινωνική ασφάλιση, που αποτέλεσε τον πολιορκητικό κριό για την κατεδάφιση του όποιου κοινωνικού χαρακτήρα είχε η ασφάλιση. Αυτό επιδιώκετε με την αναφορά σε ένα «αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης», που στην ουσία σημαίνει την υιοθέτηση της λογικής των ελαχίστων, την εξίσωση προς τα κάτω των λαϊκών στρωμάτων μέσα από την κατεδάφιση δικαιωμάτων και την ανακύκλωση της ακραίας φτώχειας. Αυτό επιδιώκετε με την πρόταση που γίνεται για να είναι τα δίκτυα διανομής του νερού, της ενέργειας υπό δημόσιο έλεγχο, όχι φυσικά για να ανακοπεί η πορεία ιδιωτικοποίησης.

Μόνο την προηγούμενη εβδομάδα είχαμε ένα νομοσχέδιο για την ιδιωτικοποίηση της ΔΕΠΑ για να συνεχιστεί ο διαγωνισμός για τις λιγνιτικές μονάδες στη ΔΕΗ. Άρα πού, δήθεν, βάζετε εμπόδια στην ιδιωτικοποίηση; Στην ουσία θέλετε μία ρύθμιση που θα κάνει το δημόσιο τον τροχονόμο, τον σηματοδότη αυτής της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης και απελευθέρωσης, που ξεκίνησαν οι προηγούμενοι και συνεχίζετε και με πολύ μεγάλη συνέπεια και εσείς. Αυτή, λοιπόν, είναι η πραγματικότητα πίσω από τη λεγόμενη αντισοφιστική αντισυνταγματικότητα.

Ακόμη, όμως, και ορισμένα δικαιώματα που είτε υπάρχουν σήμερα στο Σύνταγμα είτε προτείνετε να ενταχθούν, είναι στον αέρα από τη στιγμή που υπάρχουν ρήτρες, παραθυράκια, εξαιρέσεις, δημόσιο συμφέρον, δημόσια τάξη, δημόσια ασφάλεια, που καταστρατηγούν στην πράξη αυτά τα δικαιώματα, αλλά και από τη στιγμή που μέσα στο Σύνταγμα είναι ήδη κατοχυρωμένος από προηγούμενες αναθεωρήσεις -και δεν το αμφισβητείτε φυσικά- ένας βασικός πολιορκητικός κριός, που λειτουργεί σε βάρος και των όποιων θετικών διακηρύξεων υπάρχουν.

Ποιος είναι αυτός; Η αναγνώριση της υπεροχής του Ευρωπαϊκού Δικαίου με τα άρθρα 28 και 80 και τις αντίστοιχες ερ-

μηνευτικές δηλώσεις που επέβαλαν η όποια ερμηνεία του Συντάγματος να γίνεται υπό το πρίσμα της συμμετοχής της χώρας μας στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα, την Ευρωπαϊκή Ένωση, την ΟΝΕ και με βάση τα οποία τα προηγούμενα χρόνια περάσανε μέτρα, υλοποιήθηκαν μνημόνια και ούτω καθεξής.

Ας δούμε ορισμένα παραδείγματα. Η Νέα Δημοκρατία πρότεινε να ενταχθεί στο Σύνταγμα ως κανόνας η δημοσιονομική πειθαρχία που ήταν, σύμφωνα με τον ΣΥΡΙΖΑ, μία ακραία θέση. Μα, αυτή η πρόταση, κατά κάποιον τρόπο, δεν είναι ήδη συνταγματοποιημένη μέσω των δημοσιονομικών συμφώνων που έχει επιβάλει η Ευρωπαϊκή Ένωση και η ΟΝΕ και τα οποία δεν τα αμφισβητείτε; Ο ΣΥΡΙΖΑ ποια πολιτική υλοποιεί; Δεν υλοποιεί την πολιτική της δημοσιονομικής πειθαρχίας και μάλιστα των ματωμένων υπέρ – υπέρ – υπερπλεονασμάτων;

Δεύτερο παράδειγμα: Η Νέα Δημοκρατία πρότεινε να αναθεωρηθεί το περιβόητο άρθρο 16. Την ίδια στιγμή με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ούτε αυτές τις αμφισβητείτε, δεν έχει προχωρήσει η αναγνώριση κολλεγίων, η ισοτίμηση πτυχίων, η δημιουργία μιας ολόκληρης αγοράς στην ανώτατη εκπαίδευση και όχι μόνο σε αυτήν αλλά και στις χαμηλότερες βαθμίδες της εκπαίδευσης, που εμείς και εκεί ζητάμε να είναι αποκλειστικά δημόσια ενώ εσείς αυτό το απορρίπτετε.

Να, λοιπόν, γιατί μιλάμε για μια τεράστια υποκρισία όταν λέτε για δήθεν προοδευτική ατζέντα και να γιατί η μεταξύ σας αντιπαράθεση όσο οξυμμένη και αν είναι και όσο και αν οξυνθεί μπροστά στις εκλογικές μάχες δεν θα κρύψει τη στρατηγική σας ταύτιση.

Τρίτος στόχος της συνταγματικής Αναθεώρησης, επίσης κοινός, η λεγόμενη ηθική, η τιμή του αστικού πολιτικού συστήματος. Δηλαδή να αναστηλωθεί το κύρος που κλονίστηκε στα μάτια του λαού εξατίας της κρίσης και των βάρβαρων μέτρων που υλοποιήθηκαν όλα αυτά τα χρόνια. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η πρόταση για το άρθρο 86 και τον νόμο περί ευθύνης Υπουργών που, όμως, ενώ το λαϊκό αίτημα όλα αυτά τα χρόνια ήταν ο νόμος αυτός να καταργηθεί τελείως – αυτό ήταν το λαϊκό αίτημα και αυτό ήταν και το σύνθημα των πολιτικών δυνάμεων – με τις προτάσεις σας ο νόμος αυτός δεν καταργείται. Παραμένει με κάποιες βελτιώσεις, όπως είναι η κατάργηση της μειωμένης παραγραφής ή η ερμηνευτική δήλωση έτσι ώστε ορισμένα αδικήματα να υπάγονται απευθείας στη δικαιοσύνη. Διατηρείται, όμως, ένας βασικός πυρήνας του άρθρου 86 που είναι ότι για μια σειρά αδικήματα την ευθύνη της προκαταρκτικής εξέτασης, της άσκησης ποινικής δίωξης, της ανάκλησης ποινικής δίωξης θα συνεχίσει να την έχει η Βουλή, δηλαδή η εκάστοτε κυβερνητική, κοινοβουλευτική πλειοψηφία με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Εμείς το είπαμε στην προηγούμενη συνεδρίαση και το ξαναλέμε και τώρα ότι ψηφίζουμε για την αναθεώρηση του άρθρου 86 για να δοθεί ώθηση σε αυτή τη διαδικασία, όμως στην επόμενη Βουλή θα επιμένουμε να υπάρχει απάλειψη όλων αυτών των ρυθμίσεων που υπάρχουν σήμερα, που δίνουν το δικαίωμα στην εκάστοτε κοινοβουλευτική Πλειοψηφία να κάνει ό,τι νομίζει.

Πέρα, όμως, από το άρθρο 86 η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ προσπάθησε με ημίμετρα ή με κόλπα να ξεπεράσει και άλλους υπερώριμους αστικούς εκσυγχρονισμούς που θα έπρεπε να είχαν γίνει εδώ και δεκαετίες. Παραδείγματος χάριν, δεν προχώρησε στον πλήρη διαχωρισμό Κράτους-Εκκλησίας και παράμεινε σε έναν διαχωρισμό μαϊμού. Γιατί διατηρεί στις διατάξεις του Συντάγματος την έννοια της επικρατούσας θρησκείας. Αφήστε αυτά που λέτε ότι είναι μία διαπίστωση και δεν έχει κανονιστικές συνέπειες.

Κατ' αρχάς όταν μιλάμε για το Σύνταγμα δεν μιλάμε για μια απλή νομική αποτύπωση. Πρώτα απ' όλα έχει ιδεολογικές συνέπειες να αναφέρεται στο Σύνταγμα η έννοια της επικρατούσας θρησκείας. Όμως, έχει και κανονιστικές συνέπειες. Γιατί θυμίζουμε ότι αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας για να έχει κατηγορητικό χαρακτήρα το μάθημα των Θρησκευτικών που στήριχθηκαν; Αφ' ενός στο άρθρο 16 παράγραφος 2, που λέει ότι η παιδεία πρέπει να προάγει τη θρησκευτική συνείδηση – δεν το αγιζάτε φυσικά – και αφ' ετέρου στην έννοια της επικρατούσας θρησκείας. Γι' αυτόν τον λόγο και η πρόταση νόμου που είχε κατατεθεί παλαιότερα και από εμάς, αλλά και από εσάς, τον ΣΥ-

ΡΙΖΑ, περιείχε την απάλειψη της έννοιας της επικρατούσας θρησκείας την οποία τη διατηρείτε στις προτάσεις σας σε αυτή την συνταγματική Αναθεώρηση.

Επίσης, δεν υιοθετήσατε την πραγματική, καθαρή απλή αναλογική. Γιατί φέρνετε ρύθμιση και μάλιστα ερμηνευτική δήλωση που επιτρέπει την απόκλιση κατά 10% από το εκλογικό αποτέλεσμα. Ποια απλή αναλογική επομένως κατοχυρώνετε; Κατοχυρώνεται πάλι ένα καλπονοθευτικό σύστημα.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

Το ΚΚΕ συμμετείχε στη συνταγματική Αναθεώρηση και κατέθεσε προτάσεις για να προστατευτούν, να διευρυνθούν τα λαϊκά δημοκρατικά δικαιώματα, οι συνδικαλιστικές ελευθερίες, τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας χωρίς, φυσικά, αυταπάτες ότι μπορεί να υπάρχει προοδευτικό και δημοκρατικό Σύνταγμα στο πλαίσιο της σημερινής εξουσίας του κεφαλαίου.

Στην προηγούμενη συνεδρίαση τις αναφέραμε αναλυτικά αυτές τις προτάσεις. Είναι διαθέσιμες στον καθένα που θέλει να τις μελετήσει. Αυτές οι προτάσεις απορρίφθηκαν και από τον ΣΥΡΙΖΑ και, φυσικά, κι από τα άλλα κόμματα. Και αν θέλετε είναι ένα ζήτημα που δείχνει και τη δημοκρατικότητα σας το ότι δεν μπορεί μία Κοινοβουλευτική Ομάδα, αν έχει κάτω από πενήντα Βουλευτές, να θέσει σε ψηφοφορία στη διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης αυτές τις προτάσεις. Οι προτάσεις, λοιπόν, αυτές απορρίφθηκαν. Αυτό δείχνει ποιες είναι οι πραγματικές διαχωριστικές γραμμές.

Βεβαίως, εμείς τις καταθέτουμε πάνω απ' όλα στον λαό, στους εργαζόμενους για να γίνουν αντικείμενο διεκδίκησης του εργατικού λαϊκού κινήματος. Καλούμε κάθε προοδευτικό άνθρωπο να γυρίσει την πλάτη σε όλα αυτά τα ψεύτικα δилήματα, σε όλα αυτά τα δήθεν προοδευτικά και δημοκρατικά καλέσματα, που στην ουσία αποτελούν το πλυντήριο της πιο βάρβαρης αντιλαϊκής πολιτικής. Η πραγματική υπεράσπιση των δικαιωμάτων του λαού απαιτεί βαθύτερες ριζικές αλλαγές στην εξουσία και την οικονομία. Ο λαός έχει δικαίωμα να παλεύει με όλες τις μορφές σε μια τέτοια κατεύθυνση και έχει επίσης το δικαίωμα αλλά και τη δύναμη, λέμε εμείς, να διαμορφώσει τις προϋποθέσεις για την αλλαγή του σημερινού Συντάγματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Προχωράμε με τον τελευταίο ειδικό αγορητή, τον κ. Μάριο Γεωργιάδη, από την Ένωση Κεντρώων.

Κύριε Γεωργιάδη, έχετε τον λόγο.

ΜΑΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ (Ζ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δυστυχώς, έχει χαθεί μία τεράστια ευκαιρία για μια ουσιαστική και όχι κατ' επίφαση συνταγματική Αναθεώρηση. Διότι υπάρχουν πάρα πολλά άρθρα τα οποία χρήζουν άμεσης αλλαγής και δεν ξέρουμε αν στο τέλος της ημέρας έστω και ένα άρθρο θα περάσει με δεύτερη ψηφοφορία τις εκατόν ογδόντα ψήφους.

Χάθηκε, λοιπόν, η ευκαιρία για ριζικές τομές, προκειμένου να ενισχυθούν οι αρχές της διαφάνειας, της αμεροληψίας, της ίσης μεταχείρισης των πολιτών απέναντι στον νόμο, της αντιπροσωπευτικότητας και των εν γένει βασικών εγγυήσεων για την τήρηση της συνταγματικής αρχής.

Η συνταγματική Αναθεώρηση, όπως όλοι γνωρίζετε, αποτελεί κολοφώνα της δημοκρατίας. Δυστυχώς, όμως, η άτολμη μειοψηφική Κυβέρνηση επέλεξε και αυτή την κορυφαία συνταγματική λειτουργία να την εντάξει στα μικροπολιτικά της συμφέροντα. Το Σύνταγμα είναι το υπέρτατο πολιτειακό νομοθέτημα, ο θεμέλιος λίθος της δημοκρατίας μας στο οποίο καταφεύγουν και οι πολίτες και οι κρατικοί αξιωματούχοι, αλλά και οι δικαστές.

Κύριοι της Κυβέρνησης, φροντίσατε πραγματικά να εντάξετε τη συνταγματική Αναθεώρηση σε στενά κομματικά όρια.

Εμείς, ως Ένωση Κεντρώων, αρνούμαστε να συμμετάσχουμε σε αυτή τη φαρσοκωμωδία. Όπως απείχαμε από την πρώτη ψηφοφορία έτσι και σήμερα θα απέχουμε από τη δεύτερη γιατί πιστεύουμε ότι το Σύνταγμα είναι προϊόν συναίνεσης και ουσιαστικής συζήτησης που πρέπει να εισακούονται όλες οι προτάσεις απ' όλα τα κόμματα και απ' όλες τις παρατάξεις.

Οι δικές μας, για μία ακόμα φορά, βρίσκονται δυστυχώς στον

κάλαθο των αχρήστων. Υπό τις παρούσες συνθήκες θα περιμένουμε την Κυβέρνηση που θα τολμήσει τις ρήξεις αρχής, γενομένης με την πελατειακή εξάρτηση και το ρουσφέτι, για να αποτελέσει παρελθόν. Όλοι γνωρίζουμε ότι είναι η μεγαλύτερη πηγή του νεοελληνικού κράτους.

Οπότε πέρα από τις προτάσεις που έχουμε κάνει, θα αναφέρω και ορισμένες οι οποίες θα θέλαμε να ληφθούν υπ' όψιν και να είναι και ένας τρόπος που θα απασχολήσει την κοινή γνώμη και τους πολίτες, βέβαια, αλλά και εσάς όλους που βρίσκεστε εντός του Κοινοβουλίου.

Η ποινικοποίηση του ρουσφετιού είναι κάτι το οποίο πιστεύουμε. Το ρουσφέτι, πραγματικά, θα πρέπει κάποια στιγμή να ποινικοποιηθεί. Τα παραδοσιακά κόμματα που άσκησαν εξουσία στο παρελθόν δεν το βλέπουν βέβαια ως πληγή, αλλά ως ευκαιρία εδραίωσης του κομματικού τους στρατού.

Εμείς, αντιθέτως, ως Ένωση Κεντρώων οφείλουμε να σηκώσουμε τη σημαία της αξιοκρατίας σε όλη τη δημόσια διοίκηση. Όταν ένας πολίτης διορίζεται από έναν πολιτικό με αθέμιτο τρόπο για μια θέση στο δημόσιο, θα ψηφίσει βέβαια τον πολιτικό του ευεργέτη όταν έρθει η ώρα της κάλπης, ασχέτως αν αυτός ο πολιτικός που μεσολάβησε για τον διορισμό του είναι άξιος, διαθέτει την απαραίτητη ικανότητα για να ασχοληθεί με τα κοινά. Όταν ένας πολιτικός δεν κρίνεται βάσει των ικανοτήτων και της αποτελεσματικότητάς του, αλλά αποκτά το βουλευτικό του αξίωμα βάσει του αριθμού των ψηφοφόρων που βόλεψε, θα μπορούσα να πω, στο δημόσιο, τότε η Βουλή γεμίζει, δυστυχώς, από ανάξιους ανθρώπους που στο τέλος της ημέρας δεν είναι σε θέση να διαχειριστούν τις σημαντικές υποθέσεις της πολιτείας. Η αναξιοκρατία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε όλες τις θέσεις του κρατικού μηχανισμού θα έπρεπε να κατοχυρωθεί συνταγματικά.

Το δεύτερο κομμάτι είναι η απλή αναλογική. Αφού διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξει πελατειακό κράτος με την ποινικοποίηση του ρουσφετιού, τα κόμματα πρέπει να αποκτούν τον ακριβή αριθμό Βουλευτών ο οποίος απαιτείται από την λαϊκή ετυμολογία. Δεν γίνεται το 20% των Ελλήνων πολιτών να εκλέγουν μια αυτοδύναμη κυβέρνηση που χωρίς αντιρρήσεις θα κυβερνά το υπόλοιπο 80%. Δεν χρειάζεται να ανακαλύψουμε τον τροχό. Όλα τα προηγμένα δυτικά κράτη, όταν εκλέγουν Βουλευτές με αναλογικό σύστημα, δεν δίνουν καμμία ενίσχυση και κανένα μπόνους στο πρώτο κόμμα, εκτός από την αυτονόητη στρογγυλοποίηση των δεκαδικών αριθμών. Και γι' αυτό σε διεθνές επίπεδο δεν υπάρχει ο όρος «απλή αναλογική», μιλάμε σκέτα για αναλογικό σύστημα εκλογών.

Καθάρια και ξάστερα, οποιαδήποτε νόθευση του εκλογικού αποτελέσματος σημαίνει τάσεις απολυταρχισμού του πολιτεύματος. Οι χώρες που έχουν εξυγιάνει τον κρατικό τους μηχανισμό και έχουν παράλληλα εφαρμόσει την αναλογική είναι οι πιο ακμαίες και ισχυρές, με τη μικρότερη διαφθορά.

Αν προχωρήσετε στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη θα διαπιστώσετε τον λόγο το αληθές. Οι πιο σταθερές, μακρόχρονες και αδιάφθορες κυβερνήσεις κρατών, όπως η Δανία και η Ολλανδία, στηρίζονται σε εκλογικό σύστημα αναλογικής, το λεγόμενο «απλής αναλογικής» για εμάς.

Αν το ανόθευτο αναλογικό σύστημα κατοχυρωθεί συνταγματικά, τότε θα κοπεί η όρεξη οποιουδήποτε κόμματος να υποσκάπτει τις προσπάθειες συνεννόησης. Αντιθέτως, σήμερα το κάθε κόμμα προσπαθεί να κλέψει τις πενήντα έδρες για να μπορεί να κυβερνήσει αυτοδύναμα και να εδραιώσει χωρίς εντάσεις το δικό του πελατειακό κράτος.

Ένα τρίτο θέμα είναι οι μεταγραφές των Βουλευτών. Οφείλουμε συνταγματικά να προβλέψουμε τη μετεκλογική μεταγραφή Βουλευτών από το ένα κόμμα στο άλλο. Όταν ο κόσμος ψηφίζει έναν άνθρωπο σε ένα ψηφοδέλτιο, τον ψηφίζει για να εκπροσωπήσει έναν συγκεκριμένο ιδεολογικό χώρο που εκφράζει τις αξίες του κόμματος το οποίο έχει ψηφίσει και πιστεύει. Δεν γίνεται κατόπιν της εκλογής του είτε για προσωπικούς λόγους, για προσωπικά του συμφέροντα, είτε για οποιονδήποτε άλλον λόγο, να αλλάζει κόμματα σαν τα πουκάμισα.

Η πολιτική και το Κοινοβούλιο δεν είναι πρωτάθλημα ποδοσφαίρου, αγαπητοί συνάδελφοι, που ο καθένας μπορεί να αλλά-

ζει φανέλα έτσι εύκολα και να εντάσσεται στην ομάδα που θα του τάξει τα περισσότερα πλεονεκτήματα. Αν θελήσει στο μέλλον κάποιος Βουλευτής, διαφωνήσει με κάποιο κόμμα και θέλει να αλλάξει κόμμα, μπορεί ευχαρίστως να παραιτηθεί, να παραδώσει την έδρα του και μετά να αναμετρηθεί στις επόμενες εκλογές με το κόμμα το οποίο θέλει να πάει και να ενταχθεί.

Ένα τέταρτο θέμα προς συζήτηση είναι η απαγόρευση -θα μπορούσαμε να πούμε, η θεσμοθέτηση- του ελλείμματος άνω του 3%. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ αγαπητοί συνάδελφοι, θεωρείται η σημαντικότερη συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η συνθήκη έθεσε τις βάσεις για το κοινό μας νόμισμα, το ευρώ.

Τα σημαντικότερα κριτήρια που θέσπισε είναι δύο: το έλλειμμα στον προϋπολογισμό να μην ξεπερνά το 3% και το δημόσιο χρέος να μην ξεπερνά το 60% του ΑΕΠ. Ειδικά όταν αναφερόμαστε στο έλλειμμα, οφείλουμε να προβλέψουμε συνταγματικά τη συγκεκριμένη ρύθμιση, ώστε να μην υπάρξει ποτέ στο μέλλον κυβέρνηση η οποία κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες να μπορεί να παρουσιάσει έλλειμμα 3% στον προϋπολογισμό της. Και αυτό δεν αποτελεί μόνο μια συμμόρφωση προς τα ευρωπαϊκά κεκτημένα, αλλά και ύψιστη ηθική επιταγή η οποία θα έπρεπε ούτως ή άλλως να αναφέρεται στη νομοθεσία μας και να κατοχυρώνεται συνταγματικά, δηλαδή να μην μπορεί να υπάρχει καμμία κυβέρνηση στο μέλλον η οποία θα εξαργυρώσει για την τρέχουσα γενιά το μέλλον των επόμενων γενεών. Όταν ένα κράτος παρουσιάζει ελλείμματα, τότε διογκώνει το χρέος και το φορτώνει στους επόμενους. Αν η ανηθικότητα πρέπει να σταματήσει με τον πλέον υπέρτατο τρόπο, τον συνταγματικό, τότε αυτό πρέπει να γίνει.

Ένα πέμπτο θέμα είναι η δίκαιη αναλογία προβολής των κομμάτων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Υπάρχει ένα τεράστιο πρόβλημα στην εκπροσώπηση των κομμάτων στα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Δεν γίνεται από τη μια πλευρά τα κρατικά μέσα να ευνοούν την εκάστοτε κυβέρνηση και τα ιδιωτικά μέσα να προσκολλώνται στο κόμμα της αρεσκείας τους και να περιμένουν άμεσα ή παράπλευρα οφέλη. Ειδικά κατά τις προεκλογικές περιόδους όταν ένα μέσο ενημέρωσης αναφέρεται σε πολιτικά ζητήματα, οφείλει να κατανέμει δίκαια τον χρόνο του σε όλα τα πολιτικά κόμματα.

Αυτή η πρόβλεψη θα όφειλε να εγγραφεί στο Σύνταγμα, αν επιθυμούμε μία διαφανή και δίκαιη ενημέρωση των πολιτών. Ειδικά σε εμάς, στην Ένωση Κεντρώων, έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο να μην αναφέρονται ούτε καν τα δελτία Τύπου που στέλνουμε στα μέσα μαζικής επικοινωνίας και οι επίσημες ανακοινώσεις μας, ενώ προηγουμένως έχουν αναφερθεί όλες, όλων των κομμάτων, ακόμη και αυτών που αυτή τη στιγμή δεν έχουν Κοινοβουλευτική Ομάδα εντός του Κοινοβουλίου.

Ένα έκτο ζήτημα για εμάς, πολύ σημαντικό, είναι οι δημοσκοπήσεις. Έχουμε εισηγηθεί την ύπαρξη μιας ανεξάρτητης αρχής η οποία θα ελέγχει τα ευρήματα των εταιρειών δημοσκοπήσεων. Ήταν θετικά προσκεείμενος και ο Υπουργός κ. Παππάς, αλλά ποτέ δεν έχει έρθει μια ουσιαστική συζήτηση επ' αυτού.

Δεν γίνεται στην ίδια χρονική περίοδο δύο εταιρείες να βγάζουν εντελώς διαφορετικά συμπεράσματα μέσα από μία δημοσκοπήση. Κάτι σίγουρα πάει στραβά. Φυσικά και δεν είμαστε επιστήμονες στατιστικής για να αποδείξουμε τι πάει στραβά στα ευρήματα της κάθε δημοσκοπικής εταιρείας, όμως, οφείλουμε να προβλέψουμε να υπάρξουν ειδικοί αμερόληπτοι επιστήμονες εγνωσμένης αξίας σε μια ανεξάρτητη αρχή, η οποία θα ελέγχει αν τηρήθηκαν οι δέουσες επιστημονικές προδιαγραφές κατά τη διεξαγωγή και δημοσίευση της οποίας δημοσκοπήσης.

Δυστυχώς τα τελευταία χρόνια έχει διαπιστωθεί ότι οι δημοσκοπήσεις κατά κανόνα διαμορφώνουν τάσεις και δεν τις αποτυπώνουν. Αυτό πρέπει να σταματήσει για το καλό του πολιτεύματος, της ελευθερίας των επιλογών και της δημοκρατίας.

Για τους λόγους που ανέφερα η Ένωση Κεντρώων και ο Πρόεδρος μας πολεμά δεκαετίες τώρα. Γνωρίζουμε ότι τα παραδοσιακά πολιτικά σχήματα και οι παραδοσιακοί πατροπαράδοτοι φαύλοι κομματικοί μηχανισμοί είναι αντίθετοι σε όλες αυτές τις προτάσεις, πιθανότατα διότι δεν είναι προς το δικό τους συμφέρον.

Όμως, εμείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λογοδοτούμε

στους πολίτες, στους ψηφοφόρους μας και όχι στα στελέχη και στους στρατούς που δημιουργούν οι εκάστοτε κυβερνήσεις και γι' αυτό θα έπρεπε όλα αυτά να τεθούν σε δημόσια ατζέντα γιατί είναι κρίσιμα ζητήματα.

Με πολύ μεγάλη μου λύπη διαπιστώνω ότι έχετε καταφέρει τον τελευταίο καιρό να απασχολείτε τα ΜΜΕ με ατυχείς και προκλητικές δηλώσεις των στελεχών σας και με κάποια shows που γίνονται και εντός του Κοινοβουλίου -γίναμε μάρτυρες ενός τέτοιου χθες στην Κοινοβουλευτική σας Ομάδα-, αντί να ασχολούνται τα ΜΜΕ όλη την ημέρα, από χθες και σήμερα, με αυτή την κορυφαία διαδικασία του Κοινοβουλίου, τη συνταγματική Αναθεώρηση. Κανένας δεν ασχολείται. Ασχολούνται μόνο με τις ατυχείς δηλώσεις του στελέχους σας ο οποίος ξέχασε τους νεκρούς της Μαρίν και μάλιστα στο παρελθόν ευχήθηκε να μη διεξαχθούν και καθόλου εκλογές, ώστε να παραμείνει στην καρέκλα του. Είδαμε ακόμη και τον Πρόεδρο -είναι παρών και γι' αυτόν τον λόγο το λέω- να αναφέρεται αρνητικά για τα όσα διεξήχθησαν για το θέμα του δανείου του κ. Πολάκη.

Είδαμε τον κ. Φίλη να αναφέρεται αρνητικά για τον κ. Κυρίτση -προς τιμήν του και εκείνος, υπενθυμίζοντας για τους νεκρούς της Μαρίν- και είδαμε χθες την κ. Καρβαδιά να προσπαθεί να συνεντίσει ένα φαινόμενο που υπάρχει αυτή τη στιγμή στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Δυστυχώς, με αυτά ασχολούνται τα ΜΜΕ, αντί να ασχολούνται με σημαντικά θέματα που θα έπρεπε να απασχολήσουν το Κοινοβούλιο και όλους τους πολίτες. Ελπίζουμε στο μέλλον ο κόσμος να μας δώσει την απαραίτητη εκλογική δύναμη, ώστε να τα εφαρμόσουμε τουλάχιστον εμείς και να αλλάξουμε όλο αυτό το αρνητικό κλίμα που υπάρχει.

Όπως σας είπα, θα απέχουμε από τη διαδικασία. Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε, για τον χρόνο και ευχαριστώ, κύριοι συνάδελφοι, που με ακούσατε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ένωσης Κεντρώων)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, σας προτείνω να συνεχίσουμε ως εξής: Είναι το Προεδρείο της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος, που έπονται να μιλήσουν, δηλαδή ο κ. Παρασκευόπουλος, ο κ. Τραγάκης και ο κ. Παπαθεοδώρου. Να μιλήσουν, λοιπόν, οι τρεις συνάδελφοι και μετά, μέχρι να αρχίσουν οι Αρχηγοί, έχουν ζητήσει τον λόγο ως Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι ο κ. Τζαβάρας και ο κ. Καρακώστας. Ζητεί τώρα και η κ. Βάκη, τη σημειώνω και αυτήν, και υποθέτω και οι υπόλοιποι συνάδελφοι.

Ο κ. Παρασκευόπουλος έχει τον λόγο, με μία παράκληση, όσο μπορούμε να είμαστε τυπικοί, γιατί αν αρχίσουν οι Αρχηγοί, μετά θα ακολουθήσει ψηφοφορία.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω και εγώ αναφερόμενος στη διαδικασία να πω ότι έγινε κατά τη διάρκεια των εργασιών της αναθεωρητικής επιτροπής μία κοινοβουλευτική συζήτηση υψηλού επιπέδου, με ανταλλαγή επιχειρημάτων. Τα κόμματα ψήφισαν όπως πίστευαν κατ' άρθρον. Αυτό ήταν φανερό και στις προτάσεις των περισσότερων κομμάτων. Ίσως η περίπτωση της Δημοκρατικής Συμπαράταξης να ήταν λίγο διαφορετική, γιατί ψήφισε μόνο ένας, αλλά γενικά είχαμε μία συζήτηση με εξατομικευμένη επιχειρηματολογία και ψηφοφορία, η οποία τιμά το Κοινοβούλιο. Και βεβαίως σε αυτό συνέβαλαν όλοι. Ας αναφερθώ πρώτα στο δικό μου κόμμα. Οι εισηγητές, ο κ. Κατρούγκαλος, ο κ. Δουζίνας, οι Βουλευτές με τη συμβολή τους, αλλά και από τα άλλα κόμματα και ιδιαίτερα από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας ο κ. Τραγάκης ως μέλος του Προεδρείου, ο κ. Τασούλας ως εισηγητής και οι συνάδελφοι των υπολοίπων κομμάτων συνέβαλαν στη διεξαγωγή μιας ιδιαίτερα χρήσιμης συζήτησης.

Ίσως σκεφτεί κάποιος: όλα τόσο καλά; Επομένως, πού είναι η πολιτική σύγκρουση και πού είναι, αν θέλετε, η πολιτική αντιπαράθεση την οποία περιμένει κανείς από τον Βουλευτή ενός κόμματος;

Να σας πω ότι είχαμε προβλήματα. Και είχαμε προβλήματα που αφορούσαν τη διαδικασία. Για παράδειγμα, σε ό,τι αφορά τη στάση της Νέας Δημοκρατίας απέναντι στο Σύνταγμα, το πρόβλημα δεν αφορούσε ακριβώς τη στάση των στελεχών της που

είχαν τους καίριους θεσμικούς ρόλους κατά τη διάρκεια της συζήτησης. Το πρόβλημα στη στάση της Νέας Δημοκρατίας επί της διαδικασίας -και το προτάσω μόνο επειδή είναι διαδικαστικό θέμα, για να μπω μετά στην ουσία- ήταν η στάση του Αρχηγού της, του Κυριάκου Μητσοτάκη.

Αναφέρομαι στο γεγονός ότι από την αρχή, παρά την εξειδικευμένη και προσεκτική στάση των μελών της Νέας Δημοκρατίας που συμμετείχαν στις επιτροπές, η στάση της Νέας Δημοκρατίας όπως εκφραζόταν κεντρικά, ήταν μία στάση -πώς να το πω;- «πάρ' τα όλα», δηλαδή, ψηφίστε όλες τις δικές μας διατάξεις, να ψηφίσουμε εμείς όλες τις δικές σας αρχικά, και φθάσαμε μέχρι τις τελευταίες συνεδριάσεις στην τελευταία Ολομέλεια, που ακούσαμε από τον Πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας να λέει: αυτό που μας ενδιαφέρει είναι κυρίως τα άρθρα 16, 17 και 24, αυτά και μόνο ας ψηφίζατε και όλα τα άλλα μπορούμε να τα αφήσουμε.

Αυτή η στάση δεν είναι στάση συζήτησης κατ' άρθρον ενώπιον της ψήφισης ενός νέου Συντάγματος, που όλοι οι λειτουργοί του Κοινοβουλίου θα πρέπει να δουν με ιδιαίτερη προσοχή ρυθμίσεις οι οποίες θα είναι καθοριστικές για τις τύχες του λαού για δεκαετίες ολόκληρες και ίσως και στο διηνεκές.

Θα έλεγα ότι αυτή η διαφορά στάσης η οποία υπήρχε και την οποία επισημαίνω, ήταν φανερό και στην περίπτωση αυτή, ακόμα και στη διάσταση μεταξύ των προτάσεων της Νέας Δημοκρατίας και μιας πρακτικής της Νέας Δημοκρατίας η οποία συνεχίζεται και σήμερα. Αναφέρομαι στο γεγονός ότι στις προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας συναντούμε στο άρθρο 53 μία πρόταση οι εκλογές να γίνονται ανά τετραετία, τη στιγμή που ο Αρχηγός της μια-δυο φορές την εβδομάδα ζητεί διαρκώς τη διεξαγωγή εκλογών ανεξαρτήτως χρόνου. Αυτές οι αντιφάσεις νομίζω ότι χαρακτηρίσαν αυτή τη στάση, καθώς και κάποιες άλλες τις οποίες θα μνημονεύσω στη συνέχεια, περνώντας πλέον στην ουσία.

Σε ό,τι λοιπόν αφορά την ουσία των προτάσεων, να πω ότι η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ είναι μία πρόταση η οποία παρέχει μία φυσιογνωμία στο Σύνταγμα που δεν απέχει από αυτή που προϋπήρχε, παρά μόνο τη διορθώνει, τη βελτιώνει και την προωθεί.

Συγκεκριμένα, και με βάση τις κυβερνητικές προτάσεις για Αναθεώρηση του Συντάγματος, συνεχίζουμε να έχουμε ένα σχεδιαζόμενο Σύνταγμα, το οποίο θα αποτελεί μία αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Εισάγονται στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία, η οποία κυρίως εκφράζει τις θεσμικές ανάγκες της εποχής μας, κάποιες πινελιές άμεσης δημοκρατίας, κάποια δημοψηφίσματα, με εγκράτεια, όχι σε βαθμό πληθωριστικό και τέλος, έχουμε ορισμένες μεταρρυθμίσεις που αφορούν το πεδίο των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, που και αυτές είναι προεκτικές και σταθμισμένες. Και το άρθρο 3 είναι πολύ χαρακτηριστικό. Η πρόταση για το άρθρο 3 δεν είναι μία πρόταση ριζοσπαστική, που να αμφισβητεί το ποια είναι η επικρατούσα θρησκεία στη χώρα, αλλά είναι μία πρόταση η οποία δείχνει ότι δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση ο χαρακτηρισμός της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας ως επικρατούσας θρησκείας να οδηγήσει σε υποβάθμιση, σε περιορισμό ή σε δυσμενείς συνέπειες τα άλλα θρησκευόμενα.

Αυτή η στάση, λοιπόν, αυτή η γενική φυσιογνωμία των προτάσεων της Κυβέρνησης, εκφράζει μία στάση ειλικρίνειας και ευθύνης. Γιατί ειλικρίνειας; Διότι το σύνολο των προτάσεων που έχουν υποβληθεί είναι προτάσεις που αφορούν την καλή λειτουργία του πολιτεύματος, όλων των λειτουργιών του πολιτεύματος, την αναβάθμιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, εκεί που φάνηκε ότι υπήρχαν κάποια κενά ή κάποιες κανονιστικές ανεπάρκειες και καμμία από τις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ δεν αφορά βέβαια την τύχη των επόμενων εκλογών ή την προσπάθεια της κατάκτησης της κυβερνητικής θέσης από το συγκεκριμένο κόμμα το οποίο κάνει αυτές τις προτάσεις.

Η μόνη πρόταση η οποία φαίνεται να έχει σχέση με εκλογές είναι η πρόταση για εισαγωγή, για συνταγματική υιοθέτηση του συστήματος της απλής αναλογικής, αλλά και αυτή η πρόταση δεν είναι συγκυριακή, είναι μία πρόταση διαχρονική, θα έλεγα. Η Αριστερά την είχε για πάρα πολλά χρόνια και βεβαίως η επιλογή αυτού του συστήματος επίσης για πολλά χρόνια θα καθορίζει την πολιτική και τη θεσμική ζωή του τόπου.

Επομένως σε καμμία περίπτωση δεν έχουμε να κάνουμε με προτάσεις συγκυριακές ή κερδοσκοπικές. Στο σύνολό τους αυτές οι προτάσεις βλέπουν το μέλλον της χώρας.

Θα ήθελα από την αρχή να πω ότι η ναυαρχίδα μεταξύ των προτάσεων αυτών -η κυριότερη από τις προτάσεις αυτές- είναι οπωσδήποτε η πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 86 του Συντάγματος, που αφορά την ποινική ευθύνη των πολιτικών προσώπων. Και εδώ βεβαίως είχαμε και στην προηγούμενη ψηφοφορία την ψήφιση της διάταξης με την ευρύτερη πλειοψηφία.

Πρέπει, όμως, να προσέχουμε ότι το γεγονός ότι εμφανίζεται να είναι ευρύτερα επιθυμητή η ρύθμιση του άρθρου 86 του Συντάγματος δεν σημαίνει ότι όλοι την επιθυμούν για τον ίδιο λόγο. Είναι πολύ φανερό, είναι πολύ γνωστό ότι υπάρχει μια ακροδεξιά αντίληψη που βλέπει όλους τους πολιτικούς διεφθαρμένους. Και για τον λόγο αυτό δεν έχει πρόβλημα να ψηφίσει το άρθρο 86.

Πέρα, όμως, από την ακροδεξιά αντίληψη, ας σκεφθούμε το εξής: Αυτή τη στιγμή ο ΣΥΡΙΖΑ εισάγει την πρόταση το άρθρο 86 πλέον να μην προβλέπει σύντομη παραγραφή, αλλά παραγραφή κοινή με αυτή που προβλέπεται για οποιονδήποτε πολίτη ενώπιον των εγκλημάτων του Ποινικού Κώδικα. Το προτείνει αυτό ο ΣΥΡΙΖΑ. Το προτείνει ένα κόμμα το οποίο γνωρίζει ότι μετά τις εκλογές εκείνο θα έχει την εξουσία. Και αν κάποιος από εσάς πιστεύει ότι αυτή τη στιγμή μιλώ πολιτικά και δεν μιλώ θεσμικά -γιατί δημοκρατία έχουμε, μπορεί ένα άλλο κόμμα να εκλεγεί στη δημοκρατία- να πω ότι, εν πάση περιπτώσει, το προτείνει αυτό για το άρθρο 86 ένα κόμμα το οποίο πιστεύει ότι θα είναι στην εξουσία μετά τις εκλογές ή, εν πάση περιπτώσει, κάνει το παν για να είναι στην εξουσία.

Επομένως η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για το άρθρο 86 ποιον δεσμεύει; Μόνο τον ίδιο τον ΣΥΡΙΖΑ. Διότι η πρόταση να επιμηκυνθεί πλέον η παραγραφή προφανώς θα βαρύνει αυτούς οι οποίοι θα έχουν την εξουσία μετά τις εκλογές. Αντίθετα, ό,τι είχε κριθεί μέχρι τώρα, έχει κριθεί και η πρόταση δεν επηρεάζει τον χρόνο παραγραφής των εγκλημάτων τα οποία ήδη έχουν τελεστεί και έχουν παραγραφεί. Πρόκειται, λοιπόν, εδώ για μια πρόταση η οποία θα βελτιώσει τη λογοδοσία, τον ποινικό έλεγχο και την ευθύνη των πολιτικών στο Κοινοβούλιο με την εφαρμογή της. Επίσης, η προώθησή της δείχνει ότι η Κυβέρνηση αυτή τη στιγμή επιδιώκει την εμβάθυνση της δημοκρατίας και όχι το να κερδίσει τις εκλογές. Θέλω να τονίσω το σημείο αυτό: Το άρθρο 86 του Συντάγματος, το οποίο αφορά τον ποινικό έλεγχο των πολιτικών προσώπων, είναι κεντρικό για τη λειτουργία της δημοκρατίας. Είναι κεντρικό διότι εισάγει την ποινική λογοδοσία των αρχόντων και η ποινική λογοδοσία των αρχόντων, όπως άλλωστε και το να ενεργούν ως εντολοδόχοι, είναι βασικό στοιχείο της δημοκρατίας.

Απέναντι σε αυτή την πρόταση την οποία έχει κάνει ο ΣΥΡΙΖΑ, θα έλεγα ότι η αντιπρόταση της Νέας Δημοκρατίας σε πάρα πολλά πράγματα φάνηκε ότι ήταν μια πρόταση η οποία αποσκοπούσε στην επικαιρότητα και όχι στην απόκτηση ενός Συντάγματος το οποίο θα αποτελεί τη θεσμική εγγύηση της μελλοντικής κοινωνικής και ιστορικής πορείας της χώρας. Δεν είναι μόνο οι ρυθμίσεις τις οποίες σας ανέφερα προηγουμένως ή οι εξαγγελίες που σας προανέφερα, του τύπου «ψηφίστε μόνο το άρθρο 16 ή 24 και δεν μας ενδιαφέρει τίποτε άλλο».

Ακόμη και στην περίπτωση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, στην οποία φάνηκε να υπάρχει και στην προηγούμενη συζήτηση και ψηφοφορία στην Ολομέλεια μια διαφορά ψήφων μεταξύ του άρθρου 30 και των υπολοίπων άρθρων, ποια είναι εξαρχής η στάση του ΣΥΡΙΖΑ; Ο ΣΥΡΙΖΑ τέθηκε αντιμέτωπος με ένα δίλημμα, το οποίο είναι βαρύ ούτως ή άλλως εκ των πραγμάτων. Στο δίλημμα αυτό από τη μια πλευρά έχουμε να διαλέξουμε ανάμεσα σε μια Βουλή η οποία εύκολα θα πηγαίνει σε εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας με εκατόν πενήντα έναν Βουλευτές, όπως το προτείνει η Νέα Δημοκρατία, και σε μια άμεση προσφυγή, σε μια εύκολη προσφυγή σε ένα σύστημα όπου ο λαός άμεσα διαλέγει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Γνωρίζουμε ότι και τα δύο αυτά συστήματα στον καθαρό και αμιγή τους χαρακτήρα έχουν σοβαρά προβλήματα. Και το πρώτο, η εκλογή με εκατόν πενήντα μία ψήφους, οδηγεί σε έναν μονοκομματικό Πρόεδρο, ο οποίος δεν μπορεί να ασκήσει το λει-

τούργημα που στον Πρόεδρο προσφέρει το παρόν Σύνταγμα, αλλά και η άμεση εκλογή από τον λαό δημιουργεί έναν πόλο, μια διαρχία, η οποία είναι ιδιαίτερα προβληματική.

Ποια είναι η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ; Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ είναι ενδιάμεση. Επτά στην ουσία εκλογές, ώστε να είναι τόσο δύσκολη η προσφυγή στην άμεση ψηφοφορία, ώστε να κατορθώσουμε να έχουμε Πρόεδρο με βάση την πίεση που θα ασκηθεί, ακόμα και κοινωνικά, στους Βουλευτές, προκειμένου να δώσουν μια χαρακτηριστική διέξοδο.

Τέλος, η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ είναι τίμια και σε σχέση και με τα διακυβεύματα τα αρνητικά. Η πρόταση για το άρθρο 16, δηλαδή το ότι θα πρέπει να διατηρηθεί, να παραμείνει ο δημόσιος χαρακτήρας της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα, είναι μια πρόταση που είναι γνωστό ότι απηχεί και την καταξιωμένη πορεία των ελληνικών πανεπιστημίων μέχρι σήμερα και τη βούληση του ελληνικού λαού στη μεγάλη πλειονότητα. Και βεβαίως, είναι γνωστό ότι πολλοί συνηγορούν για την ύπαρξη ανώτατων εκπαιδευτηρίων της χώρας, δηλαδή πανεπιστημίων, τα οποία θα έχουν επιλεγεί από ιδιώτες. Αυτό, όμως, δεν είναι κάτι το οποίο αποκλείεται ούτε με βάση το ισχύον Σύνταγμα, το οποίο επιτρέπει να ιδρυθεί ένα πανεπιστήμιο από ιδιώτες, αρκεί αυτό να υπαχθεί στην εποπτεία την κρατική και στους κανόνες λειτουργίας που προβλέπει το άρθρο 16 του Συντάγματος.

Η αντιδικία η οποία εμφανίστηκε στη Βουλή με βάση την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, που δεν έγινε δεκτή, ήταν μια αντιδικία για το αν θα έχουμε πανεπιστήμια κερδοσκοπικά. Η εισηγήτρια της Νέας Δημοκρατίας κατ' επανάληψη αυτό ζήτησε: την εισαγωγή των κερδοσκοπικών πανεπιστημίων. Αυτό είναι κάτι το οποίο σε καμμία περίπτωση δεν μπορούσε να δεχθεί ο ΣΥΡΙΖΑ. Και ευτυχώς δεν το δέχεται με βάση τους κανόνες του Συντάγματος μας η ελληνική Βουλή. Διότι η κερδοσκοπία και η γνώση δεν μπορούν να συνυπάρχουν αρμονικά. Η κερδοσκοπία ως έλλειψη ανιδιοτέλειας αποτελεί μια κακή συνθήκη για παραγωγή και μετάδοση γνώσης και καταλήγει τελικά να διαστρεβλώνει τη γνώση στην κατεύθυνση των συμφερόντων που έχουν συνήθως οι χορηγοί των εκπαιδευτικών διαδικασιών.

Θα τελειώσω γρήγορα, λέγοντας ότι συναφής με την ουσιαστική πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ είναι και η άποψη ότι η παρούσα Βουλή εκφράζει άποψη για τις κατευθύνσεις της Αναθεώρησης, η οποία θα πρέπει να δεσμεύει και την επόμενη Βουλή. Και γιατί είναι αυτή η πρόταση ειλικρινής και νομίζω αναγκαστική θεσμικά; Διότι η κατεύθυνση της Αναθεώρησης προκύπτει μέσα από το σκεπτικό της Αναθεώρησης, η οποία αυτή τη στιγμή ως πρώτη φάση καταλήγει. Δεν υπάρχει ούτε νομοθέτημα ούτε, θα έλεγε κανείς, και καλύτερης σημασίας διαδικαστική πράξη που να μην έχει και ένα σκεπτικό. Ασφαλώς έχει και το Σύνταγμα το σκεπτικό του και το σκεπτικό αυτό είναι που αποτυπώνεται στις κατευθύνσεις. Διότι όταν δούμε γιατί αναθεωρήθηκε το άρθρο 86 ή γιατί φτάσαμε να αναθεωρούμε το άρθρο 86, βλέπουμε προς τα πού πρέπει να κινηθούμε.

Αυτές, λοιπόν, οι εργασίες, τις οποίες έχουμε κάνει και το σκεπτικό της αιτιολόγησης δείχνουν ποιες είναι οι κατευθύνσεις, τις οποίες οφείλει να σεβαστεί και η επόμενη Βουλή. Και βεβαίως, υπάρχουν και άλλα επιχειρήματα. Το γεγονός ότι το Σύνταγμα προβλέπεται να ισχύσει για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα ευνοεί την άποψη ότι και η έκφραση της Βουλής γίνεται σε δύο αλληλένδετες ψηφοφορίες, δηλαδή έχει μεγαλύτερη διάρκεια και η προσπάθεια να εκφραστεί μια άποψη για το Σύνταγμα με ένα συγκεκριμένο περιεχόμενο.

Ως εκ τούτου, πιστεύω ότι στις εκλογές αυτές θα ληφθούν υπ' όψιν τα επιχειρήματα τα οποία σας προανέφερα. Αυτό είναι λογικό και συνταγματικά. Θα ψηφίσει στις προσεχείς εκλογές ο ελληνικός λαός, θέλοντας μια συνταγματική μεταρρύθμιση η οποία να οδηγεί σε μια βέβαιη πρόοδο τόσο στη λειτουργικότητα της δημοκρατίας όσο και στην κατεύθυνση της αναβάθμισης των ατομικών δικαιωμάτων και δεν θα ψηφίσει υπέρ της επιλογής μιας κυβέρνησης η οποία σε ό,τι αφορά το Σύνταγμα εισηγείται να υπάρχει μια λευκή συναλλαγματική, μια λευκή επιταγή και να μπορεί να κάνει ό,τι θέλει, αιφνιδιάζοντας ή χωρίς να έχει αιτιολογήσει την ψήφο της.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ο κύριος Ιωάννης Τραγάκης, μέλος του προεδρείου της επιτροπής, έχει τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είχα τονίσει στην Επιτροπή αλλά και την Ολομέλεια ότι η διαδικασία για την Αναθεώρηση του Συντάγματος είναι η κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία. Δεν αφορά την Κυβέρνηση ούτε τα κόμματα βεβαίως. Αφορά μόνο τους Βουλευτές. Στην επιτροπή -στην οποία πρόεδρος ήταν ο κ. Παρασκευόπουλος που μόλις κατέβηκε από το βήμα, εγώ ήμουν αντιπρόεδρος και ο κ. Παπαθεοδώρου ήταν γραμματέας- έγινε πραγματικά μία καλή δουλειά.

Σήμερα όμως εξεπλάγην αρνητικά ακούγοντας ορισμένες απόψεις στην Ολομέλεια οι οποίες δεν συμβαδίζουν καθόλου με αυτά τα οποία ελέχθησαν στην επιτροπή. Στην επιτροπή έγινε μία σοβαρή δουλειά. Πιστεύω ότι εξήχθησαν συμπεράσματα τα οποία θα αξιολογήσουν οι μελετητές του μέλλοντος. Ως γνωστόν -το γνωρίζετε όλοι σας- και στα ανώτατα δικαστήρια, όταν γίνονται διασκέψεις για λήψη αποφάσεων συνταγματικότητας, λαμβάνονται υπ' όψιν τα Πρακτικά της Βουλής.

Θα φροντίσω να απαντήσω μόνο στον κ. Παρασκευόπουλο για τη στάση του κ. Μητσοτάκη, που ανέφερε. Ο κ. Μητσοτάκης, κύριε Παρασκευόπουλε, μόλις εξελέγη Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, σε ανύποπτο χρόνο τον Ιανουάριο του 2016 επισκέφθηκε τον κ. Τσίπρα. Συζητήσαν για διάφορα θέματα. Μέσα στα θέματα που συζητήσανε, ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας έθεσε και την πρόταση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Δηλαδή, σε ανύποπτο χρόνο. Όχι σε χρόνο προεκλογικό. Τον Ιανουάριο του 2016. Μάλιστα είχε και μία πρόταση, την οποία επαναλάβαμε και στην επιτροπή, να πάμε σε μία Αναθεώρηση στην οποία εμείς θα ψηφίσουμε όλες τις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ -δεν είναι παρ' τα όλα, κύριε Πρόεδρε- και εσείς θα ψηφίσετε τις δικές μας προτάσεις, ώστε να υπάρξει μία εντολή η οποία θα πάει στον λαό, διότι ο λαός θα αποφασίζει.

Το 1974 ήμουν Γραμματέας στην Βουλή. Τότε ο Κωνσταντίνος Τσάτσος, ο Κωνσταντίνος Παπακωνσταντίνου και ο Κωνσταντίνος Στεφανάκης είχαν αποφασίσει το λεγόμενο μεταπλειοψηφικό. Το μεταπλειοψηφικό τι είναι; Είναι η πρώτη Βουλή με εκατόν πενήντα μία ψήφους και η δεύτερη με εκατόν ογδόντα ψήφους. Ή η πρώτη με εκατόν ογδόντα ψήφους και η δεύτερη με εκατόν πενήντα μία ψήφους. Αυτό ήταν ένα σύστημα το οποίο λειτούργησε. Και γιατί λειτούργησε; Γιατί παρεμβάλλονταν εκλογές. Επομένως ο ελληνικός λαός θα έχει τις προτάσεις των κομμάτων και από τις προτάσεις των κομμάτων θα αποφασίσουν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις εκείνες που θα συγκρίνουν τις συνταγματικές αναθεωρήσεις.

Αυτές οι απόψεις δεν αφορούν τώρα το παρόν. Έχουν απασχολήσει τους συνταγματολόγους και το 2007 και το 2001. Θα σταθώ στο θέμα που θεωρώ κυρίαρχο. Μας απασχόλησε πάρα πολύ στην επιτροπή: Ποια είναι η προτεινόμενη Βουλή ποια είναι η αναθεωρούσα Βουλή; Ποιες αρμοδιότητες έχει η προτεινόμενη Βουλή και ποιες αρμοδιότητες έχει η αναθεωρούσα Βουλή; Εμείς είμαστε η προτεινόμενη Βουλή. Επομένως εμείς προτείνουμε τώρα. Η προτεινόμενη Βουλή δεν ασχολείται με το περιεχόμενο. Αυτό είναι πολύ σημαντικό και πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε. Και δεν το ξεκαθαρίζουμε τώρα εμείς. Έχει απασχολήσει κατ' επανάληψη διακεκριμένους συνταγματολόγους. Υπάρχει γνωμοδότηση του Βώλου το 1933, του Κυριακόπουλου το 1962, του Γεωργόπουλου το 1963, του Μάνεση το 1980, του Βαγγέλη Βενιζέλου και του Δημητρίου Τσάτσου το 1984, ότι η προτεινόμενη Βουλή είναι εκείνη η οποία δεν καθορίζει το περιεχόμενο. Το περιεχόμενο καθορίζεται από την αναθεωρούσα ή αναθεωρητική Βουλή.

Ο κ. Κατρούγκαλος λείπει σήμερα. Έχει αναφερθεί σε μία γνωμοδότηση του κ. Παραρά. Ήμουν παρών και εγώ και ο κ. Βενιζέλος, αλλά ήταν και ο κ. Κατρούγκαλος, όταν στις 10-12-2018 στην Ένωση Ελλήνων Συνταγματολόγων με πρόεδρο τον καθηγητή μας, τον κ. Μαυριά, μίλησε ο κ. Παραράς κι εξέφρασε την άποψη ότι, ως προς το περιεχόμενο, η προτεινόμενη Βουλή δεν δεσμεύει. Δεσμεύει η αναθεωρητική Βουλή. Αυτό είναι. Έχουν καταλήξει όλοι.

Μάλιστα, πριν πραγματοποιήσουμε στις 12 Φεβρουαρίου την

πρώτη μας συζήτηση, ο Κυριάκος Μητσοτάκης είχε καλέσει στο γραφείο του και μίλησε με επτά σοβαρούς και έγκριτους συνταγματολόγους. Μπορώ να πω ότι οι περισσότεροι δεν ανήκουν στον χώρο της Νέας Δημοκρατίας. Θα αναφέρω τα ονόματα όμως: ο Νίκος Αλιβιζάτος, ο Σπύρος Βλαχόπουλος, ο Ξενοφώντας Κοντιάδης, ο Αντώνης Μανιτάκης, ο Κώστας Μποτόπουλος, ο Πέτρος Παραράς και ο Φίλιππος Σπυρόπουλος. Ομόφωνα συμφώνησαν ότι η επόμενη Βουλή που θα είναι αναθεωρητική καθ' οιονδήποτε τρόπο δεν δεσμεύεται ως προς το περιεχόμενο των αναθεωρητέων διατάξεων. Επιπλέον, επεσήμαναν ότι ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο στην αναθεωρητική διαδικασία παρεμβάλλονται οι εθνικές εκλογές προκειμένου να τοποθετηθεί το εκλογικό σώμα και επί των προτάσεων των κομμάτων για τη συνταγματική Αναθεώρηση.

Θα ήθελα πάνω σ' αυτό το θέμα, αφού το ξεκαθαρίσαμε, να ασχοληθώ λίγο με την επικαιρότητα, η οποία αφορούσε σήμερα στη σημερινή μας συνεδρίαση, το άρθρο 30, παράγραφος 1 και το άρθρο 32 για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας.

Είναι γεγονός ότι το κοινοβουλευτικό πολίτευμα λειτουργεί από το 1985-1986 μετά την εφαρμογή και την κατάργηση των λεγόμενων ενισχυμένων αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας, επί τριάντα δύο χρόνια. Λειτουργήσε καλά, μπορούμε να πούμε, ακόμα και την περίοδο της κρίσης 1989-1993, που ήταν μία περίοδος η οποία είχε σοβαρά προβλήματα και σοβαρά θέματα. Ασχέτως, βέβαια, ότι δεν χρησιμοποιήθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας το άρθρο που του δίνει το δικαίωμα για τον έλεγχο της συνταγματικότητας διαδικαστικών προϋποθέσεων για την προκήρυξη δημοψηφίσματος. Έχουμε όλοι την τραυματική εμπειρία του δημοψηφίσματος του 2015 που σε αόριστα ερωτήματα ετέθη ενώπιον του ελληνικού λαού να αποφασίσει «όχι» ή «ναί». Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ότι δημιουργήθηκε αυτό το πρόβλημα για το θέμα της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Αυτή η επίμαχη διάταξη έχει ψηφιστεί σήμερα, από την προηγούμενη συνεδρίασή μας, με διακόσιες είκοσι μία ψήφους. Αυτή η πλειοψηφία νομίζω ότι δίνει το δικαίωμα στην επόμενη κυβέρνηση, όποια και αν είναι αυτή -εγώ δεν προδιαθέτω το εκλογικό σώμα να πω τι αποτέλεσμα θα έχουν οι επόμενες εκλογές- όποια κυβέρνηση βγει στις επόμενες εκλογές, αφού άλλωστε συμφωνήσαμε όλοι στην επιτροπή και νομίζω ότι συμφωνούμε και εδώ ότι θα πρέπει να απεμπλακεί η διαδικασία της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από το πρόβλημα της διάλυσης της Βουλής. Αυτό έγινε δύο φορές. Έγινε το 1990 με την κυβέρνηση Ζολώτα τότε και έγινε και το 2014, όταν εσείς με τη σύμπραξη και της Χρυσής Αυγής αποτρέψατε στο να εκλεγεί ο κ. Δήμας Πρόεδρος της Δημοκρατίας και οδηγήθηκαμε σε διάλυση της Βουλής και σε εκλογές. Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ότι τώρα μπορούμε να δούμε αυτό το θέμα.

Τι προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ; Προτείνει έξι διαδοχικές ψηφοφορίες στη Βουλή και την εκλογή Προέδρου από τον λαό. Θα πάρουμε το ενδεχόμενο ότι γίνονται οι έξι διαδοχικές αυτές ψηφοφορίες σε έξι μήνες. Το ερώτημα είναι απλό και απευθύνεται πραγματικά σε σας, κύριε Παρασκευόπουλε, και στον κ. Δουζίνα. Αν σ' αυτό το εξάμηνο λήξει η θητεία της Κυβέρνησης, αν σ' αυτό το εξάμηνο παραιτηθεί η Κυβέρνηση ή εάν για οποιονδήποτε λόγο εκλείψει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, θα συμβεί το εξής παράδοξο. Η επόμενη Βουλή που θα προκύψει μετά τις εκλογές θα θέλει πάλι εκατόν ογδόντα μία ψήφους για να εκλέξει Πρόεδρο Δημοκρατίας, ενώ σύμφωνα με το ισχύον σύνταγμα θέλει εκατόν πενήντα μία ψήφους. Αυτός, λοιπόν, ο μακρόσυρτος τρόπος εκλογής Προέδρου Δημοκρατίας δημιουργεί αυτό πρόβλημα. Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ότι θα πρέπει κατά κάποιον τρόπο να εξετάσετε την πρόβλεψή σας γι' αυτή την εξάμηνη διαδικασία.

Θα ήθελα να αναφερθώ για λίγο για θέματα που αφορούν δύο άρθρα τα οποία είναι πολύ σημαντικά. Είπατε κι εσείς ότι ήταν η κορωνίδα των προτάσεών μας για το άρθρο 16 και 24.

Θα μιλήσω για το άρθρο 16. Θεωρώ ότι χάνουμε μία μοναδική ευκαιρία για την ίδρυση μη κρατικών, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ιδιωτικών πανεπιστημίων

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΟΥΖΙΝΑΣ: Η πρότασή σας έλεγε «κερδοσκοπικών».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Η πρότασή μας είναι: μη κερδοσκοπικών.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΟΥΖΙΝΑΣ: Δεν το έλεγε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Και, μάλιστα, αφού με προκαλείτε, υπό την εποπτεία του κράτους.

Ακούστε, λοιπόν, παραδείγματα. Ξέρω ότι αυτό ισχύει σε όλα τα μέρη του κόσμου σχεδόν, στην Ευρωπαϊκή Ένωση 100%, αλλά σε όλα τα μέρη του κόσμου. Ένα παράδειγμα θα σας φέρω: Ακόμα και στη Βόρεια Κορέα υπάρχουν πανεπιστήμια κινέζικα. Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ότι είμαστε η μόνη χώρα που αντιστέκεται σε αυτό το θέμα.

Και να σας φέρω ένα άλλο παράδειγμα: Στην Κύπρο υπάρχουν τρία κρατικά και έξι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ιδρύματα, στα οποία φοιτούν χιλιάδες μαθητές, οι περισσότεροι των οποίων προέρχονται από την Ελλάδα. Είναι πολλοί καθηγητές, ακόμα και μέσα από την Κοινοβουλευτική Ομάδα, οι οποίοι διδάσκουν στην Κύπρο και τόσοι συγγενείς που πάνε στην Κύπρο.

Σκεφτείτε ότι, κατόπιν υπολογισμών που έκανε η Κυπριακή Δημοκρατία, το 5% του ΑΕΠ προέρχεται από τα έσοδα αυτών των μη κρατικών πανεπιστημίων.

Να σας φέρω ένα ακόμα ακραίο παράδειγμα: Στα κατεχόμενα της Κύπρου οι Τουρκοκύπριοι έχουν και αυτοί δύο δημόσια πανεπιστήμια και πέντε μη κρατικά πανεπιστήμια. Όταν το ΑΕΠ των κατεχομένων το 2015 ήταν 1,6 δισεκατομμύριο ευρώ, αν δεν απατώμαι, τα μισά χρήματα από αυτά προέρχονταν από τα έσοδα των μη κρατικών πανεπιστημίων.

Αρα, σχετικά με το άρθρο 16, λοιπόν, νομίζω ότι αν χάσουμε την ευκαιρία να το ψηφίσουμε τώρα, θα πάμε μετά από δεκαπέντε χρόνια -κρατήστε το νούμερο- να μιλήσουμε για την ίδρυση των μη κρατικών πανεπιστημίων. Βεβαίως -και ορθώς- ο κ. Τασούλας σάς είπε ότι μέσα στη διάταξη αυτή υπάρχει και η ίδρυση σε κάθε νομό της χώρας πρότυπων σχολείων. Εμείς πιστεύουμε στα πρότυπα σχολεία, γιατί πιστεύουμε στην αριστεία. Εσείς δεν πιστεύετε στην αριστεία. Εμείς πιστεύουμε ότι οι καλοί πρέπει να πηγαίνουν σε πρότυπα σχολεία για να προοδεύουν.

Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ότι αν δεν γίνει τώρα, αν η επομένη Βουλή δεν κηρυχθεί αναθεωρητική, θα πρέπει να περιμένουμε τη Βουλή του 2028-2032 για να πάει ως προτείνουσα Βουλή και η αναθεωρητική μετά το 2032. Αντιλαμβάνεστε ότι μετά από δεκαπέντε χρόνια θα έχουμε να ιδρύσουμε αυτά τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Θα σταθώ λίγο και στο άρθρο 24. Το άρθρο 24 είναι και αυτό ένα σημαντικό άρθρο για εμάς, διότι δίνει λύσεις σε προβλήματα τα οποία είναι συσσωρευμένα. Μάλιστα, οι Βουλευτές από την επαρχία θα αντιληφθούν τα προβλήματα που δημιουργούνται τώρα με το Κτηματολόγιο. Δεν μπορεί να γίνει ο αποχαρκτηρισμός των δασών, διότι δεν χρησιμοποιούνται οι αεροφωτογραφίες εκείνες, οι οποίες θα δώσουν τα ορθά μηνύματα και θα φέρουν τα ορθά αποτελέσματα. Για παράδειγμα, χρησιμοποιούνται τώρα οι αεροφωτογραφίες του 1937, του 1947 και του 1952. Ξέρετε ότι οι περισσότερες συνοικίες της Αθήνας σε αυτές τις αεροφωτογραφίες εμφανίζονται σαν δασικές εκτάσεις; Αντιλαμβάνεστε τι προβλήματα δημιουργούνται; Εμείς τι προτείνουμε με την πρόταση για το άρθρο 24; Απλούστατα να ληφθούν υπ' όψιν οι πρόσφατες αεροφωτογραφίες που είναι από τις 11 Νοεμβρίου του 1975, τότε που ήταν σε εφαρμογή το ισχύον Σύνταγμα.

Αρα να ληφθούν οι ημερομηνίες αυτές των αεροφωτογραφιών. Αυτό θα επέλυε κατ' αρχάς τα προβλήματα που έχουν οι Βουλευτές της επαρχίας με τις χαρτολιβαδικές εκτάσεις οι οποίες εγκαταλείφθηκαν, κατά έναν τρόπο, όταν ήρθαν με την αστυφιλία στην Αθήνα και αργότερα αυτά απέκτησαν μερικά σχίνα κ.λπ.. Με τις αεροφωτογραφίες αυτά φαίνονται και δημιουργούνται εκείνες οι προϋποθέσεις οι οποίες θα βοηθήσουν.

Θα ήθελα να αναφερθώ και δι' ολίγων για τα άρθρα 62 και 86. Κατ' αρχάς θέλω εδώ να κάνω μία διευκρίνιση σε ό,τι αφορά το ακαταδίκωτο των Βουλευτών και σε ό,τι αφορά το ανεύθυνο των Βουλευτών. Το ανεύθυνο των Βουλευτών είναι εκείνο το οποίο αναφέρεται στα άρθρα 60 και 61. Δηλαδή ο Βουλευτής έχει απειρίοστη σκέψη και ομιλία στη Βουλή και για την ψήφο του δεν ελέγχεται ποτέ. Αυτό είναι το ανεύθυνο των Βουλευτών. Υπάρχει και το ακαταδίκωτο, για το οποίο συμφωνήσαμε όλοι στην επι-

τροπή ότι θα πρέπει να είναι αυτό και το άρθρο 86 άρθρα τα οποία θα πρέπει να φέρουμε και να ψηφίσουμε όλοι, όπως ψηφίσαμε ήδη, ώστε να έχουν οι Βουλευτές την ίδια συμπεριφορά που έχουν και οι απλοί πολίτες απέναντι του νόμου. Αυτά τα ψηφισαν όλες... Όχι όλες, δύο δεν ψηφισαν.

Ένα θέμα που έθεσε -λείπει η Αριστερά από εδώ- ήταν το θέμα της ελευθερίας των απόψεων που έχουν σχέση με την πολιτική, εκτός Βουλής, δηλαδή αυτά που λέγονται από Βουλευτές εκτός Βουλής. Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα και θα πρέπει να μας απασχολήσει οπωσδήποτε εάν προβλέπεται από το ισχύον συνταγματικό καθεστώς.

Κλείνοντας θα ήθελα να επισημάνω ότι η Νέα Δημοκρατία προτείνει ένα Σύνταγμα λειτουργικό, σοβαρό, με κοινωνικό πρόσημο, προοδευτικό, με σημαντικές παρεμβάσεις και σε ό,τι αφορά τη νομοθετική εξουσία, που δεν ασχοληθήκατε καθόλου εσείς, και σε ό,τι αφορά τη δικαστική εξουσία, που δεν ασχοληθήκατε καθόλου εσείς, και σε ό,τι αφορά την παιδεία, που δεν ασχοληθήκατε καθόλου εσείς, και σε ό,τι αφορά το περιβάλλον, που δεν ασχοληθήκατε καθόλου εσείς.

Σχετικά με το περιβάλλον θα κάνω μία παρένθεση για να πω για τη διαφορά μεταξύ της αειφόρου ανάπτυξης και της βιώσιμης ανάπτυξης. Το 1975 ήταν που για πρώτη φορά εισήχθη η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης που ο κάθε πολίτης έχει την ευθύνη προστασίας του περιβάλλοντος και στην πορεία προέκυψε και η βιώσιμη ανάπτυξη. Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι εκείνη η οποία δίνει τις προϋποθέσεις για να γίνουν διάφορες επενδύσεις.

Μάλιστα, παρακολουθώντας πάντα το πέμπτο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας αντιλαμβάνεται κανείς ότι λαμβάνονται αποφάσεις οι οποίες δίνουν το δικαίωμα της δημιουργίας χώρων εντός δασικών εκτάσεων για να μπορέσουν να δημιουργηθούν χώροι αναψυχής, να δημιουργηθούν χώροι οι οποίοι δημιουργούν, παραδείγματος χάριν, ανεμογεννήτριες που φέρνουν την ανάπτυξη. Το προβλέπουμε εμείς στην πρότασή μας, αναφέροντας καθαρά για τις ΑΠΕ, δηλαδή τις ανεμογεννήτριες και τα φωτοβολταϊκά.

Αυτά, λοιπόν, όλα είναι στην κρίση και είναι και στην κρίση σας τώρα.

Θα ήθελα, λοιπόν, να σας προσκαλέσω, να σας προκαλέσω, αλλά και να σας παρακαλέσω να μη χάσουμε αυτή την ευκαιρία για μία ακόμα φορά. Ο ομιλών έχει χάσει δύο ευκαιρίες. Ήμουν αντιπρόεδρος στην επιτροπή το 2007, η οποία το 2007 διαλύθηκε γιατί δεν παρέστη το ΠΑΣΟΚ διότι ήταν αντίθετο με το άρθρο 16 τότε, για να είμαστε ξεκαθαρισμένοι, και το 2014 βέβαια που ήταν μία συνταγματική Αναθεώρηση που δεν πρόλαβε να λειτουργήσει.

Σε αυτή, λοιπόν, τη συνταγματική Αναθεώρηση, που ήμουν αντιπρόεδρος, θα ήθελα να ζητήσω να δώσετε την ευχέρεια να προχωρήσουμε όλοι μαζί συναινετικά σε αποφάσεις. Ας μη μας δεσμεύουν οι πρώτες ψηφοφορίες, να δούμε ξανά τα άρθρα, να ξαναδούμε όλοι μας, και εμείς και εσείς, τις ψηφοφορίες ώστε να μπορέσουμε να φέρουμε ένα καλό Σύνταγμα, όχι για μας αλλά για τα παιδιά μας, τα εγγόνια μας, γιατί το Σύνταγμα πάντα μένει και μένει στην ιστορία.

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μου έκανε την τιμή να μου κάνει μια προσωπική ερώτηση ο κ. Τραγάκης και θα ήθελα εντός δευτερολέπτου να του απαντήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριε Παρασκευόπουλε, θα πάρουν το λόγο οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι. Θα σας δώσω τον λόγο, αλλά να ολοκληρώσουμε τον κύκλο αυτό. Να μου το υπενθυμίσετε διά ανατάσεως της χειρός και θα σας δώσω τον λόγο.

Είχα προαναγγείλει τον κ. Παπαθεοδώρου. Είχε ζητήσει και ο κ. Βενιζέλος τον λόγο.

Κύριε Πρόεδρε, εάν δεν έχετε αντίρρηση, να κλείσουμε με τους τρεις του Προεδρείου και αμέσως μετά θα καλέσω εσάς το Βήμα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν έχω αντίρρηση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Καλώς.

Θα ακολουθήσει ο κ. Καλογήρου που έχει ζητήσει τον λόγο. Μετά τον κ. Παπαθεοδώρου, για ένα λεπτό, θα δώσω το λόγο στον κ. Παρασκευόπουλο.

Ορίστε, κύριε Παπαθεοδώρου, έχετε τον λόγο.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, προσερχόμαστε στη δεύτερη και τελική ψηφοφορία κατά την οποία, σύμφωνα με το άρθρο 110 παράγραφος 2 του Συντάγματος, η Βουλή διαπιστώνει την ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος και με τη σημερινή της απόφαση καθορίζει ειδικά τις διατάξεις που πρέπει να αναθεωρηθούν.

Στην εκπνοή της τελευταίας Συνόδου της Βουλής, που προέκυψε από τις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2015, το εγχείρημα της αναθεωρητικής διαδικασίας εξελίχθηκε εν μέσω μιας γενικευμένης αδιαφορίας από πλευράς κοινωνίας και πολιτών, μειωμένου -και δεν πιστεύω ότι αυτό μπορεί να μας εκπλήσσει- ενδιαφέροντος από πλευράς επιστημονικών και συλλογικών φορέων, εργαλειακής αξιοποίησης από πλευράς Κυβέρνησης και περιορισμένου χρόνου στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, παρά το ήπιο κλίμα που επικράτησε κατά τις συνεδριάσεις της.

Θα περίμενε κανείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι -και κυρίως οι πολίτες το περιμένουν- ότι σε μία χώρα όπως η Ελλάδα που ταλανίζεται επί μία δεκαετία από μία βαθιά πολιτική, οικονομική, κοινωνική και αξιακή κρίση, που πληγώθηκε από τον πολιτικό και κοινωνικό διχασμό και τις συνέπειες της χρεοκοπίας, η Αναθεώρηση του Συντάγματος να ήταν μία μεγάλη ευκαιρία για το πολιτικό σύστημα και τη Βουλή να επαναπροσδιορίσει το μέλλον της χώρας με όρους ανανέωσης, ανάπτυξης και ευημερίας.

Θα περίμενε κανείς ότι η Αναθεώρηση του Συντάγματος θα μπορούσε να γίνει μια νέα αφετηρία που θα επουλώνει πληγές, θα σηματοδοτεί μεγάλες εθνικές συναινέσεις και τομές στο κράτος, στην οργάνωση των θεσμών, στην λειτουργία της δημοκρατίας και θα επικεντρωνόταν στον πολίτη ως πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό υποκείμενο.

Θα ανέμενε, επίσης, κανείς ότι αυτή η Αναθεώρηση θα ήταν αναθεώρηση της εθνικής και πολιτικής αυτογνωσίας με συνείδηση της υποχρέωσης των Κοινοβουλευτικών Ομάδων να ανταποκριθούν στις ανάγκες του εκσυγχρονισμού του Συντάγματος, του εκσυγχρονισμού των θεσμών και της δημοκρατίας.

Σε αυτή τη συνταγματική Αναθεώρηση δεν υπήρξε ούτε ώριμος χρόνος διαβούλευσης, αλλά ούτε και εκείνες οι ευρείες συναινέσεις μεταξύ των κομμάτων που θα καθιστούσαν το εγχείρημα έναν σταθμό στην πορεία της οργάνωσης της δημοκρατίας, της εξέλιξης των σχέσεων διοίκησης και πολιτών, της ανανέωσης των κοινοβουλευτικών θεσμών και της εμβάθυνσης των δικαιωμάτων και ελευθεριών των πολιτών.

Αντίθετα, σε πολλές περιπτώσεις, σε πολλές περιστάσεις της αναθεωρητικής διαδικασίας επικράτησαν οι κομματικές σκοπιμότητες της Κυβέρνησης, οι ιδιοτελείς αξιοποιήσεις των συνταγματικών προβλέψεων. Επικράτησε τελικά ένας συνταγματικός λαϊκισμός, του οποίου κύριος εκφραστής παραμένει η Κυβέρνηση και ο οποίος μετατράπηκε σε μηχανισμό αλλοίωσης των μεγάλων θεσμικών κατακτήσεων της Μεταπολίτευσης και αμφισβήτησης των θεμελιωδών αρχών της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι αυτή η συνταγματική Αναθεώρηση εξελίχθηκε και ολοκληρώνεται στην πρώτη της φάση σήμερα από μία μειοψηφική Κυβέρνηση και μία Πλειοψηφία που σχηματίστηκε από τη συνεχή κινητικότητα Βουλευτών και Υπουργών, από μία διαδικασία διάλυσης Κοινοβουλευτικών Ομάδων και ευθείας επίθεσης και υπονόμευσης από πλευράς Υπουργών εναντίον των θεσμών και κυρίως εναντίον του θεσμού της δικαιοσύνης.

Σε αυτό το πλαίσιο επομένως τίποτα δεν θυμίζει κανονικότητα αναθεώρησης από αυτά που ακολούθησε επί της ουσίας η Κυβέρνηση, ούτε το πολιτικό πλαίσιο, αλλά ούτε και η πραγματικότητα της στόχευσης, η οποία αντί να είναι προσανατολισμένη στο μέλλον, αποκτά χαρακτηριστικά πολιτικού αταβισμού: να πάμε να λύσουμε προβλήματα του παρελθόντος είτε μεταξύ των κομ-

ματικών στοχεύσεων είτε μεταξύ του πολιτικού παρελθόντος της Πλειοψηφίας.

Το μόνο παρήγορο αυτής της διαδικασίας είναι ότι το ισχύον Σύνταγμα αλλά και οι ίδιοι οι θεσμοί επέδειξαν όλο αυτό το διάστημα μία εξαιρετική ανθεκτικότητα απέναντι στις επιθέσεις φθοράς και υπονόμευσης προστατεύοντας τελικά με αυτόν τον τρόπο την ίδια τη δημοκρατία.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, τα αποτελέσματα της αναθεωρητικής διαδικασίας που ξεκίνησε στην παρούσα και θα ολοκληρωθεί στην επόμενη, μετά την παρεμβολή εκλογών, Βουλή, είναι πενιχρά. Η Κοινοβουλευτική μας Ομάδα προσήλθε με συγκεκριμένες θέσεις στην αναθεωρητική διαδικασία και τις πρότεινε για συζήτηση παρά το γεγονός ότι δεν είχαμε τον απαιτούμενο αριθμό των πενήντα Βουλευτών, έτσι ώστε να κατατεθεί συγκεκριμένη ιδιαίτερη πρόταση.

Προτείναμε την αναθεώρηση του άρθρου 86, αλλά και του άρθρου 62. Συζητήσαμε για την αναθεώρηση του άρθρου 32, ώστε να απεμπλακεί η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής απορρίπτοντας ταυτόχρονα την πρόταση της πλειοψηφίας περί άμεσης εκλογής, υποστηρίζοντας την ανάγκη λελογισμένης διεύρυνσης των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Για τις σχέσεις Εκκλησίας και Κράτους προτείναμε την υιοθέτηση ερμηνευτικής δήλωσης στο άρθρο 3 του Συντάγματος που να προβλέπει ότι ο όρος επικρατούσα θρησκεία δεν περιορίζει, ούτε προσβάλλει τη θρησκευτική ελευθερία, απορρίπτοντας ταυτόχρονα τις ασαφείς και αντιφατικές με το ισχύον Σύνταγμα, τα άρθρα 3 και 13, αναφορές στη θρησκευτική ουδετερότητα, όπως επίσης αντιφατικές είναι αυτές οι αναφορές με το άρθρο 16, παράγραφος 2 του Συντάγματος.

Για την αναθεώρηση του άρθρου 16, παράγραφος 5 προτείναμε -και χάρηκα που ο κ. Παρασκευόπουλος σήμερα αναφέρθηκε ιδιαίτερα σε αυτό- την απελευθέρωση της δυναμικής του δημόσιου πανεπιστημίου και τη δυνατότητα λειτουργίας μη κρατικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων υπό τον έλεγχο των προϋποθέσεων που θέτει η πολιτεία. Δυο κουβέντες θα πω μόνο γι' αυτό. Είναι σίγουρο ότι σήμερα χρειάζεται η απελευθέρωση της δυναμικής των δημόσιων πανεπιστημίων με τον ίδιο τρόπο όπως έχουν τα πανεπιστήμια με δική τους ευθύνη δομήσει αυτοχρηματοδοτούμενα μεταπτυχιακά προγράμματα πλήρους ανώγειας θα μπορούσαν τα δημόσια πανεπιστήμια σε σύμπραξη με άλλα δημόσια ή μη κρατικά πανεπιστήμια του εξωτερικού ή του εσωτερικού να διαμόρφωναν προγράμματα σπουδών, προπτυχιακών σπουδών, είτε στην ελληνική είτε σε ξένη γλώσσα, με σκοπό αυτό να αποτελέσει τη βάση ανάπτυξης της χώρας ως ένα διεθνές κέντρο ανωτάτων σπουδών.

Ταυτόχρονα τι σημαίνει σήμερα μη κρατικά πανεπιστήμια, γιατί αναφέρθηκε και ο κ. Τραγάκης από τη Νέα Δημοκρατία; Οι μορφές τις οποίες έχουν λάβει τα νομικά καθεστώτα μη κρατικών πανεπιστημίων ξεκινούν από το ιδιωτικό πανεπιστήμιο, δηλαδή το πανεπιστήμιο «εταιρεία», και φτάνουν μέχρι το πανεπιστήμιο, το οποίο είναι μη κρατικό, είναι μη κερδοσκοπικό, αλλά εποπτεύεται από τις εθνικές αρχές διασφάλισης ποιότητας.

Για ποιον λόγο, ακόμη και αν επιλέγαμε το νομικό καθεστώς ενός *sui generis* νομικού προσώπου πανεπιστημιακού δικαίου για τα πανεπιστήμια δεν θα μπορούσαμε με την παρούσα μορφή ή την αλλαγή του άρθρου 16, παράγραφος 5, να είχαμε την ίδια ανάπτυξη; Γιατί είναι κάτι το οποίο άκουσα και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Δεν ενδιαφέρονται επιχειρηματίες για την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, ενδιαφέρονται πανεπιστημιακοί, ενδιαφέρονται πανεπιστήμια για την απελευθέρωση της δυναμικής τους και την ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων, τα οποία να εποπτεύονται από το κράτος. Γιατί αυτό δεν θα ήταν μία βάση συζήτησης που θα μπορούσε να συγκεντρώσει τη διακομματική συναίνεση;

Πιστεύω ότι, ναι, εκτός και αν θεωρούμε ότι αυτό το οποίο γίνεται και καταπολέμησε η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ στο επίπεδο των μεταπτυχιακών προγραμμάτων στην αρχή, αυτό το οποίο γίνεται από πολλά πανεπιστήμια στο πλαίσιο των συμπράξεων τους και με ιδιωτικά πανεπιστήμια του εξωτερικού δεν μπορεί να γίνει με δική τους πρωτοβουλία. Αυτό εννοούμε όταν λέμε ότι

υπάρχουν πολιτικές σκοπιμότητες πίσω από τη συζήτηση και ιδεολογικές αγκυλώσεις ή, αν θέλετε, σκληρές ταυτότητες ιδεολογικές πίσω από τη συζήτηση για το άρθρο 16, παράγραφος 5.

Προτείνουμε επίσης -και είναι πολύ σημαντικό- την ενίσχυση του ρόλου των πολιτών στη συμμετοχική δημοκρατική διαδικασία με την προσωπική παρουσία των πολιτών στις αναφορές που κατέθεσαν στη Βουλή, τη σύσταση εξεταστικών επιτροπών ως δικαιώματος της μειοψηφίας, την αλλαγή των νόμων που αφορούν τις μεγάλες επενδύσεις μόνο με αυξημένη πλειοψηφία, έτσι ώστε να διαμορφωθεί ένα συγκεκριμένο και σταθερό επενδυτικό πλαίσιο στη χώρα.

Τέλος, προτείνουμε την καθιέρωση του τετραετούς πολιτικού κύκλου, έτσι ώστε να υπάρξει συνταγματικά κατοχυρωμένη η πολιτική σταθερότητα.

Προτείνουμε την αναθεώρηση των διατάξεων που αφορούν τις σχέσεις του πολίτη με τη διοίκηση και τη δικαιοσύνη για την εμπέδωση του κράτους δικαίου και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών απέναντι στη γραφειοκρατία από την οποία υποφέρει ο πολίτης, αλλά και στην αυθαιρεσία ή τις μεγάλες καθυστερήσεις που παραβιάζουν ανθρώπινα δικαιώματα στον τομέα της απονομής της δικαιοσύνης.

Ουσιαστικά από όλες τις παραπάνω προτάσεις δεν δημιουργήθηκαν ευρείες συναινέσεις, διαμορφώθηκαν συναινέσεις μόνο στις δύο πρώτες, δηλαδή στο άρθρο 86 και 62 και μένει να αποδειχθεί στο άρθρο 32 για την απεμπλοκή της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής.

Σε όλα τα υπόλοιπα υπάρχουν αποκλίνουσες κατευθύνσεις. Το ζήτημα, όμως, της κατεύθυνσης που έθεσε και πάλι ο κ. Παρασκευόπουλος στη συνταγματική Αναθεώρηση, παραμένει καίριο ακόμη και στη σημερινή συζήτηση.

Επαναλαμβάνω αυτό το οποίο είχα τονίσει και την προηγούμενη φορά, πριν έναν μήνα, στην προηγούμενη συζήτηση για την συνταγματική Αναθεώρηση. Το αναθεωρητικό σύστημα που θεσπίζει το άρθρο 110 του Συντάγματος στηρίζεται σε μια σαφή κατανομή αναθεωρητικών αρμοδιοτήτων μεταξύ των δύο διαδοχικών Βουλών που συμπράττουν στην Αναθεώρηση του Συντάγματος. Το σύστημα αυτό στηρίζεται στη διάκριση μεταξύ της διαπίστωσης της ανάγκης και του προσδιορισμού των άρθρων προς αναθεώρηση και του προσδιορισμού από την επόμενη Βουλή με νωπή εντολή του προσδιορισμού, του περιεχομένου που θα κάνει η νέα πλειοψηφία ή οι νέες μεγάλες πλειοψηφίες που θα διαμορφωθούν στην επόμενη Βουλή.

Άρα το περιεχόμενο των διατάξεων προς αναθεώρηση το διαμορφώνει η επόμενη Βουλή, η δεύτερη Βουλή, η οποία έχει και την αρμοδιότητα, γι' αυτό και ονομάζεται αυτή «αναθεωρητική».

Σήμερα αποφασίζουμε αν πρέπει να γίνει αναθεώρηση και ποιες συνταγματικές διατάξεις πρέπει να αναθεωρηθούν. Δεν δεσμεύουμε τον αναθεωρητικό νομοθέτη της επόμενης Βουλής. Μετά τη διεξαγωγή των βουλευτικών εκλογών θα αποφασίσει η Βουλή κυρίαρχα για το νέο περιεχόμενο των αναθεωρητικών διατάξεων για έναν πολύ απλό λόγο. Διότι δεν μπορούμε να προβλέψουμε ή να προκαταλάβουμε τις πλειοψηφίες, την εκπροσώπηση, τα κόμματα που θα είναι στην επόμενη Βουλή. Και αυτή είναι η βασική ιδέα του συνταγματικού νομοθέτη.

Σήμερα, όμως, που η παρούσα Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ βρίσκεται σε προφανή δυσαρμονία με το λαϊκό αίσθημα, δεν μπορεί να ερμηνεύσει το άρθρο 110 του Συντάγματος, έτσι ώστε, με βάση την ετερόκλητη και επισφαλή πλειοψηφία που διαθέτει, να δεσμεύσει τις αποφάσεις της επόμενης αναθεωρητικής Βουλής.

Επαναλαμβάνω, λοιπόν, ότι μόνη δέσμευση -και τελειώνω με αυτό- της αναθεωρητικής Βουλής, της επόμενης, που θα προκύψει από τις εκλογές, είναι ως προς τις διατάξεις και το αντικείμενό τους, αλλά όχι ως προς το περιεχόμενό τους.

Εάν ο ιστορικός νομοθέτης ή ο ερευνητής αναζητήσει τις κατευθύνσεις που διαμορφώνονται μέσα από τις σημερινές συζητήσεις, αυτό είναι ένας πλούτος επιστημονικού διαλόγου. Δεν μπορεί να είναι πολιτική κατεύθυνση για την επόμενη Βουλή. Αν θέλετε, έχει ερευνητικό ενδιαφέρον, έχει ιστορικό ενδιαφέρον, δεν μπορεί, όμως, να καθορίζει την πολιτική κατεύθυνση της επόμενης Βουλής.

Γι' αυτό μπαίνει πλέον στην αναθεωρητική απόφαση της πρώ-

της Βουλής, σχετικά με την κατεύθυνση και το περιεχόμενο των αναθεωρητικών διατάξεων, ότι δεν μπορεί να δεσμευτεί η αναθεωρητική Βουλή.

Προτείνουμε εμείς και υλοποιήσαμε με την ψήφο δι' ενός Βουλευτή, ότι σε καμία περίπτωση τα άρθρα τα οποία θα ψηφιστούν, δεν πρέπει να ξεπερνούν τον αριθμό των εκατόν εβδομήντα εννέα ψήφων, για την ακρίβεια εκατόν εβδομήντα εννέα Βουλευτών, για να μην μπορεί η επόμενη Βουλή, η επόμενη πλειοψηφία, όποια κι αν είναι, να διαμορφώσει κατά τρόπο μονομερή το περιεχόμενο των συνταγματικών διατάξεων. Αυτό είναι έξω από το πνεύμα και το γράμμα του Συντάγματος.

Προσβλέπω, επομένως, ότι στην Α' Σύνοδο της επόμενης Βουλής, που θα προκύψει μετά τις εκλογές, θα υπάρχει η επίγνωση των αναγκών της χώρας, έτσι ώστε να προχωρήσουμε οι Βουλευτές, οι Κοινοβουλευτικές Ομάδες που θα βρίσκονται στην επόμενη Βουλή, στην Αναθεώρηση του Συντάγματος με ευρύτερες συναινέσεις επί του περιεχομένου των διατάξεων, με γνώμονα το εθνικό συμφέρον και με νωπή την εντολή του ελληνικού λαού, που, όπως ελπίζω, θα φέρει την ανατροπή των πολιτικών συσχετισμών και θα ενισχύσει σημαντικά τις δυνάμεις και τα ποσοστά του Κινήματος Αλλαγής, έτσι ώστε να συνδιαμορφώσει την επόμενη συνταγματική Αναθεώρηση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριε Παρασκευόπουλε, έχετε τον λόγο για ένα λεπτό.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Ο κ. Τραγάκης δεν είναι παρών, αλλά και κατ' ιδίαν του εξήγησα ποια είναι η απάντησή μου, οπότε μπορώ να μιλήσω και στη Βουλή, χωρίς να τον παραλείπω. Εξέθεσε το θέμα ότι είναι δυνατόν να διακοπεί η θητεία μιας κυβέρνησης εν μέσω των αλληπάλληλων ψηφοφοριών οι οποίες θα γίνονται, προκειμένου να εκλεγεί Πρόεδρος της Δημοκρατίας και τότε θα έχουμε μια δυσλειτούργια.

Θα ήθελα να πω σε αυτό ότι κατά την άποψη των Βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ, η παρούσα Βουλή διατυπώνει κατευθύνσεις, δεν φτάνει να διατυπώνει και περιεχόμενο. Ζητήματα ειδικά ή ζητήματα ερμηνευτικά, τα οποία μπορούν να προκύψουν, ασφαλώς η επόμενη Βουλή μπορεί να τα επιλύσει, στο πλαίσιο της ευρύτερης κατεύθυνσης.

Και να συμπληρώσω εντός δευτερολέπτων στο σημείο αυτό, απαντώντας και στην αναφορά του κ. Παπαθεοδώρου, ότι κατά άρθρο 110 του Συντάγματος αυτό το οποίο οφείλει να διαπιστώσει η Βουλή, είναι η ανάγκη της Αναθεώρησης, όχι ποιες είναι οι αναφερόμενες διατάξεις. Και μέσα από τη διαπίστωση της ανάγκης της Αναθεώρησης, προκύπτει και ποια είναι η κατεύθυνση.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριε Πρόεδρε, κύριε Βενιζέλο, έχετε τον λόγο.

Αμέσως μετά τον κ. Βενιζέλο, θα δώσω τον λόγο στον Υπουργό και ανοίγει η σειρά των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ολοκληρώνεται σήμερα η πρώτη φάση της αναθεωρητικής διαδικασίας. Και είμαι πραγματικά ικανοποιημένος, επειδή επιβλήθηκε εν τέλει ο σεβασμός του αυστηρού χαρακτήρα του Συντάγματος και της αναθεωρητικής διαδικασίας, όπως αυτή οργανώνεται αποκλειστικά από το άρθρο 110 του Συντάγματος.

Θυμίζω ότι το 2016 ξεκίνησε η συζήτηση αυτή εξωκοινοβουλευτικά με κυβερνητική πρωτοβουλία, παρ' ότι η αρμοδιότητα Αναθεώρησης ανήκει αποκλειστικά στη Βουλή, ενώ στην πρώτη φάση αυτής της συζήτησης, την πρώτη, κυριάρχησε το ζήτημα του συνταγματικού δημοψηφίσματος, το οποίο θα ήταν βάνουσα προσβολή του άρθρου 110 του Συντάγματος.

Χαίρομαι, λοιπόν, γιατί τελικά όλα οδήγησαν στο πλαίσιο του άρθρου 110 και στον σεβασμό του.

Το Σύνταγμα έδειξε ότι μπορεί να αναπτύσσει μηχανισμούς αυτοπροστασίας απέναντι σε διάφορες προσπάθειες καταστράτηγής του. Αποδείχθηκε -ή μάλλον καταδείχθηκε- στη διαδικασία αυτή ότι το πρόβλημα της χώρας δεν είναι συνταγματικό.

Μακάρι να ήταν συνταγματικό το πρόβλημα της χώρας, γιατί θα μπορούσαμε να το λύσουμε εξωραϊζοντας, εκσυγχρονίζοντας, βελτιώνοντας τις διατυπώσεις του Συντάγματος. Όμως δεν είναι συνταγματικό το πρόβλημα της χώρας και δεν λύνεται τόσο εύκολα το ελληνικό πρόβλημα. Η συζήτηση πρέπει να επανέλθει εντός θέματος. Το πρόβλημα της χώρας είναι κοινωνικό, οικονομικό και ιδιαίτερα δημοσιονομικό, αναπτυξιακό, πολιτικό και είναι, βεβαίως, και θεσμικό, αλλά με την ευρύτερη έννοια του όρου. Είναι πρόβλημα ποιότητας της νομοθεσίας, διοίκησης, αυτοδιοίκησης, πολιτικού συστήματος, δικαιοσύνης, οικονομικής διακυβέρνησης.

Απέναντι σε αυτό το συνολικό και βαθύ ελληνικό πρόβλημα το Σύνταγμα λειτούργησε και άντεξε την περίοδο της κρίσης, προσφέροντας ένα σταθερό και ισχυρό πλαίσιο αναφοράς. Μας βοήθησε το Σύνταγμα αυτά τα εννιά δύσκολα, επώδυνα, αντιφατικά χρόνια και θα έπρεπε αυτό να το σεβαστούμε και να το διακηρύξουμε. Ούτως ή άλλως, βρισκόμαστε στην εποχή του λεγόμενου «πολυεπίπεδου συνταγματισμού». Το κράτος δεν είναι το απλό, παραδοσιακό, κυρίαρχο κράτος, το βεσφαλικό. Είναι ένα κράτος-μέλος, μετέχει στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και στη διεθνή κοινότητα. Υπάρχει το φαινόμενο της παράλληλης ισχύος του Ευρωπαϊκού και του Διεθνούς Δικαίου. Υπάρχει διεθνής και ευρωπαϊκός δικαστικός έλεγχος του ίδιου του εθνικού Συντάγματος. Υπάρχουν πολλές έννοιες τάξεις που διεκδικούν υπεροχή στο πεδίο εφαρμογής τους.

Παρ' όλα αυτά, η διαδικασία της Αναθεώρησης του εθνικού Συντάγματος, που συνδέεται με την εθνική συνταγματική ταυτότητα, είναι αναντικατάστατη. Κυριαρχούν, βεβαίως, οι λεγόμενες άτυπες συνταγματικές μεταβολές μέσα από τη συνταγματική πρακτική, την ευρωπαϊκή και τη διεθνή πρακτική και μέσα από τη δικαστική ερμηνεία του Συντάγματος, στο πλαίσιο του δικαστικού ελέγχου της συνταγματικότητας. Όμως, τίποτα δεν μπορεί να αντικαταστήσει τη μεταβολή του συνταγματικού κειμένου, γιατί κάθε ερμηνεία ξεκινάει από γραμματική και καταλήγει σε γραμματική, γιατί ο συλλογισμός του ερμηνευτή -και ιδίως του δικαστή- διατυπώνεται γραμματικά σε αντικατάσταση ή σε υποκατάσταση του κειμένου του Συντάγματος.

Οι προτάσεις της κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας του ΣΥΡΙΖΑ και γενικότερα η στάση του στη συντριπτική πλειονότητα των θεμάτων, θα μου επιτρέψετε να πω ότι είχε τα εξής χαρακτηριστικά: Πρώτον, ήταν για πολλά σημεία μικρόψυχη και αμυντική. Αυτό αφορά τον αποκλεισμό της αναθεώρησης του άρθρου 16 παράγραφοι 5 και 8 για τα μη κρατικά πανεπιστήμια, την απόρριψη της πρότασης για την επιλογή της ηγεσίας της δικαιοσύνης από ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή με αυξημένη πλειοψηφία και όχι από το υπουργικό συμβούλιο.

Σε άλλα σημεία η πρόταση και η στάση του ΣΥΡΙΖΑ ήταν υστερόβουλη, όπως η προσπάθεια εισαγωγής ως πάγιου εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής, ενώ πρέπει να υπάρχει ευχέρεια του εκλογικού νομοθέτη να προσδιορίζει το Σύνταγμα μέσα στην εξέλιξη των γεγονότων, των καταστάσεων, των αναγκών, βέβαια με τον περιορισμό ότι το σύστημα θα ισχύει από τη μεθεπόμενη εκλογική αναμέτρηση, πλην ευρυτάτης συναίνεσης.

Άλλα πολλά σημεία των προτάσεων του ΣΥΡΙΖΑ ήταν ρητορικά έως δημαγωγικά, χωρίς πραγματικό κανονιστικό περιεχόμενο. Ήταν ωμή έκφραση συνταγματικού λαϊκισμού. Τίποτα δεν χρειάζεται το Σύνταγμα στα κοινωνικά δικαιώματα. Όλα υπάρχουν, όλα έχουν ερμηνευτεί, είναι πλήρες το κανονιστικό περιεχόμενο των άρθρων 21 και 22. Το ίδιο, όμως, συμβαίνει και με πολλές άλλες διατάξεις, όπου οι παρεμβάσεις είναι αμιγώς συνθηματικές, ρητορικές, δεν προσφέρουν τίποτα. Αναφέρομαι στο άρθρο 5 παράγραφος 2, στα άρθρα 101 και 102 για το αποκεντρωτικό σύστημα διοίκησης, για τις ορεινές και νησιωτικές περιοχές κ.ο.κ.. Το ίδιο, όμως συμβαίνει και με το άρθρο 3 για το ουδετερόθηρσκο κράτος, κάτι που δεν υπάρχει ούτε στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο Στρασβούργο, που είναι ο θεματοφύλακας της θρησκευτικής ελευθερίας και ισότητας και νομολογιακά χρησιμοποιεί την έννοια της θρησκευτικής ουδετερότητας, τη θεμελιώνει στη διατύπωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης που αναφέρεται στη θρησκευ-

τική ελευθερία, όπως ακριβώς συμβαίνει με το δικό μας άρθρο 13. Το άρθρο 13, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 για την ισότητα, κατοχυρώνουν πλήρως τη θρησκευτική ελευθερία και τη θρησκευτική ισότητα. Το μόνο που χρειάζεται στο άρθρο 13 είναι η προσθήκη μιας ερμηνευτικής δήλωσης, που λέει το προφανές και αυτονόητο, ότι το άρθρο 3 δεν θεμελιώνει περιορισμούς ή αποκλίσεις από τη θρησκευτική ελευθερία και τη θρησκευτική ισότητα.

Άλλα σημεία των προτάσεων του ΣΥΡΙΖΑ ήταν αλλοιωτικά του πολιτεύματος της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Η πρόταση για την άμεση, εν τέλει, εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, η ευκολία των δημοψηφισμάτων με συλλογή υπογραφών, η δημαγωγική πρόταση «Πρωθυπουργός να είναι μόνο κάποιος που έχει τη βουλευτική ιδιότητα, ακόμη και όταν επιλέγουν έναν Πρωθυπουργό όλοι οι Βουλευτές ή η συντριπτική πλειοψηφία της Βουλής», το κάλυμα εκλογιμότητας μετά τρεις βουλευτικές θητείες εξαιρουμένων των Αρχηγών των κομμάτων και των πρώην Πρωθυπουργών, δηλαδή αυτών που έχουν την πολιτική εξουσία και την πολιτική επιρροή. Το πρόβλημα είναι ο αποκλεισμός του απλού Βουλευτή, αλλά η διατήρηση της παρουσίας των ισχυρών πολιτικών παραγόντων. Τι άλλο να προσθέσει κανείς;

Και υπήρξαν και προτάσεις απολύτως ανεύθυνες μετά την εμπειρία της κρίσης -απολύτως ανεύθυνες!- σε σχέση με την ευρωπαϊκή ταυτότητα της χώρας. Η πρόταση να διεξαχθεί δημοψήφισμα σε κάθε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 28 παράγραφος 2, δηλαδή για κύρωση συνθήκης με την οποία μεταφέρονται αρμοδιότητες σε όργανα διεθνών οργανισμών, θέτει την Ελλάδα εκτός διεθνούς συστήματος και την καθιστά προπύργιο του διεθνούς συνταγματικού λαϊκισμού. Και, βέβαια, σε αυτή την ανεύθυνη στάση πρέπει να ενταχθεί και η απόρριψη του δημοσιονομικού κανόνα, ο οποίος προβλέπεται στην ισχύουσα σύμβαση για τον συντονισμό της στην εργασία και τη διακυβέρνηση, στο Σύμφωνο Σταθερότητας. Η Ελλάδα παραβιάζει διεθνή υποχρέωση της, η οποία προβλέπεται ρητά από το 2012, η οποία έχει ψηφιστεί από τη Βουλή των Ελλήνων, η οποία υπερισχύει κάθε τυπικού νόμου. Και, βεβαίως, όλα αυτά αντιβαίνουν με τις συμφωνίες που έχει κάνει ο κ. Τσίπρας για το πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% μέχρι το 2022 και 2,2% μέχρι το 2060, ένα ωμό ψέμα, απευθυνόμενο προς τον ελληνικό λαό που υφίσταται τις συνέπειες όχι της δημοσιονομικής ισορροπίας, αλλά της δημοσιονομικής υπερπείθαρξίας και του καταστροφικού υπερπλεονάσματος, το οποίο λειτουργεί αντιαναπτυξιακά.

Βεβαίως και στις προτάσεις της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης υπάρχουν προβλήματα, διότι στη μεγάλη τους πλειονότητα είχαν μία πληθωριστική τάση, σε αντίθεση με τις διακηρύξεις για λιτό Σύνταγμα και οικονομία του συνταγματικού κειμένου. Και ανοίχτηκαν θέματα που θέλουν πολύ μεγαλύτερη επεξεργασία και ωρίμανση, όπως η αλλαγή του συστήματος του δικαστικού ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων, με την αύξηση των αρμοδιοτήτων του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου και η αναθεώρηση της ίδιας αναθεωρητικής διαδικασίας, δηλαδή του ίδιου του άρθρου 110.

Ήταν, όμως, κρίσιμες οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας για το άρθρο 16, για την αλλαγή του τρόπου εκλογής της ηγεσίας της δικαιοσύνης. Και είναι κρίμα που αυτές δεν εισάγονται καν στην επόμενη Βουλή.

Η ανούσια σύγκρουση ως προς τη δέσμευση της δεύτερης Βουλής από τις κατευθύνσεις της πρώτης και το πόσιμο του ΣΥΡΙΖΑ στην παγίδα του Συντάγματος, είναι το άμεσο πολιτικό αποτέλεσμα αυτής της αναθεωρητικής διαδικασίας. Αποδείχθηκε ότι το μόνο που έχει σημασία είναι ο αριθμός των ψήφων, με τον οποίο διαπιστώνεται η ανάγκη αναθεώρησης: Εκατόν ογδόντα και πάνω, οπότε είναι ελεύθερη η απλή πλειοψηφία της επόμενης Βουλής, ή εκατόν πενήντα μία έως εκατόν εβδομήντα εννέα, που είναι το κρίσιμο όριο.

Δεν μπορεί να αγνοηθεί η βούληση του εκλογικού σώματος, που εκφράζεται στις εκλογές που παρεμβάλλονται και γι' αυτό είναι ισχυρή η κυρίαρχη η δεύτερη Βουλή, η αναθεωρητική. Δεν μπορεί η απλή πλειοψηφία της πρώτης Βουλής να δεσμεύσει, ως προς το περιεχόμενο της αναθεώρησης, την αυξημένη πλειοψηφία της δεύτερης Βουλής, που έχει και νωπή νομιμοποίηση από

τον ελληνικό λαό και, βεβαίως, έχει και σαφή εντολή, την οποία έλαβε, επί των κατευθύνσεων που έθεσε υπ' όψιν του ελληνικού λαού.

Και κάτι ακόμη: Και η αυξημένη πλειοψηφία της πρώτης Βουλής ως προς την ανάγκη αναθεώρησης, δεν μπορεί να αποκρύψει τις εσωτερικές αντιθέσεις που υπάρχουν μεταξύ των κομμάτων που ψήφισαν για να συγκροτηθεί η αυξημένη αυτή πλειοψηφία. Και αυτές οι αντιθέσεις τίθενται υπ' όψιν του εκλογικού σώματος για να επιλυθεί η διαφορά. Άρα δεν υπάρχει κανένα απολύτως ζήτημα. Κάποιοι που ψηφίζουν από κοινού μία διάταξη με διαφορετική αντίληψη, θέτουν υπό την κρίση του εκλογικού σώματος τη διαφορά των αντιλήψεων τους.

Ούτως ή άλλως, όμως, αυτά που λέω ξεπεράστηκαν από την ίδια τη διαδικασία και τις αποφάσεις που έλαβε η Βουλή με την ψήφο ή τη μη ψήφο του ΣΥΡΙΖΑ. Διότι, στη δέσμη των διατάξεων περί Προέδρου της Δημοκρατίας, από τις διατάξεις που τέθηκαν υπό συζήτηση με πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, τελικά οδεύουν στην επόμενη Βουλή -εάν οδεύσουν- μόνο δύο. Το άρθρο 32 παράγραφος 4 και 5, δηλαδή η απειλή διάλυσης της Βουλής.

Απορρίφθηκε, όμως, τελικά η προταθείσα από τον ΣΥΡΙΖΑ αναθεώρηση του άρθρου 30 παράγραφος 1. Άρα επιβάλλεται η εκλογή από τη Βουλή και άρα δεν υπάρχει καμμία αντιδικία ως προς την κατεύθυνση. Διότι η απόρριψη της αναθεώρησης του άρθρου 30, με τη δική σας καταψήφιση της δικής σας πρότασης, επιλύει το ζήτημα της κατεύθυνσης. Η εκλογή θα γίνεται από τη Βουλή. Το ερώτημα είναι εάν πρέπει να προβλέπεται σε ακραίες περιπτώσεις η διάλυση της Βουλής, εάν δεν συγκεντρωθεί ούτε η απλή πλειοψηφία για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας. Αυτό ψηφίσατε. Ψηφίσατε να τεθεί ενώπιον του εκλογικού σώματος και της επόμενης Βουλής, μόνο αυτό το ερώτημα: εάν θα εκλέγεται, βεβαίως, χωρίς καθόλου απειλή διάλυσης ή με απειλή διάλυσης αν δεν συγκεντρώνεται ούτε η πλειοψηφία των εκατόν πενήντα ενός.

Άρα, πέσατε θύματα αυτής της αμυντικής λειτουργίας του Συντάγματος που προστατεύει τον αυστηρό του χαρακτήρα και προστατεύει και τον χαρακτήρα του Αρχηγού του κράτους, δεν επιτρέπει την αλλοίωσή του.

Το ίδιο συνέβη και με τις διατάξεις για τις σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας. Δεν υπάρχει καμμία περίπτωση τώρα, με την οριακή πλειοψηφία των εκατόν πενήντα ενός στην παρούσα Βουλή, να αναθεωρηθούν οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 3. Μπορεί να αναθεωρηθεί η παράγραφος 3 για το κείμενο της Αγίας Γραφής, που ανήκει στα δογματικά θέματα της ίδιας της Εκκλησίας και στη θρησκευτική της ελευθερία, ή το πολύ-πολύ μπορεί να εισαχθεί η ερμηνευτική δήλωση που έχω προτείνει από το 2006 ως προς τη σχέση του άρθρου 3 με το άρθρο 13.

Άρα άνθρακες ο θησαυρός! Όμως, δεν υπάρχει και ανταλλαγή να κάνετε για την περιβόητη συμφωνία Πρωθυπουργού - Αρχιεπισκόπου σε σχέση με την περιουσία και τη μισθοδοσία, διότι αυτό όλο προϋπέθετε μία συζήτηση και μία συμφωνία σε σχέση με την αναθεώρηση του άρθρου 3, η οποία απερρίφθη ήδη από τη Βουλή.

Όμως, ακόμη και στο ζήτημα της ευθύνης των Υπουργών, όπου η μεγάλη πλειοψηφία του Σώματος αποδέχεται την ανάγκη αναθεώρησης του άρθρου 86 παράγραφος 3, έχετε συνειδητοποιήσει τι κάνετε; Δεν σας έφτασε η παρερμηνεία του άρθρου που κάνετε στην υπόθεση «NOVARTIS», ώστε να ξανασταλεί ο φάκελος στη δικαιοσύνη, που δεν έχει δικαιοδοσία να ασχοληθεί με την υπόθεση, και θελήσατε τη συγκυριακή παρερμηνεία του Συντάγματος να την καταστήσετε οριστική, αυθεντική ερμηνεία με τη μορφή ερμηνευτικής δήλωσης. Αυτή η ερμηνευτική δήλωση δεν θα γίνει δεκτή από την επόμενη Βουλή, γιατί πρέπει να συγκεντρώσει πλειοψηφία εκατόν ογδόντα (180). Άρα, απερρίφθη η παρερμηνεία του Συντάγματος. Και αυτό πια το λέει επίσημως η Βουλή.

Συνεπώς πρέπει όλοι οι εμπλεκόμενοι να καταλάβουν ότι ενεργούν επί τη βάσει μιας αντισυνταγματικής απόφασης που έλαβε η Βουλή για αυτό το θέμα. Διότι εσείς οι ίδιοι, με την υπερβολή σας, θέλοντας να κατοχυρώσετε αναδρομικά και να θεραπεύσετε την παρερμηνεία σας, τελικά οδηγηθήκατε στην απόρριψη αυτής της παρερμηνείας σας και στην κατάρρευση της ερμηνείας

των δικαστικών συμβουλίων, της έως τώρα ισχύουσας νομολογίας.

Και ελπίζω αυτό το μήνυμα να το λάβουν όλοι όσοι οφείλουν να ενεργούν στο όνομα της νομιμότητας και του κράτους δικαίου, διότι η Βουλή απεφάνθη επί του ζητήματος αυτού.

Ως προς τα μη κρατικά πανεπιστήμια: Το μείζον ζήτημα δεν είναι τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Το μείζον ζήτημα είναι η απελευθέρωση, η χειραφέτηση, η αποκομματικοποίηση, η απογραφειοκρατικοποίηση του δημόσιου πανεπιστημίου, ο εκσυγχρονισμός και η προώθηση των δημόσιων πανεπιστημίων. Όμως, τώρα που δεν εισάγεται για αναθεώρηση το άρθρο 16 παράγραφος 5 και παράγραφος 8, παύει να ισχύει το Ευρωπαϊκό Δίκαιο; Το άρθρο 16 ισχύει στην ελληνική έννομη τάξη, αλλά ισχύουν τα εκπαιδευτικά συστήματα και των άλλων είκοσι επτά κρατών-μελών σε κάθε κράτος-μέλος.

Άρα, η Ελλάδα έχει κάθε ευχέρεια, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ενωσιακού Δικαίου, να προωθήσει συνεργασίες με ξένα πανεπιστήμια, να προωθήσει συνεργασίες με χώρες όπου επιτρέπεται και η ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων και γενικά να οργανώσει το σύστημα έτσι, ώστε τα παιδιά να έχουν τις μεγαλύτερες δυνατές ευχέρειες, η ισότητα ευκαιριών να αποκτήσει πραγματικό νόημα και το πανεπιστήμιο, ως κέντρο αριστείας, έρευνας και διδασκαλίας, να αποκτήσει χαρακτηριστικά σύγχρονα, ολοκληρωμένα και βεβαίως, απολύτως ανταγωνιστικά σε σχέση με την Ευρώπη και γενικότερα τον δυτικό κόσμο. Αρκεί να ενεργοποιηθούν οι δωρητές, οι χορηγοί, τα ιδρύματα και οι διεθνείς συνεργασίες.

Ευτυχώς διατηρείται αλώβητο το αναθεωρητικό κεκτημένο του 2001, γιατί η μόνη πραγματική, φιλόδοξη, ολική, συναινετική Αναθεώρηση της Μεταπολίτευσης είναι η Αναθεώρηση του 2001.

Συνάγεται από αυτήν τη διαδικασία των τελευταίων μηνών ένα βασικό ιστορικό και θεσμικό δίδαγμα: Χωρίς συναίνεση και χωρίς πολιτικό πολιτισμό η Αναθεώρηση δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε εφικτή!

Το Σύνταγμα του 1975, όπως ισχύει, αντιστάθηκε στην κρίση, αντιστάθηκε και στην επίθεση της συγκυρίας και του μικροκομματισμού και απέδειξε την ιστορικότητά του, την οποία οφείλουμε να σεβαστούμε και με βάση την οποία οφείλουμε να οργανώσουμε το μέλλον του έθνους.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ. Καλογήρου.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ (Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, το διακύβευμα των επόμενων εθνικών εκλογών θα είναι -κατά τη γνώμη μας- η πρόοδος ή η συντήρηση. Και όσο κι αν κάποιος προπαγανδιστεί να διατυπώνουν απόψεις ότι όλοι είναι ίδιοι ή ότι οι ιδεολογικές γραμμές, οι ιδεολογικοπολιτικές αντιπαράθεσεις είναι πλέον αδιάφορες και ότι οι ιδεολογικές γραμμές πλέον δεν είναι καθαρές, είμαστε της άποψης πως αυτό δεν ισχύει. Όσο κι αν η κοινωνία μεταβάλλεται, οι διαχωριστικές, ιδεολογικοπολιτικές γραμμές ήταν, είναι και θα παραμείνουν καθαρές.

Το διακύβευμα των ευρωπαϊκών εκλογών, η ξεκάθαρη επιλογή στις ευρωπαϊκές εκλογές θα είναι μεταξύ -κατά τη γνώμη μου- του σκοταδισμού του ακροδεξιού λαϊκισμού και από την άλλη πλευρά, του διαφωτισμού, όλων των δικαιωμάτων, της αλληλεγγύης και του ευρωπαϊκού οράματος.

Και θα είναι πράγματι και τα δύο πολύ μεγάλα στοιχεία, ειδικά όταν τα τελευταία χρόνια -τα οκτώ μνημονιακά χρόνια που πλήγωσαν το κοινωνικό σώμα- ήταν απόρροια -μεταξύ άλλων- και της συνεργασίας του νεοφιλελευθερισμού και της σοσιαλδημοκρατίας, υπό το δόγμα «TINA» -There is no alternative- το οποίο οδήγησε στη διαμόρφωση μιας βουβής κοινωνικής πλειοψηφίας σε πολλές χώρες, η οποία ξαφνικά εκφράστηκε με πολιτικά αποτελέσματα που είμαι σίγουρος ότι κανένας από εμάς δεν τα ανέμενε μερικά χρόνια πριν. Ποιος μπορούσε να φανταστεί το Brexit; Ποιος μπορούσε να φανταστεί την άνοδο της ακροδεξιάς σε

πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Το τελευταίο διάστημα -και σε αυτά τα τέσσερα χρόνια διακυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ- έχουν υπάρξει κομβικά πολιτικά σημεία -κατά τη γνώμη μου- όπου αυτός ο διαχωρισμός διατυπώνεται ξεκάθαρα.

Πρώτο κομβικό πολιτικό σημείο -κατά τη γνώμη μου- είναι η διαπραγμάτευση από το 2015 και μετά και ο τρόπος που εφαρμόστηκε το τελευταίο πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής, οι τοποθετήσεις οι οποίες έγιναν από όλους τους πολιτικούς χώρους κατά τη διάρκεια των επίπονων διαπραγματεύσεων και των αξιολογήσεων. Πρώτο κομβικό σημείο, λοιπόν, ήταν αυτό.

Δεύτερο κομβικό σημείο είναι η Συμφωνία των Πρεσπών και η επίλυση του Μακεδονικού ζητήματος, οι άναρθρες κραυγές ή ένας ψευδοπατριωτισμός, ο οποίος τείνει ακόμη και σήμερα να αλλοιώσει τα καθαρά χαρακτηριστικά μιας συμφωνίας, η οποία επέλυσε ένα ιστορικό πανευρωπαϊκό πρόβλημα, το οποίο δημιουργήθηκε. Ξέρουμε όλοι την ιστορία αυτού του προβλήματος και τις θέσεις οι οποίες είχαν ξεκάθαρα διατυπωθεί από όσους είχαν χειριστεί το συγκεκριμένο ζήτημα, θέσεις τις οποίες έχασαν ακόμη και οι ίδιοι.

Τρίτο κομβικό σημείο -κατά τη γνώμη μου- σε αυτήν την ιδεολογικοπολιτική αντιπαράθεση είναι, πράγματι, η συνταγματική Αναθεώρηση. Ξεκάθαρα η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ έχει ιδεολογικοπολιτικό χαρακτήρα. Δεν είναι μια πολιτικά ουδέτερη πρόταση. Για αυτόν τον λόγο φαίνεται αρκετές φορές ενοχλητική.

Ακούσαμε και πριν ότι κάποια άρθρα που έχουν να κάνουν με τα δικαιώματα, είναι αχρείαστα, ότι αλλαγές επί άρθρων που έχουν να κάνουν με την οργάνωση του πολιτεύματος και της δημοκρατίας είναι αριστερός λαϊκισμός και ότι η πρόταση, επίσης, του ΣΥΡΙΖΑ είναι αντιαναπτυξιακή πρόταση. Για αυτό και λέω ότι είναι ξεκάθαρα ιδεολογικά τα πράγματα σε αυτήν τη συζήτηση.

Αυτό που θα πρέπει να διατυπωθεί -νομίζω- με σαφήνεια είναι ότι η Αξιωματική Αντιπολίτευση -και όχι μόνο- αρνείται και δεν ψηφίζει συγκεκριμένες προτάσεις: την πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 3, σχετικά με τη θρησκευτική ουδετερότητα και την αναθεώρηση του άρθρου 13, σχετικά με τον πολιτικό όρκο. Καταψήφισε, δηλαδή, όλες τις προτεινόμενες αλλαγές που αφορούν στην κατεύθυνση κατοχύρωσης της θρησκευτικής ουδετερότητας, παραμένοντας -κατά την άποψή μου- καθηλωμένη σε αναχρονιστικές αντίληψεις και σε πείσμα της διάθεσης διαλόγου και συνεννόησης που επέδειξε ακόμη και η ηγεσία της ίδιας της Εκκλησίας της Ελλάδας.

Δεύτερο σημείο άρνησης: συμπληρωματική πρόταση Βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ για την αναθεώρηση του άρθρου 5, παράγραφος 2, αναφορικά με την απαγόρευση διάκρισης φύλου, μία αχρείαστη αλλαγή. Φοβούμενοι -κατά τη γνώμη μου- τη βαθιά αντιδραστική πτέρυγιά της, η Αξιωματική Αντιπολίτευση αρνείται τη ρητή διεύρυνση ισότητας και ως προς την απαγόρευση διακρίσεων με βάση την ταυτότητα φύλου και τον σεξουαλικό προσανατολισμό. Βάσει, από την άλλη μεριά συναντήσεις γίνονται, φωτογραφίες βγαίνουν σε σχέση με επαφές και του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης με μέλη της Κοινότητας, προκειμένου επικοινωνιακά να στηρίζεται ένα κάποιο αφήγημα. Όταν έρχεται, όμως, η ώρα να τοποθετηθούμε σε αυτά τα ζητήματα, τότε απομακρυνόμαστε και καταψηφίζουμε.

Η πρόταση, επίσης, για τα κοινωνικά δικαιώματα -πολύ σημαντικό-, για το αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, καταψηφίζεται. Για ποιον λόγο; «Δημόσιος έλεγχος των βασικών κοινωνικών αγαθών» επίσης καταψηφίζεται. Για ποιον λόγο; Η Νέα Δημοκρατία είναι σαφές ότι δεν θέλει το κράτος εγγυητή της αξιοπρεπούς διαβίωσης των πολιτών, της καθολικής πρόσβασης σε αποτελεσματικές παροχές υγείας μέσω ΕΣΥ, της κοινωνικής πρόνοιας και της κατοχύρωσης του δημόσιου ελέγχου των βασικών κοινωνικών αγαθών, όπως το νερό και η ηλεκτρική ενέργεια. Θέλει -και είναι σαφές αυτό- ένα δημόσιο αποδυναμωμένο, υποβαθμισμένο, με απώτερο σκοπό την απαξίωση και κατόπιν την ιδιωτικοποίηση κρίσιμων δομών.

Τα ίδια ισχύουν όσον αφορά την ισότητα αμοιβής για ίση εργασία, ανεξαρτήτως ηλικίας εργαζόμενου και ό,τι έχει να κάνει με τα εργασιακά δικαιώματα. Φτάσαμε σήμερα να συζητάμε στη συνταγματική Αναθεώρηση τα θέματα που έχουν να κάνουν με

τα εργασιακά δικαιώματα, έχοντας παραλάβει ανεργία στο 28%, έχοντας κάνει όλη αυτήν την τιτάνια προσπάθεια, έχοντας επαναφέρει τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, έχοντας λύσει κομβικά ζητήματα που έχουν να κάνουν με την εργατική νομοθεσία και ασφαλώς με τον κατώτατο και τον υποκατώτατο μισθό. Και την ίδια στιγμή που συμβαίνουν αυτά, η συνταγματική Αναθεώρηση προς αυτήν την κατεύθυνση θεωρείται αχρείαστη και οδηγεί στην απόφαση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης -και όχι μόνο- να καταψηφιστούν οι συγκεκριμένες προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ. Είναι σαφές εξάλλου και έχει διατυπωθεί η άποψη της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και όσον αφορά τα εργασιακά δικαιώματα και όσον αφορά το ασφαλιστικό σύστημα, το λεγόμενο -από τη Νέα Δημοκρατία- «Πινσέτ».

Υπήρξε επίσης συμπληρωματική πρόταση -σημαντική κατά τη γνώμη μου- όσον αφορά την αναθεώρηση του άρθρου 25, παράγραφος 3 του Συντάγματος για την αρχή της επείκειας και την κατάργηση διάταξης περί καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος, επείκεια κατά την άσκηση και προστασία των δικαιωμάτων όχι ως χάρη ή προνόμιο, αλλά ως μορφή διορθωτικής δικαιοσύνης. *Summa ius summa iniuria*. Με αυτήν την πρόταση διατυπώνεται βέβαια η ανάγκη αποφυγής άκαμπτης εφαρμογής των ποινικών διατάξεων.

Ένα άρθρο το οποίο δεν συζητήθηκε και δεν ξέρω αν θα έπρεπε να συζητηθεί σε αυτήν τη συνταγματική Αναθεώρηση είναι το άρθρο 76, παράγραφος 6, δηλαδή αυτό που προβλέπει τη διαδικασία νομοθέτησης, τη διαδικασία των κωδίκων και τη συγκρότηση των νομοπαρασκευαστικών επιτροπών.

Με την ευκαιρία της επικαιρότητας και της σημερινής συζήτησης οι νομοπαρασκευαστικές επιτροπές απαιτούν θεσμικό σεβασμό. Οι προτάσεις οι οποίες έχουν διατυπωθεί από τις νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, είναι καθαρές προτάσεις της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής και είναι η αρχή εκκίνησης ενός συγκεκριμένου διαλόγου -ουσιαστικού διαλόγου- από μία νομοπαρασκευαστική επιτροπή αντιπροσωπευτική, η οποία θα συνεχίσει τις εργασίες της, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης, η οποία πρέπει να είναι καθαρή και να μην θολώνει με διαστρεβλώσεις για λόγους μικροπολιτικής και επικοινωνιακής ανάγκης των κομμάτων. Γιατί η μεταρρύθμιση των ποινικών κωδίκων είναι εξαιρετικά σημαντική.

Με την ευκαιρία αυτή σας λέω ότι θέμα τα οποία ήδη προβληματίζουν έχουν τεθεί υπ' όψιν των νομοπαρασκευαστικών επιτροπών και καλό είναι όλοι να είμαστε προσεκτικοί. Καμμία πρόταση της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής δεν αλλοιώνει την προστασία της έννομης τάξης όσον αφορά τα ζητήματα της κατοχής των κρηνητικών υλών, για παράδειγμα, αυτό που συζητείται διεξοδικά σήμερα. Η χρήση κρηνητικών παραμένει ακούρητο. Αυτό που πλημμεληματοποιείται, σύμφωνα πάντα με την πρόταση της νομοπαρασκευαστικής, είναι η κατοχή και μάλιστα σε ένα νέο ποινολογικό σύστημα στο οποίο προβλέπεται με πλημμεληματική δίωξη, όσον αφορά τα ζητήματα αυτά, για τα οποία η ποινή θα εκτίεται. Κλείνω την παρένθεση σε σχέση με τις τροποποιήσεις των ποινικών κωδίκων, γιατί θα έχουμε ειδικότερα την ευκαιρία να τα συζητήσουμε στη συνέχεια της δημόσιας διαβούλευσης και με όλα τα κόμματα.

Επίσης ενοχλεί και καταψηφίζεται η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ σχετικά με τα δημοψηφίσματα. Είναι και αυτό δείγμα της δικής της πολιτικής προσέγγισης, όπως επίσης είναι σαφές η άποψη της Νέας Δημοκρατίας σε σχέση με ό,τι ακούσαμε να αποκαλείται ως αριστερός λαϊκισμός, δηλαδή τη βουλευτική ιδιότητα του Πρωθυπουργού, τη διάρκεια των βουλευτικών θητειών των Βουλευτών, αλλά και το εκλογικό αναλογικό σύστημα και ασφαλώς τα εκλογικά κωλύματα.

Σε σχέση με άρθρο 86 με τον νόμο περί ευθύνης Υπουργών, πρώτα από όλα η πρόταση η οποία είχε υποβληθεί στην τελευταία αναθεωρητική προσπάθεια από τον νυν Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, έχει ξεκαθαρίσει ότι εδώ ο ίδιος πράγματι έκανε μία πρόταση η οποία είχε συνοψιστεί από άλλους επίσης Βουλευτές. Τότε, όμως, εκείνοι ήταν η κυβερνητική πλειοψηφία και είχαν τη δυνατότητα να τροποποιήσουν το συγκεκριμένο άρθρο. Συνεπώς νομίζω ότι αυτό έχει διευκρινιστεί αρκετά.

Φαίνεται σε ένα πρώτο επίπεδο ότι πράγματι έχει επιτευχθεί μία πρώτη συναίνεση από το παρόν Σώμα σε σχέση με την τροποποίηση του άρθρου 86. Όμως είναι ιδιαίτερα κρίσιμο το ζήτημα της ερμηνευτικής δήλωσης του άρθρου 86. Η ερμηνευτική δήλωση γίνεται στην κατεύθυνση διευκρίνισης ότι το πεδίο του άρθρου αναφέρεται αποκλειστικά σε αδικήματα που τελέστηκαν κατά την άσκηση και όχι επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων. Δηλαδή αλλάζει το περιεχόμενο της διάταξης, αφ' ενός, από τότε που ίσχυσε και όχι εφεξής.

Ποιο είναι -κατά την άποψή μου- αδικήμα, χωρίς να θέλω να περιπλοκιστολογήσω; Το αδικήμα της δωροδοκίας. Ποιο είναι επίσης το αποτέλεσμα της πρώτης ψηφοφορίας; Το αποτέλεσμα είναι ο αριθμός «179». Και τι επικαλείστε ακόμα και σήμερα; Να μην υπερβεί το «180». Η διευκρινιστική, δηλαδή, δήλωση η οποία διευκρινίζει την ευθύνη του Υπουργού, όσον αφορά συγκεκριμένα αδικήματα τα οποία έχουν τελεστεί επ' ευκαιρία της ιδιότητας -ζήτημα το οποίο έχει απασχολήσει ευρέως πράγματι τη νομολογία-, αυτή η διευκρινιστική δήλωση η οποία μπορεί να δώσει φως και να δώσει μία καθαρή οικονομική διέξοδο σε σχέση με ποινικές υποθέσεις που έχουν πολιτικές απολήξεις, και σε αυτήν την περίπτωση επιδιώκεται να μη ψηφιστεί με «180», δηλαδή να καταστεί εξαιρετικά δύσκολη η ψήφισή της σε μία επόμενη Βουλή. Είναι αποκαλυπτική -κατά τη γνώμη- των προθέσεων όσων υποστηρίζουν την άποψη ότι δεν πρέπει αυτή να αναθεωρηθεί.

Έκανα αυτήν τη διαδρομή αυτών των άρθρων που κατά τη γνώμη μου έχουν ξεκάθαρο ιδεολογικό πρόσημο και έχουν να κάνουν με την πρόταση της κυβερνητικής πλειοψηφίας του ΣΥΡΙΖΑ.

Από την άλλη μεριά τι δεν έγινε; Ποιες ήταν οι προτάσεις από πλευράς Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και όχι μόνο;

Πρώτον, η ενοχλητική προστασία του δάσους. Δεύτερον, τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, μια διαχρονική ιδεολογικοπολιτική αντιπαράθεση. Τρίτον, ο δημοσιονομικός ζουρλομανδύας, οι ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί.

Τέταρτον και όσον αφορά τα θέματα της δικαιοσύνης, εκεί οι προτάσεις σε σχέση με την ταχύτητα στην απονομή της δικαιοσύνης, κατά την άποψή μου, επιλύονται με τυπικό νόμο και δεν χρειάζεται συνταγματική Αναθεώρηση. Όσον αφορά τα κρίσιμα, οι προτάσεις είχαν να κάνουν κυρίως με την επιλογή στην ηγεσία των δικαστηρίων, όπου πράγματι οι δικαστικές ενώσεις και το δικαστικό σώμα φάνηκαν να ομνοούν ότι χρειάζεται τροποποίηση του συγκεκριμένου άρθρου. Κανένας, όμως, δεν κατέληξε σε μία πρόταση η οποία να είναι πρόταση συναινετική όσον αφορά τον τρόπο επιλογής. Άλλοι μίλησαν για την κυβερνητική πλειοψηφία των εκατόν πενήντα ενός. Άλλοι μίλησαν για μια δεξαμενή η οποία θα επιλέγεται από μία διευρυμένη κοινοβουλευτική επιτροπή. Παρακολουθήσαμε τη συζήτηση και κανείς δεν κατέληξε σε μία σαφή πρόταση.

Ποια άλλη ήταν η πρόταση σε σχέση με τη δικαιοσύνη; Κατάργηση του διάχυτου συνταγματικού ελέγχου.

Και μία τελευταία, η αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης των δικαστών, θέμα το οποίο είχε απασχολήσει την ολομέλεια του Αρείου Πάγου πριν από δύο χρόνια και η οποία κατέληξε σε μία απόφαση η οποία έλεγε όχι μόνο ότι δεν χρειάζεται συνταγματική Αναθεώρηση -δεν κατέληξε σε αυτό η γνωμοδοτική του Αρείου Πάγου- αλλά ότι δεν χρειάζεται η αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης.

Ολοκληρώνω αυτήν τη σύντομη τοποθέτηση με συγκεκριμένες παραδοχές: Πράγματι, συμφωνώ ότι το Σύνταγμα άντεξε, άντεξε τα οκτώ χρόνια μνημονιακής λαίλαπας. Επίσης, είμαι σίγουρος ότι το Σύνταγμα θα συνεχίσει να αντέχει. Όμως, τα διδάγματα αυτής της μνημονιακής τραγωδίας των οκτώ ετών είναι συγκεκριμένα και νομίζω ότι οι συγκεκριμένες προτάσεις αναθεώρησης, έτσι όπως έχουν καταγραφεί από την πρόταση των Βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ, αποτυπώνουν μία φωτογραφία της επόμενης μέρας για την κοινωνία.

Η κατεύθυνση στη συνταγματική Αναθεώρηση είναι το στοίχημα, είναι ένα προοδευτικό στοίχημα και θέλω να πιστεύω ότι θα κερδηθεί στην επόμενη Βουλή.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Θα προχωρήσουμε ως εξής: Θα δώσω τον λόγο στον κ. Σταύρο Θεοδωράκη και αμέσως μετά έχει ζητήσει τον λόγο ο Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας. Ανάμεσα στους Αρχηγούς, αν δεν είναι όλοι παρόντες, θα μιλήσουν και οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, όσοι το επιθυμούν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ: Είναι και ο κ. Τζαβάρας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Είναι γραμμένος. Τον προσέχουμε, κύριε Τσιάρρα.

Ορίστε, κύριε Πρόεδρε.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Έχω μία διαφορετική ανάγνωση της σημερινής συνεδρίασης. Θεωρώ ότι είναι μια τελετή αποχαιρετισμού μεγάλων ευκαιριών. Αποχαιρετούμε σήμερα τρεις, τουλάχιστον, μεγάλες χαμένες ευκαιρίες:

Αποχαιρετούμε, πρώτα απ' όλα, την ελπίδα ότι η Ελλάδα θα εντασσόταν στις σύγχρονες χώρες που δεν θα απαγορεύουν τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Δεν θα γίνει. Τα παιδιά θα συνεχίσουν να φεύγουν για τις χώρες του Βορρά, αλλά και για την Αλβανία, τη Ρουμανία, την Τουρκία και την Κύπρο.

Συζητούσαμε εδώ προχθές, πριν από λίγες μέρες, στη Βουλή πώς θα απενεργοποιήσουμε τη βόμβα του δημογραφικού. Θα πίστευε κάποιος ότι το πρώτο πράγμα που θα έκανε ένα πολιτικό σύστημα και μία κυβέρνηση θα ήταν μια μεγάλη προσπάθεια επαναπατρισμού φοιτητών.

Όμως, κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ, επιμένετε να αρνείστε την πρόταση, την πρότασή μας, αλλά και των άλλων κομμάτων για την ύπαρξη μη κρατικών πανεπιστημίων, με τη ρητή διαβεβαίωση ότι θα είναι μη κερδοσκοπικά, θα δίνουν υποχρεωτικά υποτροφίες και δεν θα χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Όλα αυτά με τη σημερινή απόφασή σας λέτε ότι θα τα συζητήσει ξανά η χώρα, θα τα συζητήσει ξανά η Βουλή την επόμενη δεκαετία.

Αποχαιρετούμε σήμερα και την ευκαιρία για τον περιορισμό της ασυλίας, άρα και της αυθαιρεσίας των πολιτικών. Τα μεγάλα κόμματα θα συνεχίσουν να μοιράζουν στη Βουλή ασυλίες, συναλλαγές και παζάρια. Δεν δεχθήκατε, κύριοι όλων των κομμάτων, την πρόταση που έχει κάνει το Ποτάμι να αποφασίζει για την ασυλία ή όχι των Βουλευτών ένα Δικαστικό Συμβούλιο με πλειοψηφία δικαστών και εισαγγελέων του εφετείου. Ο εκσυγχρονισμός, λοιπόν, του καθεστώτος της ασυλίας των Βουλευτών πάει και αυτός για την επόμενη δεκαετία.

Αποχαιρετούμε σήμερα και τη μόνη πιθανότητα για μία ενωτική λύση στην επιλογή των Προέδρων της Δημοκρατίας. Δεν δεχθήκατε πάλι όλα τα κόμματα την πρόταση που έκανε το Ποτάμι σε συνεργασία με κάποιους συνταγματολόγους -για να το πω πιο σωστά, με τη σύμφωνη γνώμη κάποιων συνταγματολόγων- να εκλέγεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας από ένα διευρυμένο εκλεκτορικό σώμα, με τη συμμετοχή πέραν των Βουλευτών και των Περιφερειαρχών και των Ευρωβουλευτών και των Δημάρχων των είκοσι μία μεγαλύτερων πόλεων, ένα σώμα δηλαδή τριακοσίων πενήντα πέντε αιρετών που με απόλυτη πλειοψηφία θα εξέλεγαν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, όταν θα ήταν άκαρπες οι δύο ψηφοφορίες στη Βουλή των τριακοσίων.

Είμαστε, λοιπόν, σε μια Βουλή που δεν ακούει. Η Νέα Δημοκρατία δεν θέλει μία νέα σχέση του Κράτους με την Εκκλησία, με σεβασμό στην Ορθοδοξία, στις θρησκείες όλων, αλλά και ταυτοχρόνως χωρίς παρεμβάσεις των μητροπολιτών στην εκπαίδευση, στα ατομικά δικαιώματα, στην καύση των νεκρών και ο ΣΥΡΙΖΑ, αντιστοίχως, δεν θέλει μία ανεξάρτητη δικαιοσύνη, με ηγεσία που θα απολαμβάνει μία ευρεία δημοκρατική νομιμοποίηση. Θέλει, όπως όλες οι κυβερνήσεις στο παρελθόν ήθελαν, ηγεσίες διορισμένες από τον εκάστοτε Υπουργό Δικαιοσύνης. Είμαστε μια Βουλή που δεν ακούει, γιατί ο καθένας σκέφτεται μόνο και αποκλειστικά το κομματικό του συμφέρον.

Μπορεί να πάψει να είναι αυτή η Ελλάδα; Είναι ένα ερώτημα. Όσα συνέβησαν τις τελευταίες μέρες, με αφορμή την αναθεώρηση του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, είναι μία άλλη απόδειξη ότι δεν θέλουμε να ακούσουμε, δεν θέλουμε να συζητήσουμε, θέλουμε μόνο να επιβεβαιώνουμε κάθε στιγμή την πολιτική κυριαρχία μας.

Οι δύο επιτροπές, αυτή της αναθεώρησης του Ποινικού Κώδικα και αυτή της αναθεώρησης του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, έχουν επικεφαλής εξαιρετικούς νομικούς, τον Χριστόφορο Αργυρόπουλο και τον Θεοχάρη Δαλακούρα, οι οποίοι συνέχισαν το έργο της Επιτροπής του Ιωάννη Μανωλεδάκη και της Επιτροπής του Βασίλη Μαρκή, πρόσωπα που ούτε κομματικές εντολές δέχονται ούτε εξαρτώνται από τις ευνόιες των πολιτικών. Αντί, λοιπόν, να ακούσουμε τις προτάσεις, να προβληματιστούμε, να αφήσουμε την κοινότητα των νομικών να συζητήσει τις αλλαγές, να παρακολουθήσουμε έναν επιστημονικό διάλογο και μετά να μιλήσουμε, πρυτάνευσε και εδώ ο λαϊκισμός, ο νομικός λαϊκισμός, με κάποιους από τη Νέα Δημοκρατία να απορρίπτουν μεμιάς όλες τις αλλαγές που προτείνονται, αλλαγές που συζητούνται εδώ και τουλάχιστον δέκα χρόνια και κάποιους από τα αριστερά να αποφαίνονται ότι οι μολότοφ δεν σκοτώνουν. Και οι μολότοφ σκοτώνουν και οι δεξιοί λαϊκισμοί σκοτώνουν τη λογική.

Θα έχουμε τον χρόνο να τα ξαναπούμε, αλλά το Ποτάμι λέει ξεκάθαρα: Είμαστε υπέρ του εκσυγχρονισμού του Ποινικού Δικαίου και της Ποινικής Δικονομίας. Έχουμε και εμείς ερωτηματικά και άποψη για τις αλλαγές που προτείνονται σε επιμέρους θέματα, για τις εγκληματικές οργανώσεις, για την κατοχή των εκρηκτικών, για τον ορισμό του βιασμού, αλλά έχουμε υποχρέωση να περιμένουμε πρώτα να μιλήσουν οι επιστήμονες, οι εισαγγελείς, οι δικαστές. Καλούμε, λοιπόν, τα άλλα κόμματα να μη συντριψούν τη μεταρρύθμιση του Ποινικού Δικαίου στις κομματικές μυλόπετρες, να προχωρήσει, να μη χάσουμε και εδώ άλλο χρόνο. Θέλουμε ένα νέο Ποινικό Δίκαιο μαζί με αναμόρφωση του Σωφρονιστικού Κώδικα και κατάργηση, όπως έχω ξαναπεί, του νόμου Παρασκευοπούλου, που μετά τις αλλεπάλληλες τροποποιήσεις και παρατάσεις του έχει εξελιχθεί σε έναν νόμο γενικό συγχωροχάρτι, που αποφυλακίζει οριζοντίως και αδιακρίτως με τα ίδια κριτήρια κατά συρροή εγκληματίες, αλλά και μικροπαραβάτες.

Η χώρα, κυρίες και κύριοι, έχει ανάγκη αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού του δικαίου και εναρμόνισή του με τις καλύτερες διεθνείς πρακτικές.

Κυρίες και κύριοι, σε εβδομήντα τρεις περίπου μέρες η Ευρώπη θα αποφασίσει αν θα προχωρήσει σε μια ευρωπαϊκή αναγέννηση—όπως μας καλεί και ο Πρόεδρος Μακρόν—ή θα μείνει στάσιμη κι ακόμα χειρότερα θα κάνει βήματα πίσω. Πολύ φοβούμαι ότι η συντριπτική πλειοψηφία του πολιτικού συστήματος της χώρας δεν οραματίζεται καμμία αναγέννηση. Ούτε ευρωπαϊκή, ούτε ελληνική. Η αναγέννηση της κομματικής εξουσίας ήταν, είναι και παραμένει ο μοναδικός στόχος των περισσοτέρων. Η συζήτηση για το Σύνταγμα είναι δυστυχώς μια άλλη απόδειξη ότι το μόνο που ενδιαφέρει τα κόμματα εξουσίας, είναι πώς θα διαιωνίσουν τη δική τους εξουσία.

Στόχος όμως των πολιτών είναι άλλος. Είναι μια ελληνική αναγέννηση. Να δοθεί η δυνατότητα στους πολίτες να δουν την Ελλάδα αλλιώς, την Ευρώπη αλλιώς και τελικά τη ζωή τους αλλιώς.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, σαράντα μαθητρίες και μαθητές και τέσσερις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 11ο Γυμνάσιο Ιωαννίνων.

Καλώς ορίσατε στην Αθήνα και τη Βουλή των Ελλήνων.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ**)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Παρακαλώ πολύ τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας και Γενικό Γραμματέα να πάρει τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ (Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας): Κυρίες και κύριοι, όποιος ακόμα αμφιβάλλει για τον κάλπικο χαρακτήρα του προοδευτικού προσκλητηρίου του ΣΥΡΙΖΑ, αρκεί να παρακολουθήσει τις προτάσεις συνταγματικής Αναθεώρησης της Κυβέρνησης.

Ο ΣΥΡΙΖΑ όχι μόνο αποδέχθηκε τις προηγούμενες αντιδραστικές συνταγματικές Αναθεωρήσεις των κυβερνήσεων Νέας Δημο-

κρατίας-ΠΑΣΟΚ, αλλά επεδίωξε να προσθέσει και νέες αντιδραστικότερες διατάξεις. Εδώ φαίνονται οι μεγάλες, στρατηγικού χαρακτήρα, συγκλίσεις με τη Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ, ΚΙΝΑΛ. Πίσω απ' αυτά τα ψεύτικα διλήμματα για μια αντισυνταγματική και προοδευτική Αναθεώρηση κρύβεται ο κοινός στόχος όλων για ένα θωρακισμένο πολιτικό σύστημα που ικανό να ικανοποιεί την αντιλαϊκή πολιτική, πιο εχθρικό απέναντι στον λαό και το κίνημά του.

Για να δούμε ποιες προτεραιότητες της άρχουσας τάξης υπηρετούν οι προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ.

Πρώτον, την προσπάθεια για εξασφάλιση μεγαλύτερης κυβερνητικής σταθερότητας. Έτσι λένε και οι ίδιοι άλλωστε. Αλλά αυτό από μόνο του αποτελεί και την καλύτερη απόδειξη ότι η επίθεση του κεφαλαίου απέναντι στον εργαζόμενο λαό, στα λαϊκά στρώματα, θα συνεχιστεί αμείωτη το επόμενο διάστημα. Αυτή η επίθεση είναι και η ουσία της δίκαιης ανάπτυξης πίσω από την οποία στοιχίζονται και η Κυβέρνηση και άλλα κόμματα. Δείχνει ταυτόχρονα και την ανησυχία απέναντι στην αυξανόμενη δυσарέσκεια και αγανάκτηση.

Γι' αυτό και η Κυβέρνηση θεωρεί επιτακτικό να προχωρήσουν γρήγορα οι συνταγματικές αλλαγές, προκειμένου να προχωράει απρόσκοπτα η αστική πολιτική, αλλά και να είναι πιο αποτελεσματικό το κράτος, είτε στην ενσωμάτωση είτε στην καταστολή αυτής της δυσарέσκειας. Εκεί αποσκοπούν τόσο οι προτάσεις για αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής, όσο και οι προτάσεις που καθιερώνουν για πρώτη φορά τις κυβερνήσεις Μειοψηφίας, είτε αυτές λέγονται εποικοδομητική ψήφος δυσπιστίας, κατά ΣΥΡΙΖΑ είτε σταθερός και αδιατάρακτος τετραετής κοινοβουλευτικός κυβερνητικός κύκλος, κατά τη Νέα Δημοκρατία.

Υπηρετούν τη συνταγματική κατοχύρωση του τσακίσματος της ζωής των λαϊκών στρωμάτων την περίοδο της κρίσης. Εκεί αποσκοπούν η κατοχύρωση της αποδοτικότητας στην κοινωνική ασφάλιση, όπως και η μη κατοχύρωση της υποχρεωτικά δωρεάν καθολικής πρόσβασης στην υγεία, με βάση τις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ. Εκεί αποσκοπεί και η συνταγματική κατοχύρωση του συμβιβασμού με τη φτώχεια, είτε αυτή λέγεται «αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης» κατά ΣΥΡΙΖΑ είτε «σύστημα ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος» κατά τη Νέα Δημοκρατία.

Τρίτον, υπηρετούν τη συνταγματική κατοχύρωση μέτρων για ανάκαμψη του μεγάλου κεφαλαίου και την προσαρμογή του ρόλου του κράτους στις νέες συνθήκες. Γι' αυτό και η αναθεώρηση του άρθρου 101Α, με στόχο να αναδεικνύονται με μικρότερη πλειοψηφία οι διοικήσεις των ανεξάρτητων αρχών, οι οποίες αποδείχθηκαν εργαλεία στην προώθηση των συμφερόντων της άρχουσας τάξης σε μία σειρά τομείς της ελληνικής οικονομίας, ανεξάρτητα από τις κυβερνητικές εναλλαγές.

Γι' αυτό και οι προτάσεις για την αναθεώρηση του άρθρου 101 για την τοπική διοίκηση, ώστε να περάσουν άμεσα σε αυτήν μία σειρά τομείς που είναι στην ευθύνη της κεντρικής διοίκησης.

Γι' αυτό και η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για κρατική ιδιοκτησία στα δίκτυα διανομής νερού, ηλεκτρικής ενέργειας κ.ο.κ., ώστε το κράτος να λειτουργεί πιο αποτελεσματικά ως τροχονόμος στον ενδομονοπωλιακό ανταγωνισμό.

Τέτατον, υπηρετούν την αναστήλωση του σάπιου αστικού πολιτικού συστήματος από την έναρξη ακόμα της συζήτησης στην επιτροπή. Με τη συζήτηση για τα άρθρα 62 και 86 να προηγούνται των υπολοίπων, με τις συνεχείς αναφορές σε σκάνδαλα φάνηκε η σοβαρή προσπάθεια όλων των άλλων κομμάτων να φτιάξουν μία νέα κολυμβήθρα του Σιλωάμ για το αστικό πολιτικό σύστημα. Σε αυτήν την προσπάθεια πρωτοστάτησε ο ΣΥΡΙΖΑ, βέβαια, ως νεοφώτιστος και με τις γνωστές μετακινήσεις στο κυβερνητικό του σχήμα στελεχών από όλες τις μνημονιακές κυβερνήσεις. Αλλά και με τις προτάσεις του κατέληξε από κοινού με τη Νέα Δημοκρατία σε μικροβελτιώσεις στην αναθεώρηση του άρθρου 86 για την ποινική ευθύνη Υπουργών, μακριά από τη συνολική κατάργησή του, όπως προτείνει το ΚΚΕ.

Περιορίζονται στην κατάργηση της πιο σύντομης προθεσμίας για την παραγραφή και αρνούνται την πρόταση του ΚΚΕ για την ουσιαστική άρση του συνόλου των εμποδίων, ώστε να διώκονται οι Υπουργοί όπως όλοι οι υπόλοιποι πολίτες και να μην εξαρτάται

η δώδεχ τους από την εκάστοτε κυβερνητική πλειοψηφία.

Παρά την προσπάθεια να υψωθούν δήθεν σινικά τείχη ανάμεσα σε ΣΥΡΙΖΑ και Νέα Δημοκρατία, δεν κρύβεται η αγωνιώδης κοινή τους προσπάθεια να εξασφαλιστεί η αναγκαία για το μεγάλο κεφάλαιο σταθερότητα. Γι' αυτό παρ' όλο που δεν πέρασε στην πρώτη ψηφοφορία η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον λαό -σημείο στο οποίο διαφωνεί η Νέα Δημοκρατία-, είναι πιθανό να δούμε να ξεδιπλώνεται για μία ακόμη φορά η τέχνη του ΣΥΡΙΖΑ στην αντιστοχή της πραγματικότητας όταν αυτή δεν τον βολεύει.

Γιατί η συμφωνία ΣΥΡΙΖΑ και Νέας Δημοκρατίας στο κύριο παραμένει. Συμφωνούν στο να κατοχυρωθεί στο Σύνταγμα ο βασικός άξονας των μέτρων όλων των προηγούμενων κυβερνήσεων και των τριών μνημονίων. Ζητούν να γίνει πιο αποτελεσματική η παρέμβαση του κράτους προς όφελος του κεφαλαίου στην οικονομία, να προχωρήσει ο συμβιβασμός του λαού με τη φτώχεια, με τα κουτσουρεμένα δικαιώματα.

Και οι δύο δεν λένε κουβέντα για τα άρθρα που κατοχυρώνουν την υπεροχή του Ευρωπαϊκού έναντι του Εθνικού Δικαίου, δηλαδή τα άρθρα 27 και 28, αφού αυτά αποτελούν συχνά τον πολιορκητικό κριό, τη βάση για να καταργούνται στην πράξη και τα όσα δικαιώματα κατοχυρώνει φραστικά το Σύνταγμα. Από κοινού δεν λένε κουβέντα για τα άρθρα που εκχωρούν πακτωλό χρημάτων σε ξένο και εφοπλιστικό κεφάλαιο. Αντίθετα, η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ έσπασε και ολόκληρη φιάστα για το συνυποσχετικό με τους εφοπλιστές, με το οποίο προσφέρουν οικειοθελώς το 10% των κερδών εισαγόμενων μερισμάτων φυσικών προσώπων, αλλά απαλλάσσονται από κάθε άλλη υποχρέωση και δεν θίγονται φυσικά όλα τα προνόμια που τους εξασφαλίζει το άρθρο 107.

Είναι γεγονός ότι όσο αποκαλύπτεται η στρατηγική συμφωνία ανάμεσα σε ΣΥΡΙΖΑ και Νέα Δημοκρατία σε όλα αυτά τα ζητήματα τόσο περισσότερο κουρνιαχτό προσπαθούν να σηκώσουν. Από τη μία ο ΣΥΡΙΖΑ να καλεί σε δήθεν αντινεοφιλελεύθερα, δήθεν προοδευτικά, δήθεν δημοκρατικά μέτωπα, να παρουσιάζει την πρότασή του για το Σύνταγμα ως δήθεν μεγάλη δημοκρατική τομή και από την άλλη η Νέα Δημοκρατία να προσπαθεί να πλασαριστεί ως η υπεύθυνη δύναμη απέναντι -λέει- στον λαϊκισμό του ΣΥΡΙΖΑ.

Το πόσο προοδευτικός, όμως, είναι ο ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται από την προσπάθεια να κατοχυρώσει συνταγματικά τις πολιτικές των προηγούμενων χρόνων που τσάκιζαν τη ζωή του λαού μας, ακόμα και τα όποια δικαιώματα τυπικά κατοχύρωνε το Σύνταγμα. Υπερασπίζεται δήθεν το δικαίωμα στην παιδεία, στην υγεία. Από την άλλη συνεχίζει την πολιτική της εμπορευματοποίησης, της υποχρηματοδότησης, προωθεί την ανταποδοτικότητα στην κοινωνική ασφάλιση, προχωράει σε δεκάδες χιλιάδες πλειστηριασμούς το επόμενο διάστημα, στερώντας και την όποια προστασία είχε απομείνει στη λαϊκή οικογένεια για να μη χάσει το σπίτι της. Ακόμα και το άρθρο που την προστασία των ζώων δεν τόλμησε να προχωρήσει να ψηφίσει και ας ήταν πρόταση και Βουλευτών της Κυβέρνησης.

Το πόσο προοδευτικός είναι ο ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται από την πολιτική που περιορίζει και τα όποια δημοκρατικά δικαιώματα τυπικά έστω κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα και ας καλεί δήθεν σε μέτωπα δημοκρατικών δυνάμεων, αφού την ίδια στιγμή πετοσκοβεί το δικαίωμα στην απεργία, αρνείται την πραγματική λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία, όπως η πρόταση των πεντακοσίων τριάντα Σωματείων, θέτοντας ταυτόχρονα και όρους ώστε, για παράδειγμα, τα δημοψηφίσματα να παραμένουν προνόμιο της εκάστοτε κυβέρνησης.

Δεν αγγίζει το άρθρο 48, που περιορίζει συντριπτικά τα λαϊκά δικαιώματα, τις ελευθερίες, όπως είναι η μαζική πολιτική δράση, η δράση κομμάτων, συνδικαλιστικών μαζικών οργανώσεων, οι δημόσιες συναθροίσεις, η ελευθερία του Τύπου. Και την ίδια στιγμή η Κυβέρνηση δεν έχει τη δυνατότητα να επιτάξει, να χρησιμοποιήσει δηλαδή εγκαταστάσεις που τελούν υπό ξένη ιδιοκτησία, που χρησιμοποιούνται ως βάσεις από ξένες στρατιωτικές δυνάμεις μέσα στο ελληνικό έδαφος.

Το πόσο προοδευτικός είναι ο ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται και από την πολιτική που προωθεί για τη θωράκιση της κερδοφορίας του μεγάλου κεφαλαίου μέσα από τον πιο αποτελεσματικό ρυθμιστικό

ρόλο του κράτους στον μονοπωλιακό ανταγωνισμό, την επιβίωση του εργατικού λαϊκού εισοδήματος μέσω της μεταφοράς στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης περισσότερων αρμοδιοτήτων με την ανάλογη ανταποδοτικότητα κ.λπ..

Φαίνεται, επίσης, από την πολιτική που τηρεί κατά γράμμα τις αντιδραστικές επιταγές του Συντάγματος, με προεξάρχουσα την όλο και μεγαλύτερη πρόσδεση σε Ευρωπαϊκή Ένωση και NATO και την άμεση εμπλοκή σε επικίνδυνους σχεδιασμούς, την εκχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων, παρά τις διάφορες πατριωτικές κορώνες κατά διαστήματα.

Φαίνεται ακόμη από το ότι δεν τολμά να προχωρήσει μία σειρά υπερώριμους εκσυγχρονισμούς, όπως η κατάργηση του άρθρου 86, η κατοχύρωση της απλής και ανόθευτης αναλογικής, ο πλήρης διαχωρισμός Κράτους-Εκκλησίας, η απεμπλοκή της Κυβέρνησης από τον διορισμό των δικαστών των ανωτάτων δικαστηρίων, την υπηρεσιακή τους εξέλιξη ή τηνπιθαρχική τους δώδεχ.

Φαίνεται ακόμα και από την εκκωφαντική σιωπή στις προτάσεις του ΚΚΕ για κατάργηση των άρθρων που προβλέπουν τη διέλευση και παραμονή ξένων στρατιωτικών δυνάμεων και την εκχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων σε διεθνείς οργανισμούς - άρθρα 27, 28, 80-, στη σιωπή του στις προτάσεις του ΚΚΕ για απαγόρευση διέλευσης ή εγκατάστασης πυρηνικών και χημικών όπλων σε ελληνικό έδαφος, για κατάργηση του άρθρου 48 και της παραχώρησης ειδικών προνομίων στο ξένο και το εφοπλιστικό κεφάλαιο, για την τροποποίηση του άρθρου 18 ώστε ο ορυκτός πλούτος, τα κοινωνικά αγαθά, οι δημόσιες εκτάσεις σε ορεινούς όγκους, οι αιγιαλοί, οι αρχαιολογικοί χώροι να μην παραχωρούνται σε τρίτους για εκμετάλλευση.

Φαίνεται στις προτάσεις για πλήρη κατοχύρωση, χωρίς περιορισμούς, των ελεύθερων συλλογικών συμβάσεων στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και κατάργηση της συνταγματικής απαγόρευσης της μονιμοποίησης των συμβασιούχων.

Και ο Τσίπρας έχει το θράσος να σηκώνει το δάκτυλο σε όποιον δεν συντάσσεται με την προσπάθειά του να ξεπλύνει την αστική πολιτική, στην προσπάθειά του να βγάλει λάδι την καπιταλιστική οικονομία αναπαράγοντας τη γνωστή λογική «όποιος δεν είναι μαζί μας είναι εναντίον μας».

Είναι μάλιστα υποκριτικό τουλάχιστον, για να μην πω τίποτα βαρύτερο, να σηκώνει ο ΣΥΡΙΖΑ τη σημαία της πάλης κατά της ακροδεξιάς, κατά του φασισμού, όταν υπερασπίζεται την Ευρωπαϊκή Ένωση και το NATO την ώρα που με την ίδια την πολιτική τους, την επίσημη πολιτική τους, Ευρωπαϊκή Ένωση και NATO τροφοδοτούν τις θέσεις της άκρας Δεξιάς.

Με το τσάκισμα της ζωής των λαών η άκρα Δεξιά ψαρεύει στα θολά νερά της λαϊκής δυσανεξίας: με τη θεωρία των δύο άκρων και την ενίσχυση του αντικομμουνισμού από τη μια και την απόδοση σε ναζιστές τιμών από την άλλη ως δήθεν απελευθερωτές, όπως κάνει σε μια σειρά χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης η Ευρωπαϊκή Ένωση, που βγάζουν παράνομα κομμουνιστικά κόμματα σύμβολα σε αστικές δημοκρατίες, στηρίζουν το πραξικόπημα στην Ουκρανία, στηρίζουν το πραξικόπημα στη Βενεζουέλα και τόσα άλλα. Με τη ρατσιστική πολιτική κατά των μεταναστών, που είναι κανόνας στα hot spots, αυτά τα σημερινά, τα σύγχρονα στρατόπεδα συγκέντρωσης, αλλά και τους αντιδραστικούς κανονισμούς του «Δουβλίνου», την καταστολή της Ευρωπαϊκής Ακτοφυλακής και άλλα.

Είναι αυτός ο ίδιος ο ΣΥΡΙΖΑ που συγκυβέρνησε τέσσερα ολόκληρα χρόνια, παρακαλώ, με τους ακροδεξιούς ΑΝΕΛ, εξοικειώνοντας μεγάλο τμήμα του ελληνικού λαού και της νεολαίας με την ακροδεξιά και τον εθνικισμό. Είναι ο ΣΥΡΙΖΑ αυτός που σέρνει τη δίκη της Χρυσής Αυγής επί τέσσερα χρόνια με αδικαιολόγητες καθυστερήσεις.

Το ΚΚΕ κατέθεσε προτάσεις συγκεκριμένες για την προστασία, τη διεύρυνση συνδικαλιστικών και πολιτικών δικαιωμάτων, για την κατάργηση άρθρων που αφορούν την εκχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων, για τη δικαιοσύνη, για τον πλήρη διαχωρισμό Κράτους-Εκκλησίας. Όλες, όμως, απορρίφθηκαν τόσο από τον ΣΥΡΙΖΑ όσο και από τη Νέα Δημοκρατία.

Το ΚΚΕ καταψήφισε τις προτάσεις που αποβλέπουν στην ισχυροποίηση και θωράκιση του αστικού πολιτικού συστήματος, που προωθούν ευρωενωσιακές και μνημονιακές πολιτικές κάτω από

τον βαρύγδουπο τίτλο «Διεύρυνση Κοινωνικών Δικαιωμάτων», την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για το άρθρο 28 παράγραφος 2 και τη διενέργεια δημοψηφίσματος που θα είναι στην ευχέρεια της εκάστοτε κυβέρνησης.

Ειδικά η πρόταση για την εποικοδομητική ψήφο δυσπιστίας φτάνει στο σημείο προτάσεις δυσπιστίας που υπερψηφίζονται από τη Βουλή να μην οδηγούν σε πτώση της κυβέρνησης και εκλογές, αλλά είτε να αναζητείται νέο κυβερνητικό σχήμα με άλλον πρωθυπουργό είτε να παραμένει μια κυβέρνηση μειοψηφίας που έχει χάσει την πλειοψηφία της στη Βουλή ή και στον λαό, μόνο και μόνο για να συνεχίζει απρόσκοπτα το αντιλαϊκό της έργο.

Ταυτόχρονα, η πρόταση για άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον λαό αντικειμενικά, άμεσα ή σε μια μελλοντική Αναθεώρηση, θα ανοίξει τον δρόμο για διεύρυνση του ρόλου του Προέδρου της Δημοκρατίας στο πολιτικό σύστημα, με πιθανή αύξηση των αρμοδιοτήτων του, κάτι με το οποίο το ΚΚΕ διαφωνεί. Η τελευταία αυτή πρόταση απορρίφθηκε και από Βουλευτές μάλιστα της κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Το ΚΚΕ ψήφισε «παρών» στα άρθρα 3, 44 παράγραφος 2 για τα λαϊκά δημοψηφίσματα, 54 παράγραφος 1 για το εκλογικό σύστημα, 54 παράγραφος 4 για τη ψήφο των ομογενών.

Το ΚΚΕ ψήφισε υπέρ στις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ για το άρθρο 3 παράγραφος 3, για την αναγνώριση ίσης αμοιβής για ίση εργασία και την απαγόρευση επίταξης, άρθρο 22 παράγραφοι 1 και 4, για την κατοχύρωση πολιτικού όρκου Βουλευτών και Προέδρου της Δημοκρατίας, άρθρο 33 παράγραφος 2 και άρθρο 59 παράγραφος 1, για την καθιέρωση λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας, άρθρο 73, την κατάργηση αποσβεστικής προθεσμίας και δυνατότητας αναστολής της δίωξης, της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας σε βάρος Υπουργού από τη Βουλή και ερμηνευτική δήλωση για το ποια αδικήματα κατά τη διάρκεια και όχι επ' ευκαιρία, άρθρο 86 παράγραφος 3, για την καθιέρωση αναλογικού εκλογικού συστήματος στις τοπικές εκλογές, τη θέσπιση τοπικών λαϊκών συνελεύσεων και ούτω καθεξής, άρθρο 102 παράγραφος 2.

Ειδικά για το άρθρο 86 το ΚΚΕ ψήφισε για να δοθεί ώθηση στην αναθεώρησή του ασκώντας, όμως, κριτική για το γεγονός ότι τόσο η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ όσο και η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας δεν αγγίζουν τον βασικό πυρήνα του νόμου περί ευθύνης Υπουργών, που είναι η δυνατότητα της εκάστοτε κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας να ασκεί ή να ανακαλεί την ποινική δίωξη. Κατά συνέπεια, αυτές οι προτάσεις δεν υλοποιούν το πάγιο αίτημα για πλήρη κατάργηση του νόμου περί ευθύνης Υπουργών έτσι ώστε να υπάρχει ισονομία με τους απλούς πολίτες. Το ΚΚΕ διεκδικεί και θα εξακολουθήσει να διεκδικεί την πλήρη κατάργησή του.

Το ΚΚΕ ψήφισε και υπέρ στις συμπληρωματικές προτάσεις για κατοχύρωση της απόλυτης προστασίας της ζωής, της τιμής, της ελευθερίας, χωρίς διάκριση φύλου, ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού, άρθρο 5 παράγραφος 2, την προστασία της άγριας ζωής, ευζωίας όλων των ζωικών ειδών, άρθρο 24 Α, εισαγωγή της αρχής της επικείμενης, άρθρο 25 παράγραφος 3, για τις νησιωτικές και ορεινές περιοχές, άρθρο 101 παράγραφος 4.

Το ΚΚΕ ψήφισε υπέρ σε δυο προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας: για τη δυνατότητα δύο εξεταστικών επιτροπών ανά βουλευτική περίοδο από τα 2/5 της Βουλής, άρθρο 68 παράγραφος 2, και για την απαγόρευση σε εν ενεργεία ή διατελέσαντες δικαστικούς λειτουργούς επί τριετία μετά την αποχώρησή τους να συμμετέχουν σε κυβέρνηση ή να τοποθετούνται σε πολιτικές θέσεις, άρθρο 89 παράγραφος 4.

Καθώς η συζήτηση ολοκληρώνεται, αναδεικνύεται η κοινή αντιστασιακή κατεύθυνση που υπηρετούν Νέα Δημοκρατία και ΣΥΡΙΖΑ, την οποία μόνο το ΚΚΕ αντιπαλεύει και μέσα στη Βουλή και έξω από αυτήν. Αναδεικνύονται από τη μια οι θέσεις και οι προτάσεις που τσακίζουν εργατικά λαϊκά δικαιώματα, τις οποίες υπηρετεί ο νέος διπολισμός, και από την άλλη η υπηρετήση και η υπεράσπιση των συμφερόντων των εργαζομένων, που καταθέτει το ΚΚΕ στον λαό για να γίνουν αντικείμενο του εργατικού λαϊκού κινήματος και της πάλης του.

Το ΚΚΕ καλεί τους εργαζόμενους, τους αγρότες, άλλους αυτοαπασχολούμενους των πόλεων, τους νέους, τις γυναίκες των λαϊκών οικογενειών, τους επιστήμονες, τους νομικούς, τους διανοούμενους, κάθε προοδευτικό άνθρωπο, να μην δείξουν εμπιστοσύνη σε αστικά κόμματα, στις κυβερνήσεις τους, στη φασιστική, επίσημη, έκφρασή τους μέσα στη Βουλή. Υπηρετούν τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου, μονοπωλιακών ομίλων, πολυεθνικών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ.

Τους λέμε να γυρίσουν την πλάτη σε δήθεν δημοκρατικά, προοδευτικά καλέσματα, που δίνουν άλλοθι στην εγκληματική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, του ΝΑΤΟ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άλλων ιμπεριαλιστικών οργανισμών στην περιοχή.

Μόνο η μεγάλη, η αποφασιστική ενίσχυση του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας μπορεί να δώσει αποφασιστικό χτύπημα στον φασισμό, στην Ακροδεξιά, γκρεμίζοντας την Χρυσή Αυγή από την τρίτη θέση. Αυτό θα πρέπει να είναι βασικό κριτήριο για τον λαό μας, για τη νεολαία μας σήμερα, στις επόμενες εκλογικές μάχες. Αυτό πρέπει να γίνει και προσωπικός στόχος κάθε δημοκράτη, κάθε πραγματικού προοδευτικού ανθρώπου, κάθε αριστερού, γενικότερα κάθε ανθρώπου καλής θέλησης στην πατρίδα μας.

Πραγματικά κυρίαρχος, μπορεί τελικά να γίνει ο λαός, όταν θα έχει ο ίδιος την ιδιοκτησία του πλούτου που παράγει. Ο λαός έχει τον δικαίωμα να παλεύει με όλες τις μορφές πάλης, που ο ίδιος επιλέγει σε μια τέτοια κατεύθυνση. Επίσης, έχει το δικαίωμα, αλλά έχει και τη δύναμη να διαμορφώσει τις προϋποθέσεις για την αλλαγή τελικά του σημερινού Συντάγματος.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Σας ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Τζαβάρας για δώδεκα λεπτά.

Θα παρακαλούσα τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους να τηρήσουν τον χρόνο, έτσι ώστε, ει δυνατόν, να προηγούνται και των Αρχηγών για να έχουν επιπλέον χρόνο.

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι συνάδελφοι, δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία ότι στο επίπεδο των συζητήσεων, που διεξήχθησαν κατά τις συνεδριάσεις της επιτροπής που επεξεργάστηκε τα ζητήματα και τα θέματα, που έθεταν οι προτάσεις για την Αναθεώρηση του Συντάγματος υπήρξε μια διαδικασία υποδειγματική και όσον αφορά τη διεύθυνση των εργασιών από το Προεδρείο, αλλά και όσον αφορά το υψηλό επίπεδο του διαλόγου που διεξήχθη. Το γεγονός ότι, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν καταδέχθηκαν να προβάλουν αυτές τις συνεδριάσεις αποδεικνύει και πιστοποιεί το λόγο το αληθές.

Όμως, το πρώτο ερώτημα, που γεννιέται είναι γιατί από έναν τόσο πλούσιο και τέτοιου υψηλού επιπέδου διάλογο έχουμε μια φτωχή συγκομιδή σε πρόταση αναθεωρητέων διατάξεων. Εδώ, βέβαια, η απάντηση νομίζω ότι είναι απλή: Αυτό που εμπόδιζε την Πλειοψηφία να ανοιχτεί στις προτάσεις της Αντιπολίτευσης είναι ακριβώς γιατί λειτούργησε ως χωροφύλακας στο μυαλό των συναδέλφων και η ιδεολογία, αλλά κυρίως και η αίσθηση της εξουσίας, που δίνει στις πλειοψηφίες η λογική της δημοκρατίας, την οποία υπηρετούμε.

Είναι γεγονός -και κανένας δεν μπορεί να το αμφισβητήσει- ότι θα μπορούσε να γίνει μια μεγαλύτερη προσέγγιση στο θέμα του άρθρου 16. Γιατί να μην υποχωρήσει η Πλειοψηφία σε μια θέση, παραδείγματος χάρη, που θα έλεγε ότι και στην Ελλάδα μπορεί να υπάρξει δυνατότητα για την ίδρυση μη κερδοσκοπικών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και ουσιαστικά να γίνει μια σύνθεση των δύο απόψεων;

Αυτό δεν κατέστη δυνατόν και είναι προφανές, γιατί η ιδεολογία του κρατισμού από την οποία εμφορείται ο ΣΥΡΙΖΑ τού στερεί τη δυνατότητα να αντιληφθεί ότι πέρα από τον κρατικό νόημα, που λειτουργεί ασφυκτικά στη λειτουργία των πανεπιστημιακών μας ιδρυμάτων, υπάρχει και ένας άλλος χώρος ελευθερίας, που είναι αντίθετος με κάθε είδους κρατικό παρεμβατισμό και γιατί ακριβώς τα πανεπιστήμια πρέπει να υπάρχουν και να λειτουργούν χωρίς προϋποθέσεις. Θα πρέπει να ανοίγονται και ως προς τη διδασκαλία και ως προς την έρευνα δρόμοι ελευθερίας, δρό-

μοι δημιουργίας. Όμως αυτό δυστυχώς, προϋποθέτει και την απαλλαγή των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων από την ασφυκτική κρατική εποπτεία την οποία, δυστυχώς, ο κ. Γαβρόγλου δεν εννοεί παρά να υπηρετεί μέχρι κεραίας.

Και βέβαια, κύριε Υπουργέ, θα έλεγα ότι στην ομιλία σας θεωρήσατε ότι είναι άδικο αυτή η μομφή, που σας αποδίδεται από την πλευρά της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, ότι εκπροσωπείτε σε αυτή την Αίθουσα πια -και δεν μπορείτε να κρυφτείτε- τη λεγόμενη μάστιγα του λαϊκισμού.

Πράγματι, εκπροσωπείτε τον αριστερό λαϊκισμό. Και αυτό δεν προκύπτει μόνο από τις δυσκολίες, που είχαμε, στο να συμπλεύσουμε κατά τις συζητήσεις στην επιτροπή, αλλά προκύπτει ακριβώς και από το γεγονός ότι αισθάνεσθε ένα δέος απέναντι στην Αξιωματική Αντιπολίτευση. Γιατί; Γιατί η Αξιωματική Αντιπολίτευση είναι το κόμμα, που στην ελληνική Βουλή εκπροσωπεί τον φιλελευθερισμό, δηλαδή την πολιτική φιλοσοφία του νεωτερισμού.

Και πράγματι, δεν ταιριάζει σε κρατιστές να κάνουν προτάσεις, οι οποίες επιχειρούν να δώσουν την αίσθηση ότι αγωνίζονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα ή τα δικαιώματα του ατόμου πολύ περισσότερο απ' ό,τι ένα φιλελεύθερο κόμμα αγωνίζεται γι' αυτό. Γιατί; Γιατί αυτό που λέμε νεωτερικότητα ξεκίνησε με μια θεμελιώδη και ιστορικής σημασίας διακήρυξη, που άλλαξε τη ροή του δυτικού κόσμου. Αυτή η διακήρυξη είναι η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Ανθρώπων και του Πολίτη. Δεν είναι δυνατόν, λοιπόν, εσείς, οι εκπρόσωποι του κρατισμού, οι εκπρόσωποι του αριστερού λαϊκισμού, να αισθάνεσθε ότι έχετε μεγαλύτερη ευθύνη για την υπεράσπιση των διατάξεων του Συντάγματος που κατοχυρώνουν τα ανθρώπινα και τα ατομικά δικαιώματα.

Και δεν το λέω, αν θέλετε, αφοριστικά, έχω και επιχειρήματα. Παραδείγματος χάριν, όλη η συζήτηση που καταναλώθηκε για το θέμα της θρησκευτικής ουδετερότητας του κράτους, προφανώς και είναι μια συζήτηση, που δεν έχει καμμία αξία και καμμία σημασία στο ζήτημα της υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Γιατί ενώ γνωρίζετε πολύ καλά ότι η θρησκευτική ελευθερία κατοχυρώνεται πλήρως με το άρθρο 13 του Συντάγματος και εκτός αυτού, λειτουργεί ήδη ως στοιχείο της έννομης τάξης η διακήρυξη όλων των δυνατών εκδοχών, που είχε μέχρι σήμερα ιστορικά η απαγγελία ως πρόταγμα ιδεολογικό των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη είτε δηλαδή με τη μορφή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου είτε με τη μορφή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρ' όλο, που έχετε συνείδηση αυτού του ζητήματος, προσπαθείτε με επιμονή να τροποποιηθεί το άρθρο 3, που δεν επηρεάζει καθόλου τη λειτουργία και την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος του ατομικού και του ανθρωπίνου στην θρησκευτική ελευθερία.

Όμως, γιατί το κάνετε; Γιατί ακριβώς ο κρατισμός από τον οποίο εμφορείστε, σας δίνει το δικαίωμα να πιστεύετε ότι εάν αφαιρέσετε κάποια σύμβολα από αυτά που λειτουργούν και αποτελούν ταυτοτικά στοιχεία, του Έθνους, όπως είναι ο σταυρός από τη σημαία, όπως είναι ο σταυρός από το εθνόσημο, όπως είναι μια σειρά άλλου είδους τέτοια σύμβολα, θα έχετε επιτύχει αυτόν τον πολυπόθητο χωρισμό του Κράτους από την Εκκλησία. Μα, δεν τίθεται θέμα ιστορικά και ποτέ δεν τέθηκε στην Ελλάδα, γιατί προφανώς συγγέετε το γεγονός ότι 1648 δεν είχαμε ποτέ στην Ελλάδα.

Η Συνθήκη της Βεσφαλίας, που έδωσε τέλος στους θρησκευτικούς πολέμους, αφορά όλα τα άλλα κράτη της Ευρώπης, εκτός από την Ελλάδα. Γιατί, τι διακήρυξε το 1648 η Συνθήκη της Βεσφαλίας; Αυτό που είναι γνωστό «cuius regio, eius religio». Δηλαδή, αυτό που έπρεπε να λυθεί είναι ότι ο κυρίαρχος, ο ηγεμόνας, το κράτος δεν θα πρέπει να έχει συγκεχυμένες σχέσεις και να έχει ταυτόχρονα την ισχύ και στα θέματα της θρησκείας και στα θέματα της κοσμικής εξουσίας. Τέτοιο θέμα δεν τέθηκε ποτέ στην Ελλάδα. Δυστυχώς, όμως, με όσα σήμερα φέρνετε και με βάση αυτά τα οποία ισχυρίζεστε σε όλες τις συζητήσεις, που γίνονται, προσπαθείτε, ενώ δεν υπάρχει τέτοιο ζήτημα και ούτε ποτέ τέθηκε, να εισάγετε μία προτεσταντική λογική στα θέματα που έχουν σχέση με το κράτος απέναντι στην Εκκλησία.

Και αυτό, βέβαια -θα μου επιτρέψετε να κάνω έτσι μία παρέμ-

βαση- να το παραλληλίσω με αυτήν την περιβόητη μειονότητα των Βογομιλών, που υπήρξε εκεί κάπου στον 14^ο και 13^ο αιώνα, ως απόγονων των Παυλικιανών, που μέσα σε αυτόν τον πλούτο των αιρέσεων, που ουσιαστικά, τυραννούσαν το πνεύμα και τη θρησκευτική συνείδηση της εποχής του Βυζαντίου, είχαν πράγματι φέρει στο προσκήνιο πολλά από τα στοιχεία, στα οποία εσείς σήμερα πιστεύετε: την κοινοκτημοσύνη, την κατάργηση όλων των συμβόλων, την στο ύπαιθρο λατρεία του θείου, την ανυπαρξία των ναών και λογικά, τη λογική του προτεσταντισμού, που λέει ότι ο καθένας είναι ιερέας του εαυτού του.

Γι' αυτό ακριβώς και εσείς έχετε επιδοθεί, ως Αριστερά, σε μία άνευ προηγουμένου αντικληρικαλιστική μανία, η οποία δεν δικαιολογείται. Γιατί ο κλήρος -και αυτό πιστοποιεί το άρθρο 3- και οι σχέσεις μας με το Πατριαρχείο επιβεβαιώνουν μία ιστορία, την οποία κανένας δεν μπορεί να την ξεγράψει, όσο και αν προσπαθήσει. Και αυτή η ιστορία είναι ότι κλήρος και πολιτεία στον αγώνα για την παλιγγενεσία του έθνους ήσαν αρμονικά συνυπάρχοντες.

Τώρα κάτι τελευταίο. Χθες, λοιπόν -για να μη σας μείνει και το παράπονο ότι αδικώς σας κατηγορώ για αριστερό λαϊκισμό- νομίζω ότι ο Πρωθυπουργός με τον λόγο του στην Κοινοβουλευτική Ομάδα, έλυσε και την παραμικρή αμφιβολία που μπορούσε να υπάρχει γι' αυτό το ζήτημα. Όταν χθες για πρώτη φορά ακούσαμε ότι συγκροτήθηκε πλέον στην πορεία προς τις εκλογές μέτωπο μεταξύ των πολλών που τους εκπροσωπεί ο ΣΥΡΙΖΑ και των ελίτ που τους εκπροσωπεί η Νέα Δημοκρατία, πλέον το μυαλό μας δεν έχει άλλο δρόμο, για να αναγνώσει αυτή τη φοβερή μετατροπή, παρά τα γραπτά του Ερνέστο Λακλάου και της Σαντάλ Μουφ, αυτών οι οποίοι πραγματικά συνδέουν τον ΣΥΡΙΖΑ και με τον Τσάβες και με τον Μαδούρο και ουσιαστικά, οδηγούν τη σκέψη σε μία ανατροπή στις αξίες του μαρξισμού, στις οποίες πια φαίνεται ότι δεν πιστεύετε. Για πρώτη φορά χθες, λοιπόν, ο Πρωθυπουργός σας καλεί να παλέψετε εναντίον της Νέας Δημοκρατίας, που εκπροσωπεί την ελίτ και μάλιστα, την λούμπεν ελίτ, γιατί δεν θέλετε να εκτεθείτε και σε εκείνα τα μέλη της ελίτ, που σας προσκυνάνε και σας υπηρετούν, όχι βέβαια δωρεάν, αλλά με κάποια ανταλλάγματα. Επειδή δεν θέλετε, λοιπόν, να εκτεθείτε και απέναντι σ' αυτούς, ορίσατε ακόμη και ότι ο όχλος, ο vulgus και η πλέμπα ακολουθεί τη Νέα Δημοκρατία, ενώ εσάς σας ακολουθεί η εκλεκτή ελίτ.

Από εκεί και πέρα, θα μου επιτρέψετε -επειδή είναι πολλά τα ιδεολογικά πρόσωπα τα οποία χρησιμοποιείτε- απλώς να σας παραπέμψω σε μία πολύ ωραία περικοπή από το κατά Λουκά Ευαγγέλιο. Είναι η στιγμή, που συναντά ο Ιησούς της χώρα των Γαδαρηνών τον δαιμονιζόμενο, τον οποίο τον γιατρέψει. Τον ρωτάει πριν τον γιατρέψει: «Τι σοι εστί όνομα;» Και αυτός απαντάει: «Λεγεών». Και κάνει το σχόλιο ο Λουκάς ότι δαιμόνια πολλά εισέλησαν σε αυτόν. Επειδή λοιπόν, μονίμως σπέρνετε στην κοινωνία πολλά δαιμόνια, προσέξτε, γιατί στις εκλογές μπορεί ο λαός, που είναι ιατρός των πάντων, αυτά τα δαιμόνια να τα πάρει από την κοινωνία και να τα καταγκρεμίσει σε διάφορα φαντάσματα, τα οποία τα έχετε στο μυαλό σας και με τα οποία δεν κάνετε τίποτα άλλο, από το να κυνηγάτε τους πολιτικούς σας αντιπάλους. Γι' αυτό, λοιπόν, θεωρώ ότι είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε σε ένα υψηλό επίπεδο, αλλά δυστυχώς, η σημερινή συγκομιδή είναι πολύ φτωχή σε διατάξεις προς αναθεώρηση.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσος): Ευχαριστούμε πολύ.

Τον λόγο έχει η κ. Βάκη.

Εσείς δεν θα τελειώσετε με το κατά Λουκά, τώρα έχουμε μπει και στη Σαρακοστή και πλέον τα tweet και οι πολιτικοί θα μιλάνε με τους ευαγγελιστές κ.λπ.. Είναι η εποχή!

ΦΩΤΕΙΝΗ ΒΑΚΗ: Ευχαριστώ και εγώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα απαντήσω και στα περί λαϊκισμού του αγαπητού συναδέλφου της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στη δεύτερη ψηφοφορία. Θεωρώ ότι έγινε μία εποικοδομητική και πολύ πλούσια συζήτηση για τη συνταγματική αναθεώρηση. Επιτρέψτε μου, λοιπόν, να υπογραμμίσω πάλι σημαντικά σημεία. Η παρούσα διαδι-

κασία αναθεώρησης του Συντάγματος υπαγορεύεται από τη διττή αναγκαιότητα, αφενός της άρσης δυσλειτουργιών και πρακτικών, που υπονόμωσαν τα προηγούμενα χρόνια τον κοινοβουλευτισμό και την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, αφετέρου της ενίσχυσης δημοκρατικών και δικαιοπρακτικών συστατικών του πολιτεύματος.

Η παγκόσμια κυριαρχία του νεοφιλελευθερισμού, που στη χώρα ενδόθηκε τη μορφή των βίαιων προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής, διάρρηξε τη σχέση πολίτη και πολιτικής, τραυμάτισε τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς, υπονόμωσε το κοινωνικό κράτος, εκφύλισε τη λειτουργία της νομοθετικής εξουσίας σε ρόλο παρατηρητή, διορίζοντας ακόμα και τεχνοκράτες πρωθυπουργούς και σηματοδοτήθηκε από ένα δραματικό έλλειμμα δημοκρατικής νομιμοποίησης, που περιγράφουν οι όροι «μεταπολιτική» και «μεταδημοκρατία» - αντιπολιτική και αντιδημοκρατία θα ήταν ορθότερο- υποκαθιστώντας την πολιτική από την κοινωνική μηχανική, που εφαρμόζεται σε ανέλεγκτα οικονομικά και πολιτικά κέντρα, τα οποία λαμβάνουν αποφάσεις ερήμην των πολιτών.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ο σκοπός της παρούσας συνταγματικής αναθεώρησης είναι να θωρακίσει τη δημοκρατία σε μία περίοδο μαρasmus της. Να δημιουργήσει με άλλα λόγια αναχώματα σε όσους την επιβουλεύονται, ήτοι στο νεοφιλελευθερισμό και στην ακροδεξιά. Να κατοχυρώσει κοινωνικά δικαιώματα, που καταστρατηγήθηκαν την περίοδο της κρίσης, αλλά και να προστατεύσει τα κοινά. Τα κοινά που έγιναν βορά σε μία ιδεολογική εμμονή με τις ιδιωτικοποιήσεις.

Ο όρος, λοιπόν, που χρησιμοποιείται κατά κόρον, «συριζοποίηση» του Συντάγματος, ισοδυναμεί με συνταγματοποίηση δημοσίων αγαθών και κοινωνικών δικαιωμάτων, σε ευθεία αντιπαράθεση προς τη νεοφιλελευθεροποίηση του Συντάγματος, που επιθυμούν διακαώς οι θιασώτες της κοινωνικής ανισότητας και θέτουν ως ύψιστη προτεραιότητα της αναθεωρητέας ύλης τους ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς.

Επειδή ο κύριος συνάδελφος της Αξωματικής Αντιπολίτευσης έκανε λόγο για λαϊκισμό...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Έχει όνομα!

ΦΩΤΕΙΝΗ ΒΑΚΗ: Για δεξιά και αριστερό λαϊκισμό -βάλατε και αυτή τη διαιρετική τομή- δεν ξέρω για σας πώς νοηματοδοτείται ο όρος, θεωρώ ότι είναι ένα κακοπαθημένο σημαίνον, το οποίο επιδέχεται τόσους όρισμούς, που ουσιαστικά τον ακυρώνουν. Παρ' όλα αυτά, έτσι όπως το βάζετε, θεωρώ ότι εξοβελιστέος για σας λαϊκισμός σημαίνει ότι είναι εξοβελιστέο σιδηρόπαραπέμπει στη θωράκιση του δήμου, γίνεται πολλές φορές το σκιάχτρο, το οποίο διώχνει κάθε απόπειρα ενός λαού ταπεινμένου, καθημαγμένου να επανακάμψει στο προσκήνιο και να διεκδικήσει ισοελευθερία.

Και αυτό το οποίο εσείς εγκαλείτε με αυτόν τον όρο, για εμάς -επειδή κάνατε αναφορά- δεν είναι τίποτα άλλο, παρά όλη η μεγάλη νεωτερική παράδοση, η παράδοση της νεωτερικότητας, η παράδοση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη, δηλαδή η άμβλυνση και η εξάλειψη των ανισοτήτων.

Από εκεί και πέρα, κύριοι συνάδελφοι, εσείς, στον αντίποδα αυτού που περιφρονητικά αποκαλείτε λαϊκισμό, τι βάζετε; Βάζετε μια κακώς εννοούμενη αριστεία, έναν όρισμό του έθνους, το οποίο απομακρύνεται πάρα πολύ από την παράδοση της νεωτερικότητας και παραπέμπει στον αντιδιαφωτισμό, το έθνος ως το όμαϊνον και το ομοούσιο και βεβαίως, έχετε ως πρώτιστο μέλημα τη φύση ανισότητας.

Ένα δημοκρατικό Σύνταγμα δεν αρκείται στη θεμελίωση ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών του τυπικού φιλελεύθερου κράτους δικαίου, αλλά και στην κατοχύρωση κοινωνικών δικαιωμάτων, που εγγυώνται ένα υλικό επίπεδο διαβίωσης, ικανό και αναγκαίο να υπερασπίζεται την αξιοπρέπεια του ανθρώπινου προσώπου. Να το πούμε διαφορετικά. Μια δημοκρατία, που αξίζει το όνομά της, επιτάσσει τη συνταγματική θεμελίωση δικαιωμάτων, που αμβλύνουν, εξαλείφουν τις κοινωνικές ανισότητες, η θεραπεία των οποίων επ' ουδενί δεν πρέπει να επαφίεται σε μια γενικόλογα διατυπωμένη υποχρέωση του Κράτους ή στη φιλανθρωπία.

Τη συνταγματική θεμελίωση της καθολικής πρόσβασης στην

ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στην παιδεία, στα κοινά, δηλαδή στο νερό και την ενέργεια, που αποδομήθηκαν από αυτήν την εμμονή με τις ιδιωτικοποιήσεις και δεν συνιστούν όρο ευημερίας, αλλά απλής επιβίωσης, επιβάλλει η απόπειρα να ανοικοδομηθεί το κοινωνικό κράτος και η κοινωνική δικαιοσύνη, θεμέλιος λίθος των οποίων, είναι η ισότητα στην πρόσβαση δημόσιων αγαθών όλων, ανεξαρτήτως της αξίας τους και των επί μέρους ιδιοτήτων τους.

Εδώ επιτρέψτε μου, επειδή επίσης πάρα πολύς λόγος έγινε από τους συναδέλφους της Αντιπολίτευσης, και μια σύντομη αναφορά -το είχαμε συζητήσει και την προηγούμενη φορά- στο άρθρο 16. Εγώ μία κουβέντα έχω να πω: Δεν πρέπει να ξεχνούμε τον όρισμό του πανεπιστημίου. Ένα πανεπιστήμιο, όπως το όρισε η ιδρυτική του συνθήκη, τι είναι; Είναι ο δημόσιος χώρος ελεύθερης διδασκαλίας και έρευνας που κατοχυρώνει θεσμικά η δικηγική του αυτονομία και η δημοκρατική διαβούλευση των μελών της κοινότητας.

Εσείς, συνάδελφοι της Αξωματικής Αντιπολίτευσης, κάνετε συνέχεια αναφορά στα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Δεν σας άκουσα ούτε μία φορά να ομιλείτε περί μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων. Η αναφορά σας γίνεται αποκλειστικά στα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Και επειδή στην ακαδημαϊκή κοινότητα λίγο-πολύ γνωρίζομαστε, με ιδιωτικά πανεπιστήμια αναφέρεστε και σε άλλες χώρες, τις οποίες θεωρείται πρότυπα-υποδείγματα, σε σχολές κατ' ουσίαν ή σε κολλέγια, τα οποία θεραπεύουν ελάχιστα, εξαιρετικά δημοφιλή, επικερδή γνωστικά αντικείμενα, χωρίς καμμία συμμετοχή στη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα και χωρίς καμμία συμμετοχή στην έρευνα. Αυτήν την παιδεία θέλουμε; Αυτού του τύπου τα πανεπιστήμια; Δεν νομίζω.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σε αυτό το πλαίσιο θεμελίωσης των κοινών και των κοινωνικών δικαιωμάτων θέλω να κάνω μια αναφορά στη δική μας πρόταση για το άρθρο 22. Προστατεύει την εργασία αυτή η πρόταση, κατοχυρώνοντας το δικαίωμα ίσης αμοιβής και ίσης αξίας εργασιών, κάτι που αμαύρωσε και ο ντροπιστικός υποκατώτατος μισθός, προστατεύει τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, το δικαίωμα μονομερούς προσφυγής των κοινωνικών εταίρων στη διαιτησία και την αρχή της ευνοϊκότερης ρύθμισης. Αν για τους φίλους των Chicago Boys, που ενέπνευσαν και τον Πινοσέτ, η ασφάλεια ταυτίζεται με την ιδιωτική ασφάλιση, η οποία -τι κάνει;- ρίχνει στον Καιάδα όλους τους φτωχούς και αδύναμους, για μας η ασφάλεια παραπέμπει στο κοινωνικό δικαίωμα καθολικής κάλυψης, στο πλαίσιο ενός δημόσιου αναδιανεμητικού συστήματος επί τη βάση της αρχής της αλληλεγγύης.

Έρχομαι στο άρθρο 86, στην αναθεώρηση του οποίου συμφωνεί η πλειοψηφία της Εθνικής Αντιπροσωπείας. Πολύ σημαντικό, διότι δεν ήταν τελικά το αόρατο χέρι της οικονομίας, αλλά το ορατό χέρι ενός συστήματος, που παρεισέφρησε στον δημόσιο βίο, μετατρέποντας κρατικές λειτουργίες και δημόσια αξιώματα σε θύλακες διαφθοράς και μέσα εξυπηρέτησης ιδιωτικών συμφερόντων. Ας γίνει, λοιπόν, η αναθεώρηση του άρθρου 86 μια θεσμική δικλείδα ασφαλείας και το αντίδοτο στην επιδημία σκανδάλων, που ενέσκηψε και που απετέλεσε μια από τις εγχώριες αιτίες της ελληνικής τραγωδίας, μιας τραγωδίας, που εξαέρωσε το 1/4 του εθνικού πλούτου, καταδίκασε στη φτώχεια την ελληνική κοινωνία και υποθήκευσε το μέλλον των νεότερων γενεών.

Επειδή πάρα πολλά έχουν ειπωθεί, επίσης, και λέγονται καθημερινά, ας γίνει σαφές ότι η πάταξη της διαφθοράς δεν υπαγορεύεται από ηθικολογικές εμμονές και διδακτισμό κάποιων αδιάφορων, που κραδαίνουν τη ρομφαία του ηθικού πλεονεκτήματος στους πολιτικούς τους αντιπάλους, θεωρώντας ότι τιμωρώντας τους, θα εκριζώσουν συλλήβδην και το σύστημα που τους εξέθρεψε. Η καθημερινή μάχη κατά της διαφθοράς είναι πρωτίστως μάχη υπεράσπισης της δημοκρατίας. Γιατί δημοκρατία σημαίνει, μεταξύ άλλων, άρση ανισότητας και δίκαιη κατανομή πλούτου και άρση, βεβαίως, της παράνομης συσσώρευσης του πλούτου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να κλείσω την ομιλία μου κάνοντας ειδική αναφορά στο άρθρο 3 στη χώρα μας, που ουδέποτε είχε αντικληρικαλιστική παράδοση, ουδέποτε εμβαιήθηκε στα νάματα του Διαφωτισμού και δυστυχώς, στα προτάγ-

ματα της νεωτερικότητας, που εισάγονταν, στη χώρα μας, που δυστυχώς, τώρα τελευταία, αναβιώνει την εθνικοφροσύνη και όπου το έθνος δεν ορίζεται ως κοινότητα, που μετέχει σε κοινές αξίες ή στο έθνος των πολιτών, που μας κληροδότησαν ο μακρύς 18^{ος} αιώνας και οι μεγάλες επαναστάσεις, που γέννησαν και τα πρώτα νεωτερικά Συντάγματα, αλλά ως το όμιον, ομόθηρον, ομόγλωσσον, εις το όνομα του οποίου και εγκλήματα διαπράχθηκαν και αποκλεισμοί και κοινωνίες διχάστηκαν και επώαστηκε το αυγό του φιδιού. Αυτό το άρθρο, λοιπόν, στη χώρα μας αποκτά βαρύνουσα σημασία.

Ας ολοκληρώσει η διαδικασία της συνταγματικής αναθεώρησης, ό,τι άφησε ημιτελές ο Διαφωτισμός που μας προσπέρασε. Ας καθιερωθεί, επιτέλους, η διακρίσιμη Εκκλησία και Πολιτεία και ας θεσπίσουμε, έστω και τώρα μια πολιτεία, ουδετερότητη, όπου θα ισχύει «τα του Καίσαρος τω Καίσαρι και τα του Θεού τω Θεώ» και δεν θα παρατηρείται το φαινόμενο ενός θρησκευόμενου κράτους και ενός κλήρου, που πολιτικολογεί και παρεμβαίνει είτε στο περιεχόμενο μαθημάτων είτε στην εξωτερική πολιτική.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε κλίμα συναίνεσης, αμοιβαίου σεβασμού και εμπιστοσύνης, όπως άλλωστε επιτάσσουν οι κανόνες της δημοκρατίας, ας τολμήσουμε να κάνουμε κάποια βήματα Διαφωτισμού, δημοκρατίας και οικοδόμησης του κοινωνικού κράτους, με φόντο, θα έλεγα, όχι τη μικρή, αλλά τη μεγάλη εικόνα, που δεν είναι ευόνη, την εικόνα της γηραιάς μας ηπείρου, που δυστυχώς, φαίνεται να έχει απωλέσει την ιστορική της μνήμη, την πνευματική και πολιτική της σκευή και γίνεται μια Ευρώπη, όπου δυστυχώς δύει το φως του Διαφωτισμού.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστούμε, κυρία Βάκη.

Κύριε Καρρά, παρακαλώ, έχετε τον λόγο. Θα παρακαλούσα να τηρούμε τον χρόνο.

Ευχαριστώ μέχρι τώρα τον κ. Τζαβάρα και την κ. Βάκη που ήταν ακριβείς στον χρόνο τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρία, αφού προηγουμένως ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ», τριάντα έξι μαθήτριες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το Γυμνάσιο Βυτίνας Αρκαδίας.

Είναι και η πατρίδα μου. Το λέω με την άνεση ότι δεν εκλέγομαι εκεί.

Να είστε καλά παιδιά.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ορίστε, κύριε Καρρά, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΡΡΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ.

Όταν συζητάμε για συνταγματική αναθεώρηση, πρέπει να έχουμε προ οφθαλμών δύο άξονες. Πρώτα από όλα, να κάνουμε αποτίμηση του προηγούμενου συνταγματικού καθεστώτος και πώς απέδωσε κατά τη λειτουργία του. Να διαπιστώσουμε τις ανάγκες που προκύπτουν -αφού συσχετίσουμε και με τις μεταβολές, λόγω παρόδου του χρόνου, που έχει παρέλθει στην κοινωνία, την οικονομία, στα ήθη- και μετά, να προχωρήσουμε σε συζήτηση για συνταγματική Αναθεώρηση, αφού έχουμε διαπιστώσει την ανάγκη που υπάρχει.

Γιατί το λέω αυτό; Εγώ βάζω και μία άλλη παράμετρο, αν θέλετε, για τη συνταγματική Αναθεώρηση, την παράμετρο της προληπτικής λειτουργίας του Συντάγματος. Το Σύνταγμα δεν πρέπει μόνο να θεραπεύει ατέλειες του παρελθόντος ή να λύνει προβλήματα. Το Σύνταγμα πρέπει προληπτικώς να προβλέπει κινδύνους, καταστάσεις, οι οποίες θα δημιουργηθούν στο μέλλον, ούτως ώστε, να δώσει τη σταθερότητα στο πολίτευμα, στην οικονομία, στην κοινωνία, για να μην κλυδωνίζονται.

Έχουμε ένα πρόσφατο παράδειγμα στη χώρα μας στη δεκαετία της κρίσης, όπου εκεί μπορούμε να κάνουμε μία αποτίμηση του ισχύοντος Συντάγματος και των αναθεωρήσεων του που έγιναν. Θα εκφράσω μια προσωπική γνώμη. Δεν επέδειξε τις αντοχές εκείνες, οι οποίες απαιτούντο για να μην οδηγηθούμε στην κρίση, διότι από την ώρα που επικράτησε ο πανικός της κρίσης,

από εκείνη την ώρα η συνταγματική λειτουργία δυστυχώς, υποχώρησε από την ανάγκη των δανειακών συμβάσεων. Συνεπώς, σήμερα, που βρισκόμαστε μπροστά σε μία συζήτηση για συνταγματική αναθεώρηση, αφού καταγράψουμε αυτές τις σκέψεις, πρέπει να δούμε πώς θα λειτουργήσει στο μέλλον.

Στο μέλλον, λοιπόν, για να λειτουργήσει ο τόπος μας και σύμφωνα με τις αρχές που εκφράζουμε κι εμείς σαν Κίνημα Αλλαγής, έχει ανάγκη δύο ζητήματα. Πρώτα απ' όλα, την υπεράσπιση, τη διατήρηση των κοινωνικών δικαιωμάτων και απ' την άλλη πλευρά, για να διατηρηθούν τα κοινωνικά δικαιώματα και να ενισχυθούν, έχει ανάγκη η χώρα την οικονομική ανάπτυξη. Και εδώ είμαι υποχρεωμένος, πλέον, να μιλήσω και για οικονομικό Σύνταγμα, αν θέλετε, με την έννοια των διατάξεων εκείνων, που θα εξασφαλίσουν την οικονομική ανάπτυξη ή τουλάχιστον τη διατήρηση του σημερινού στάτους και σταδιακά την άνοδο και του εθνικού εισοδήματος και του αναδιανεμητικού ρόλου του που αποσκοπεί.

Φοβούμαι πως το Σύνταγμα, όπως προτείνεται η τροποποίησή του τουλάχιστον από κυβερνητικής πλευράς, δεν λαμβάνει υπόψη αυτές τις παραμέτρους, οι οποίες είναι σημαντικότερες και για την κοινωνική, αν θέλετε, σταθερότητα. Θα δώσω δύο παραδείγματα.

Το πρώτο παράδειγμα είναι ότι τις ημέρες αυτές είναι επίκαιρο το ζήτημα της προστασίας της πρώτης κατοικίας. Γίνονται διαβουλεύσεις με τους θεσμούς, καθυστερούν υποτίθεται οι αξιολογήσεις, ζούμε όλα αυτά τα αξιοπερίεργα. Ποια είναι όμως η εντολή, ποια είναι η αξίωση του Συντάγματος; Η αξίωση του Συντάγματος είναι ότι το κράτος οφείλει να παρέχει επαρκείς συνθήκες κατοικίας εις τους ανήμπορους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μιλώ για το άρθρο 21 παράγραφος 4 του Συντάγματος. Και το ερώτημα που τίθεται αυτήν τη στιγμή, με την αβεβαιότητα που υπάρχει στον ελληνικό λαό, για τη δυνατότητα ή όχι διατήρησης της πρώτης κατοικίας την οποία έλαβε με ένα δάνειο στο οποίο δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί, είναι το εξής: Το Σύνταγμα παρέχει αυτή την εξασφάλιση; Παρέχει αυτήν την προστασία; Δεν θα έπρεπε να έχουμε δει τη δυνατότητα τροποποίησης του άρθρου 21 παράγραφος 4, ούτως ώστε να έχουμε προβλέψει -η Κυβέρνηση, βεβαίως, αυτό το λησμονεί, διότι επιχειρεί μόνο τη διάσωση του τραπεζικού συστήματος- την έκδοση θεσμικού νόμου, που να προστατεύει την πρώτη κατοικία; Κενό! Κενό από τη συνταγματική πρωτοβουλία της Κυβέρνησης. Δεν άκουσα τίποτα απ' αυτό. Έκανα μία νύξη, το ξεπέρασαν.

Δεύτερο μεγάλο ζήτημα. Μιλάμε πλέον, κυρίες και κύριοι, για την υπόσταση της χώρας, μιλάμε για δημογραφικό. Τι θα μας πει το Σύνταγμα; Το Σύνταγμα πρέπει να εξασφαλίζει κάτι άλλο, που το παρόν δεν το εξασφαλίζει. Έχουμε μία φυγή των νέων. Ομιλούν για τετρακόσιες έως τετρακόσιες πενήντα χιλιάδες νέους επιστήμονες, δυναμικό το οποίο χάνεται. Τι προβλέπει το Σύνταγμα; Τι προβλέπει η πρόταση της Κυβέρνησης στο σημείο αυτό; Φοβούμαι τίποτα. Δεν άκουσα κάτι. Υπάρχει πρόταση και εδώ, αν θέλετε.

Ξέρετε ποια είναι η πρόταση; Απλοϊκή, έστω χαρακτηρίστε την. Έχουν φύγει τετρακόσιες έως τετρακόσιες πενήντα χιλιάδες νέοι, οι οποίοι συνεισφέρουν στις οικονομίες άλλων χωρών. Έχει επενδύσει η ελληνική οικογένεια, έχει επενδύσει το ελληνικό κράτος δισεκατομμύρια και καρπούνται τον κόπο, τα εισοδήματα και τη φορολογία του κόπου τους, οι ξένες χώρες. Ποια ήταν η αντίδραση της ελληνικής Κυβέρνησης; Καμμία! Δεν έπρεπε, μέσα στη διάρκεια της κρίσης να έχει αξιώσει τη δημιουργία ενός αντισταθμιστικού ταμείου χρηματοδοτούμενου από τις κυβερνήσεις των χωρών υποδοχής, -δεν μιλώ για τα πακέτα Γιούνκερ, τα βλέπω ότι έχουν πάει πάρα πολύ πίσω, αλλά δεν είναι σκοπός τους αυτός- που θα δημιουργούσε, σε αντιστάθμιση των απωλειών ανθρώπινου δυναμικού συνθήκες εργασίας σε νέους Έλληνες στον τόπο τους; Ούτε γι' αυτό άκουσα τίποτα. Βεβαίως, ο λαϊκισμός να κατηγορούμε τους ξένους, χωρίς όμως να τους ζητάμε να μας αποζημιώσουν, είναι πάντοτε αρεστός και είναι και μία εύκολη πολιτική.

Μπορούμε να αναχθούμε σε πολλά ζητήματα συνταγματικής αναθεώρησης, από την άτεχνη πρόβλεψη για το άρθρο 32, για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας, όπου μιλάμε για κά-

ποιες σειρές ψηφοφοριών, μετά από ένα διάστημα, έξι-επτά, αν έχω συγκρατήσει. Αυτά δεν χρειάζονται, είναι πολύ απλά. Μία λύση υπάρχει, να μην διακινδυνεύει η σταθερότητα του εκλογικού κύκλου από τη μη εκλογή, να δώσουμε μία σχετικά αυξημένη, όχι των εκατόν ογδόντα, πλειοψηφία -είναι και προτάσεις μας αυτές, όπως ξέρετε- στη Βουλή να εκλέγει Πρόεδρο Δημοκρατίας ή και αν δεν μπορεί, να μπορεί να παρατείνει ένα διάστημα τη θητεία του. Δεν απαντήθηκαν ξεκάθαρα τα ζητήματα αυτά.

Δεν συζητήσαμε για τη διοίκηση, για τη δικαιοσύνη που είναι η καθημερινότητα του πολίτη. Δεν συζητήσαμε για τίποτα απ' αυτά. Και ξέρετε γιατί; Μιλάμε για επενδύσεις μεγάλου φροντα. Περιμένουμε τις επενδύσεις. Ποιος επενδυτής θα έρθει με την ελάχιστη επένδυση, όταν έχουμε καταφέρει να μην έχουμε τραπεζικό σύστημα και επιπλέον, στην παραμικρή εμπορική διαφορά μεταξύ των επιχειρήσεων απαιτούνται τρία, έξι ή εννέα χρόνια, αν εξαντλήσουμε και τους τρεις βαθμούς δικαιοσύνης, για να κριθεί ποιος έχει δίκιο ή άδικο; Και συνήθως, το γνωρίζετε καλύτερα από μένα, οι διαφορές αυτές αφορούν το δημόσιο, τη διοικητική πράξη που εκδίδεται, όταν είναι απορριπτική ή βάζει περιορισμούς σε εκείνον που επιθυμεί να επενδύσει.

Ξέρετε κάτι; Εγώ προέρχομαι από την ιδιωτική οικονομία. Τα χρήματα όπου υπάρχουν, δεν στοκάρονται πρέπει να αποδίδουν. Όλοι έχουν αξίωση να αποδώσουν τα χρήματά τους. Από μία μικρή κατάθεση στην τράπεζα να πάρει το επιτόκιο -και αυτό το στερείται ο Έλληνας σήμερα και το επιτόκιο ουσιαστικά- είναι μηδαμινό και δεν μπορεί να «αυγατίσει», κατά το κοινώς λεγόμενο, το κεφάλαιο. Τι προϋποθέσεις δίνουμε σε αυτά τα ζητήματα; Μιλάμε για πλεόνασμα 3,5% τα επόμενα τρία χρόνια, μιλάμε για 2% πρωτογενές πλεόνασμα. Πώς θα εξασφαλιστεί; Δεν δόθηκαν προτάσεις, δεν δόθηκαν απαντήσεις από την Κυβέρνηση και επομένως, βαλτώνουμε, αγαπητοί συνάδελφοι. Φοβούμαι ότι βαλτώνουμε.

Θέλετε άλλο παράδειγμα; Δεν λύσαμε απλά ζητήματα στη συνταγματική αναθεώρηση. Μιλήσαμε πάρα πολύ για το άρθρο 16 του Συντάγματος. Είναι πολύ απλό να αποδεχθούμε μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια. Το πλαίσιο υπάρχει. Αν είναι άκρατη φιλελεύθερη πολιτική η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, ας το αφήσουμε κατά μέρος. Ας αποδεχθούμε όμως το μη κερδοσκοπικό, με την εποπτεία του κράτους, αλλά όχι αν θέλετε, με τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, όπως προβλέπει η ισχύουσα διάταξη του άρθρου 16, ούτως ώστε να μπορεί να λειτουργήσει και η χορηγία. Έχουμε παραδείγματα στην Ελλάδα, ευτυχώς. Οι ευεργέτες φαίνεται ξαναγυρίζουν. Φέτος, το καλοκαίρι είχαμε δύο δωρεές από μεγάλα ιδρύματα προς την πλευρά της υγείας. Υπάρχουν δυνατότητες και προς την πλευρά της εκπαίδευσης, μην αποκλείουμε αυτά. Αυτό είναι ένα ζήτημα.

Βεβαίως, σχέσεις εκκλησίας και κράτους, κατά την προσωπική μου άποψη, δεν χρειάζονται καμμία επέμβαση, καμμία αναθεώρηση. Διότι, εφόσον έχουμε το άρθρο 13 περί της ανεξισθησκείας, είναι ένα ατομικό δικαίωμα το οποίο στην Ελλάδα δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, ερμηνείες οι οποίες ακούγονται περί επικρατούσης θρησκείας εκφράζουν τη συμπίεση του έθνους με την εκκλησία. Παραδοσιακοί δεσμοί που επιβεβαιώνουν τη συμπίεση.

Η ουδετεροθρησκία, η οποία ακούγεται, τουλάχιστον στη δική μου αντίληψη δεν έχει και έννοια. Δεν μπορώ να την ερμηνεύσω και δεν μπορώ να καταλάβω το πώς θα συνεισφέρει στην απελευθέρωση, ακόμα, πνευματικών δυνάμεων, έστω και αν θέλετε να πούμε ότι πολλές φορές η θρησκεία και ο εγκλωβισμός είναι οπισθοδρόμηση. Δεν το κατανοώ.

Εκείνο που θέλω να πω -για να τελειώνω, γιατί βλέπω ότι ο χρόνος είναι ελάχιστος- είναι ότι το επιχείρημα της δέσμευσης της επόμενης Βουλής από τις αποφάσεις της σημερινής Βουλής, ως προς το περιεχόμενο των αναθεωρητέων διατάξεων δεν είναι πειστικό. Διότι, τι λέει το γράμμα του Συντάγματος σαφώς; Καθορίζει τις αναθεωρητέες διατάξεις η πρώτη Βουλή -η προτείνουσα- και η αναθεωρούσα αποφασίζει. Μα, αν η αναθεωρούσα αποφασίζει στο περιεχόμενο και αν σε εκείνο το περιεχόμενο, δεσμεύει την αναθεωρητική η προτείνουσα Βουλή, τότε ποιο αντικείμενο έχει η Αναθεώρηση;

Υπάρχει αναγκαστικά η παρεμβολή των εκλογών μεταξύ της πρότασης και της Αναθεώρησης, διότι πλέον μιλάει η λαϊκή κυριαρχία, μιλάει ο λαός. Ποια λοιπόν είναι η εξουσία της αναθεωρητικής; Έχουμε φαλκίδευση της εξουσίας της επόμενης Βουλής, της αναθεωρητικής με τέτοιες ερμηνείες. Δεν πρέπει να ακούγονται τέτοια επιχειρήματα περί δεσμεύσεων ως προς το περιεχόμενο των διατάξεων που αναθεωρηθούν.

Εμείς -για να τελειώσω, κύριε Πρόεδρε- έχουμε δηλώσει ότι επιχειρείται ερμηνεία εκτός Συντάγματος, αν δεσμεύεται η επόμενη Βουλή, και ως προς το περιεχόμενο, από την οποία θα προέλθει το αποτέλεσμα. Δεν κάνουμε αυτή τη στιγμή προβλέψεις των αποτελεσμάτων. Ο λαός ξέρει πώς θα ψηφίσει, ξέρει πού θα κατευθύνει την ψήφο του, ξέρει τι θέλει και πολλές φορές είναι σοφός. Δεν είναι πάντα. Τι είπαμε, λοιπόν; Από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Κινήματος Αλλαγής θα ψηφίσει ένας, για να δώσουμε το πολιτικό μας στίγμα, τις θέσεις μας στη συνταγματική Αναθεώρηση και θα αφήσουμε την εξουσία στην επόμενη Βουλή να ασκήσει την πλήρη κυριαρχία της, ούτως ώστε ενδιαμέσως να έχει εκφραστεί ο λαός, για να μπορούμε να λέμε ότι υπάρχει η πραγματική συνταγματική Αναθεώρηση.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, επιτρέψτε μου να εκφράσω και μια προσωπική νομική άποψη. Θεωρώ ότι η πενταετία για την επόμενη αναθεώρηση δεν πρέπει να εξαρτάται και από την αποτυχία της προηγούμενης αναθεώρησης. Η τήρηση της πενταετίας εξαρτάται μόνο από τις διατάξεις εκείνες, οι οποίες αναθεωρούνται. Αν έχουν απορριφθεί από την προτείνουσα Βουλή, νομίζω ότι και η επόμενη μπορεί να προτείνει την αναθεώρηση τους και η μεθεπόμενη να αναθεωρήσει, διότι διαφορετικά, δημιουργούμε μία πλήρη δέσμευση και της κυριαρχίας και της εξουσίας της Βουλής.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξαναγύθησαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, είκοσι εννιά μαθήτριες και μαθητές και δύο εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το γυμνάσιο «BIRKEROD» της Δανίας.

Η Βουλή σας χαιρετίζει και σας υποδέχεται.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Καλώς στο Βήμα του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας, τον κ. Μητσοτάκη.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σήμερα κλείνει, δυστυχώς, ένας κύκλος χαμένων ευκαιριών για τον πραγματικό θεσμικό εκσυγχρονισμό της χώρας μας.

Και λυπάμαι, πραγματικά, κύριε Πρόεδρε, που αυτή η συζήτηση, η οποία αποτελεί κατά τεκμήριο την κορυφαία διαδικασία, στην οποία εμπλέκεται το Κοινοβούλιο, γίνεται με τα έδρανα της Βουλής να είναι άδεια.

Η αναθεώρηση του Συντάγματος, ουσιαστικά μένει μετέωρη και επιβεβαιώνεται στην πράξη αυτό το οποίο είχαμε επισημάνει ως Νέα Δημοκρατία από την πρώτη στιγμή, ότι ακόμα και ο καταστατικός χάρτης της χώρας αντιμετωπίστηκε από τον ΣΥΡΙΖΑ ως ένα κομματικό εργαλείο για φθηνό αντιπερισπασμό.

Επιτρέψτε μου πάλι να θυμίσω εν τάχει τα γεγονότα:

Στις 25 Ιουλίου του 2016 η Κυβέρνηση φώτισε με κόκκινο χρώμα το Κοινοβούλιο και εξήγγειλε με πομπώδη στόμφο τότε τη συνταγματική αναθεώρηση. Την ξέχασε, όμως, στη συνέχεια, για να την ανασύρει ύστερα από τριάντα έναν μήνες. Για να κάνει τι ακριβώς; Για να συμπίεσει τη συζήτηση ογδόντα άρθρων σε μόλις δεκαοχτώ συνεδριάσεις της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος και να καταθέσει, τελικά, μια πρόταση είκοσι τριών σελίδων γεμάτη είτε από διατάξεις θεσμικά επικίνδυνες είτε από ανούσιους βερμπαλισμούς και παρωχημένα συνθήματα.

Άλλωστε, ο ίδιος ο εισηγητής του ΣΥΡΙΖΑ, ο κ. Κατρούγκαλος, το είχε ομολογήσει: «Θα κάνουμε όποιες αλλαγές θέλουμε εμείς, αλλά ο κύριος στόχος μας είναι να αποτρέψουμε τις αλλαγές που θέλετε εσείς, η Αξιωματική Αντιπολίτευση δηλαδή, για δέκα χρόνια». Αυτό είχε δηλώσει με κυνισμό ο κ. Κατρούγκαλος.

Από την αρχή της διαδικασίας -μάλλον, για να είμαι πιο ακριβής- από την πρώτη συνάντηση που είχα με τον κ. Τσίπρα, μόλις είχα εκλεγεί Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, είχα εισηγηθεί μία απλή, μία καθαρή λύση: Να ψηφιστούν -τουλάχιστον με τη σύμφωνη γνώμη των δύο μεγάλων κομμάτων της Βουλής- όλα τα άρθρα που εμείς και ο ΣΥΡΙΖΑ θεωρούμε ότι πρέπει να αναθεωρηθούν και η επόμενη Βουλή -αφού εν τω μεταξύ έχει μεσολαβήσει η λαϊκή ετυμηγορία- να αποφασίσει για το περιεχόμενο των άρθρων. Θα μετατρέπαμε, με αυτόν τον τρόπο, τις επόμενες εκλογές σε μία ουσιαστική συζήτηση για το ίδιο το περιεχόμενο της συνταγματικής αναθεώρησης.

Όμως, η Κυβέρνηση αρνήθηκε αυτήν την πρόταση και ακολούθησε μία διαδικασία, η οποία, τουλάχιστον, ανέδειξε διαφορετικές αντιλήψεις μεταξύ των δύο κομμάτων για το Σύνταγμα, εν τέλει για την ίδια τη λειτουργία της δημοκρατίας μας, μια διαδικασία, όμως, που υπό αυτές τις συνθήκες και σε αυτή τη συγκυρία δεν μπορούσε ποτέ να καταλήξει σε αυτό, που θα έπρεπε να είναι το βασικό ζητούμενο, τη μέγιστη, δηλαδή, δυνατή συναίνεση για ένα σύγχρονο και λειτουργικό Σύνταγμα, που θα είναι η πυξίδα ενός σύγχρονου και λειτουργικού κράτους.

Ο ΣΥΡΙΖΑ κατέθεσε μια σειρά από προτάσεις, τις οποίες δεν διαστάζουμε ως Νέα Δημοκρατία να χαρακτηρίσουμε ολέθριες, όπως η συνταγματική καθιέρωση της απλής αναλογικής, ώστε η χώρα να μην έχει ποτέ σταθερή κυβέρνηση, οι ανά εξάμηνο ψηφοφορίες για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, που οδηγούν νομοτελειακά σε μία παράλυση διαρκείας, δημοψηφίσματα με υπογραφές ακόμα και μέσω διαδικτύου, ώστε να μπορούν να τα χρησιμοποιούν εργαλειακά κάποιοι, όπως το επιθυμούν και, βέβαια, παντελώς αχρείαστες διατυπώσεις, που αφορούν τις σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας, διατυπώσεις οι οποίες δημιουργούν προβλήματα αντί να τα λύνουν.

Αντίθετα, η κυβερνητική πλειοψηφία δεν είχε τίποτα να πει και τίποτα να εισφέρει σε αυτή τη συζήτηση για τη συνταγματική Αναθεώρηση για τα μεγάλα θέματα του παρόντος, αλλά και του μέλλοντος. Καμμία πρόταση για μία σύγχρονη δημόσια διοίκηση! Καμμία πρόταση για ανοιχτή παιδεία! Καμμία πρόταση από την κυβερνητική πλειοψηφία για μία ανεξάρτητη δικαιοσύνη! Καμμία πρόταση για αποτελεσματική τοπική αυτοδιοίκηση! Κουβέντα για ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς, για σταθερή φορολογία, για το πώς το Σύνταγμα μπορεί να βοηθήσει, ώστε να απλοποιηθεί και να γίνει πιο ελκυστικό το επενδυτικό περιβάλλον στη χώρα! Κουβέντα για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, για υγεία για όλους! Εσείς, η Αριστερά της οικολογίας, της ευαισθησίας, του περιβάλλοντος δεν βρήκατε να πείτε κουβέντα για σύγχρονες περιβαλλοντικές πολιτικές!

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η Νέα Δημοκρατία κατέθεσε μία συγκροτημένη πρόταση με αλλαγές σε πενήντα εννέα άρθρα από τα εκατόν είκοσι και κατάργηση οκτώ παρωχημένων διατάξεων του.

Για την ιστορία πια -διότι οι προτάσεις που έθεσε η Νέα Δημοκρατία σε ψηφοφορία, οι πιο πολλές από αυτές τουλάχιστον, δεν θα τεθούν σε ψηφοφορία σήμερα, καθώς δεν συγκέντρωσαν τον απαιτούμενο αριθμό- έχει αξία να θυμίσω τον δεκάλογο των σημαντικών συνταγματικών μεταρρυθμίσεων που η Νέα Δημοκρατία κατέθεσε στο δημόσιο διάλογο.

Πρώτον, συνέχισε και αποτελεσματικότητα στο κράτος, καθιέρωση σταθερού εκλογικού κύκλου, περιορίζοντας τους λόγους πρόωρης διάλυσης της Βουλής. Οικονομία και κοινωνία να απεξαρτηθούν από την ομηρία των κομματικών σκοπιμιτήτων.

Δεύτερον, ο Πρόεδρος της Βουλής να εκλέγεται από τη Βουλή με αυξημένη πλειοψηφία. Όταν, όμως, αυτό δεν επιτυγχάνεται, το σύμβολο της ενότητας να μην μετατρέπεται σε αφορμή διχασμού.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας):

τίας): Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Να τον επιλέγει η απλή πλειοψηφία των εκλεγμένων εκπροσώπων του λαού.

Το τρίτο κεφάλαιο προτάσεων αφορά την αναβάθμιση της Βουλής, με κανόνες καλής νομοθέτησης, αλλά και με ενίσχυση του ρόλου της μειοψηφίας. Συνταγματική κατοχύρωση της καταπολέμησης της κακονομίας και της πολυνομίας και κωδικοποίηση του συνόλου της νομοθεσίας.

Τέταρτον, θωράκιση της δικαιοσύνης. Προτείναμε -και δεν ακούσαμε ποτέ, κύριε Τσίπρα, τον αντίλογο γιατί απορρίψατε αυτήν την πρόταση- η επιλογή των ανώτατων δικαστικών να περάσει από την κυβέρνηση στη Βουλή, να ενισχυθούν οι εγγυήσεις ανεξαρτησίας των δικαστικών λειτουργιών και να καθιερωθούν συνταγματικά μέσα για την επιτάχυνση απονομής της δικαιοσύνης.

Πέμπτον, σύγχρονη δημόσια διοίκηση, αξιοκρατία, αξιολόγηση, ανταποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα. Οι πολίτες οι ίδιοι να έχουν τη δυνατότητα να αξιολογούν τις υπηρεσίες που παρέχει το κράτος και το ΑΣΕΠ να μπορεί να αποκτήσει πια κεντρικό ρόλο σε όλα τα επίπεδα.

Έκτο πλαίσιο προτάσεων: Αληθινή ενδυνάμωση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, περισσότερες αρμοδιότητες, αυτεπείθειες πόρους, αλλά και αυξημένη λογοδοσία των αιρετών.

Έβδομον: Ενίσχυση του κράτους πρόνοιας με συνταγματική κατοχύρωση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, αλλά και της υποχρέωσης του κράτους να προσφέρει υγεία, παιδεία και ασφάλεια σε όλους τους Έλληνες πολίτες.

Όγδοον: Σταθερό, αλλά και αναπτυξιακό οικονομικό περιβάλλον. Κανόνες που να αποτρέπουν δημοσιονομικό εκτροχιασμό. Υποχρέωση για ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς, αλλά και ενίσχυση του υγιούς ανταγωνισμού της ανάπτυξης και των επενδύσεων. Επίσης, προτείναμε να υπάρχει και συγκεκριμένη συνταγματική δέσμευση οι φόροι και άλλα βάρη να επιβάλλονται μόνο για το μέλλον και όχι αναδρομικά, όπως, δυστυχώς, γίνεται ακόμα και σήμερα συχνά.

Ένατον: Ουσιαστική προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με παρεμβάσεις εκσυγχρονισμού του άρθρου 24. Η κλιματική αλλαγή, η μεγαλύτερη μακροχρόνια πρόκληση την οποία αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα μας, να βρει τη θέση της στο ελληνικό Σύνταγμα.

Δέκατον -που θα μπορούσε να είναι και πρώτο- πλήρης αυτονομία των δημόσιων πανεπιστημίων με κρατική ενίσχυση, αλλά και δυνατότητα ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων υπό την αυστηρή εποπτεία μιας ανεξάρτητης αρχής.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Είναι μία τόσο αναγκαία μεταρρύθμιση ώστε να σταματήσει η φυγή νέων παιδιών στο εξωτερικό, οι οικονομική αιμορραγία των οικογενειών τους, αλλά και η Ελλάδα να γίνει ένας πραγματικός εκπαιδευτικός πόλος στη Μεσόγειο, σε όλη την Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Όλα αυτά είχαν κατατεθεί από τη Νέα Δημοκρατία τεκμηριωμένα στην Επιτροπή Αναθεώρησης, αλλά και στην Ολομέλεια. Και παρά τις φιλότιμες προσπάθειες του εισηγητή μας και των μελών της επιτροπής μας να διαμορφώσουμε έστω και την τελευταία στιγμή ένα ευρύτερο πλαίσιο συνεννόησης, ώστε κάποιες από αυτές τις προτάσεις -έστω και την τελευταία στιγμή- να υπερψηφιστούν με αυξημένη πλειοψηφία, η Κυβέρνηση τα απέρριψε όλα αυτά.

Θυμίζω ότι πριν από έναν μήνα από αυτό εδώ το Βήμα είχα προτείνει προσωπικά στον κ. Τσίπρα να αναλάβουμε μία κοινή ευθύνη απέναντι στους νέους μας και το αύριο, να ψηφίσουμε μαζί -τουλάχιστον- την ανάγκη αναθεώρησης του άρθρου 16 και του άρθρου 24 για την παιδεία και το περιβάλλον.

Δεν τολμήσατε, κύριε Τσίπρα, να κάνετε ούτε αυτό. Ειλικρινά λυπάμαι. Και δεν λυπάμαι για εσάς, αλλά για τη χώρα. Λυπάμαι για το μέλλον των νέων Ελλήνων που τους στερείτε τη δυνατότητα που έχουν όλοι οι συνομήλικοί τους σε όλες τις χώρες του κόσμου.

Γι' αυτό και θα το ξαναπώ σήμερα: Δυστυχώς, η συζήτηση αυτή θα καταγραφεί στην ιστορία ως μία μεγάλη χαμένη ευκαιρία, μια μεγάλη ιστορική ευκαιρία να κάνουμε ουσιαστικές, γενναίες παρεμβάσεις στο Σύνταγμά μας, για να δρομολογήσουμε

μια μεγάλη φυγή στο μέλλον την οποία τόσο χρειάζεται η πατρίδα μας. Θα είναι μια χαμένη ευκαιρία, βέβαια, για να μπορέσουμε να αντιπαραβάλλουμε σε αυτό το κλίμα ακραίας τοξικότητας και πόλωσης που επιμένετε να καλλιεργείτε, τη δυνατότητα σε αυτήν εδώ την Αίθουσα, όπως το ίδιο το Σύνταγμα επιβάλλει, μερικές φορές, τουλάχιστον, να βάζουμε στην άκρη τις κομματικές μας σκοπιμότητες, να κάνουμε -όπου αυτό χρειάζεται- αμοιβαίες υποχωρήσεις για το καλό της χώρας, για το καλό των επόμενων γενιών, για να μην στέλνουμε μονίμως την εικόνα στους Έλληνες πολίτες μιας αντιπαράθεσης που συχνά είναι τόσο ανούσια και τόσο τοξική που αποστρέφει, τελικά, τους ίδιους τους πολίτες από την πολιτική.

Εκτός αν αυτό τελικά, κύριε Τσίπρα, είναι αυτό το οποίο επιζητάτε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, από την περιπέτεια αυτής της λειψής συνταγματικής Αναθεώρησης προέκυψαν δύο κατηγορίες διατάξεων προς αναθεώρηση.

Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει άρθρα τα οποία υπερψηφίστηκαν από παραπάνω από εκατόν ογδόντα Βουλευτές. Άρα θα αναθεωρηθούν από την επόμενη Βουλή με απλή πλειοψηφία εκατόν πενήντα έναν Βουλευτών. Είναι διατάξεις για την ευθύνη Υπουργών και Βουλευτών, για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας, για τη συγκρότηση ανεξάρτητων αρχών. Αυτές συμπληρώνονται και με δύο ακόμα προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας, οι οποίες έγιναν δεκτές. Θα σας διευκολύνουν την επόμενη μέρα, τουλάχιστον η μία από τις δύο. Με την πρώτη πρόταση θα μπορείτε να προτείνετε και εσείς τη σύσταση εξεταστικών επιτροπών, δηλαδή να είναι και δικαίωμα της μειοψηφίας, ενώ η δεύτερη πρόταση -η διάταξη- αφορά στο να εξομοιωθούν οι στρατιωτικοί δικαστές με τους υπόλοιπους δικαστές. Αυτό είναι το πλαίσιο στο οποίο καταφέραμε τελικά να συμφωνήσουμε. Είναι πολύ φτωχό σε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες της χώρας.

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει άρθρα τα οποία συγκέντρωσαν τώρα εκατόν πενήντα ψήφους, όχι όμως εκατόν ογδόντα, οπότε για να αναθεωρηθούν στην επόμενη Βουλή, χρειάζεται αυξημένη πλειοψηφία. Τέτοιες διατάξεις είναι η απλή αναλογική, τα δημοψηφίσματα, ο χωρισμός Εκκλησίας - Κράτους, άλλοι ιδεολογικοί νεωτερισμοί του ΣΥΡΙΖΑ, τους οποίους απορρίπτουν όλα τα δημοκρατικά κόμματα. Μην μπαίνετε καθόλου στον κόπο. Αυτές οι διατάξεις δεν πρόκειται να συζητηθούν καθόλου από την επομένη κυβερνητική πλειοψηφία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Με αυτά τα δεδομένα έχω να κάνω τρεις παρατηρήσεις και μία πρόταση:

Πρώτον, θέλω να επαναλάβω ότι η Νέα Δημοκρατία θα τηρήσει κατά γράμμα τη συνταγματική παράδοση της χώρας. Η επόμενη Βουλή δεν δεσμεύεται -επαναλαμβάνω, δεν δεσμεύεται από την κατεύθυνση που δίνει η σημερινή, η προτεινόμενη Βουλή. Εκείνη θα καθορίσει το περιεχόμενο των άρθρων που τώρα προτείνονται προς αναθεώρηση. Αυτό προβλέπει το Σύνταγμα, σε αυτό συμφωνούν, ουσιαστικά, όλοι οι συνταγματολόγοι, αυτό έχει γίνει σε όλες τις αναθεωρήσεις μέχρι σήμερα και αυτό θα ισχύσει και τώρα. Η επιχείρηση κατάλυσης της ελευθερίας της αναθεωρητικής Βουλής, κάτι το οποίο, βέβαια, συνιστά και μία έμμεση παραδοχή ήττας από το ΣΥΡΙΖΑ, προσβάλλει τον ελληνικό λαό, γιατί πολύ απλά του λέει ότι η δική του ψήφος, που θα μεσολαβήσει μεταξύ των δύο Βουλών, ουσιαστικά δεν έχει καμία αξία.

Η δεύτερη παρατήρηση αφορά το ζήτημα της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας. Από τη στιγμή που το άρθρο 30 δεν κρίθηκε, τελικά, αναθεωρητέο, η μόνη πρόταση η οποία υπάρχει, ουσιαστικά, στο τραπέζι είναι, στο πλαίσιο του άρθρου 32, πια, του Συντάγματος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να εκλέγεται με σχετική πλειοψηφία. Αν, λοιπόν, ο ΣΥΡΙΖΑ εννοεί πραγματικά ότι δεν θέλει η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας να γίνεται μοχλός για την πρόκληση εθνικών εκλογών, όπως ακριβώς κάνατε, βέβαια, εσείς το 2014, θα κάνει -φαντάζομαι- το απλό: Θα υπερψηφίσει το άρθρο 32.

Αυτό, τουλάχιστον, έχετε δεσμευτεί πως θα κάνετε, κύριε Τσίπρα. Και δεν φαντάζομαι μέχρι την ψηφοφορία στο ζήτημα αυτό να αλλάξετε γνώμη.

Τρίτον και πιο σημαντικό είναι οι διατάξεις τις οποίες εισήχθη η Νέα Δημοκρατία και απέρριψαν οι Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ, αυτές που δεν θα τεθούν ποτέ στη βάση της δεύτερης ψηφοφορίας. Και αυτές θα παραμείνουν, δυστυχώς, σε ισχύ. Όπως σας είπα, αφορούν εξαιρετικά κρίσιμα κεφάλαια του Συντάγματος: τη δημόσια διοίκηση, τη δικαιοσύνη, τη δημοσιοοικονομική ισορροπία, την παιδεία, το περιβάλλον, το κοινωνικό κράτος. Με τη στάση σας -θέλω να το ξαναπώ, για να το ακούσουν όλοι οι Έλληνες πολίτες- δεν θα τεθούν ποτέ προς αναθεώρηση προτάσεις που αφορούν την ενίσχυση της λειτουργίας της Βουλής, τη διασφάλιση της ορθολογικής διοίκησης, την εισαγωγή δημοσιονομικών κανόνων, την αλλαγή της αρχιτεκτονικής του κράτους, με ενίσχυση δήμων και περιφερειών, την υποστήριξη της ανεξαρτησίας των δικαστικών λειτουργιών, την ενίσχυση της αναπτυξιακής προοπτικής της χώρας και του ουσιαστικού κράτους δικαίου και, βέβαια, την αλλαγή του άρθρου 16 του Συντάγματος, η οποία δυστυχώς, έτσι όπως τα κάνατε, παραπέμπεται περίπου για το 2030.

Αυτή είναι η πραγματικότητα και πρέπει να την ακούσουν όλοι οι Έλληνες πολίτες. Εφόσον η αναθεώρηση ολοκληρωθεί εντός του επόμενου έτους, χρειάζονται να περάσουν πέντε χρόνια για να εκκινήσει και πάλι η διαδικασία της αναθεώρησης και δύο Βουλές για να ολοκληρωθεί αυτή.

Επομένως, θα έχουμε το θλιβερό προνόμιο για την επόμενη δεκαετία να είμαστε η μόνη χώρα -κατά τα άλλα προοδευτική χώρα- στην οποία θα απαγορεύεται συνταγματικά η ίδρυση μη κρατικών και ιδιωτικών πανεπιστημίων. Συγχαρητήρια, κύριε Τσίπρα! Συγχαρητήρια, κύριοι της Συμπολίτευσης!

Στα ζητήματα, όμως, αυτά και μέσα από τη συζήτηση που έγινε, δοκιμάστηκαν όλο αυτό το διάστημα πολιτικές διαφορές δύο κόσμων, τους οποίους εκπροσωπούμε: Της αληθινής προόδου και της συντήρησης και οπισθοδρόμησης.

Και επειδή σας βλέπω να απορείτε, να σας θέσω ορισμένα απλά ερωτήματα:

Ποιος είναι σήμερα, κύριε Τσίπρα, πραγματικά προοδευτικός; Αυτός ο οποίος αναζητά μία δυναμική και ανοιχτή παιδεία, με ουσιαστικά ανταγωνιστικά δημόσια πανεπιστήμια, αλλά και με ιδιωτικά πανεπιστήμια, ή αυτός που προτιμά τη διαιώνιση της σημερινής κατάστασης; Παιδιά που φεύγουν από την Ελλάδα, όσα μένουν να μη βρίσκουν δουλειά και όσα σπουδάζουν, συχνά να είναι όμηροι των καταλήψεων και των μολότοφ.

Ποιος είναι, τελικά, ο αληθινός μεταρρυθμιστής; Αυτός που θέλει ένα αποτελεσματικό και ευέλικτο κράτος στην υπηρεσία του πολίτη ή ο οπαδός της γραφειοκρατίας, που θα φορτώνει συνεχώς με κομματικούς το δημόσιο, αλλά θα του πληρώνουμε όλοι οι υπόλοιποι με τους φόρους που καταβάλλουμε;

Ποιος είναι ο πραγματικά υπεύθυνος απέναντι στον τόπο; Αυτός που φροντίζει συνταγματικά να μην κινδυνεύει κάθε τόσο με πτώχευση η χώρα του, αλλά διαρκώς να αναπτύσσεται ή εκείνος ο οποίος αδιαφορεί τελικά για τη συνολική ευημερία, ασχολούμενος μόνο με επιδόματα φτώχειας και με ένα δημόσιο πλούτο που θέλει όλο να τον μικραίνει;

Ποιος είναι τελικά δημοκράτης; Ποιος είναι σύγχρονος; Αυτός που διεκδικεί -και το αποδεικνύει έμπρακτα με τις προτάσεις που καταθέτει- ανεξάρτητη δικαιοσύνη, ελεύθερη ενημέρωση και διαφάνεια στη δημόσια ζωή ή αυτός που χειραγωγεί τους θεσμούς, απειλεί δικαστές, απειλεί δημοσιογράφους και βάζει το κόμμα πάνω από τη Βουλή και το Σύνταγμα; Αυτός που δεν μπορεί, τελικά, να διαχωρίσει την κυβέρνηση από τις υπόλοιπες δύο εξουσίες, κάτι που αποτελεί τον πυρήνα της δημοκρατίας, και αυτός, βέβαια, που αντιμετωπίζει την κλιματική αλλαγή με αδιαφορία, ωσάν να είναι ένα πρόβλημα το οποίο δεν πρέπει να αντιμετωπιστεί μέσα από συνταγματική κατοχύρωση;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι τυχαίο ότι και η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος έπεσε και αυτή θύμα των σκοπιμοτήτων του ΣΥΡΙΖΑ, όχι μόνο γιατί τελικά χρησιμοποιήθηκε ως μέσο για να υπονομευτεί μία μεγάλη προσπάθεια θεσμικού εκσυγχρονισμού, ούτε βέβαια γιατί επιστρατεύονταν, κατά περίπτωση, ως εργαλείο αντιπερισπασμού, απέναντι στις αλληπαλλήλες αποτυχίες της Κυβέρνησης. Η συνταγματική Αναθεώρηση ενσωματώθηκε σε μία συνολική αντιθεσμική αντίληψη του

κ. Τσίπρα. Ξεκίνησε -υπενθυμίζω- ως πρωτοβουλία των «ΣΥΡΙΖΑ-ΝΕΛ». Καταλήγει ως μία διαδικασία του ΣΥΡΙΖΑ και λίγων προθύμων.

Πώς σας λένε τώρα; ΣΥΠΡΟΣΥ; Προοδευτική Συμφωνία; Αλλάξατε τον τίτλο σας ή έτσι μας λέτε τουλάχιστον, για να δώσετε ένα όνομα, μία καινούργια στέγη στους πρόθυμους τους οποίους θέλετε πια να στεγάσετε.

Στο μεταξύ, όμως, έχετε γίνει -όσο κι αν σας ενοχλεί αυτό- μια Κυβέρνηση κουρελού, με αποτέλεσμα άλλοι Βουλευτές, από άλλα κόμματα να ξεκινήσουν τη συζήτηση για την αναθεώρηση και άλλοι να την τερματίζουν. Αυτός είναι ο ορισμός της Κυβέρνησης κουρελού!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και για να εξυπηρετηθούν αυτές οι ευκαιριακές πολιτικές ανάγκες, ο κ. Τσίπρας προσέφυγε σε μία σειρά από αντισυνταγματικές πρακτικές. Αρχικά κάνατε σκέψεις και για συνταγματικό δημοψήφισμα -μην τα ξεχνάμε αυτά- για τις διατάξεις που θέλατε να θέσετε σε αναθεώρηση. Στη συνέχεια ακολουθήσατε μία διαδικασία εξπρές, που υπονόμωσε τον ίδιο τον ρόλο της Βουλής. Και στο τέλος, επιχειρήσατε μία αντισυνταγματική απόπειρα δέσμευσης της επόμενης Βουλής. Με άλλα λόγια, ένας διαρκής πολιτικός και θεσμικός ευτελισμός.

Μόνο που το ξέρουμε πολύ καλά, η δημοκρατία δεν έχει αδιέξοδο. Και σε μερικές εβδομάδες -κάτι παραπάνω από δύο μήνες για την ακρίβεια- έχουμε εκλογές, τοπικές και ευρωεκλογές. Εκλογές που ο λαός σε κάθε περίπτωση θα μετατρέψει σε δημοψήφισμα απέναντι στην Κυβέρνηση και την πολιτική της.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Έχουν σχεδόν -ξέρετε- τέσσερα χρόνια να γίνουν εκλογές στον τόπο. Ούτε βουλευτικές εκλογές μεσολάβησαν, ούτε τοπικές εκλογές, ούτε ευρωεκλογές.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ησυχία παρακαλώ!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Θα είναι, λοιπόν, η κάλπη της 26^{ης} Μαΐου είτε αυτή είναι τριπλή είτε αυτή είναι τετραπλή, μία ευκαιρία να μιλήσουν οι πολίτες με τη δικιά τους φωνή. Και στις 26 Μαΐου, σε κάθε περίπτωση -ό,τι και να αποφασίσετε τελικά, κύριε Τσίπρα- όλοι οι Έλληνες θα κρίνουν αυτά τα οποία έχουν βιώσει εδώ και μια τετραετία, δηλαδή, δύο μνημόνια, είκοσι εννέα νέους φόρους, περικοπές στις συντάξεις, χρέη, πάνω από δύο εκατομμύρια κατασχέσεις.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ησυχία παρακαλώ!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Και θα κρίνουν -όσο κι αν σας είναι δυσάρεστο- μία νέα εθνική πληγή που αναγνωρίζει μακεδονική ταυτότητα και μακεδονική γλώσσα στους Σκοπιανούς. Θα κριθεί και αυτό στην κάλπη της 26^{ης} Μαΐου.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Ψέματα, σκευωρίες, διχασμοί και ένα τεράστιο κύμα χυδαίας προπαγάνδας και φθηνής δημαγωγίας. Τέσσερα χρόνια τώρα δηλητηριάζετε συστηματικά την πολιτική ζωή της χώρας μέχρι την τελευταία στιγμή. Και αν κρίνω από τη χθεσινή σας ομιλία, γίνεστε διαρκώς χειρότεροι. Και σε μια απέλπιδα προσπάθεια μήπως διασωθεί -αυτό κάνει η Κυβέρνηση- ευτελίζει διαδικασίες, απεργάζεται αλλαγές για να βολευτούν στα ψηφοδέλτια της οι Βουλευτές τους οποίους νοίκιασε για μία θέση, τάξει και διορίζει μέχρι την τελευταία στιγμή μπας και συγκρατήσει μερικές ψήφους. Είναι τα συμπτώματα της κυβερνητικής ελαφρότητας, ενώ η ατμόσφαιρα στη χώρα είναι εξαιρετικά βαριά.

Ακόμα και μερικές εβδομάδες πριν τις εκλογές, κύριε Τσίπρα, συνεχίζετε να λέτε ψέματα. Εκείνος που έκοψε το ΕΚΑΣ και τις συντάξεις χρειάς, μιλά για αντιλαϊκά μέτρα -τα οποία ούτε εξαγγείλαμε ούτε θα εφαρμόσουμε- τα οποία δήθεν έρχονται.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Κάντε ησυχία παρακαλώ.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας): Η πραγματικότητα, όμως, είναι σκληρή. Δεν αλλάζει με ύβρεις, ψέματα και συκοφαντίες.

Ομαλή πολιτική ζωή δεν υπάρχει, δυστυχώς, χωρίς σύγχρονο δημοκρατικό καταστατικό χάρτη. Ποιος επενδυτής θα εμπιστευθεί μία γραφειοκρατική διοίκηση, ένα κράτος χωρίς σταθερό φορολογικό καθεστώς, χωρίς ανεξάρτητη δικαιοσύνη; Και ποιος πολίτης θα προοδεύσει, αν η πολιτεία δεν του παρέχει ευκαιρίες, ασφάλεια και προστασία των δικαιωμάτων του; Και ποια δημοκρατία τελικά θα αναπτυχθεί χωρίς απόλυτη -απόλυτη!- διάκριση των εξουσιών, αντικειμενική ενημέρωση και δικαίωμα στον πολιτισμό για όλους;

Αγνοώντας τις επείγουσες ανάγκες της χώρας, ο ΣΥΡΙΖΑ επιλέγει κυνικά μία αναθεώρηση, που στρεβλώνεται για να υπηρετήσει σκοπιμότητες και η οποία τελικά κινείται στον ελάχιστο κοινό παρονομαστή. Δεν πρόκειται απλά -όπως σας είπα- για μία χαμένη ευκαιρία, αλλά για ένα σοβαρό ιστορικό σφάλμα.

Σήμερα, λοιπόν, είναι μία ευκαιρία να επιλέξουμε ένα πρότυπο λειτουργικής δημοκρατίας στο πλαίσιο ενός σύγχρονου και ορθολογικού Συντάγματος. Γι' αυτό ψηφίσαμε και εμείς. Αλλά γι' αυτά θα μας κρίνουν σύντομα και οι πολίτες.

Και όλοι γνωρίζουν πια -το γνωρίζετε και εσείς- ότι στις 26 Μαΐου δεν υπάρχουν πια περιθώρια για ανώδυνες επιλογές. Δεν υπάρχουν περιθώρια για εύκολες διαμαρτυρίες, για άσκοπες ψήφους σε δυνάμεις που δεν μπορούν να αλλάξουν τη ροή των γεγονότων. Το μήνυμα πρέπει να σταλεί και πρέπει να είναι ηχηρό. Καμία ψήφος δεν θα πάει χαμένη, γιατί όλα τελικά κρίνονται στην κάλπη. Και εκεί θα αναμετρηθεί, κύριε Τσίπρα, η αλήθεια με το ψέμα. Η ανάπτυξη με την καθυστέρηση, η αξιοπρέπεια με τον κυνισμό, ο πραγματικός πατριωτισμός με τον τυχοδιωκτισμό.

Ο κ. Τσίπρας ήθελε να κάνει τον ΣΥΡΙΖΑ καθεστώς, την ίδια ώρα που η χώρα θέλει να βγει από τη φτώχεια του λαϊκισμού. Δεν θα τα καταφέρει. Η Ελλάδα θα προχωρήσει χωρίς τον κ. Τσίπρα και την παρέα του. Και το ξαναλέω -και κλείνω με αυτό- από κάθε κάλπη, είτε είναι τρεις είτε είναι τέσσερις, και από κάθε γωνιά της χώρας, κύριε Τσίπρα, την Κυριακή 26 Μαΐου, η φωνή των πολιτών θα είναι μία και θα είναι ξεκάθαρη.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Θα στείλουν δύο μηνύματα. Ένα μήνυμα αποδοκιμασίας μιας Κυβέρνησης που εξαπάτησε τους Έλληνες, που έκανε τις ζωές τους χειρότερες και που δεν έχει τίποτα κυρίως να τους πει για το πώς θα κάνει το μέλλον τους καλύτερο. Θα στείλουν, όμως, οι πολίτες και ένα καθαρό μήνυμα στήριξης της Νέας Δημοκρατίας, γιατί η Ελλάδα αξίζει καλύτερα, γιατί μπορούμε καλύτερα, γιατί ξέρουμε και θέλουμε να πάμε επιτέλους την πατρίδα μας μπροστά!

(Ορθοί οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας χειροκροτούν ζωηρά και παρατεταμένα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ.

Δίνω τον λόγο στον κ. Αλέξη Τσίπρα, Πρωθυπουργό και Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Δεν είναι προφανώς η πρώτη φορά που συζητάμε σε αυτήν εδώ την Αίθουσα για τη συνταγματική Αναθεώρηση. Νομίζω ότι δεν υπάρχει προηγούμενο αναθεωρητικής διαδικασίας, που να έχουμε συζητήσει τόσες πολλές φορές.

Και θεωρώ τουλάχιστον άδικη την αρχική σας παρατήρηση ότι είναι μία διαδικασία που γίνεται στο άψε-σβήσε, που γίνεται στο πόδι. Υπήρχε επαρκέστατος χρόνος τόσο στην αρμόδια επιτροπή, όσο όμως και στον δημόσιο διάλογο. Και αυτό ήταν μία καινοτομία σε σχέση με τις προηγούμενες συνταγματικές Αναθεωρήσεις, που όμως -θέλω να πιστεύω- έφερε πιο κοντά τους πολίτες στην ουσία των προτάσεων για την αναθεωρητική διαδικασία.

Ατυχής ήταν και η τοποθέτησή σας περί άδειων εδράνων. Παρ' ότι δεν είναι η πρώτη συνεδρίαση, είναι επαρκέστατη η παρουσία των Βουλευτών, τουλάχιστον των δύο κομμάτων, της συμπολιτευσης και της μείζονος αντιπολιτευσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για να μπω στην ουσία, παρ' ότι πολλά από αυτά που συζητάμε έχουν επαρκώς συζητηθεί ξανά

και ξανά, ολοκληρώνουμε σήμερα την πρώτη φάση μιας διαδικασίας που είναι κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία. Μια κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία, η οποία εκκίνησε με πρωτοβουλία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ.

Και βεβαίως αυτό κάτι λέει, παρά το γεγονός ότι σχεδόν η μεγαλύτερη μερίδα όσων δημοσιώς τοποθετούνται κατά καιρούς για την ανάγκη μεταρρυθμίσεων στο Σύνταγμα της χώρας -το πολιτικό σύστημα που γνωρίσαμε να κυβερνά τη χώρα για σαράντα χρόνια και πλέον- είχε πολλαπλώς την ευκαιρία να επιχειρήσει τομές, θεσμικές μεταρρυθμίσεις για τον προοδευτικό και θεσμικό εκσυγχρονισμό του Συντάγματος και δεν το τόλμησε. Ή όταν το τόλμησε οδηγήθηκε σε ρυθμίσεις, όπως για παράδειγμα ο περίφημος νόμος περί ευθύνης Υπουργών, που σε όλους μας σήμερα πρέπει να προκαλούν ντροπή και στο πολιτικό σύστημα ή σε αναθεωρήσεις που δεν κατέληξαν ουσιαστικά σε τολμηρές παρεμβάσεις, όπως η αναθεώρηση που ολοκληρώθηκε πριν από δέκα περίπου χρόνια.

Εμείς, λοιπόν, θεωρούμε αναγκαίες αυτές τις μεγάλες, βαθιές μεταρρυθμιστικές τομές που προτείνουμε σήμερα και θεωρούμε και κορυφαία θεσμική παρέμβαση την παρέμβαση της συνταγματικής Αναθεώρησης. Γιατί σε μια έννομη τάξη όπως η δική μας, η συνταγματική Αναθεώρηση είναι ακριβώς αυτό, δηλαδή η κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία.

Και εμείς ως τέτοια την αντιμετωπίσαμε σε αντίθεση, δυστυχώς, με άλλους σε αυτήν εδώ την Αίθουσα, οι οποίοι επέλεξαν ανεξάρτητα απόψεων -δεν μιλώ τώρα για τις απόψεις, αλλά για τη στάση μας απέναντι στη διαδικασία αυτή καθ' εαυτή- να παίξουν φτηνά μικροπολιτικά παιχνίδια, αντιπολιτευτικά παιχνίδια με το ίδιο το Σύνταγμα, δηλαδή αυτό για το οποίο κατηγορούν εμάς. Προσπάθησαν από την πρώτη στιγμή να υπονομεύσουν, να νομιμολογήσουν τη διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης, του διαλόγου που ξεκίνησε.

Είδαμε τώρα και τα υποτιμητικά σχόλια με τα οποία αναφερθήκατε στην εκδήλωση για την έναρξη του δημόσιου διαλόγου, λες και σας ενόχλησε το κόκκινο χρώμα στην πλάτη στην οποία μιλούσα. Δεν βάρφτηκε κόκκινη η Βουλή. Αλλά τι πρόβλημα έχετε με το κόκκινο χρώμα πια; Είναι ένα χρώμα από τα πολλά χρώματα που έχει το ουράνιο τόξο.

Αλλά δεν είναι αυτό το πρόβλημά σας, ότι η πλάτη στην οποία μιλούσα είχε κόκκινο και όχι γαλάζιο χρώμα. Το πρόβλημά σας είναι ότι εκκίνησε αυτή η κορυφαία θεσμική διαδικασία με δική μας πρωτοβουλία την οποία επιχειρήσατε να υπονομεύσετε, επιχειρήσατε να μπλοκάρετε, να δημιουργήσετε προσκόμματα.

Εμείς, αντίθετα, εκτιμήσαμε ότι η αναθεώρηση αυτή είναι εξαιρετικά κρίσιμη. Κρίσιμη, θα έλεγα, ειδικά τώρα, που η χώρα μας εξέρχεται από αυτήν τη δραματική εμπειρία των μνημονίων, από αυτήν την ιδιότυπη κατάσταση εξαίρεσης που της επιβλήθηκε με τη χρεοκοπία του 2010. Μια κατάσταση στην οποία οι τίτλοι τέλους γράφτηκαν οριστικά τον Αύγουστο του 2018 και σήμερα έχουμε πλέον τη δυνατότητα να αναστοχαστούμε πάνω στην οικονομική, την πολιτική και την κοινωνική κρίση των προηγούμενων ετών.

Έχουμε τη δυνατότητα να σκεφτούμε τι ήταν αυτό που πήγε στραβά και οδήγησε στην απαξίωση της πολιτικής και του πολιτικού συστήματος σε μεγάλες μερίδες των πολιτών. Τι ήταν αυτό που πήγε στραβά με το πολιτικό σύστημα, με τον κοινοβουλευτισμό. Τι ήταν αυτό που οδήγησε στην απαξίωση των θεσμών προστασίας των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Αλλά έχουμε σήμερα και τη δυνατότητα, καθώς έχει περάσει ικανός χρόνος από εκείνη τη δραματική εμπειρία, να αφουγκραστούμε και να αναλύσουμε, αν θέλετε, την ηχώ των λαϊκών κινητοποιήσεων εκείνης της περιόδου που, πέρα από το προφανές αίτημα εναντίον της λιτότητας, της πρωτοφανούς αυτής δημοσιονομικής προσαρμογής, είχε και ένα αίτημα για περισσότερη δημοκρατία και περισσότερη συμμετοχή των πολιτών στις διαδικασίες λήψης απόφασης.

Έχουμε σήμερα τη δυνατότητα, επίσης, να σκεφτούμε στη βάση αυτών των αιτημάτων που αναδύθηκαν μέσα από την κρίση -κρίση θεσμική και κρίση εκπροσώπησης του πολιτικού συστήματος- και έχουμε τις καλύτερες δυνατότες αναλύσεις πάνω στις οποίες θα βασίσουμε τις προτάσεις μας και τις μεταρρυθμί-

σεις που θέλουμε, προκειμένου να θωρακίσουμε τον κοινοβουλευτισμό, προκειμένου να ενισχύσουμε τη λαϊκή παρέμβαση και τη λαϊκή συμμετοχή, προκειμένου να κατοχυρώσουμε την αυστηρότερη και αποτελεσματικότερη, ας το πω έτσι, προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων.

Αλλά, βεβαίως, έχουμε την ευκαιρία και να προτείνουμε, να θεραπεύσουμε ατέλειες, δυσλειτουργίες μέσα από μεταρρυθμίσεις οι οποίες είτε επιλύουν ιστορικές εκκρεμότητες, όπως για παράδειγμα το θέμα του εξορθολογισμού των σχέσεων Εκκλησίας και Κράτους, ή θεραπεύουν θεσμικά εξαμβλώματα, όπως ο νόμος για την προστασία των Υπουργών.

Νομίζω, βεβαίως, ότι έχει εξαντληθεί η συζήτηση για τις επιμέρους προτάσεις. Οι θέσεις και οι απόψεις όλων των πολιτικών δυνάμεων έχουν καταγραφεί. Οι διαφορετικές νομικές και πολιτικές προσεγγίσεις έχουν αναλυθεί. Θα ήθελα, λοιπόν, γι' αυτόν τον λόγο να επιμείνω στη γενική φιλοσοφία της πρότασής μας για την αναθεώρηση του Συντάγματος που, όπως είπα προηγουμένως, έχει αναπτυχθεί στο έδαφος των ερωτημάτων που έθεσε η κρίση.

Όχι μόνο η οικονομική και θεσμική κρίση στη χώρα, αλλά θα έλεγα και τα νέα δεδομένα που έχουν δημιουργήσει η νέα παγκόσμια θεσμική αρχιτεκτονική που έχει δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια μέσα από τη μετεξέλιξη αυτού του πλέγματος οικονομικών σχέσεων, που ονομάζουν πολλοί «οικονομική παγκοσμιοποίηση». Μια αρχιτεκτονική που δημιουργεί όρους κατάχρησης της βούλησης πολλές φορές διεθνών και εξωθεσμικών κέντρων έναντι της εκφρασμένης δημοκρατικής βούλησης του λαού.

Γιατί στη νέα φάση στην οποία έχουμε μπει, η παγκόσμια οικονομία, αλλά και το θεσμικό οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης στο οποίο συμμετέχουμε, η βούληση των λαών, για να το πω γενικά και όχι μόνο στη χώρα μας, γίνεται ολοένα και δυσκολότερο να επηρεάσει τις ασκούμενες πολιτικές.

Βρισκόμαστε σε μία εποχή όπου ο κοινοβουλευτισμός, αλλά και η δημοκρατική αρχή γενικότερα δέχεται διαρκώς πιέσεις και από πολλαπλά κέντρα, από τις αγορές χρήματος, από τις εντολές και τις παρεμβάσεις των κεντρικών τραπεζών, από δεκάδες ανεξάρτητες αρχές, από διεθνείς οργανισμούς και όργανα που συνήθως αγνοούν, επιδεικτικά στην περίπτωση της Ελλάδας τα προηγούμενα χρόνια, τη λαϊκή ετυμολογία για να επιβάλουν πολιτικές προκατασκευασμένες σε συνθήκες εργαστηρίου.

Και είναι ακριβώς για αυτόν τον λόγο που το Κοινοβούλιο σήμερα περισσότερο από ποτέ χρειάζεται να ενισχυθεί παράλληλα με την ενίσχυση της δημοκρατικά εκλεγμένης κυβέρνησης, ώστε και οι δύο αυτοί θεσμοί να μπορούν να αντιπαραέλθουν αποτελεσματικά σε πιέσεις που ενίοτε φτάνουν και τα όρια του ωμίου εκβιασμού.

Σε αυτό, λοιπόν, αποσκοπούν οι ρυθμίσεις που θέλουν να εγγραφούν έναν ομαλό πολιτικό κύκλο, έναν πολιτικό κύκλο τετραετίας και από την άλλη μεριά να εξισορροπήσουν αυτήν τη νέα συνθήκη όχι μέσω θεσμικών αντιβάρων, όπως πιθανώς θέλει η φιλελεύθερη σκέψη, αλλά μέσω ενός μηχανισμού εσωτερικού στον κοινοβουλευτισμό, που δεν είναι άλλως από το αναλογικό εκλογικό σύστημα, αυτό το οποίο αποκαλέσατε ολέθρια πρόταση.

Και βεβαίως, η πρότασή μας δεν μιλάει για συγκεκριμένο εκλογικό σύστημα, μιλάει για ένα μοντέλο με την πιθανότητα να υπάρχει μια απόκλιση από την απλή αναλογική, αλλά ένα μοντέλο αντιπροσωπευτικότητας της ψήφου. Όμως αυτή την πρόταση δεν πρέπει να την δει κανείς ξεκομμένη, αλλά ως ένα πλέγμα προτάσεων που δημιουργεί έναν -επαναλαμβάνω- εσωτερικό μηχανισμό στον κοινοβουλευτισμό.

Ποιο είναι αυτό το πλέγμα των προτάσεων; Είναι η πρόταση για την αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής. Είναι η πρόταση για την επικοδομητική ψήφο δυσπιστίας, δηλαδή όποιος καταθέτει πρόταση δυσπιστίας να μπορεί να ρίξει την Κυβέρνηση, αν ταυτόχρονα μπορεί να επιτύχει την πλειοψηφία σε έναν νέο πρωθυπουργό, όπως συμβαίνει σήμερα και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως στην Ισπανία και τη Γερμανία. Είναι υποχρέωση ο Πρωθυπουργός να είναι υποχρεωτικά εκλεγμένο μέλος του

Κοινοβουλίου και τέλος, η κατοχύρωση –επαναλαμβάνω- του αναλογικού εκλογικού συστήματος, όλο αυτό λειτουργεί ως ένα σύνολο, ως αλληλοσυμπληρούμενες ρήτρες που λειτουργούν προς την ίδια κατεύθυνση.

Ποια είναι αυτή η κατεύθυνση; Είναι η ενίσχυση της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας και η προστασία των δημοκρατικών θεσμών από εξωγενείς παρεμβάσεις. Το αποτέλεσμα, λοιπόν, μιας τέτοιας μεταρρύθμισης συνταγματικής, όπως αυτής που εμείς προτείνουμε, είναι ξεκάθαρο σε όλους, μια ισχυρή κυβέρνηση, ένας εγγυημένος τετραετής πολιτικός κύκλος, αλλά την ίδια στιγμή και ένα Κοινοβούλιο που δεν θα είναι διακοσμητικό, αλλά θα μπορεί να επηρεάζει καθοριστικά την κυβερνητική πολιτική μέσω της καθιέρωσης και του αναλογικού εκλογικού συστήματος, δηλαδή ένα σύστημα θεσμών που θα λειτουργεί ως μηχανισμός εξισορρόπησης και ελέγχου πιθανών κυβερνητικών αυθαιρεσίων.

Έρχομαι τώρα σε ένα από τα κρίσιμα θέματα συζήτησης κατά τη διάρκεια του διαλόγου, και του δημόσιου διαλόγου αλλά και του διαλόγου στην επιτροπή και στην Ολομέλεια της Βουλής, που αφορά τον τρόπο εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Επιτρέψτε μου εδώ ένα σχόλιο ειδικά σε ό,τι αφορά το θέμα αυτό. Το κεντρικό ερώτημα της συζήτησης ήταν αν πρέπει τελικά ως ύστατο καταφύγιο να προσφεύγουμε στη λαϊκή ετυμηγορία ή θα πρέπει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να εκλέγεται από το Κοινοβούλιο ακόμα και με απλή πλειοψηφία των εκατόν πενήντα ένα Βουλευτών, όπως είναι η πρόταση που έχει καταθέσει η Νέα Δημοκρατία.

Η αλήθεια είναι ότι το σημερινό Σύνταγμα προβλέπει την τελευταία δυνατότητα με την προσθήκη, όμως, μιας διόλου ασήμαντης λεπτομέρειας, ότι η απλή πλειοψηφία των εκατόν πενήντα ένα Βουλευτών αρκεί μόνο εφόσον δεν έχουν τελεσφορήσει τρεις διαδοχικές ψηφοφορίες που απαιτούν αυξημένη πλειοψηφία διακοσίων, διακοσίων και εκατόν ογδόντα ψήφων. Στη συνέχεια έχει διαλυθεί η Βουλή, έχουμε προσφύγει σε εκλογές και έχει εκλεγεί η νέα Βουλή. Άρα, το προβλέπει μόνο αν έχουμε μεσολάβηση εκλογών, δηλαδή λαϊκής ετυμηγορίας, ενώ στη συνέχεια και πάλι επιχειρείται να συγκεντρωθεί αυξημένη πλειοψηφία κατά την πρώτη ψηφοφορία πάνω από εκατόν ογδόντα ψήφους και αν εκεί δεν βρεθεί αυτός ο αριθμός, πάμε στην απλή πλειοψηφία.

Η διάλυση, λοιπόν, της Βουλής και η μεσολάβηση εκλογών δεν είναι μια τυχαία λεπτομέρεια στο ισχύον σήμερα Σύνταγμα, είναι ο τρόπος που επιλέγει ο συνταγματικός νομοθέτης –επιτρέψτε μου την έκφραση, είναι ολίγον αδόκιμη- προκειμένου να εκβάσει τη συναίνεση των πολιτικών δυνάμεων για το πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας, ακριβώς επειδή ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο επικεφαλής της Ελληνικής Δημοκρατίας, είναι ο ρυθμιστής του πολιτεύματος, είναι το πρόσωπο πάνω στο οποίο πρέπει να εκφράζεται η ενότητα του έθνους.

Εμείς, λοιπόν, εδώ –και αυτό είναι ένα σημείο σύμπτωσης κατά τη συζήτηση που διεξήχθη- επιθυμούμε –και ορθώς- να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα που γεννάται εις ό,τι αφορά τη διατάραξη του ομαλού κυβερνητικού κύκλου της τετραετίας, οπότε προκρίνουμε την αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από πιθανή διάλυση της Βουλής.

Με τι πρέπει αυτό να το αντικαταστήσουμε, ώστε να μην υποπέσουμε στο παράπτωμα, ας το πω έτσι, να θέλουμε να επιλύσουμε μια παθογένεια και να δημιουργούμε περισσότερες, δηλαδή να υποβαθμίζουμε τον ίδιο τον ρόλο του Προέδρου της Δημοκρατίας; Πρέπει να δημιουργήσουμε έναν άλλον μηχανισμό –ας μου επιτραπεί και πάλι η έκφραση- εκβιασμού της συναίνεσης και αυτό επιχειρεί η δική μας η πρόταση με τις διαδοχικές ψηφοφορίες και τελικά μόνο αν αυτές δεν ευδοκιμήσουν σε μια διάρκεια έξι μηνών, να οδηγούμαστε στην απευθείας εκλογή από τον λαό ως ύστατη καταφυγή –επαναλαμβάνω- εφόσον δεν επιτευχθεί η συναίνεση.

Υπάρχουν πολλοί που ευλόγως λένε ότι αυτό μπορεί να προκαλέσει στον βαθμό που επισυμβεί μια αλλοίωση του ίδιου του πολιτεύματος, να έχουμε μια προεδρική κατολίσθηση του πολιτικού μας συστήματος, διότι ...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Διολίσθηση.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Διολίσθηση, ό,τι θέλετε.

Να με διορθώνετε σε αυτά, κύριε Τασούλα. Είμαι ιδιαίτερα ευτυχής που σας έχω να με διορθώνετε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Πάντα στη διάθεσή σας!

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Σας ευχαριστώ θερμά!

Υπάρχουν, λοιπόν, πολλοί –για να επαναλάβω το επιχειρήμα μου, να μην φύγουμε από αυτό, γιατί είναι σοβαρό το επιχείρημα και ακούστε το- οι οποίοι λένε ότι αυτό είναι μια διολίσθηση του πολιτικού μας συστήματος στην προεδρική ή ημιπροεδρική μορφή. Θεωρώ ότι αυτός ο ισχυρισμός είναι παντελώς αβάσιμος και γιατί το θεωρώ; Διότι ένα πολιτικό σύστημα, ένα πολίτευμα μπορεί να χαρακτηριστεί ως προεδρικό ή ημιπροεδρικό όχι με βάση τον τρόπο εκλογής, αλλά με βάση τις αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας και η πρότασή μας για την συνταγματική Αναθεώρηση δεν προβλέπει καμία αλλαγή στις αρμοδιότητές.

Έρχομαι τώρα στην πρόταση που καταθέτει η Νέα Δημοκρατία. Η Νέα Δημοκρατία καταθέτει την πρόταση για εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας χωρίς μεσολάβηση εκλογών, απευθείας με εκατόν πενήντα έναν Βουλευτές. Είναι μια πρόταση, κατά την άποψή μου, που νοθεύει τον μηχανισμό επίτευξης συναίνεσης που πρέπει να επιτάσσει το Σύνταγμα στον βαθμό που στο πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας –επαναλαμβάνω- θέλουμε τον εκφραστή της ενότητας του έθνους και τον ρυθμιστή του πολιτεύματος. Και θα καταλήξουμε στο τέλος –διότι κοιτάξε εδώ, όταν συζητάμε για το Σύνταγμα, πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας όχι μύχιες επιθυμίες ή τον παρόντα πολιτικό χρόνο, αλλά πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας ότι εδώ ερχόμαστε να ρυθμίσουμε τους κανόνες λειτουργίας του πολιτικού συστήματος που θα διαρκούν ενδεχομένως για δεκαετίες- με αυτή την εκδοχή στο να έχουμε Πρόεδρο της Δημοκρατίας διορισμένο τοποτηρητή της εκάστοτε συγκυριακής απλής πλειοψηφίας της Βουλής, αυτής που θα τυχάνει να υπάρχει την περίοδο όπου θα λήγει η θητεία του προηγούμενου Προέδρου και θα έρχεται η διαδικασία της εκλογής.

Επιτρέψτε μου την παρατήρηση, την έκφραση, αυτή είναι μια θεσμικά προβληματική πρόταση, είναι μια πρόταση που αλλοιώνει και υποβαθμίζει το κύρος και τον ρόλο του θεσμού του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος δεν πρέπει να είναι τοποτηρητής της εκάστοτε απλής πλειοψηφίας ή της εκάστοτε κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Βεβαίως, άκουσα και το σχόλιο, την επιχειρηματολογία της Νέας Δημοκρατίας σε σχέση με την καταψήφιση του άρθρου 30. Θεωρώ ότι υπάρχει ακόμα χρόνος να μην υποπέσουμε σ' αυτήν την παγίδα. Το άρθρο 30, βεβαίως, τι λέει; Λέει ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται από τη Βουλή και επειδή αυτό το άρθρο δεν είναι αναθεωρητέο, λέει η Νέα Δημοκρατία ότι αυτό σημαίνει ότι πρέπει να θεωρήσουμε τετελεσμένο ότι θα αποφεύγεται η προσφυγή στον λαό.

Το αντεπιχείρημα εδώ είναι ότι ο γενικός κανόνας που θέτει το άρθρο 30 δεν παραβιάζεται. Αρμόδιο όργανο για την εκλογή εξακολουθεί να είναι η Βουλή, ενώ η προσφυγή στη λαϊκή ετυμηγορία, επαναλαμβάνω, λειτουργεί ως ύστατο καταφύγιο, δηλαδή ως εξαίρεση στον γενικό κανόνα. Σε κάθε περίπτωση, όμως, είναι επιζήμια θεσμικά η πρόταση να εκλέγεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με απλή πλειοψηφία, χωρίς μεσολάβηση εκλογικής διαδικασίας.

Τώρα, όμως, θα ήθελα να μου επιτρέψετε να μπω και λίγο στην ουσία της εκτίμησής μου, κύριε Μητσοτάκη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για τον λόγο που η Νέα Δημοκρατία καταθέτει την πρότασή της στο τέλος της διαδικασίας της συζήτησης. Σας θυμίζω ότι όταν πρωτοσυζητήθηκε εδώ στη Βουλή η Αναθεώρηση, δεν είχε άποψη στο θέμα αυτό και είπε «θα την ψάξουμε και θα τη βρούμε στο μέλλον» και κάναμε και λογοπαίγνια τότε.

Ο λόγος, λοιπόν –έχω την πεποίθηση και θα το πω ανοικτά- γι' αυτές τις ερμηνείες, τις ψευδοερμηνείες, κατά τη γνώμη μου, τις νομικές και συνταγματικές, δεν είναι το άγχος για τη διατήρηση του συνταγματικού νομικού συστήματος, αλλά είναι άλλο το άγχος και θεωρώ ότι είναι απόλυτα ιδιοτελείς και καιροσκοπικές

οι προθέσεις και οι θέσεις. Θεωρώ ότι αυτή η θέση πηγάζει από τον μύχιο πόθο, αν τυχόν κερδίσει τις επόμενες εκλογές, να μπορεί να εκλέξει Πρόεδρο της Δημοκρατίας με εκατόν πενήντα έναν Βουλευτές.

Δεν θα τις κερδίσετε. Προσέξτε, όμως, επαναλαμβάνω, όταν συζητάμε για τη συνταγματική Αναθεώρηση, οφείλουμε να συζητάμε με θεσμική ευθύνη και θεωρώ ότι αν αυτός είναι ο λόγος που οδηγείστε σ' αυτήν τη θέση και στάση, πρόκειται για την αποθέωση του πολιτικού καιροσκοπισμού και την αποθέωση της εργαλειοποίησης -αυτό που μας κατηγορείτε εμάς- της διαδικασίας της συνταγματικής μεταρρύθμισης.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Αυτό, όμως, είναι ενδεικτικό του τρόπου σκέψης της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και ενδεικτικό, αν θέλετε, και της διαφορετικής προσέγγισης που έχουμε. Και δεν μιλάω για διαφορετικές απόψεις και ιδέες -είναι θεμιτό- αλλά της διαφορετικής προσέγγισης που έχουμε απέναντι στους θεσμούς.

Εμείς είχαμε την ευκαιρία τον Φλεβάρη του 2015 να προτείνουμε ένα κομματικό στέλεχος του ΣΥΡΙΖΑ για Πρόεδρο της Δημοκρατίας και μάλιστα, στη δεύτερη εκλογή, αν δεν έπαιρνε και εκατόν ογδόντα, να τον βγάλαμε μόνο με τις δικές μας ψήφους. Είχαμε εκατόν σαράντα εννιά Βουλευτές τότε. Δεν το πράξαμε. Επιλέξαμε να εκλεγεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με πάνω από διακόσιες ψήφους, όπως και έγινε. Εσείς ακόμα και σ' αυτό το θέμα σκέπτεστε με όρους πολιτικής εκδίκησης και μάλιστα δεν το κρύβετε.

Ξέρετε κάτι; Αυτός είναι ένας ακόμα λόγος, μεταξύ πολλών άλλων, για τον οποίο ο ελληνικός λαός θα σας καταψηφίσει στην επόμενη κάλπη, την εθνική κάλπη...

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

...που θα είναι και κάλπη που θα κρίνει το αποτέλεσμα της συνταγματικής μεταρρυθμιστικής διαδικασίας, που σήμερα κλείνουμε τον πρώτο κύκλο της. Να μη σας δώσει, δηλαδή, μεταξύ άλλων, και τη δυνατότητα να ακυρώσετε μια κορυφαία, μια προοδευτική θεσμική τομή που επιχειρούμε και να μην οδηγήσετε και σ' αυτή την πρωτοφανή θεσμική αλλοίωση και υποβάθμιση του κύρους και του ρόλου του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Προσέξτε, όμως, μιας και μιλάμε για εργαλειοποίηση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Το διά ταύτα πείτε μας.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Θα πω και για το διά ταύτα.

Κύριε Τασούλα, είπαμε να με διορθώνετε, όταν πιστεύετε ότι κάνω ένα λεκτικό σφάλμα, όχι να με διορθώνετε και στον ειρμό του πολιτικού μου αφηγήματος. Θα σας πάρω για υποβολέα κάτω από το Βήμα.

Προσέξτε κάτι, όμως, γιατί νομίζω ότι αυτό είναι πολύ κρίσιμο και σημαντικό. Η Νέα Δημοκρατία φρόντισε λίγο πριν ή και κατά τη διάρκεια της προηγούμενης συζήτησης στην Ολομέλεια και της πρώτης ψηφοφορίας για τη συνταγματική Αναθεώρηση να διαδώσει την ψεύτικη είδηση -έχουμε συνηθίσει σε fake news, δεν είναι η πρώτη φορά- ότι τάχα μου ο ΣΥΡΙΖΑ σκοπεύει να τραβήξει μια μεγάλη μερίδα Βουλευτών του, ώστε να μην ψηφίσουν το άρθρο 32, γιατί θεωρεί δεδομένο ο ΣΥΡΙΖΑ ότι δεν θα έχει πλειοψηφία στην επόμενη Βουλή και επειδή θέλει δήθεν ο ΣΥΡΙΖΑ να δημιουργήσει συνθήκες δεξιάς παρένθεσης, αυτά τα οποία οργάνωνε ο άμοιρος ο κ. Σαμαράς, αλλά η παρένθεση ξεχέλωσε λίγο, του βγήκε στην πενταετία.

Την ίδια στιγμή, λοιπόν, που διέδιδε αυτές τις ψεύτικες ειδήσεις -γιατί προφανώς εμείς με τους θεσμούς δεν παίζουμε- την ίδια στιγμή οι ίδιοι με διαδικασίες μυστικές και περιφρουρημένες είχαν φροντίσει να διαδίδουν στον ελληνικό λαό και στο ελληνικό Κοινοβούλιο ότι θα ψηφίσουν το άρθρο 86, δηλαδή την αναθεώρηση του επαίσχυντου νόμου «Περί ευθύνης Υπουργών», αλλά με τρόπο μυστικό, κρυφώς, φρόντισαν την εισαγωγή της ερμηνευτικής δήλωσης στο άρθρο 86 να μην την ψηφίσουν, να αποσύρουν αυτοί τους Βουλευτές τους.

Και τι λέει η εισαγωγή της ερμηνευτικής δήλωσης στο άρθρο 86; Πήρε εκατόν εβδομήντα εννιά ψήφους. Ξαναλέω, εκατόν εβδομήντα εννιά κι όχι τυχαία.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Νέας Δημοκρα-

τίας): Εμείς το ψηφίσαμε.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Ακούστε. Τι σημαίνει αυτό; Αυτό σημαίνει ότι εφόσον είναι ερμηνευτική δήλωση, γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι έχει και αναδρομική ισχύ.

Τι λέει η ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 86; Λέει ότι το πεδίο ισχύος του άρθρου, δηλαδή η αποσβεστική προθεσμία, αναφέρεται αποκλειστικά στα αδικήματα που τελέστηκαν κατά την άσκηση και όχι επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων. Ποια είναι αυτή η διαφορά; Η διαφορά είναι, για να το πω πάρα πολύ απλά, ότι εφόσον είχε πάρει εκατόν ογδόντα στην προηγούμενη ψηφοφορία και έπαιρνε και σήμερα εκατόν ογδόντα -θέλει και στις δύο- θα αρκούσε μια απλή πλειοψηφία στην ερχόμενη Βουλή, ώστε να εισαχθεί αυτή η ερμηνευτική δήλωση, έχοντας, επαναλαμβάνω, αναδρομική ισχύ και άρα η δωροδοκία, το οποίο δεν είναι αδίκημα που τελείται κατά την άσκηση, να μην εμπίπτει στην άθλια αυτή αποσβεστική προθεσμία, να μη θεωρείται δηλαδή παραγεγραμμένο, μόλις περάσει λίγος χρόνος και γίνουν δυο απανωτές εκλογικές αναμετρήσεις.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Γιατί, λοιπόν, το έκανε αυτό η Νέα Δημοκρατία; Ένα ερώτημα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το οποίο πρέπει να απαντηθεί. Δεν ξέρω αν σας καθοδήγησε σ' αυτήν τη στάση και θέση ο Αντιπρόεδρος σας, ο κ. Γεωργιάδης, που εδώ και μέρες βγαίνει στα τηλεοπτικά παράθυρα, δεξιά και αριστερά και δεν λέει «είμαι άθωος για όσα με κατηγορούν» -πιθανόν να είναι άθωος ο άνθρωπος- αλλά λέει ότι «ακόμα κι αν έχω δίωξη, έχει παραγραφεί». Κι έρχεστε τώρα εσείς τον πυρήνα, την καρδιά της αλλαγής που θέλουμε να κάνουμε στο άρθρο 86, στον νόμο «Περί ευθύνης Υπουργών» -και η καρδιά δεν είναι για το από εδώ και στο εξής, είναι και για το τι έχει γίνει μέχρι σήμερα και είναι αυτή η ερμηνευτική δήλωση που ξεκαθαρίζει ότι τα αδικήματα της δωροδοκίας δεν θα μπαίνουν σ' αυτή την αποσβεστική προθεσμία- τεχνηέντως και με μυστικό τρόπο να μην το ψηφίσετε, ώστε να πάρει εκατόν εβδομήντα εννιά ψήφους.

Εμείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ό,τι λέμε, το λέμε καθαρά. Το λέμε καθαρά και ξάστερα. Δεν αντιμετωπίζουμε τη συνταγματική μεταρρύθμιση με βάση μικροπολιτικές σκοπιμότητες, πόσω δε μάλλον δεν αντιμετωπίζουμε τη συνταγματική μεταρρύθμιση με βάση τα ανοιχτά θέματα που μπορεί να έχουν στελέχη μας με τη δικαιοσύνη, γιατί δεν έχουν ανοιχτά θέματα με τη δικαιοσύνη.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Εσείς, δυστυχώς, αντιμετωπίζετε μια μείζονα θεσμική τομή για το μέλλον του τόπου με πολιτικές σκοπιμότητες και με καιροσκοπισμό.

Την ίδια στιγμή που κατηγορούσατε εμάς ότι θα αποσυρθούμε τάχα από το άρθρο 32, αποσύρατε με μυστικό τρόπο τους Βουλευτές σας από το άρθρο 86, την ερμηνευτική δήλωση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ: Μα είναι φανερό η ψηφοφορία.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Τις απαντήσεις θα τις δώσετε αργότερα. Δεν είναι σε μένα οι απαντήσεις. Είναι απέναντι στον ελληνικό λαό. Εκεί χρωστάτε απαντήσεις. Και απέναντι και στον ίδιο τον κόσμο που σας στηρίζει χρωστάτε απαντήσεις, διότι νομίζω ότι τα ερωτήματα που εγείρονται είναι πολύ κρίσιμα.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η πρότασή μας για τη νέα αρχιτεκτονική του πολιτεύματος νομίζω ότι διαμορφώνεται και αποκρυσταλλώνεται και από τις υπόλοιπες προτάσεις που έχουμε καταθέσει: Την κατοχύρωση του λαϊκού δημοψηφίσματος, τη λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία, αλλά και το υποχρεωτικό δημοψήφισμα σε περίπτωση διεθνούς σύμβασης που παραχωρεί κυριαρχικές αρμοδιότητες της χώρας σε διεθνή οργανισμό. Ενισχύουμε τη λαϊκή συμμετοχή και ικανοποιούμε έτσι ένα πάγιο λαϊκό αίτημα που ήρθε στην επιφάνεια, ιδιαίτερα την περίοδο των μνημονίων.

Ξέρουμε ότι η Νέα Δημοκρατία δεν θα συμφωνήσει. Δεν συνάδει η εμπιστοσύνη στον λαό με την αριστοκρατική αντίληψη που έχει η Νέα Δημοκρατία για την πολιτική. Είμαστε, όμως, βέβαιοι ότι η επόμενη Βουλή θα δώσει την έγκρισή της σε αυτήν την αναγκαία συνταγματική παρέμβασή.

Με την κατάργηση, επίσης, της διάταξης για την ευθύνη των

Υπουργών -τοποθετήθηκα-, μας δυσκολεύετε, πράγματι, διότι παρά το ότι θα κερδίσουμε τις επόμενες εκλογές, είναι αμφίροπο αν θα έχουμε εκατόν ογδόντα Βουλευτές. Πιστεύω, όμως, ότι με την στήριξη και άλλων πτερύγων της Βουλής, θα μπορέσουμε έστω με εκατόν ογδόντα να το πετύχουμε και αυτό.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Με τη θεσμοθέτηση των θητειών των Βουλευτών, τον περιορισμό της ασυλίας τους αποκλειστικά σε αδικήματα που σχετίζονται με τα καθήκοντά τους επιχειρούμε να δημιουργήσουμε τους όρους για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στο πολιτικό σύστημα, να καταπολεμήσουμε δηλαδή στον πυρήνα φαινόμενα όπως το πελατειακό κράτος και την οικογενειοκρατία και να διαμορφώσουμε το έδαφος για την αναγέννηση της πραγματικής πολιτικής.

Τέλος, με την πρότασή μας για την κατοχύρωση της θρησκευτικής ουδετερότητας του κράτους και την υποχρεωτικότητα του πολιτικού όρκου κάνουμε ένα ώριμο και αναγκαίο βήμα για τον εξορθολογισμό των σχέσεων του Κράτους με την Εκκλησία, ένα βήμα στο οποίο οι φωτισμένες δυνάμεις της Εκκλησίας δεν αντιτίθενται. Αντιθέτως, το αναγνωρίζουν ως αναγκαίο να γίνει, ως αναγκαίο να καταστήσουμε σαφές τι ανήκει στον Θεό και τη συνείδηση και τι αφορά τη δημόσια σφαίρα και τη λειτουργία του κράτους.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ: Το άρθρο 32 θα το ψηφίσετε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Μα τι λέτε, κύριε Βρούτση; Σας παρακαλώ. Τι ρωτάτε ακριβώς; Δεν κατάλαβα.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Ο κ. Βρούτσης βρίσκεται σε άλλη αίθουσα ή σε κάποιο τηλεοπτικό πάνελ, μάλλον. Δεν έχει καταλάβει τι είπα πριν.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Είπα ότι ενώ εμείς ψηφίζουμε το άρθρο 32 και δεν παίζουμε παιχνίδια με το Σύνταγμα, εσείς φροντίσατε να πάρει εκατόν εβδομήντα εννέα ψήφους μόνο η διάταξη που αφορά το άρθρο 86, η κρίσιμη, που θα μπορούσε να έχει αναδρομική ισχύ. Δεν το ακούσατε. Να το επαναλάβω; Πόσες φορές να το πω; Εμείς δεν παίζουμε παιχνίδια με το Σύνταγμα. Εσείς παίζετε μικροπολιτικά παιχνίδια και εργαλειοποιείτε μια κορυφαία θεσμική διαδικασία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Για το άρθρο 3, όμως, που είναι ένα στοιχειώδες και απαραίτητο βήμα θεσμικού εκσυγχρονισμού, εγώ δεν έρχομαι να αντιπαρατεθώ με Βουλευτές και Βουλευτρίες που θεωρούν ότι είναι ένα κρίσιμο θέμα συνείδησης.

Έρχομαι, όμως να πω το εξής: Εσείς, κύριε Μητσotάκη, θεωρείστε φιλελεύθερος και έχετε αυτήν την άποψη και θέση; Αυτό το αναγκαίο βήμα θεσμικού εκσυγχρονισμού -στοιχειώδες θα έλεγα-, μια παρέμβαση που ολοκληρώνει την έκταση και την ισχύ των ατομικών δικαιωμάτων, της σχετικής με την ελευθερία θρησκευτικής συνείδησης, της θρησκευτικής πίστης και της θρησκευτικής λατρείας, κάτι το αυτονόητο δηλαδή για ένα κράτος κοσμικό και για ένα Σύνταγμα φιλελεύθερο, όπως το δικό μας και η επηρεασμένο από τα νάματα του Διαφωτισμού, εσείς ως φιλελεύθερος έρχεστε να το καταψηφίσετε και να μας βγάξετε και κηρύγματα;

Αυτή η στάση, στο άρθρο 3 ιδιαίτερα, της Νέας Δημοκρατίας, του κ. Μητσotάκη -γιατί, εντάξει, μιας και κάνετε και εσείς λογοπαίγνιο για την Προοδευτική Συμμαχία, να σας πω ότι και εσείς τώρα έχετε πολλά κόμματα μέσα στο κόμμα σας, έχετε την Πολιτική Άνοιξη, έχετε τον Λαϊκό Ορθόδοξο Συναγερμό και δεν ξέρω πώς μπορείτε όλα αυτά να τα διαχειριστείτε-, αυτή η θέση και στάση αποτελεί την αποφιλελευθεροποίηση του νεοφιλελευθερισμού, την αποφιλελευθεροποίηση μιας ακραίας νεοφιλελεύθερης στάσης και θέσης, την οποία εκπροσωπείτε. Δηλαδή, ακραία φιλελεύθερος στα ζητήματα της οικονομίας, αλλά βαθιά συντηρητικός στα ζητήματα των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Αυτή είναι η δική σας θέση και στάση. Αυτή είναι η Νέα Δημοκρατία της οποίας ηγείστε.

Κλείνω, λοιπόν, την παρέμβασή μου λέγοντας ότι τα σημεία στα οποία γίνονται απόλυτα σαφείς οι πολιτικές διαχωριστικές γραμμές, τα ανταγωνιστικά κοινωνικά και οικονομικά σχέδια ανάμεσα στον ΣΥΡΙΖΑ και τη Νέα Δημοκρατία είναι αυτά που αφορούν τα κοινωνικά δικαιώματα, την προστασία των κοινών αγα-

θών, τον δημόσιο έλεγχο των κοινών αγαθών. Η πρότασή μας πιστεύω ότι είναι εμβληματική ως προς αυτό, διότι έρχεται να αντιστρέψει μια διεθνή τάση χαλάρωσης κοινωνικής προστασίας, η οποία δεν είναι καθόλου συμβολική, αλλά αντιθέτως έχει άμεσες και σημαντικές κανονιστικές συνέπειες.

Θα έλεγα, λοιπόν, ότι με βάση τη διαφορετική μας θέση και στάση, η Νέα Δημοκρατία είναι λογικό να προσπαθεί να υποβαθμίσει είτε να αντιπαρατεθεί ανοιχτά σε αυτό το μεγάλο εγχείρημα.

Είναι λογικό να αντιπαρατίθεται στη συνταγματική κατοχύρωση της δωρεάν και καθολικής πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και για τους ανασφάλιστους πολίτες επίσης, διότι οραματίζεται μια υγεία ως πεδίο κερδοφορίας μεγάλων ιδιωτικών ομίλων.

Είναι λογικό να αντιπαρατίθεται στην ενίσχυση της συνταγματικής προστασίας του συλλογικών διαπραγματεύσεων, διότι θέλει να επανεκκινήσει τη διαδικασία απορρύθμισης της αγοράς εργασίας και να επιβάλει εκ νέου τη συνθήκη της εργασιακής ζούγκλας.

Είναι λογικό να μην επιθυμεί την κατοχύρωση του δημόσιου ελέγχου στις υποδομές ηλεκτρικού ρεύματος και νερού, διότι επιδιώκει την παραχώρησή του σε μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα, αγνοώντας τη διεθνή εμπειρία από εγχειρήματα σε ολόκληρο τον κόσμο, ιδιωτικοποιήσεις σε δίκτυα νερού ιδίως, που οδήγησαν στην απαξίωση των δικτύων, όσο όμως και τη σύγχρονη τάση να επιστρέφουν τα δίκτυα σε δημόσιο έλεγχο ακόμα και σε χώρες πρωτοπόρους, σε νεοφιλελεύθερου χαρακτήρα μεταρρυθμίσεις.

Είναι δεδομένο, λοιπόν, ότι η συζήτηση για τη συνταγματική αναθεώρηση, παρ' ότι ενίοτε γίνεται εξαιρετικά τεχνική, μας οδηγεί και στην αποκρυστάλλωση σημαντικών ιδεολογικών και πολιτικών συγκρούσεων.

Εμείς επιδιώκουμε η συζήτηση αυτή να μην μείνει στο πλαίσιο μιας τεχνικής ανταλλαγής απόψεων, αλλά επιδιώκουμε να γίνει αντιπαράθεση και κτήμα του λαού, για να κατανοήσουν όλοι οι Έλληνες πολίτες ότι εδώ δεν έχουμε απλά τη σύγκρουση δύο πολιτικών δυνάμεων, αλλά έχουμε να κάνουμε και με τη σύγκρουση δύο διαφορετικών ιδεολογιών, δύο διαφορετικών κόσμων, αν θέλετε, δύο υπαρκτών τάσεων μέσα στην ελληνική κοινωνία.

Από τη μια πλευρά είναι η τάση που επιδιώκει την ενίσχυση του αυταρχισμού, την απαξίωση των δημόσιων αγαθών, την υποταγή της πολιτικής σε τεχνοκράτες, την ανάθεση της διεύθυνσης των κοινωνιών στους νόμιμους ιδιοκτήτες της εξουσίας, την τάση δηλαδή που σήμερα εκφράζει πολιτικά η Νέα Δημοκρατία του κ. Μητσotάκη.

Από την άλλη πλευρά, έχουμε την κοινωνική τάση, που επιδιώκει την ενίσχυση της δημοκρατίας, την ενίσχυση της λαϊκής παρέμβασης, την ενίσχυση και την προστασία των κοινωνικών αγαθών και των κοινωνικών δικαιωμάτων, την αποκατάσταση της σχέσης εμπιστοσύνης στον κοινοβουλευτισμό και την άμεση εμπλοκή του λαϊκού παράγοντα στη λήψη των αποφάσεων.

Δύο διαφορετικοί κόσμοι, δύο διαφορετικά πολιτικά σχέδια. Αυτό, αν θέλετε -και κλείνω- θα είναι και το μεγάλο δίλημμα της εκλογικής αναμέτρησης, των εκλογικών αναμετρήσεων που έρχονται το επόμενο διάστημα. Στις 26 Μαΐου, οι κρίσιμες εκλογές για το μέλλον της Ευρώπης, αλλά και το φθινόπωρο οι κρίσιμες εκλογές για το μέλλον της Ελλάδας.

Ο ελληνικός λαός θα πάρει θέση, όπως πολλαπλώς πήρε θέση στα διλήμματα αυτά που του ετέθησαν από το 2012 και μετά: το 2012, όταν ανέτρεψε τη δικομματική συνθήκη στη χώρα μας που επικρατούσε για πάρα πολλά χρόνια, το 2014 και 2015 σε τρεις απανωτές αναμετρήσεις εθνικού χαρακτήρα, ευρωεκλογές και εθνικές εκλογές και στο δημοψήφισμα του καλοκαιριού. Θα πάρει θέση, λοιπόν, στα κρίσιμα αυτά ζητήματα τους επόμενους μήνες και δεν θα επιτρέψει την παλινδρόμηση αυτού που εμείς ονομάζουμε «παλιό πολιτικό κατεστημένο».

Ξέρετε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο ελληνικός λαός ήρθε ορμητικά στα πράγματα, με τη θέση και στάση που πήρε και στις κινητοποιήσεις ενάντια στις πολιτικές λιτότητας, αλλά και για περισσότερη δημοκρατία, αλλά και με την ψήφο του στις εκλογικές αναμετρήσεις του 2015. Δεν ήρθε στο προσκήνιο ο ελληνικός λαός, κύριε Μητσotάκη, για να αποχωρήσει ξανά σε μία τετραε-

τία. Ο ελληνικός λαός και ο ΣΥΡΙΖΑ ήρθαν για να μείνουν και θα μείνουν.

Θα μείνουμε, προκειμένου να υλοποιήσουμε τις μεγάλες τομές που έχει ανάγκη ο τόπος, όχι μόνο να ανορθώσουμε την οικονομία και την κοινωνία, αλλά και να προχωρήσουμε στις μεγάλες θεσμικές μεταρρυθμιστικές τομές.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Η συνταγματική Αναθεώρηση είναι μία τέτοια μεγάλη τομή και οι Έλληνες πολίτες θα ξέρουν το φθινόπωρο ότι ψηφίζουν και γι' αυτό, ψηφίζουν και για να τελεσφορήσει αυτή η μεγάλη θεσμική τομή, που εσείς επιχειρείτε να ακυρώσετε, αλλά δεν θα το καταφέρετε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσας): Ευχαριστώ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, πενήντα δύο μαθητές και μαθήτριες και τέσσερις εκπαιδευτικοί συνοδοί από το 3^ο Γυμνάσιο Ελευθερίου Κορδελιού Θεσσαλονίκης.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει η κ. Φωτεινή Γεννηματά, Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Δημοκρατικής Συμπαράταξης.

ΦΩΤΕΙΝΗ (ΦΩΦΗ) ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ (Πρόεδρος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Έχω πει πολλές φορές ότι σε κανονικές συνθήκες η συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος θα έπρεπε να είναι μία κορυφαία θεσμική διαδικασία. Δυστυχώς, όμως, στη σημερινή Ελλάδα, ακόμα και η θεσμική σοβαρότητα σε μία τέτοια διαδικασία παραμένει ζητούμενο, ιδιαίτερα σε αυτήν τη Βουλή με την ισχυρή και τεχνητή πλειοψηφία.

Για άλλη μία φορά, ο κύριος Πρωθυπουργός επέλεξε να αποχωρήσει, αφού μας είπε όσα είχε να πει. Δεν ενδιαφέρεται να μείνει στην Αίθουσα, να ακούσει όλα τα υπόλοιπα κόμματα της Αντιπολίτευσης. Δεν είναι η πρώτη φορά, έχουμε συνηθίσει. Δεν τον αντέχει τον διάλογο, ιδιαίτερα μέσα εδώ, όταν είμαστε όλοι μαζί. Συνήθως απευθύνεται σε μένα, όταν δεν είμαι παρούσα.

Συνεχίζω, λοιπόν. Δυστυχώς, ήδη από την πρώτη συζήτηση της Αναθεώρησης του Συντάγματος έως και σήμερα έχουμε παρακολουθήσει ένα κρυφό, ανάμεσα στην Κυβέρνηση και την Αξιωματική Αντιπολίτευση. Μικροκομματικά παιχνίδια πίσω από τις συνταγματικές διατάξεις. Αυτή είναι η πραγματική ιστορία αυτής της πονεμένης αναθεώρησης, σε σκηνοθεσία και εκτέλεση ΣΥΡΙΖΑ και Νέας Δημοκρατίας.

Με αυτήν, δυστυχώς, τη φθηνή λογική προσεγγίζουν οι πρωταγωνιστές του ψεύτικου δικομματισμού, το ιστορικό αυτό αναθεωρητικό εγχείρημα και έτσι οδηγούν για άλλη μία φορά τα πράγματα σε μία τεχνητή πόλωση και σε έναν διχασμό.

Όπως στα πάντα έτσι ακριβώς και εδώ, μέσα σε μία παγερή ατμόσφαιρα συζητάμε, χωρίς το κύρος και την αίσθηση που πρέπει στη συνταγματική Αναθεώρηση. Και όλη η συζήτηση είναι ολοφάνερο ότι γίνεται με υστεροβουλία, με ψεύτικα διλήμματα και με ιδεολογικές ακροβασίες.

Όμως ο κ. Τσίπρας δεν χρειάζεται να αντιδικεί διαρκώς με τον κ. Μητσοτάκη και να ψάχνει να βρει ψευτοδιλήμματα. Μοιάζουν τόσο πολύ. Μοιάζει τόσο πολύ η παλιά Δεξιά της Νέας Δημοκρατίας με τη νέα Δεξιά του κ. Τσίπρα και του ΣΥΡΙΖΑ. Ρητορικά έχουν μόνο αντιπαλότητα και συμφωνούν τόσο πολύ και συναντιούνται στις συντηρητικές πολιτικές. Θα μπορούσαν μια χαρά να συνεργαστούν την επόμενη μέρα των εκλογών, αλλά αυτό βέβαια δεν αποτελεί λύση για τον τόπο. Ο κ. Τσίπρας φεύγει κι αυτό είναι ολοφάνερο. Όχι λοιπόν, άλλο πια δεξιά το τιμόνι για τη χώρα. Χρειάζονται άμεσα προοδευτικές λύσεις, για να αφήσει οριστικά πίσω της η Ελλάδα την κρίση και τα μνημόνια.

Εκτός όμως από συντηρητική, δυστυχώς, είναι και απίστευτα κυνική. Το ζήσαμε αυτό και με τη φωτιά στο Μάτι, όταν το ίδιο εκείνο βράδυ έστησαν ένα θέατρο με την παρουσία του Πρωθυπουργού, όπου έκαναν ότι δεν ήξεραν ότι υπήρχαν τόσοι νεκροί.

Και τώρα συνεχίζουν να προκαλούν, με απίστευτο κυνισμό, Βουλευτές και υποψήφιοι Ευρωβουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ. Προκαλούν την ίδια την κοινωνία με τις δικές τους δηλώσεις.

Εγώ το μόνο που έχω να πω είναι ότι θα πρέπει να σεβαστούν επιτέλους τα θύματα και τις οικογένειές τους, τόσο τα θύματα της τρομοκρατίας όσο και τους νεκρούς από τις δολοφονικές επιθέσεις με μολότοφ. Αρκετά και με τον κυνισμό, αρκετά και με τις προκλήσεις. Εμείς καταδικάζουμε την τρομοκρατία και τη βία, με κάθε εκδήλωσή της.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, στο τέλος της εμπειρίας της Αναθεώρησης «α λα ΣΥΡΙΖΑ», με αυτήν την περίφημη δημόσια διαβούλευση που έγινε για το Σύνταγμα και την προφανέστατα και πρωτοφανώς πολύ σύντομη λειτουργία της επιτροπής, τα συμπεράσματα είναι πλέον σαφή. Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν τόλμησε να συζητήσει σε μάρκος σοβαρά τις δικές του προτάσεις για τη συνταγματική Αναθεώρηση. Χρησιμοποιεί κάθε θέμα και το Σύνταγμα, για να καλλιεργήσει εμφυλιοπολεμικές καταστάσεις, να αποκομίσει μικροκομματικά οφέλη, μέσω πλαστών διαχωριστικών γραμμών.

Το παιχνίδι βέβαια αυτό της τεχνητής πόλωσης και του διχασμού το παίζει και η Νέα Δημοκρατία, ανταποκρίνεται σε αυτήν τη λογική, η οποία υπενθυμίζω για άλλη μία φορά ότι την άνοιξη υπονόμει ανοιχτά τις πρωτοβουλίες μας για μία ουσιαστική και συναινετική Αναθεώρηση.

Κόντρα στη δική τους αδιέξοδη λογική, η δική μας παράταξη επιμένει να αποδίδει στη διαδικασία το κύρος και τη σπουδαιότητα που της αναλογεί.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, εμείς συμφωνήσαμε να αναθεωρηθεί το Σύνταγμα στα σημεία και στην έκταση που του πρέπει, επικεντρωμένο πριν από όλα στον ίδιο τον Έλληνα πολίτη, αλλά και στην ανάκτηση της σχέσης αξιοπιστίας ανάμεσα στον πολίτη, στην πολιτική και στους πολιτικούς. Είναι το κρίσιμο ζητούμενο από αυτή την Αναθεώρηση. Είναι η εμβάθυνση και τελικά, η εμπέδωση της ίδιας της δημοκρατίας.

Όταν τον περασμένο Μάρτιο έστειλα σε όλους τους πολιτικούς Αρχηγούς επιστολή με τις δικές μας προτάσεις, για να υπάρξει μια συναινετική αναθεώρηση και να υπάρξει και αρκετός χρόνος για να διεξαχθεί ο διάλογος, έτσι ώστε να καταλήξουμε σε συμφωνίες, Κυβέρνηση και Αξιωματική Αντιπολίτευση στάθηκαν απέναντί μας. Βλέπετε, τότε ήξεραν ότι θα υπήρχε ο χρόνος που θα τους υποχρέωνε να τοποθετηθούν σοβαρά και υπεύθυνα.

Εμείς διατυπώσαμε συγκεκριμένες προτάσεις για την αναβάθμιση της αξιοπιστίας του πολιτικού μας συστήματος και την ενίσχυση του κράτους δικαίου. Και σταθήκαμε απέναντι στη στείρα λαγνεία των μεταρρυθμίσεων όσο και στο φαινόμενο του συνταγματικού λαϊκισμού.

Ο ΣΥΡΙΖΑ και η Νέα Δημοκρατία θόλωσαν το ισχυρό πολιτικό μήνυμα που αυτή η αναθεώρηση όφειλε να έχει. Αρνήθηκαν να διαμορφώσουν τις αναγκαίες συνθήκες συναίνεσης και έτσι υποβάθμισαν το ίδιο το Σύνταγμα τελικά σε ένα ακόμη αντικείμενο του πολιτικού ανταγωνισμού και των κομματικών σκοπιμοτήτων. Στον βωμό της πολιτικής επιβίωσης χάθηκε ξανά μια σημαντική ευκαιρία, όπως ακριβώς είχε προηγηθεί και το 2008.

Ο ΣΥΡΙΖΑ προσπαθεί, απαξιωμένος στα τελειώματά του, να επενδύσει πάνω στο μόνο που του έχει απομείνει, την πόλωση και τον διχασμό. Τόσο η κυβερνητική πλειοψηφία όσο και η Νέα Δημοκρατία -οι δύο όψεις του fake δικομματισμού- αποδείχθηκαν πολύ λίγοι για να προχωρήσουν στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις στην παιδεία, την ενέργεια, την αυτοδιοίκηση, τη δικαιοσύνη, τις ανεξάρτητες αρχές. Δυστυχώς, κυριάρχησαν οι παρωπίδες.

Εμείς αρνούμαστε να γίνουμε κομμάτι ενός αντιθεσμικού και αντικοινοβουλευτικού σκηικού. Ακόμη και σε αυτές τις συνθήκες εμείς δεν μένουμε παθητικοί θεατές.

Δεν θα επιτρέψουμε, λοιπόν, να γίνει η αναθεώρηση παιχνίδι για λίγους ούτε σε αυτή τη Βουλή, που έχει απωλέσει σημαντικό βαθμό της νομιμοποίησής της στον δρόμο προς τις εκλογές ούτε όμως και στην επόμενη. Δεν θα επιτρέψουμε με τη δική μας ψήφο η συνταγματική Αναθεώρηση να γίνει υπόθεση μίας μόνο πολιτικής δύναμης. Δεν μπορεί να υπάρχει εν λευκώ εντολή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Και θα κάνουμε ό,τι είναι δυνατό και ό,τι αναλογεί στην πραγματική πολιτική μας ισχύ, για να

μην αφήσουμε επίδοξους της εξουσίας να κόψουν και να ράψουν την αναθεώρηση στα μέτρα τους.

Καμμία διάταξη προς αναθεώρηση με εκατόν ογδόντα ψήφους! Το ξαναλέω, το επαναλαμβάνω, το λέμε όλη την ημέρα, το είπαμε και στην πρώτη συζήτηση για την Αναθεώρηση. Είναι πάρα πολύ σημαντικό για τα επόμενα βήματα και τη σωστή ολοκλήρωση της αναθεωρητικής διαδικασίας από την επόμενη Βουλή.

Ειδικά ως προς το θέμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, εμείς έγκαιρα επισημάναμε την ανάγκη αποσύνδεσης της εκλογής του από τη θητεία της Βουλής και την προκήρυξη πρόωγων εκλογών. Και προφανώς, διαφωνούσαμε πάντα με τη λογική της εργαλειοποίησης του Προέδρου της Δημοκρατίας, της απίστευτης εμπλοκής του στις εξελίξεις και με το να βγάλουμε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας υποψήφιο να κάνει προεκλογική εκστρατεία στα μπαλκόνια. Το θεωρούμε αδιανόητο και πραγματικά αλλάζει το ίδιο το πολίτευμα.

Εμείς, λοιπόν, δεν κάναμε παιχνίδια με αυτό το κορυφαίο ζήτημα, όπως έκαναν ο ΣΥΡΙΖΑ και η Νέα Δημοκρατία. Και έχουμε τοποθετηθεί ξεκάθαρα ως προς το θέμα του Προέδρου της Δημοκρατίας. Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να προέλθει ο επόμενος Πρόεδρος της Δημοκρατίας από την προοδευτική παράταξη. Βρισκόμαστε σε μια πάρα πολύ κρίσιμη, ιστορική –θα έλεγα– συγκυρία στον τόπο και χρειαζόμαστε ένα πρόσωπο που θα μπορεί να ενώνει τον ελληνικό λαό.

Το Κίνημα Αλλαγής και πάντα η μεγάλη δημοκρατική παράταξη είναι ο διαχρονικός θεσμικός εγγυητής της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Σήμερα, όπως και πάντα, εμείς θα εγγυηθούμε την ομαλή λειτουργία της δημοκρατίας μας. Θα στηρίξουμε το οικοδόμημα του κοινοβουλευτισμού, τη λειτουργία των πολιτικών μας θεσμών.

Το Σύνταγμα είναι το θεμέλιο του πολιτεύματος, ο καταστατικός χάρτης της χώρας και για αυτό απαιτείται υπευθυνότητα.

Στεκόμαστε, λοιπόν, απέναντι στον συνταγματικό λαϊκισμό, απέναντι σε πρόχειρες λύσεις, σε τοξικές συνταγές, σε ανέξοδο ακτιβισμό, σε κάθε εξωθεσμική παρέμβαση που ρίχνει νερό στον μύλο των ακραίων αντιδημοκρατικών στοιχείων.

Με τη δική μας συμβολή, τη δική μας εγγύηση ανακόπτουμε την υποβάθμιση του κύρους των θεσμών, αξιώνουμε την εμπέδωση του κράτους δικαίου, διεκδικούμε την ανοικοδόμηση του κοινωνικού κράτους, στοχεύουμε στην εμπέδωση της πολιτικής σταθερότητας και διαφυλάσσουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Εμείς σχεδιάζουμε μία ισχυρή Ελλάδα της γνώσης και της έρευνας, ένα νέο κράτος αποκεντρωμένο, σύγχρονο, εξωστρεφές, κόντρα σε όσους ναρκοθετούν την πορεία προς το αύριο.

Θα επιμενούμε, λοιπόν, στον δρόμο της προόδου και της αλλαγής, στον δρόμο ενός ισχυρού Κεντροαριστερού Κινήματος Αλλαγής, που στηρίζει την ελληνική πολιτεία απέναντι σε όσους την αμφισβητούν και τη χτυπούν.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νικόλαος Βούτσης): Ευχαριστώ την κ. Γεννηματά.

Τον λόγο έχει ο κ. Μιχαολιάκος, Πρόεδρος του Λαϊκού Συνδέσμου -Χρυσή Αυγή.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΑΟΛΙΑΚΟΣ (Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σκοπός της σημερινής συνεδρίασης είναι και αυτή τη φορά η Αναθεώρηση του Συντάγματος, σύμφωνα με τις προτάσεις τις οποίες έχει κάνει ο ΣΥΡΙΖΑ και η Νέα Δημοκρατία.

Θέλω να ρωτήσω, όμως, πόσο σέβεστε το Σύνταγμα, όπως ισχύει μέχρι σήμερα, όταν έχετε αποκλείσει, κατά παράβαση του Συντάγματος, τη Χρυσή Αυγή από όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, από όλες τις διαδικασίες. Ποιο είναι αυτό το οποίο σας νομιμοποιεί να αποκλείετε τη Χρυσή Αυγή;

Και μάλιστα, έχουμε και το κωμικοτραγικό φαινόμενο να καταθέτουν ερωτήσεις οι Βουλευτές της Χρυσής Αυγής και να απαντούν όχι λίγοι Υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ ως εξής: «Σας γνωστοποιούμε ότι εν όψει της εκκρεμούς δίκης για σύσταση εγκλημα-

τικής οργάνωσης, στην οποία ερευνάται η συμμετοχή Βουλευτών της Χρυσής Αυγής, θα απέχουμε από απαντήσεις που μας τίθενται από τον ως άνω ή άλλον Βουλευτή της Χρυσής Αυγής για λόγους συνταγματικής και κοινοβουλευτικής τάξης».

Σας το είπα και στην προηγούμενη συνεδρίαση ότι στο Σύνταγμα διάταξη που λέει ότι δεν πρέπει να μας απαντάτε δεν υπάρχει. Παραβιάζετε το Σύνταγμα και είναι πραγματικά για γέλια και για κλάματα.

Όλοι οι Υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ το υποστηρίζουν, αλλά προπαντός ο Υπουργός Δικαιοσύνης ο κ. Καλογήρου, ο οποίος πρόσφατα, πριν από λίγες ημέρες, κατέθεσε νομοσχέδιο, σύμφωνα με το οποίο κάθε κατηγορούμενος έχει το τεκμήριο της αθωότητας και πηγαίνει κατηγορούμενος στα αστικά δικαστήρια όπου δημόσιο πρόσωπο αμφισβητήσει αυτό το τεκμήριο. Και ο ίδιος ο κ. Καλογήρου, ο οποίος κατέθεσε το νομοσχέδιο για το τεκμήριο της αθωότητας, μας δίνει αυτή την απάντηση.

Πρόκειται πραγματικά περί πολιτικής σχιζοφρένειας, η οποία όμως δεν αφορά μόνο τον ΣΥΡΙΖΑ και τους Υπουργούς, αλλά το σύνολο των κομμάτων της Βουλής αυτής, τα οποία αποδέχονται αυτήν την τακτική εις βάρος της Χρυσής Αυγής.

Αλλά ξέχασα, είστε το δημοκρατικό τόξο και μέσα στο δημοκρατικό τόξο είναι βεβαίως και το ΚΚΕ. Μόνο που η Χρυσή Αυγή έχει καταθέσει στον Άρειο Πάγο δήλωση ότι δεν αποσκοπεί στην βίαιη ανατροπή του πολιτεύματος, ενώ αντίθετα το ΚΚΕ μέσα στο ίδιο το καταστατικό του μιλάει για δικτατορία του προλεταριάτου και λέει ότι σε περίπτωση πολέμου θα στραφεί κατά της αστικής τάξης!

Αυτό είναι το δημοκρατικό τόξο μαζί με το ΚΚΕ! Και απέναντι σε αυτό το τόξο των πολιτικών κομμάτων, που ολόκληρος ο ελληνικός λαός απαξιώνει σε κάθε άκρη της ελληνικής πατρίδας, υπάρχει μια δύναμη που αντιστέκεται, η Ελλάδα που επιμένει, η Χρυσή Αυγή.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Θα επαναλάβω για μία ακόμη φορά ότι αναγνωρίζετε το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού εις βάρος των εθνικών μας συμπεριόντων σε κάποιους μουσουλμάνους που δηλώνουν Τούρκοι. Αναγνωρίζετε το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού ακόμα και σε μία γυναίκα που θέλει να δηλώσει ουδέτερο φύλο ή σε έναν άντρα που θέλει να δηλώσει γυναίκα ή σε μια γυναίκα που θέλει να δηλώσει άντρας. Σε όλους το αναγνωρίζετε, εκτός από εμάς. Σε πείσμα, λοιπόν, της προπαγάνδας σας και της λάσπης σας δεν είμαστε ούτε ναζιστές, ούτε φασίστες. Είμαστε Έλληνες εθνικιστές και επιμένουμε στη θέση μας αυτή!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Όπως είπα και σε προηγούμενη συνεδρίαση, παραθέτοντας τι γράφει στο βιβλίο του «Η ιστορία του φασισμού», εκδόσεις Φίλιππου, ο Στάνλεϊ Πέιλ, αλλά και σε αυτά που έχει γράψει ο ίδιος ο Τζορτζ Όργουελ, ο περίφημος συγγραφέας του 1984 και εμπευστής του Big Brother, ο όρος «φασίστας» σήμερα σημαίνει κάποιος ο οποίος ασκεί αυταρχικά εξουσία. Σίγουρα αυταρχική εξουσία δεν ασκεί η Χρυσή Αυγή.

Είστε εσείς που αντιμετωπίζετε την οργή του ελληνικού λαού για την προδοσία της Συμφωνίας των Πρεσπών ακόμα και με προληπτικές προσαγωγές τις οποίες δικαιολόγησε και η Υπουργός η κ. Γεροβασίλη και η Αναπληρώτριά της η κ. Παπακώστα. Εσείς, λοιπόν, είστε οι φασίστες οι οποίοι ασκείτε αυταρχική πολιτική σε αυτήν τη χώρα ενάντια στη θέληση του λαού, όντας μια θλιβερή πλειοψηφία!

Έρχομαι στην Αναθεώρηση του Συντάγματος. Θα επαναλάβω αυτά τα οποία είχα πει και σε προηγούμενη συνεδρίαση. Αν είχαμε πενήντα Βουλευτές -που δεν έχουμε-, θα καταθέταμε τη δική μας πρόταση στην οποία θα αναφερόμασταν στο άρθρο 4 που λέει ότι όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι έναντι του νόμου, πράγμα το οποίο παραβιάζεται κατά κόρον σε ό,τι αφορά τη Χρυσή Αυγή.

Επιπλέον, το άρθρο 4 λέει ότι όλοι οι δυνάμενοι να φέρουν όπλα πρέπει να υπηρετούν στις Ένοπλες Δυνάμεις. Το Σύνταγμα αυτό και το άρθρο του Συντάγματος που είναι ανελαστικό, το καταστρατηγήσατε, οι κύριοι της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας τότε επί κυβέρνησης Σημίτη, με την αναθεώρηση 2001 και βάλατε μία ερμηνευτική διάταξη ότι δεν αποκλείεται να προβλέπεται διά νόμου η εναλλακτική θητεία.

Βεβαίως, αυτό δεν αρέσει σε πάρα πολλούς μέσα σε αυτήν την Αίθουσα που δεν είχαν την τιμή να φορέσουν το τιμημένο χακί του Έλληνα στρατιώτη, σε φυγόστρατους, λιποτάκτες και αρνητές στράτευσης που τους έχετε και συμβούλους και τους πληρώνετε από τον ελληνικό λαό. Εάν η Χρυσή Αυγή κάποτε κυβερνήσει και υπάρχει ένα εθνικό κράτος, τότε θα πηγαίνουν όλοι οι Έλληνες στον Στρατό, χωρίς εξαίρεση!

Επίσης, θα αναφερθώ στη Νέα Δημοκρατία και στη δική της πρόταση. Θυμίζω ότι ο κ. Μητσοτάκης έθεσε κάποιους όρους, προκειμένου τα αναθεωρητέα άρθρα του ΣΥΡΙΖΑ να γίνουν αποδεκτά, προκειμένου να δεχτεί και ο ΣΥΡΙΖΑ τις προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας.

Λέξη δεν ανέφερε για το άρθρο 3. Πέρασε «στα ψιλά» το άρθρο 3, το οποίο αφήνει χιλιάδες ελληνικές οικογένειες, τις οικογένειες του προσωπικού του ιερού κλήρου της Εκκλησίας της Ελλάδος σε μία αβεβαιότητα.

Επιπλέον, η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ και το άρθρο 3 λέει αυτολεξεί: «Προτείνουμε την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό του άρθρου 3, προκειμένου να κατοχυρωθεί ρητά η θρησκευτική ουδετερότητα του κράτους με διατήρηση, για ιστορικούς λόγους, της αναγνώρισης της ορθόδοξης θρησκείας ως επικρατούσας θρησκείας». Και συμπληρώνει και λέει: «Συμπτίσσεται με πρότασή μας το άρθρο 3 σε μία παράγραφο και προτάσσεται η διακήρυξη ότι η ελληνική πολιτεία είναι θρησκευτικά ουδέτερη και ότι δεν υπάρχει επικρατούσα θρησκεία. Δεν αποτελεί ο όρος «επικρατούσα θρησκεία» αναγνώριση επίσημης κρατικής θρησκείας». Νέα Γαλλική Επανάσταση, λοιπόν, με Ροβεσπιέρο τον Τσίπρα και Σεν Ζίστ τον Τσακαλώτο, έτσι, από το πουθενά.

Η Χρυσή Αυγή θεωρεί την αναθεώρηση του άρθρου αυτού πραγματική βόμβα στα θεμέλια του ελληνικού κράτους, όπως ιδρύθηκε από την Α' Εθνοσυνέλευση των Ελλήνων στην Επίδαυρο.

Σας διαβάζω από τη Διακήρυξη της Επιδαύρου την παρακάτω φράση, από το κεφάλαιο «Το προσωρινό Πολίτευμα της Ελλάδος»: «Εν ονόματι της Αγίας και Αδιαίρετου Τριάδος το ελληνικό Έθνος κηρύττει σήμερον εις εθνικήν συνηγμένη συνέλευση ενώπιον Θεού και ανθρώπων την πολιτική αυτού ύπαρξη και ανεξαρτησία».

Εις το όνομα της Αγίας Τριάδος ιδρύθηκε το ελληνικό κράτος και δεν μπορείτε να το διαλύσετε με καμμία αναθεώρηση και καμμία πλειοψηφία, πόσω μάλλον με την πλειοψηφία της κ. Μεγαλοοικονόμου, της κ. Παπακώστα και των λοιπών που έχετε πάρει, κλέβοντας Βουλευτές από τα άλλα κόμματα. Δεν έχετε κοινοβουλευτική πλειοψηφία! Και αν υπήρχε ίχνος πολιτικής τιμής στην Κυβέρνηση, θα έπρεπε να παραιτηθεί και να προκηρύξει άμεσα εκλογές!

Έχουμε επίσης και το άρθρο 27 που επιτρέπει την αλλαγή των ορίων της επικρατείας με την απόλυτη πλειοψηφία του αριθμού των Βουλευτών. Απαράδεκτο!

Και έρχομαι στο άρθρο 28, το περίφημο άρθρο 28, το οποίο προβλέπει την εκχώρηση εθνικής κυριαρχίας, πράγμα το οποίο συνέβη με τα μνημόνια. Σημειώνεται ότι το άρθρο αυτό έγινε επίσης αντικείμενο της αναθεώρησης του ΠΑΣΟΚ του 2001 και έτσι προσετέθη. Δεν πιστεύουμε εμείς σε κράτος στο οποίο να υπάρχει η δυνατότητα εκχώρησης της εθνικής ανεξαρτησίας. Το κράτος αυτό για εμάς δεν είναι ελεύθερο, είναι προτεκτοράτο.

Όσον αφορά το άρθρο για την αναθεώρηση του άρθρου 62 και του 86 της βουλευτικής ασυλίας και της ασυλίας του νόμου περί ευθύνης Υπουργών, θέλουμε να πούμε ότι καταψηφίζουμε την πρότασή σας για τον απλούστατο λόγο ότι δεν καταργείται κατ' ουσίαν ούτε η βουλευτική ασυλία, ούτε ο νόμος περί ευθύνης Υπουργών. Κοροϊδεύετε τον λαό και λέτε ότι θα εξετάζετε αν είναι πολιτικά τα αδικήματα για τα οποία κατηγορούνται οι Βουλευτές ή οι Υπουργοί, χωρίς να καθορίζετε τι αδικήματα είναι αυτά.

Θυμίζω ότι σε αυτήν τη Βουλή έχει δοθεί η βουλευτική ασυλία για ακάλυπτες επιταγές, για συκοφαντίες, για βιαιοπραγίες μέχρι και για τροχαία. Θυμάστε έναν Βουλευτή ο οποίος είχε σκοτώσει, οδηγώντας μεθυσμένος, μία κοπέλα. Και σε αυτόν ακόμη δώσατε βουλευτική ασυλία.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αν-

τιπρόεδρος της Βουλής κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ)

Αντίθετα, για τη Χρυσή Αυγή έχετε εξαντλήσει κάθε όριο αυστηρότητας και έχετε στείλει περισσότερους Βουλευτές της Χρυσής Αυγής στα δικαστήρια από όσους συνολικά έχουν παραπεμφθεί από τη Βουλή για σαράντα τέσσερα ολόκληρα χρόνια. Και είναι λογικό, γιατί επί σαράντα τέσσερα ολόκληρα χρόνια ήσασταν μόνοι σας, ήσασταν το κόμμα των πολιτικών κομμάτων. Τώρα, ανάμεσά σας, είναι η Χρυσή Αυγή που έρχεται ακόμα περισσότερο δυνατή και δεν μπορείτε να την κλονίσετε με τίποτε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Δεν μπορώ παρά να αναφερθώ και στη Συμφωνία των Πρεσβών και να καταγγείλω τη Νέα Δημοκρατία η οποία διά δηλώσεων τόσο του Προέδρου της όσο και πλείστων στελεχών της λέει ότι, αν γίνει Κυβέρνηση, θα σεβαστεί τη Συμφωνία των Πρεσβών. Και απευθυνόμενος προς τον ελληνικό λαό λέω ότι ψηφίζοντας Νέα Δημοκρατία, αναγνωρίζετε το κράτος «Βόρεια Μακεδονία», για το οποίο μόνο ένα κόμμα αντιτίθεται και λέει ότι δεν θα το αναγνωρίσει ποτέ: η Χρυσή Αυγή των Ελλήνων.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Με αφορμή μάλιστα το ευρωψηφοδέλτιο του ΣΥΡΙΖΑ, όπου πραγματικά ο ρεβανσισμός της Αριστεράς δεν έχει κανένα όριο, βρήκατε όποιον από τον συμμοριτοπόλεμο επώνυμο και τον γόνο του, για να τον κάνετε υποψήφιο Ευρωβουλευτή, έχω να σας πω να μην καλλιεργείτε εμφυλιοπολεμικό κλίμα, γιατί όλα αυτά τελειωσαν στον Γράμμο και δεν σας βολεύει αυτό το πράγμα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Όμως, για την πλήρη κυριαρχία της Αριστεράς μεγάλη ευθύνη έχει η Νέα Δημοκρατία. Σε ολόκληρη την Ευρώπη δεν υπάρχουν κομμουνιστικά κόμματα. Στην Ιταλία, στη Γαλλία έχουν τελειώσει. Εδώ όχι μόνο υπάρχει το επίσημο Κομμουνιστικό Κόμμα, αλλά υπάρχει και ένα άλλο δεύτερο κομμουνιστικό κόμμα, ο ΣΥΡΙΖΑ, το οποίο κυβερνά και η Αριστερά κυριαρχεί απολύτως στην ιδεολογική και πολιτική ζωή.

Θα σας διαβάσω επί του προκειμένου, για να αντιληφθείτε τις ευθύνες της φιλελεύθερης παρατάξεως για την κυριαρχία της Αριστεράς, ένα απόσπασμα ενός εμπειρικού εγγράφου, το οποίο είχε δώσει ο Κωνσταντίνος Τσάτσος στον Κωνσταντίνο Καραμανλή και υπάρχει στα αρχεία του Καραμανλή, με ημερομηνία Δεκέμβριος 1975.

Γράφει, λοιπόν, ο Κωνσταντίνος Τσάτσος: «Οι αριστεροί καθηγηταί με τη μασονική αλληλεγγύη και τη μαχητικότητά τους κατορθώνουν να πληρώσουν όλες τις κενές έδρες με ομοϊδεάτες τους. Έτσι τώρα η Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, άλλοτε προπύργιο αντιδραστικών τάσεων, με γοργό ρυθμό μετασχηματίζεται σε σχολή όπου θα επικρατούν οι αριστερίζοντες, όπως συμβαίνει άλλωστε με τη Φιλοσοφική και τη Νομική Σχολή Θεσσαλονίκης που έχουν ήδη καταντήσει εξαρτήματα του Συγκροτήματος Λαμπράκη. Έτσι οι κύριοι καθηγηταί, και όταν εκλέγουν νέους συναδέλφους ή επιμελητές βοηθούς και όταν διδάσκουν, δρουν ανεξέλεγκτα πολιτικές και γίνονται σημαιοφόροι των αριστερίζοντων φοιτητών.»

Υποστηρίζεται ότι αυτός ο αριστερισμός στα πανεπιστήμια είναι μπόρα που θα περάσει, όπως πέρασε σε πολλές άλλες χώρες. Δεν συμφωνώ και είχε δίκιο ο Κωνσταντίνος Τσάτσος. Έτσι κυριάρχησε η Αριστερά, με τις ευλογίες της Νέας Δημοκρατίας και, επιτέλους, υπάρχει εδώ ένα κόμμα εθνικιστικό, που μπορεί, τολμά και λέει ότι δεν σέβεται ούτε εκτιμά τους αγώνες της Αριστεράς γιατί ήταν αγώνες εθνικής μειοδοσίας που μιλούσαν για ανεξάρτητη Μακεδονία και Θράκη.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

Μας κατηγορείτε συχνά πυκνά οι σύντροφοι του ΣΥΡΙΖΑ ότι συνεργαζόμαστε με τη Νέα Δημοκρατία και η Νέα Δημοκρατία ότι συνεργαζόμαστε με τον ΣΥΡΙΖΑ. Συνέταιροι στην καταστροφή της Ελλάδος Νέα Δημοκρατία και ΣΥΡΙΖΑ θυμίζω ότι ψηφισαν χέρι χέρι το τρίτο μνημόνιο, το ισλαμικό τέμενος, το σύμφωνο συμβίωσης και έχουν δεσμευτεί, βεβαίως, και για την τήρηση της Συμφωνίας των Πρεσβών.

Έρχομαι τώρα στο μείζον πολιτικό θέμα των ημερών μας, την αλλαγή του Ποινικού Κώδικα, ο οποίος δόθηκε ευνοεί τη Χρυσή Αυγή και την οποία έκανε ο ΣΥΡΙΖΑ, για να ευνοήσει τη Χρυσή Αυγή. Σχετική ανακοίνωση έβγαλε η Νέα Δημοκρατία, η νεολαία

του ΣΥΡΙΖΑ, το ΚΚΕ και αντιδρούν για τις αλλαγές στο άρθρο 187.

Για μια ακόμη φορά έχουμε τη γνωστή διαμάχη: Ποιος ενισχύει τη Χρυσή Αυγή; Ο ΣΥΡΙΖΑ ή η Νέα Δημοκρατία; Πάρτε το είδηση. Κανείς από τους δύο. Την ενισχύει ο ελληνικός λαός, γιατί εμείς στα συλλαλητήρια με τις εκατοντάδες χιλιάδες Ελλήνων που κρατούσαν γαλανόλευκη πήγαμε εκεί και μας χαιρετούσε ο κόσμος. Εσείς κρυβόσασταν και όπου εμφανίζεστε σας γιουχάρουν και βλέπετε συνωμοσίες.

Άραγε εκτός από το άρθρο 187, το οποίο μειώνει, κατά την άποψή σας, την ποινή, δεν αλλάζει άλλο άρθρο σ' αυτόν τον Ποινικό Κώδικα; Έχουμε βόμβες μολότοφ. Στο άρθρο 272 του νέου Ποινικού Κώδικα αναφέρεται χαρακτηριστικά: «Όποιος κατασκευάζει, προμηθεύεται ή κατέχει εκρηκτικές ύλες ή βόμβες από τις οποίες μπορεί να προκληθεί κίνδυνος για άνθρωπο, τιμωρείται με φυλάκιση τριών ετών». Από κακούργημα, που τιμωρείτο με είκοσι χρόνια, το κάνετε πλημμέλημα. Είχαμε και τη θρασυτατη και προκλητική δήλωση του Βουλευτού σας Κυρίτση, ο οποίος είπε ότι δεν πέθανε κάποιος από μολότοφ. Ξέχασε τη «MARFIN» και τα κόκκινα εγκλήματα τόσων δεκαετιών. Κανείς δεν διαμαρτυρήθηκε, λοιπόν, γι' αυτό. Καμμία αντίδραση από την Αριστερά για το πράγμα αυτό.

Έχουμε, όμως, και άλλες αλλαγές για τις οποίες δεν διαμαρτυρηθήκατε, όπως την κατάργηση μετά από εβδομήντα χρόνια του νόμου περί καταχραστών του δημοσίου. Έγραψε άρθρο γι' αυτό σήμερα στην εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» ο κ. Σανιδάς, επίτιμος εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, με τίτλο «Είναι αναχρονιστικός ο νόμος περί καταχραστών του δημοσίου;», με υπότιτλο: «Η διατήρηση σε ισχύ του νόμου 1608/1950 είναι απολύτως αναγκαία, αφού η διαφθορά στην Ελλάδα συνεχίζει να παραμένει αμείωτη». Το καταθέτω για τα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Γενικός Γραμματέας του Λαϊκού Συνδέσμου-Χρυσή Αυγή κ. Νικόλαος Μιχαολιάκος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στη αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Καταργείτε τον νόμο περί καταχραστών του δημοσίου. Την ίδια ώρα που βοά ολόκληρος ο ελληνικός λαός για σκάνδαλα, την ίδια ώρα που ο ελληνικός λαός λέει ότι οι πολιτικοί και αυτοί που κυβερνούν είναι κλέφτες, εσείς μειώνετε την ποινή. Σε ποιον είναι δώρο αυτή η ρύθμιση, αλήθεια; Μήπως σε εμάς; Εμείς δεν διαχειριστήκαμε δημόσιο χρήμα, δεν κυβερνήσαμε. Μήπως είναι σ' αυτούς που κυβέρνησαν, δηλαδή στο ΠΑΣΟΚ και στη Νέα Δημοκρατία και μήπως τελικά είναι και δώρο για τον εαυτό σας, αφού θα τελειώσει η εξουσία σας και θα κριθείτε;

Επίσης, καταργείτε τη δωροδοκία υπαλλήλου, το άρθρο 236 και πάτε την ποινή στα τρία χρόνια. Το άρθρο 386 για την απάτη, το άρθρο 336 για τον βιασμό το αλλάζετε και περιορίζεται η έννοια του βιασμού. Για τους απατεώνες, για όσους είναι κάτω από εκατόν είκοσι χιλιάδες ευρώ, στην ουσία δεν υπάρχει πρόβλημα. Έχουμε και το 370 Α' που αφορά τον Υπουργό σας Πολάκη για τη μαγνητοφώνηση ιδιωτικής συνομιλίας, όπου από κακούργημα το κάνετε πλημμέλημα ενώ είναι σε εκκρεμότητα η υπόθεση.

Υπάρχει και το άρθρο 105 για τους πολυίσοβιτες, που ανοίγει τον δρόμο για να βγουν από τη φυλακή οι δολοφόνοι της «17 Νοέμβρη», αλλά μ' αυτό δεν ασχολήθηκε κανείς.

Αλήθεια, θα ήθελα να ρωτήσω: Πώς νομοθετεί ο κ. Καλογήρου; Ως Υπουργός ή σαν κοινοβουλευτικό με εμπάθεια ενάντια στη Χρυσή Αυγή; Για το συγκεκριμένο άρθρο, το 187, ακόμη και μέλος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, ο κ. Μαντάς, είπε ότι δεν πρέπει να γίνεται νομοθέτηση a la carte, δηλαδή να αλλάξει το άρθρο επειδή ακριβώς αφορά στη Χρυσή Αυγή. Όμως, το γεγονός ότι υπάρχουν όλες αυτές οι αναφορές των κομμάτων δείχνει περίτρανα αυτό που είναι η ουσία της υποθέσεως, ότι δηλαδή η δίωξη κατά της Χρυσής Αυγής ήταν και είναι μια δίωξη πολιτική.

Αντί να βλέπουμε, λοιπόν, όλες αυτές τις αλλαγές, με κορυφαία αυτή του νόμου περί καταχραστών δημοσίου που ελαφρύνει τις ποινές, ας πούμε δυο λόγια για το άρθρο 187.

Είναι γνωστό ότι απ' αυτήν εδώ τη Βουλή έχει κυρωθεί η Σύμβαση του Πατέρμο, σύμφωνα με την οποία δεν υπάρχει εγκλη-

ματική οργάνωση αν δεν υπάρχει οικονομικό όφελος. Θα πρέπει να ξέρετε ότι η νομοπαρασκευαστική επιτροπή και το 2014, όταν κυβέρνηση ήταν η Νέα Δημοκρατία, αυτό προέβλεπε και αυτό προέβλεπε και αυτή η νομοπαρασκευαστική επιτροπή, να είναι πλημμέλημα, και επενέβη ο κ. Καλογήρου. Λέει ψέματα ότι δεν άλλαξε τις προτάσεις της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής. Τις άλλαξε εις βάρος της Χρυσής Αυγής.

Εμείς, όμως, δεν έχουμε να φοβηθούμε τίποτε. Καμμία αλλαγή στο πλαίσιο ποινών δεν μας αφορά. Εσείς ήδη μας καταδικάσατε και κοιτάτε την επιμέτρηση των ποινών. Τόσο σεβασμό έχετε, μπολσεβίκοι, στη δικαιοσύνη!

Σας δηλώνω απ' αυτό εδώ το Βήμα ότι μεγαλύτερη απόδειξη πως δεν μας αφορά είναι ότι όταν θα φέρετε τον Ποινικό Κώδικα, η Χρυσή Αυγή δεσμεύεται ότι θα τον καταψηφίσει.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεαστινός): Γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι τη συνεδρίαση μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, πενήντα μαθήτριες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το Γυμνάσιο Αξιού Θεσσαλονίκης.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων κ. Λεβέντης.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων):

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, συζητάμε εκ δευτέρου και σε τελική φάση το ζήτημα της αναθεώρησης του Συντάγματος. Όμως, το ζήτημα αυτό, που είναι ύψιστο, το σαμπόταναν και τα δύο κόμματα -και ο ΣΥΡΙΖΑ και η Νέα Δημοκρατία- και έκαναν προτάσεις ξένες η μία από την άλλη, που μηδενικά κοινά σημεία έχουν, με το πρόσχημα ότι ο ένας εκφράζει τη συντήρηση και ο άλλος την πρόοδο.

Έχω πει ότι κατά τη γνώμη της Ένωσης Κεντρώων και οι δύο εκφράζουν τη συντήρηση και ο ΣΥΡΙΖΑ και η Νέα Δημοκρατία, γιατί πρόοδος δεν είναι να λες απλά ότι είσαι προοδευτικός. Πρόοδος είναι να το αποδεικνύεις με τις πράξεις σου, με τα έργα σου.

Η πρώτη συζήτηση που έκανα εγώ με τον Τσίπρα ήταν για την απλή αναλογική. Την απλή αναλογική στην Αίθουσα αυτήν την ψήφισε μόνο η Ένωση Κεντρώων ουσιαστικά. Το ΚΚΕ σύρθηκε. Δεν ήρθε προθύμως να ψηφίσει. Τη ψήφισε η Ένωση Κεντρώων, γιατί πιστεύαμε στην απλή αναλογική. Του είπα, όμως, του κ. Τσίπρα ότι «αν συνεχίσεις και ψηφίζεις τα νομοσχέδια με 151 και 152, συνεχίζεις τη λογική της ενισχυμένης».

Η απλή αναλογική δεν είναι μόνο να την περάσουμε ως νόμο. Πρέπει να την υιοθετήσουμε ως συναίνεση, να αλλάξει ο πολιτικός χάρτης, να αρχίσουν να επικρατούν συναίνεσεις και συγκλίσεις. Ο κ. Τσίπρας επί τέσσερα χρόνια τώρα τα περνάει με 151 όλα. Σε τι διαφέρει από τον κ. Σαμαρά ή από τον κ. Μητσοτάκη; Σε τι διαφέρει; Αν είχε προσπαθήσει ακόμη και να νομοθετεί λιγότερο, αλλά να νομοθετεί συναινετικά μ' έναν αυξημένο αριθμό ψήφων, θα είχε φανεί στην Ελλάδα τι εστί απλή αναλογική. Θα είχαμε τα πρώτα αποτελέσματα της απλής αναλογικής και θα είχαν πειστεί και οι δύσπιστοι, γιατί πολλοί φοβούνται ότι η απλή αναλογική θα φέρει ακυβερνησία. Χρειάζεται, λοιπόν, ένα στάδιο συναίνεσης. Δεν το προσέφερε ο κ. Τσίπρας. Κυβέρνησε με δεξιά λογική, «ή συμφωνείτε μ' αυτά που λέω εγώ ή κόψτε τον λαιμό σας».

Στο θέμα του Προέδρου της Δημοκρατίας η Ένωση Κεντρώων έχει πει ότι δεν πρέπει να ψηφίζεται από τον λαό ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, γιατί σύμφωνα με τα Συντάγματα όλου του κόσμου, όταν έχουμε δύο πόλους εξουσίας σ' ένα κράτος, οδηγούμεθα αργά ή γρήγορα σε συγκρούσεις.

Αυτό δεν το καταλαβαίνετε; Ο τέως βασιλιάς πώς έχασε τον θρόνο του; Ανέτρεψε τον Γεώργιο Παπανδρέου, απέλυσε έναν Πρωθυπουργό με 54%. Έτσι είναι. Όταν ο πρόεδρος είναι εκλεγμένος, δεν είναι πια διακοσμητικός, έχει κάποια εξουσία. Μπορεί κάτι να μην υπογράψει. Μπορεί κάποια ανωμαλία να δημιουργήσει. Υπάρχει σοφία στα Συντάγματα που δίνουν μόνον έναν πόλο

εξουσίας σε κάθε κράτος, γιατί ξέρουν ότι σε πολλές περιπτώσεις υπήρξε σύγκρουση πόλων και άρα εκτροπή. Αυτό είναι το αποτέλεσμα, η εκτροπή. Ούτε αυτό το κατάλαβε ο κ. Τσίπρας. Καλά, ο κ. Μητσοτάκης δεν θα το καταλάβει, γιατί και ο πατέρας του ήταν πάντα υπέρ της εκλογής προέδρου. Μια φορά που τον είδα εδώ, στο κυλικείο της Βουλής, και του ανέφερα αυτό το θέμα της σύγκρουσης των πόλων, δεν έδειξε να το καταλαβαίνει. Δυστυχώς.

Βγήκε σήμερα σε κάποιο κανάλι ο κ. Μειμαράκης και είπε ότι το Κέντρο δεν χρειάζεται πια. Το έχουν απορροφήσει η Δεξιά και ο ΣΥΡΙΖΑ. Δεν χρειάζεται Κέντρο. Και είπε ότι στις ευρωεκλογές θα γίνει σύγκρουση δύο κόσμων: προόδου και συντήρησης και η τελευταία ψήφος δεν πρέπει να πάει χαμένη. Ποιο σύστημα οδήγησε σε πτώχευση την Ελλάδα; Το σύστημα του δικομματισμού. Αυτό δεν οδήγησε σε πτώχευση την Ελλάδα; Την οδήγησε σε πτώχευση καμία κυβέρνηση συνασπισμού;

Επομένως, γιατί υπάρχουν άνθρωποι σ' αυτήν την Αίθουσα που συνεχίζουν και επιμένουν στην ενός ανδρός αρχή και στην κλοπή Βουλευτών, στην καλπονοθεία Βουλευτών; Γιατί δεν μπορούν να πιστέψουν στην εκπροσώπηση του λαού ισοτίμως. Θέλουν με 20%-25% να κάνουν κυβέρνηση και να λένε μετά «μας ψήφισε ο ελληνικός λαός». Αυτό γίνεται τα τελευταία χρόνια. Αν εξετάσουμε τα νούμερα, το ποσοστό απεχόντων από τις ψηφοφορίες, ποσοστό συμμετεχόντων και τι ποσοστό παίρνει το πρώτο κόμμα και κάνουμε αναγωγή επί του συνόλου, είναι ζήτημα να βρούμε κυβέρνηση με στηριξη πάνω από το 20% με 23% του λαού. Αυτό γίνεται. Είναι μία κατάσταση νοσηρή, την οποία τα κόμματα δεν δείχνουν να θέλουν να αλλάξουν, διότι τους βολεύει.

Μάλιστα ο κ. Τσίπρας λέει τώρα να αλλάξει τον νόμο για τις ευρωεκλογές, να μπορούν οι Βουλευτές να θέτουν και υποψηφιότητα για την Ευρωβουλή. Ξέρετε, στη Γερμανία ο εκλογικός νόμος πρέπει να αλλάζει έξι χρόνια πριν από τις εκλογές στις οποίες θα εφαρμοστεί. Εδώ αλλάζει σαράντα, πενήντα μέρες πριν. Ό,τι γουστάρει ο καθένας κάνει. Πηγαίνετε στη Γερμανία και πείτε: Τώρα έχουμε ευρωεκλογές. Δεν αλλάζουμε, βρε παιδιά, τον νόμο, γιατί έτσι βολεύει; Και όλοι να συμφωνήσουν, δεν προχωρούν. Έξι χρόνια μετά θα εφαρμοστεί. Αυτά, όμως, είναι προχωρημένα μαθηματικά για την Αίθουσα αυτή!

Ως Ένωση Κεντρώων έχουμε ζητήσει την ποινικοποίηση του ρουσφετιού. Και γιατί την έχουμε ζητήσει; Την έχουμε ζητήσει γιατί και το ΑΣΕΠ βγήκε σκάρτο. Τι έκανε το ΑΣΕΠ; Το ΑΣΕΠ έχει γίνει εδώ και πολλά χρόνια, από τον Πεπονί. Από τον Πεπονί και μετά δεν έγιναν ρουσφέτια; Δεν κατεπατήθη;

Επομένως, έχουμε αποδείξει ότι κάνουμε νόμους και μόνοι μας τους ακυρώνουμε και τους υποσκάπτουμε. Το έχουμε αποδείξει αυτό. Μόνο η ποινικοποίηση του ρουσφετιού στο Σύνταγμα, δηλαδή η απαγόρευση της μεσολάβησης Βουλευτή ή κόμματος για τον διορισμό και οι διορισμοί να γίνονται μόνο με μόρια, με τυφλό σύστημα και με βάση τις ανάγκες κάθε οικογένειας και κάθε κοινωνίας, μόνον με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να γλιτώσουμε τη μάζιγα και να πούμε ότι δεν θα ξαναπτωχέυσουμε.

Τώρα βλέπω ότι ο κ. Τσίπρας για να βελτιώσει την κατακρημνιζόμενη εικόνα του έχει αρχίσει τις μονιμοποιήσεις, τριάντα χιλιάδες εκεί, τρακόσιοι σαράντα στις Φυλακές Δράμας. Όλη την ώρα έρχονται στο γραφείο μου και μου ζητούν μονιμοποιήσεις συμβασιούχων: «Είμαστε λίγοι. Είμαστε εκατόν πενήντα». Ακόμα δεν έχουν προσλάβει τους επιτυχόντες του ΑΣΕΠ του 1995. Προσέλαβαν του 1997, του 1998, του 1995 το άφησαν απ' έξω. Και διερωτώμαι: Τι είχε το 1995; Ήταν δίσεκτο και διόρισαν τους επόμενους; Γελώ για πράγματα αυτά.

Η ποινικοποίηση του ρουσφετιού είναι πολύ βασικό πράγμα και θα μπορούσε την Αίθουσα αυτήν να την εξυψώσει. Η Αίθουσα αυτή, όμως, φαίνεται ότι δεν αναζητεί εξύψωση, ζητεί καταβαράθρωση, να είναι στα τάρταρα η αξιοπιστία της και η αξιοπρέπεια της. Ζητούμε αναλογική εκπροσώπηση στα ΜΜΕ. Στα ΜΜΕ έχετε αρχίσει ένας δεξιός, ένας αριστερός στο 95% των πάνελ. Σας ένοιαζε ποτέ αν εμφανίστηκε η Ένωση Κεντρώων; Δεν πιστεύω να σας ένοιαζε! Κάνετε εμπόργκο στο ΣΚΑΪ εσείς του ΣΥΡΙΖΑ γιατί σας ενέπλεξε σε μία ιστορία στο Μάτι, είπε κάποια

πράγματα που θεωρείτε ότι είναι ανακριβή. Εδώ είναι κάτι ουσιαστικότερο. Είναι η Δημοκρατία η ίδια, η εκπροσώπηση όλων των απόψεων.

Λέτε ότι θα εξοντωθούν τα μικρά κόμματα και θα επιβιώσουν τα δύο μεγάλα. Αυτό απλά προσπαθείτε εναγωνίως να κάνετε. Δεν είναι βλάκας ο λαός, όμως, να το κάνει αυτό, γιατί ξέρει ότι την πτώχευση την έφερε ο δικομματισμός, ΠΑΣΟΚ – Νέα Δημοκρατία. Αυτός ο τρόπος διακυβέρνησης της χώρας έφερε την πτώχευση. Είναι σοφός ο λαός και θέλετε τη σοφία του να την καταπατήσετε. Αυτό θέλετε.

Έχουν αρχίσει μετεγγραφές Βουλευτών. Καλό είναι η Βουλή αυτή να τελειώνει για να σταματήσει και αυτό το τραγελαφικό πράγμα, να σχηματίζονται κυβερνητικές πλειοψηφίες με μετεγγραφές. Εγώ θεωρώ ότι μεγαλύτερο έγκλημα από τους αποστάτες που φεύγουν από ένα κόμμα, κάνουν αυτοί που τους δέχονται. Είναι πολύ μεγαλύτερο ηθικό ατόπημα. Από την Ένωση Κεντρώων έχει πάρει Βουλευτή το ΠΑΣΟΚ, έχει πάρει και ο Καμμένος που έλεγε «εγώ δεν σας πείραξα, κύριε Λεβέντη» - πήρε και ο Καμμένος τώρα Βουλευτή-, η Νέα Δημοκρατία πήρε τον κ. Κατσιαντώνη από τη Λάρισα και εσείς μία κυρία.

Επαναλαμβάνω ότι η αδικία της παραβίασης της λαϊκής ετυμγορίας που διαπράττει ο Βουλευτής που αποστατεί, είναι πολύ μικρότερο από το αδικήμα να του δίνεις στέγη. Και λένε: Καλά, αν έρχονταν σε σένα, δεν θα τους έπαιρνες; Δηλαδή αυτή είναι η ηθική; Όποιος περνάει απέξω, του ανοίγεις την πόρτα; Αυτή είναι η ηθική; Αν σας το έκανε εσάς από τον ο Σακελλαρίδη και η Κατριβάνου, από το 2016 θα είχε φύγει ο κ. Τσίπρας. Αυτή είναι η ηθική που διδάσκετε εσείς του ΣΥΡΙΖΑ με τα ηθικά πλεονεκτήματα;

Και λένε κάποιοι: «Μα, εγώ έκατσα λίγο ανεξάρτητος και μετά πήγα». Η μέθοδος αυτή για εμάς ίσχυσε σε όλες τις περιπτώσεις. Έκατσαν για λίγο ανεξάρτητοι, για μερικούς μήνες, και μετά πήγαν. Αυτό ίσχυσε. Δηλαδή, το να κάτσεις λίγο ανεξάρτητος δεν είναι παραβίαση της λαϊκής εντολής; Το οφειλόμενο ποιο ήταν; Να παραδώσεις την έδρα. Αυτό είναι το οφειλόμενο.

Και αυτό έπρεπε συνταγματικά να το ρυθμίσουμε. Εκτός αν θέλουν πάντα τα κόμματα που υπερισχύουν να «τσιμπολογάνε» από τα υπόλοιπα. Εκτός αν έγινε πλέον μενταλιτέ στην Αίθουσα αυτή να λείει ο Τσίπρας και ο Μητσοτάκης: «Α, έβγαλα εκατόν τριάντα. Θα «βουτήξω» και τριάντα σαράντα από δω και από 'κει με διάφορους τρόπους». Εκτός αν αυτός είναι ο τρόπος σκέψης εφεξής. Όμως αυτά θα τα τιμωρήσει ο ελληνικός λαός. Ο ελληνικός λαός τα τιμωρεί αυτά τα πράγματα. Είναι ανήθικα πράγματα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Προέδρου της Ένωσης Κεντρώων)

Για τις δημοσκοπήσεις, τις οποίες κατηγορεί ο κ. Τσίπρας ότι τον «ρίχνουν» -και μπορεί να τον «ρίχνουν», δεν ξέρω, αλλά δεν πολυπιστεύω ότι τον «ρίχνουν», εν πάση περιπτώσει- είχαμε ζητήσει ανεξάρτητη αρχή ελέγχου των ευρημάτων. Πριν δηλαδή η «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» βγάλει τα αποτελέσματα μιας δημοσκόπησης, να ελέγχονται τα ευρήματα, είτε τηλεφωνικά είτε όταν είναι διά κάλλης, από την ανεξάρτητη αρχή.

Τρεις φορές τον έπιασα στο Ναύπλιο από τον γιακά και την τρίτη φορά του λέω: «Θα το κάνουμε αυτό;». Και απάντησε: «Έχουμε καιρό, έχουμε καιρό. Θα το κάνουμε αργότερα». Και τώρα κατηγορεί ότι είναι απατεώνας και τον ρίχνουν.

Όμως, ξέρετε τι κάνει; Λέει καλύτερα να συνεχιστεί αυτό το χάος, ώστε αύριο να μπορώ κι εγώ να ξανακάνω τα ίδια, γιατί σου λέει η Νέα Δημοκρατία πολύ σύντομα θα καταρρεύσει, μ' αυτά που λέει για μείωση φόρων, 2.000 ευρώ για κάθε γέννα, φοροαπαλλαγές, ότι θα επαναδιαπραγματευτεί -λέει- στην Ευρώπη για να μειώσει το πλεόνασμα.

Άρα, η Νέα Δημοκρατία είναι μαγικό κόμμα! Είναι μαγικό κόμμα, θα τα καταφέρει όλα αυτά. Μοιάζει πάρα πολύ η σημερινή Νέα Δημοκρατία με τον κ. Τσίπρα του 2014, που κι εκείνος φοβόριζε την Ευρώπη, έσκιζε μηνμόνια, έκανε τα μύρια όσα. Τα ενθυμείστε.

Η Νέα Δημοκρατία, λοιπόν, πιστεύει ότι δίνοντας 2.000 ευρώ σε κάθε γέννα θα πιάνει κάθε νοικοκύρης οικογενειάρχη να γεννάει παιδιά. Κι ερωτώ: Σε αυτήν την Αίθουσα με 2.000 ευρώ ανα-

στήσατε τα παιδιά σας; Δηλαδή εκείνα που σας έλειπαν ήταν 2.000 ευρώ για να κάνετε παιδιά; Ή πιστεύει στ' αλήθεια ο κ. Μητσοτάκης ότι λύνει το δημογραφικό πρόγραμμα διά της παροχής 2.000 ευρώ σε κάθε παιδί που γεννιέται;

Και μάλιστα είπε και ο Τσίπρας: «Είναι κάτι». Απαντώντας ο Τσίπρας στον Μητσοτάκη για το ότι τα δυο χιλιάδικα θα κάνουν τον άλλον να κάνει παιδί, είπε: «Θα μπορούσαμε να πούμε ότι δεν είναι τίποτα, αλλά είναι κάτι». Ωραία λογική! Υιοθετεί ότι με δύο χιλιάδικα θα γεννάνε παιδιά οι οικογένειες.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Διαμαρτύρεστε για τίποτα; Όχι. Να μην μιλήσω; Να μιλάτε όλο εσείς; Δεν αμφιβάλω ότι αυτή είναι η μέθοδός σας. Δεν αμφιβάλω καθόλου. Να ακούσουμε εσάς για να μάθουμε καλύτερα τα τροπάρια που λέτε όλη μέρα στα κανάλια, να αποστηθίσουμε καλύτερα το ποίημα.

Στους πρόσφυγες τι έχετε κάνει; Δεχθήκατε να επιστρέφουν από τη Γερμανία πρόσφυγες. Αυτό δεχθήκατε. Η σωστή πολιτική κατά την Ένωση Κεντρώων ήταν να επιβάλουμε στη Γερμανία – να προσπαθήσουμε τουλάχιστον – όσες χώρες έκλεισαν τα σύνορα να χάσουν κάποιες χρηματοδοτήσεις από την Ευρώπη και αυτά τα χρήματα να οδεύσουν προς τις χώρες που δέχονται πρόσφυγες, διότι βρίσκονται στην ακτογραμμή με την Τουρκία. Είναι ξεκάθαρο.

Δεν το προσπαθήσατε, παρά παίρνετε «μποναμάδες», ικανοποιείτε κάθε αίτηση των ξένων και γεμίζετε με πρόσφυγες την Ελλάδα. Και τι φταίνει και αυτοί οι άνθρωποι; Άνθρωποι είναι. Όμως πόσους μπορεί να αντέξει αυτή η χώρα; Μπορεί να αντέξει τα πλήθη που έχει ο Ερντογάν και με τα οποία απειλεί; Ο Ερντογάν είχε απειλήσει: «Έχω τρία εκατομμύρια και μπορώ να σας πνίξω». Έτσι είχε πει ο Ερντογάν. Ελήφθη υπ' όψιν τίποτα επ' αυτού, να γίνει κάποια προσπάθεια; Τίποτα δεν έγινε.

Έχω ζητήσει, πριν βγει ένα ομόλογο, από τον Υπουργό Οικονομικών να εγκρίνει η Βουλή το ομόλογο. Ισχύει σε μεγάλες χώρες αυτό. Γιατί κρύβεται ο Υπουργός Οικονομικών; Και ο Σημίτης είχε κάνει ομόλογο, τα οποία, ψάχνοντας μετά, τα βρήκαμε. Τα βρήκαμε στη συνέχεια. Ψάχνοντας τα κιτάπια του Υπουργείου, είδαμε ότι χρωστάμε τη μία φορά 3.000.000.000 την άλλη 2.000.000.000. Γιατί κρύβονται;

Τα ομόλογα δεν έπρεπε να κρύβονται και μόνος του ο Υπουργός να δημιουργεί τα ομόλογα και όλες τις βαθμίδες αξιόχρεων του δημοσίου, αλλά θα έπρεπε να τα εγκρίνει και η Βουλή. Επειδή προστίθεται ποσό στο δημόσιο χρέος, έπρεπε να είναι με την ευθύνη της Βουλής η έκδοση ομολόγων.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει επανειλημμένα το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Προέδρου της Ένωσης Κεντρώων)

Να το πει, λοιπόν, ο μοντέρνος κ. Μητσοτάκης ότι η Βουλή θα ενημερώνεται, αλλά ούτε αυτό, τίποτα. Ενός ανδρός αρχή. Έτσι, όμως, μπαίνετε στην παγίδα του Τσίπρα που θέλει να σας πάει για «δεξιά παρένθεση». Πηγαίνατε τον Τσίπρα για «αριστερή παρένθεση» και μου φαίνεται ότι στον λάκκο που ανοίγατε, θα πέσετε μόνοι σας μέσα.

Τα έβαλε με τη θρησκεία για να δείξει ότι είναι μοντέρνος ο κ. Τσίπρας. Είπε και σήμερα μου φαίνεται κάποια στιγμή: «Ήρθε η εποχή να εκσυγχρονιστούμε, να δείξουμε ότι είμαστε ένα κράτος ουδετερόθηρο, ένα κράτος που δέχεται όλες τις θρησκείες». Γιατί; Δεν δεχόμαστε όλες τις θρησκείες; Δεν το καταλαβαίνω. Υπάρχει στην Ελλάδα δίωξη θρησκείας;

Εδώ λειτουργούν και σύλλογοι και σωματεία, τα οποία λέγεται ότι υπονομεύουν την Ελλάδα. Είναι και αυτά ελεύθερα. Να μην τα ονομάσω τώρα γιατί δεν θέλω. Άρα, ελευθερία υπάρχει, αλλά ποιο είναι το πρόβλημα; Νομίζουν κάποιοι ότι γίνονται μοντέρνοι και σύγχρονοι όταν ποδοπατούν την επίσημη θρησκεία της Ελλάδος. Αυτή είναι η αχαριστία. Άλλοι μας ελευθέρωσαν και άλλοι τώρα κάνουν τσαμπουκάδες.

Εύχομαι να μην ξαναχρηαστεί ποτέ να δώσουμε αγώνες σ' αυτήν τη χώρα. Να δω όμως αυτοί που πάνε να κάνουν ουδετερόθηρο το κράτος, θα είναι στους αγώνες ή πάλι η θρησκεία και ο απλός εφημέριος θα είναι ο αγωνιστής; Γιατί εδώ και τους φτωχούς που ταίζουν, ποιοι τους ταίζουν; Οι Βουλευτές; Το κράτος; Κάποιοι μητροπολίτες τους ταίζουν με μεγάλες δυσκολίες.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ: ... (δεν ακούστηκε)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Δεν σας ακούω, κύριε. Το μόνο που βλέπω είναι ότι ανοιγοκλείνετε το στόμα σας. Δεν σας ακούω. Δεν είναι κι εύκολο από εκεί που είστε και να ήθελα να σας ακούσω.

Αναπτύσσεται συνέχεια στην Ελλάδα η ακροδεξιά. Γιατί, άραγε, αναπτύσσεται; Διότι το λεγόμενο «συνταγματικό τόξο» έχει κουράσει με τους ίδιους και με τους ίδιους, με αιωνόβιους Βουλευτές και αυτό συμβαίνει στη Γερμανία και στη Γαλλία. Πόσο έχει πέσει η δημοτικότητα του Μακρόν; Κάτωθεν του ημίσεος από τις ψήφους που έλαβε.

Επομένως, η κόπωση και η έλλειψη ενδιαφέροντος για τον απλό πολίτη, αυτά άγουν κάποια αμόρφωτα στρώματα της κοινωνίας σε «Χρυσές Αυγές» και ακροδεξιά. Μην παραπονεθείτε αύριο ότι πήρε η ακροδεξιά 6%-7% ή δεν ξέρω τι θα πάρει.

Μην παραπονεθείτε, εσείς της Νέας Δημοκρατίας. Αυτά, ο Καραμανλής ο γέρος κατάφερνε και τα έπαιρνε όλα εκείνος. Μα, με το ρουσφέτι ο Καραμανλής ο γέρος είχε τη δύναμη να βάζει υπό την ομπρέλα του και τους κάπως πιο ήρεμους και τους Ακροδεξιούς. Τώρα που χάθηκε για τη Νέα Δημοκρατία αυτό το πλεονέκτημα, θα αρχίσουν οι δυσκολίες.

Λέτε με στόμφο εσείς, της Νέας Δημοκρατίας, ότι θα κερδίσετε τις εκλογές και με μεγάλα ποσοστά και διακρίνω μια φοβερή αλαζονεία εις τα λόγια σας. Προσέξτε, γιατί η αλαζονεία είναι τόσο ευδιάφανη που θα έχει τα αντίθετα αποτελέσματα. Θα σας φοβηθεί ο κόσμος. Όπως έχει χάσει την εμπιστοσύνη του στον Τσίπρα ο κόσμος, θα φοβηθεί και εσάς, σαν ερχόμενους για να βασανίσετε τον κόσμο. Το παρελθόν σας είναι πολύ κακό.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Προέδρου της Ένωσης Κεντρώων)

Το παρελθόν σας, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, είναι πολύ κακό. Κόψατε τις συντάξεις εις το ήμισυ όλου του κόσμου. Είναι πολύ κακό το παρελθόν σας. Κατηγορείτε τον Τσίπρα, που έκοψε και αυτός, αλλά έπρεπε να λέτε και μια συγγνώμη σε μια Ελλάδα που της κόψατε 50% εσείς τις συντάξεις. Δεν έπρεπε να λέτε μια συγγνώμη;

Ως προς το θέμα της Μακεδονίας...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ: Όχι!

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Όχι, βέβαια, γιατί ξέρετε τι κάνατε, τι βρωμιά κάνατε. Ξέρετε τι κάνατε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΙΜΟΡΕΛΗΣ: Πες τα Πρόεδρε, πες τα!

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Στο θέμα της Μακεδονίας, λοιπόν, έχετε κάνει ένα έγκλημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Κύριε Πρόεδρε...

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Κύριε Πρόεδρε, θέλω να πω αυτά που πρέπει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Προσέξτε τι θα σας πω.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Υπάρχει έξω στα κανάλια φασισμός των δύο κομμάτων. Αν υπάρξει και εις την Αίθουσα αυτή ο ίδιος, δεν υπάρχει λόγος να μετέχουμε στη διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Κύριε Πρόεδρε, προσέξτε τι θα σας πω. Δεν έχω κανέναν λόγο να περιορίσω την ομιλία σας, αλλά υπάρχει παράκληση από Βουλευτές που φεύγουν με τις...

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Να μιλήσουν και αυτοί; Πάλι τα ίδια θα πουν. Θα πουν τίποτα άλλο αυτοί;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Φεύγουν αεροπορικά.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Κύριε Πρόεδρε, όταν μιλούν οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, θα πουν κάτι διαφορετικό από τον Μητσοτάκη ή οι του ΣΥΡΙΖΑ, θα πουν κάτι διαφορετικό από τον Τσίπρα, για να τους δώσετε ξανά τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Όχι, σας μεταφέρω παράκληση από τους Βουλευτές ότι θέλουν να φύγουν.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ (Πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων): Δυο λέξεις για τη Μακεδονία.

Μάχεστε να πείτε ότι το θέμα έληξε. Ξέρετε, όμως, ότι και εδώ, όταν ψήφισε η Αίθουσα αυτή, το 80% του λαού ήταν κατά της Συνθήκης των Πρεσπών. Ξέρουν και οι ξένοι, ο Τραμπ, η Μέρκελ που σας πίεσαν -ήξεραν και αυτοί- ότι το 80% του λαού ήταν κατά. Άρα και οι ξένοι και οι Έλληνες γνώριζαν την αντίθεση του ελληνικού λαού. Μη νομίζετε ότι θα παραμείνει αυτή η συνθήκη σε ισχύ. Ό,τι αντίκειται στη θέληση του λαού καταπίπτει.

Ούτε η Νέα Δημοκρατία φέρθηκε καλά στο μακεδονικό, όσο και αν βγαίνουν και λένε «εμείς δεν ψηφίσαμε». Είχατε βάλει τη σύνθετη ονομασία σαν τρόπο σκέψης σας, την είχατε αναρτήσει και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εξωτερικών και πάνω σ' αυτά βασίστηκε ο Τσίπρας για να κάνει το έγκλημα που έκανε κατά της Μακεδονίας.

Και ως προς το ΠΑΣΟΚ, πήγε ο Βενιζέλος στη συνέλευση του ΟΗΕ και είπε ότι η Ελλάδα έχει κάνει ήδη την υποχώρησή της: Σύνθετη ονομασία. Γιατί; Φωνάζετε μόνο για τη γλώσσα και την ταυτότητα; Στα συλλαλητήρια ακούσατε να μιλούν για γλώσσα; Εγώ δεν άκουσα στα συλλαλητήρια να με πλησιάζει κάποιος και να μου λέει: «Κύριε Λεβέντη, η γλώσσα είναι το πρόβλημα, η ταυτότητα».

Άρα, αυτή η Αίθουσα παραβίασε κάτι πολύ σημαντικό, τη βούληση του ελληνικού λαού. Και θα το πληρώσετε όλοι αυτό, γιατί θα μείνει στην ιστορία αυτή η Βουλή ως η Βουλή που μειοδότησε σε βάρος της Μακεδονίας. Ντροπή!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ένωσης Κεντρώων)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Ευχαριστώ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση και εισερχόμαστε στη λήψη απόφασης (δεύτερη ψηφοφορία) επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής.

Αντικείμενο της σημερινής δεύτερης ψηφοφορίας είναι οι προτεινόμενες για αναθεώρηση διατάξεις του Συντάγματος που συγκέντρωσαν στην πρώτη ψηφοφορία, στις 14 Φεβρουαρίου του 2019, εκατόν πενήντα μία (151) ψήφους και άνω. Οι διατάξεις που στην πρώτη ψηφοφορία συγκέντρωσαν λιγότερες από εκατόν πενήντα μία (151) ψήφους δεν τίθενται σήμερα σε ψηφοφορία, ως μη εγκριθείσες κατά την πρώτη ψηφοφορία.

Πριν προχωρήσουμε στην έναρξη της ψηφοφορίας, θέτω υπ' όψιν σας τα εξής και παρακαλώ για την προσοχή σας. Σας έχει ήδη διανεμηθεί ψηφοδέλτιο το οποίο περιέχει τις διατάξεις προς αναθεώρηση. Το ψηφοδέλτιο που έχετε στα χέρια σας έχει τρεις διακρίσεις με τετραγωνίδια «ναι», «όχι», «παρών», σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής. Σε οποιαδήποτε περίπτωση που δεν υπάρξει σημείωση της ψήφου του Βουλευτή δίπλα από μια διάταξη με ένα «ναι», «όχι» ή «παρών», αυτή θα θεωρηθεί ότι δεν ψηφίστηκε.

Όπως γνωρίζετε, η ψηφοφορία είναι ονομαστική, φανερά και διεξάγεται για όλες τις αναθεωρητέες διατάξεις, όπως αυτές αποτυπώνονται στο ψηφοδέλτιο, ταυτοχρόνως με σημείωση της ψήφου των Βουλευτών χωριστά για κάθε διάταξη, σύμφωνα με το άρθρο 119 παράγραφος 6 του Κανονισμού της Βουλής, το οποίο αναγνωρίζει αυτές τις παρακάτω τρεις ετυμολογίες και μόνο.

Κατά την ανάγνωση του καταλόγου, που θα γίνει από την Έδρα, με την εκφώνηση του ονόματός σας σημειώνετε την πρότιμήσή σας στο ψηφοδέλτιο, το ονοματεπώνυμό σας, την εκλογική περιφέρεια και την Κοινοβουλευτική Ομάδα με την οποία εκλέγεστε, το υπογράφετε στο τέλος και το προσκομίζετε στους

ψηφολέκτες.

Για τις διατάξεις των οποίων αποδέχστε την αναθεώρηση σημειώνετε στο τετραγωνίδιο «ναι» και για εκείνες που δεν αποδέχστε την αναθεώρηση σημειώνετε «όχι». Ο «σταυρός (+)», το «X» ή το «tik ()» είναι αποδεκτά σύμβολα ένδειξης ψήφου. Αντιστοίχως, αν θέλετε, σημειώνετε «παρών». Ακούγοντας το όνομά σας, ένας προς έναν, θα προσέρχεστε στους συναδέλφους κ. Κάτση από τον ΣΥΡΙΖΑ και κ. Κόνσολα από τη Νέα Δημοκρατία, οι οποίοι θα παραλαμβάνουν τα ψηφοδέλτια, θα τα μονογράφουν και θα τα αριθμούν.

Συμπληρώνουμε ότι οι ψηφολέκτες θα κάνουν έναν πρώτο έλεγχο του ψηφοδελτίου μήπως υπάρχει οφθαλμοφανής παραδρομή για τα απαραίτητα τυπικά στοιχεία του, δηλαδή ονοματεπώνυμο και υπογραφή. Σε περίπτωση παράλειψης του ονοματεπωνύμου και της υπογραφής θα γίνεται αμέσως πρόσκληση του Βουλευτή, συμπλήρωση και μονογραφή.

Για τον λόγο αυτόν, παρακαλούμε θερμά -και παρακαλώ για την προσοχή σας- να μην απομακρυνθείτε από την Αίθουσα για τουλάχιστον τριάντα λεπτά από τη στιγμή που θα έχουν ψηφίσει όλοι οι Βουλευτές.

Καλούνται επί του καταλόγου οι συνάδελφοι κ. Γκαρά από τον ΣΥΡΙΖΑ και κ. Βεσυρόπουλος από τη Νέα Δημοκρατία.

Μετά το πέρας της ψηφοφορίας θα σχηματιστούν οκτώ εφορευτικές επιτροπές για την καταμέτρηση των ψηφοδελτίων ως εξής. Κάθε επιτροπή θα είναι τριμελής και θα απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και δύο μέλη. Στις επιτροπές αυτές θα μοιραστεί ίσος αριθμός ψηφοδελτίων. Κάθε επιτροπή θα σχηματίσει πρωτόκολλο καταμέτρησης και στο τέλος θα συνυπολογιστεί το αποτέλεσμα κάθε επιτροπής.

Παρακαλώ να αρχίσει η ανάγνωση του καταλόγου.

(ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μέχρι να ολοκληρωθεί η ψηφοφορία έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, είκοσι έξι μαθήτριες και μαθητές και πέντε εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 6^ο Δημοτικό Σχολείο Χαϊδαρίου και από το 2^ο Δημοτικό Σχολείο Αρχαγγέλου Ρόδου.

Η Βουλή τούς καλωσορίζει.

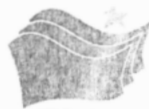
(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Επίσης, ο κ. Παναγιώτης Καμμένος, Πρόεδρος των ΑΝΕΛ, ενημερώνει ότι για λόγους υγείας δεν είναι εφικτό να παρευρίσκεται στη σημερινή συνεδρίαση, που αφορά τη συζήτηση και λήψη απόφασης επί των προτάσεων αναθεώρησης διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με το άρθρο 110, παράγραφος 119 του Κανονισμού, όπως επίσης και στην ψηφοφορία.

Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι έχουν έρθει στο Προεδρείο επιστολές ή τηλεομοιοτυπίες (φαξ) συναδέλφων, σύμφωνα με το άρθρο 70Α του Κανονισμού της Βουλής, με τις οποίες γνωστοποιούν την ψήφο τους. Οι ψήφοι αυτές θα ανακοινωθούν και θα συνυπολογιστούν στην καταμέτρηση, η οποία θα ακολουθήσει.

Οι επιστολές, οι οποίες απεστάλησαν στο Προεδρείο από τους συναδέλφους, σύμφωνα με το άρθρο 70Α του Κανονισμού της Βουλής, θα καταχωριστούν στα Πρακτικά.

(Οι προαναφερθείσες επιστολές καταχωρίζονται στα Πρακτικά και έχουν ως εξής:

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 1272
Ημερομ. 14.03.2019

14 Μαρτίου 2019

Προς τον Αξιότιμο
Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων,
κ. Βούτση Νικόλαο

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Ευρισκόμενος σε αποστολή της Κυβέρνησης, και σύμφωνα με το άρθρο 70^Α του Κανονισμού της Βουλής, σας αποστέλλω το ψηφοδέλτιο της επιλογής μου επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής στην ονομαστική ψηφοφορία που θα διεξαχθεί στις 14 Μαρτίου 2019, στη συνεδρίαση της Βουλής.

Με τιμή

Φάμελλος Σωκράτης

Βουλευτής Β' Θεσσαλονίκης

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 1271
Ημερομ. 14.03.2019

14 Μαρτίου 2019

Προς τον Αξιότιμο
Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων,
κ. Βούτση Νικόλαο

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Ευρισκόμενος σε αποστολή της Κυβέρνησης, και σύμφωνα με το άρθρο 70^Α του Κανονισμού της Βουλής, σας αποστέλλω το ψηφοδέλτιο της επιλογής μου επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής στην ονομαστική ψηφοφορία που θα διεξαχθεί στις 14 Μαρτίου 2019, στη συνεδρίαση της Βουλής.

Με τιμή

Κατρούγκαλος Γεώργιος

Βουλευτής Μεσσηνίας

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 1270
Ημερομ. 14.03.2019

14 Μαρτίου 2019

Προς τον Αξιότιμο
Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων,
κ. Βούτση Νικόλαο

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Ευρισκόμενος σε αποστολή της Κυβέρνησης, και σύμφωνα με το άρθρο 70^Α του Κανονισμού της Βουλής, σας αποστέλλω το ψηφοδέλτιο της επιλογής μου επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής στην ονομαστική ψηφοφορία που θα διεξαχθεί στις 14 Μαρτίου 2019, στη συνεδρίαση της Βουλής.

Με τιμή

Ξανθός Ανδρέας

Βουλευτής Ρεθύμνης

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 1273
Ημερομ. 14.03.2019

14 Μαρτίου 2019

Προς τον Αξιότιμο
Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων,
κ. Βούτση Νικόλαο

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Ευρισκόμενη σε αποστολή της Βουλής, και σύμφωνα με το άρθρο 70^Α του Κανονισμού της Βουλής, σας αποστέλλω το ψηφοδέλτιο της επιλογής μου επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής στην ονομαστική ψηφοφορία που θα διεξαχθεί στις 14 Μαρτίου 2019, στη συνεδρίαση της Βουλής.

Με τιμή

Ιγγλέζη Αικατερίνη

Βουλευτής Χαλκιδικής

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 1268
Ημερομ. 14-03-2019

14 Μαρτίου 2019

Προς τον Αξιότιμο
Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων,
κ. Βούτση Νικόλαο

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Ευρισκόμενος σε αποστολή της Κυβέρνησης, και σύμφωνα με το άρθρο 70^Α του Κανονισμού της Βουλής, σας αποστέλλω το ψηφοδέλτιο της επιλογής μου επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής στην ονομαστική ψηφοφορία που θα διεξαχθεί στις 14 Μαρτίου 2019, στη συνεδρίαση της Βουλής.

Με τιμή

Σταθάκης Γεώργιος

Βουλευτής Χανίων

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Έχει αποσταλεί στο Προεδρείο επιστολή του Βουλευτή κ. Αθανασίου Καβαλά, ο οποίος γνωστοποιεί την ψήφο του επί των αναθεωρητέων διατάξεων. Η ψήφος αυτή δεν προσμετράται στο τελικό αποτέλε-

σμα.

(Η προαναφερθείσα επιστολή καταχωρίζεται στα Πρακτικά και έχει ως εξής:

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΛΑΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2019

Κύριο
Νικόλαο Βούτση
Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων
Ενταύθα

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 1265

Ημερομ. 14/03/2019

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Λόγω ανυπερβλήτου κωλύματος (ασθένεια), αδυνατώ να παρευρεθώ στην ονομαστική ψηφοφορία που θα διεξαχθεί στις **14 Μαρτίου 2019**, συνεδρίαση της Βουλής, στη συζήτηση και λήψη απόφασης επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (δεύτερη ψηφοφορία),

Θα ψήφισα,

- Στις προτάσεις της Κ.Ο. της Νέας Δημοκρατίας, ΝΑΙ σε όλα.
- Στις προτάσεις της Κ.Ο. του Σύριζα, ΝΑΙ στα εξής άρθρα:
Άρθρο 32 παρ.4
Άρθρο 32 παρ.5
Άρθρο 62
Άρθρο 86 παρ.3
Άρθρο 101 Α
- Στις συμπληρωματικές προτάσεις, ΝΑΙ στο Άρθρο 96 παρ.5.

Με εκτίμηση

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΛΑΣ

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ**)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Βαρεμένος): Παρακαλώ να επαναληφθεί η ανάγνωση του καταλόγου ως προς τους απόντες.

(ΜΕΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Βαρεμένος): Υπάρχει συνάδελφος, ο οποίος δεν άκουσε το όνομά του; Κανείς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κηρύσσεται περαιωμένη η ψηφοφορία.

Παρακαλώ να σχηματιστούν οι οκτώ εφορευτικές επιτροπές για την καταμέτρηση των ψήφων:

Στην πρώτη εφορευτική επιτροπή Πρόεδρος είναι ο κ. Πέτρος Κωνσταντίνεας και μέλη ο κ. Κωνσταντίνος Μορφίδης και ο κ. Κωνσταντίνος Βλάσης.

Στη δεύτερη εφορευτική επιτροπή Πρόεδρος είναι ο κ. Δημήτριος Σεβαστάκης και μέλη η κ. Παναγιώτα Βράντζα και η κ. Γεωργία Μαρτίνου.

Στην τρίτη εφορευτική επιτροπή Πρόεδρος είναι ο κ. Ιωάννης Θεοφύλακτος και μέλη ο κ. Αστέριος Καστόρης και ο κ. Δημήτριος Κυριαζίδης, ο οποίος αντικατέστησε τον Γεώργιο Στύλιο.

Στην τέταρτη εφορευτική επιτροπή Πρόεδρος είναι η κ. Ευαγγελία Βαγιωνάκη, η οποία αντικατέστησε τον Σωκράτη Βαρδάκη και μέλη ο κ. Αλέξανδρος Μεικόπουλος και ο κ. Ιωάννης Αντωνιάδης.

Στην πέμπτη εφορευτική επιτροπή Πρόεδρος είναι ο κ. Γεώργιος Τσόγκας και μέλη ο κ. Δημήτριος Βέττας και ο κ. Γεώργιος Κατσιαντώνης.

Στην έκτη εφορευτική επιτροπή Πρόεδρος είναι ο κ. Ιωάννης Στέφος και μέλη η κ. Παναγιώτα Δριτσέλη και ο κ. Βασίλειος Γιόγιακας.

Στην έβδομη εφορευτική επιτροπή Πρόεδρος είναι ο κ. Γεώργιος Ουρσουζίδης και μέλη η κ. Ελισάβετ Σκούφα και ο κ. Χρήστος Μπουκώρος.

Στην όγδοη εφορευτική επιτροπή Πρόεδρος είναι ο κ. Δημήτριος Γάκης και μέλη ο κ. Γεώργιος Πάλλης και ο κ. Ιάσωνας Φωτήλας.

Παρακαλώ τους κυρίους ψηφολέκτες να προβούν στην καταμέτρηση των ψήφων.

(ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Βαρεμένος): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μέχρι να ολοκληρωθεί η καταμέτρηση να κάνω τις εξής ανακοινώσεις:

Ο Βουλευτής κ. Θεόδωρος Παραστατίδης ζητεί άδεια ολιγοήμερης απουσίας στο εξωτερικό από 21-3-2019 έως 25-3-2019. Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Βαρεμένος): Συνεπώς η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, σαράντα τρεις μαθήτριες και μαθητές και τρεις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 77ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης.

Η Βουλή τούς καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Επίσης έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, τριάντα έξι μαθήτριες και μαθητές και τέσσερις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 3ο Δημοτικό Σχολείο Σταυρούπολης Θεσσαλονίκης.

Η Βουλή τούς καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ**)

(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Κυρίες και κύριοι

συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το αποτέλεσμα της διεξαχθείσης ψηφοφορίας.

Οι ψήφοι είναι ανά διάταξη.

Α' ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ

Άρθρο 3 παράγραφος 1:

ΝΑΙ 156

ΟΧΙ 101

ΠΑΡΩΝ 15

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 3 παράγραφος 2:

ΝΑΙ 156

ΟΧΙ 101

ΠΑΡΩΝ 15

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 3 παράγραφος 3 (κατάργηση παραγράφου):

ΝΑΙ 171

ΟΧΙ 99

ΠΑΡΩΝ 2

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 3 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης):

ΝΑΙ 156

ΟΧΙ 114

ΠΑΡΩΝ 2

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 13 παράγραφος 5:

ΝΑΙ 154

ΟΧΙ 99

ΠΑΡΩΝ 19

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 21 παράγραφος 1:

ΝΑΙ 160

ΟΧΙ 110

ΠΑΡΩΝ 2

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 21 παράγραφος 3:

ΝΑΙ 160

ΟΧΙ 110

ΠΑΡΩΝ 2

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 21 (προσθήκη παραγράφου 7):

ΝΑΙ 158

ΟΧΙ 112

ΠΑΡΩΝ 2

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 22 παράγραφος 1:

ΝΑΙ 173

ΟΧΙ 95

ΠΑΡΩΝ 4

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 22 παράγραφος 2:

ΝΑΙ 160

ΟΧΙ 108

ΠΑΡΩΝ 4

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 22 παράγραφος 4:

ΝΑΙ 164

ΟΧΙ 103

ΠΑΡΩΝ 5

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 22 παράγραφος 5:

ΝΑΙ 158

ΟΧΙ 111

ΠΑΡΩΝ 3

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 28 παράγραφος 2:

ΝΑΙ 154

ΟΧΙ 118

ΠΑΡΩΝ 0

ΣΥΝΟΛΟ 272

Άρθρο 32 παράγραφος 4:

ΝΑΙ 224
 ΟΧΙ 47
 ΠΑΡΩΝ 1
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 32 παράγραφος 5:
 ΝΑΙ 224
 ΟΧΙ 47
 ΠΑΡΩΝ 1
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 33 παράγραφος 2:
 ΝΑΙ 169
 ΟΧΙ 99
 ΠΑΡΩΝ 4
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 37 παράγραφος 2:
 ΝΑΙ 153
 ΟΧΙ 104
 ΠΑΡΩΝ 15
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 38 παράγραφος 1:
 ΝΑΙ 154
 ΟΧΙ 117
 ΠΑΡΩΝ 1
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 44 παράγραφος 2:
 ΝΑΙ 153
 ΟΧΙ 104
 ΠΑΡΩΝ 15
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 54 παράγραφος 1:
 ΝΑΙ 156
 ΟΧΙ 99
 ΠΑΡΩΝ 16
 ΣΥΝΟΛΟ 271
 Άρθρο 54 παράγραφος 4:
 ΝΑΙ 160
 ΟΧΙ 97
 ΠΑΡΩΝ 15
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 54 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης):
 ΝΑΙ 155
 ΟΧΙ 115
 ΠΑΡΩΝ 2
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 56 (προσθήκη παραγράφου 5):
 ΝΑΙ 157
 ΟΧΙ 113
 ΠΑΡΩΝ 1
 ΣΥΝΟΛΟ 271
 Άρθρο 59 παράγραφος 1:
 ΝΑΙ 169
 ΟΧΙ 100
 ΠΑΡΩΝ 3
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 59 παράγραφος 2
 ΝΑΙ 169
 ΟΧΙ 98
 ΠΑΡΩΝ 3
 ΣΥΝΟΛΟ 270
 Άρθρο 62
 ΝΑΙ 237
 ΟΧΙ 34
 ΠΑΡΩΝ 0
 ΣΥΝΟΛΟ 271
 Άρθρο 73
 ΝΑΙ 171
 ΟΧΙ 98
 ΠΑΡΩΝ 3
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 84 παράγραφος 2
 ΝΑΙ 154

ΟΧΙ 117
 ΠΑΡΩΝ 1
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 86 παράγραφος 3
 ΝΑΙ 255
 ΟΧΙ 17
 ΠΑΡΩΝ 0
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 86 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης)
 ΝΑΙ 175
 ΟΧΙ 95
 ΠΑΡΩΝ 1
 ΣΥΝΟΛΟ 271
 Άρθρο 101Α
 ΝΑΙ 232
 ΟΧΙ 36
 ΠΑΡΩΝ 4
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 102 παράγραφος 2
 ΝΑΙ 169
 ΟΧΙ 101
 ΠΑΡΩΝ 2
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Β' ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ
 ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
 Άρθρο 68 παράγραφος 2
 ΝΑΙ 247
 ΟΧΙ 20
 ΠΑΡΩΝ 5
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 112 παράγραφος 4 (κατάργηση παραγράφου)
 ΝΑΙ 234
 ΟΧΙ 20
 ΠΑΡΩΝ 18
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 113 (κατάργηση)
 ΝΑΙ 233
 ΟΧΙ 20
 ΠΑΡΩΝ 19
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 114 παράγραφος 1
 ΝΑΙ 232
 ΟΧΙ 21
 ΠΑΡΩΝ 19
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 114 παράγραφος 2 (κατάργηση παραγράφου)
 ΝΑΙ 233
 ΟΧΙ 21
 ΠΑΡΩΝ 18
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 115 παράγραφος 1
 ΝΑΙ 232
 ΟΧΙ 20
 ΠΑΡΩΝ 20
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 115 παράγραφος 2
 ΝΑΙ 232
 ΟΧΙ 20
 ΠΑΡΩΝ 20
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 115 παράγραφος 3 (κατάργηση παραγράφου)
 ΝΑΙ 232
 ΟΧΙ 20
 ΠΑΡΩΝ 20
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 115 παράγραφος 4 (κατάργηση παραγράφου)
 ΝΑΙ 232
 ΟΧΙ 20
 ΠΑΡΩΝ 20
 ΣΥΝΟΛΟ 272
 Άρθρο 119 παράγραφος 1 (κατάργηση παραγράφου)

ΝΑΙ 232
ΟΧΙ 20
ΠΑΡΩΝ 20
ΣΥΝΟΛΟ 272
Γ' ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
Άρθρο 5 παράγραφος 2:
ΝΑΙ 174
ΟΧΙ 98
ΠΑΡΩΝ 0
ΣΥΝΟΛΟ 272
Άρθρο 25 παράγραφος 3:
ΝΑΙ 171
ΟΧΙ 98
ΠΑΡΩΝ 3
ΣΥΝΟΛΟ 272
Άρθρο 38 παράγραφος 2:
ΝΑΙ 159
ΟΧΙ 97
ΠΑΡΩΝ 16
ΣΥΝΟΛΟ 272
Άρθρο 96 παράγραφος 5:
ΝΑΙ 237

ΟΧΙ 17
ΠΑΡΩΝ 18
ΣΥΝΟΛΟ 272
Άρθρο 101 παράγραφος 1:
ΝΑΙ 153
ΟΧΙ 97
ΠΑΡΩΝ 22
ΣΥΝΟΛΟ 272
Άρθρο 101 παράγραφος 4:
ΝΑΙ 174
ΟΧΙ 95
ΠΑΡΩΝ 3
ΣΥΝΟΛΟ 272
Άρθρο 101 (εισαγωγή ερμηνευτικής παραγράφου):
ΝΑΙ 174
ΟΧΙ 96
ΠΑΡΩΝ 2
ΣΥΝΟΛΟ 272
Οι θέσεις των Βουλευτών θα καταχωριστούν στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης.
(Οι θέσεις των Βουλευτών καταχωρίζονται στα Πρακτικά και έχουν ως εξής:

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

(συγκεντρωτικά αποτελέσματα)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ 4Δ/14.3.2019

1. ΨΗΦΟΙ ΑΝΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Α΄ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Κ.Ο. ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ

ΔΙΑΤΑΞΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
Άρθρο 3 παρ. 1 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης της θρησκευτικής ουδετερότητας του κράτους.	156	101	15	272
Άρθρο 3 παρ. 2 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης της θρησκευτικής ουδετερότητας του κράτους.	156	101	15	272
Άρθρο 3 παρ. 3 (κατάργηση παραγράφου) κατάργηση της παραγράφου 3 του άρθρου 3	171	99	2	272
Άρθρο 3 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης) προσθήκη ερμηνευτικής δήλωσης προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης της θρησκευτικής ουδετερότητας του κράτους.	156	114	2	272
Άρθρο 13 παρ. 5 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης του πολιτικού όρκου.	154	99	19	272
Άρθρο 21 παρ. 1 προς την κατεύθυνση αναγνώρισης κρατικής εγγύησης ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για όλους, μέσα από καθολικές κοινωνικές υπηρεσίες και εισοδηματικές ενισχύσεις.	160	110	2	272
Άρθρο 21 παρ. 3 προς την κατεύθυνση αναγνώρισης κοινωνικού δικαιώματος στην υγεία και υποχρέωσης του κράτους να παρέχει καθολική πρόσβαση σε αποτελεσματικές παροχές υγείας μέσω του Εθνικού Συστήματος Υγείας.	160	110	2	272
Άρθρο 21 (προσθήκη παραγράφου 7) προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης του δημόσιου ελέγχου των βασικών κοινωνικών αγαθών, όπως το νερό και η ηλεκτρική ενέργεια, ώστε τα δίκτυα διανομής τους να υπόκεινται σε καθεστώς δημόσιας υπηρεσίας και να τελούν σε δημόσιο έλεγχο και προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης των κοινών αγαθών.	158	112	2	272
Άρθρο 22 παρ. 1 προς την κατεύθυνση αναγνώρισης ίσης αμοιβής για ίσης αξίας εργασία ανεξάρτητα από την ηλικία.	173	95	4	272
Άρθρο 22 παρ. 2 προς την κατεύθυνση συνταγματικής κατοχύρωσης των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό του ελάχιστου μισθού και του δικαιώματος μονομερούς προσφυγής των κοινωνικών εταίρων στη διαιτησία.	160	108	4	272
Άρθρο 22 παρ. 4 προς την κατεύθυνση της αναγνώρισης ότι η επίταξη υπηρεσιών απαγορεύεται ως μέτρο αντιμετώπισης των συνεπειών απεργίας.	164	103	5	272
Άρθρο 22 παρ. 5 προς την κατεύθυνση αναγνώρισης του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλιση υπό την έννοια ότι το κράτος υποχρεώνεται να εξασφαλίζει αποτελεσματική προστασία έναντι όλων των ασφαλιστικών κινδύνων μέσω ενός ενιαίου συστήματος καθολικής κάλυψης, στο πλαίσιο δημόσιου αναδιανεμητικού συστήματος, που λειτουργεί βάσει των αρχών της αλληλεγγύης και της ανταποδοτικότητας.	158	111	3	272
Άρθρο 28 παρ. 2 προς την κατεύθυνση της υποχρέωσης κύρωσης με δημοψήφισμα διεθνών συνθηκών που προβλέπουν μεταβίβαση κυριαρχικών αρμοδιοτήτων του κράτους.	154	118	0	272
Άρθρο 32 παρ. 4 προς την κατεύθυνση αποσύνδεσης της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής και σε περίπτωση αδυναμίας κοινοβουλευτικής εκλογής άμεση εκλογή, εφόσον έχουν προηγηθεί διαδοχικές ψηφοφορίες εντός εξαμήνου από την έναρξη της κοινοβουλευτικής διαδικασίας.	224	47	1	272
Άρθρο 32 παρ. 5 προς την κατεύθυνση αποσύνδεσης της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής και σε περίπτωση αδυναμίας κοινοβουλευτικής εκλογής άμεση εκλογή, εφόσον έχουν προηγηθεί διαδοχικές ψηφοφορίες εντός εξαμήνου από την έναρξη της κοινοβουλευτικής διαδικασίας.	224	47	1	272

ΔΙΑΤΑΞΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
Άρθρο 33 παρ. 2 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης του πολιτικού όρκου.	169	99	4	272
Άρθρο 37 παρ. 2 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης υποχρεωτικής βουλευτικής ιδιότητας για τον Πρωθυπουργό.	153	104	15	272
Άρθρο 38 παρ. 1 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης της εποικοδομητικής ψήφου δυσπιστίας.	154	117	1	272
Άρθρο 44 παρ. 2 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης δημοψηφισμάτων με λαϊκή πρωτοβουλία.	153	104	15	272
Άρθρο 54 παρ. 1 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης αναλογικού εκλογικού συστήματος.	156	99	16	271
Άρθρο 54 παρ. 4 προς την κατεύθυνση της δυνατότητας ορισμού από ενιαίο ψηφοδέλτιο έως πέντε (5) βουλευτών απόδημου Ελληνισμού.	160	97	15	272
Άρθρο 54 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης) προς την κατεύθυνση διευκρίνισης ότι πάγιο αναλογικό εκλογικό σύστημα είναι αυτό στο οποίο η αναλογία εδρών δεν αποκλίνει περισσότερο από 10% από την αναλογία ψήφων.	155	115	2	272
Άρθρο 56 (προσθήκη παραγράφου 5) προς την κατεύθυνση καθιέρωσης προσωρινού κωλύματος εκλογιμότητας μετά από τρεις (3) βουλευτικές περιόδους.	157	113	1	271
Άρθρο 59 παρ. 1 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης του πολιτικού όρκου.	169	100	3	272
Άρθρο 59 παρ. 2 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης του πολιτικού όρκου.	169	98	3	270
Άρθρο 62 προς την κατεύθυνση περιορισμού της βουλευτικής ασυλίας αποκλειστικά στα αδικήματα που σχετίζονται με τη βουλευτική ιδιότητα εντός ή εκτός Βουλής.	237	34	0	271
Άρθρο 73 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας.	171	98	3	272
Άρθρο 84 παρ. 2 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης της εποικοδομητικής ψήφου δυσπιστίας.	154	117	1	272
Άρθρο 86 παρ. 3 προς την κατεύθυνση περιορισμού των προνομιακών ρυθμίσεων περί ποινικής ευθύνης Υπουργών, ιδίως μέσω της κατάργησης της αποσβεστικής προθεσμίας και της κατάργησης της δυνατότητας αναστολής της δίωξης, της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας.	255	17	0	272
Άρθρο 86 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης) προς την κατεύθυνση διευκρίνισης ότι το πεδίο ισχύος του άρθρου αναφέρεται αποκλειστικά στα αδικήματα που τελέστηκαν κατά την άσκηση και όχι επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων.	175	95	1	271
Άρθρο 101Α προς την κατεύθυνση περιορισμού της δυνατότητας ίδρυσης ανεξάρτητων αρχών, της διευκόλυνσης του τρόπου επιλογής των μελών τους και της ενίσχυσης του κοινοβουλευτικού ελέγχου τους.	232	36	4	272
Άρθρο 102 παρ. 2 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης αναλογικού εκλογικού συστήματος στις εκλογές για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και θέσπισης τοπικών λαϊκών συνελεύσεων, δημοψηφισμάτων και λαϊκών πρωτοβουλιών και αναγνώρισης δυνατότητας απονομής εκλογικού δικαιώματος σε αλλοδαπούς με μόνιμη εγκατάσταση στη χώρα.	169	101	2	272

Β ' ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Κ.Ο. ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΔΙΑΤΑΞΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
Άρθρο 68 παρ. 2 Δικαιώματα κοινοβουλευτικών μειοψηφιών	247	20	5	272
Άρθρο 112 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου) Κατάργηση μεταβατικής διάταξης	234	20	18	272
Άρθρο 113 (κατάργηση) Κατάργηση μεταβατικού άρθρου	233	20	19	272
Άρθρο 114 παρ. 1 Περί ισχύος άρθρων 30, 32 Συντάγματος	232	21	19	272
Άρθρο 114 παρ. 2 (κατάργηση παραγράφου) Κατάργηση μεταβατικής διάταξης	233	21	18	272
Άρθρο 115 παρ. 1 Παραμομπτή εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων ενώπιον του ΕΣ	232	20	20	272
Άρθρο 115 παρ. 2 Σύνθεση ΑΕΔ	232	20	20	272
Άρθρο 115 παρ. 3 (κατάργηση παραγράφου) Κατάργηση μεταβατικής διάταξης	232	20	20	272
Άρθρο 115 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου) Κατάργηση μεταβατικής διάταξης	232	20	20	272
Άρθρο 119 παρ. 1 (κατάργηση παραγράφου) Κατάργηση μεταβατικής διάταξης	232	20	20	272

Γ ' ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΔΙΑΤΑΞΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
Άρθρο 5 παρ. 2 Συμπληρωματική πρόταση βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης της απόλυτης προστασίας, ζωής, τιμής και ελευθερίας χωρίς διάκριση φύλου, ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού.	174	98	0	272
Άρθρο 25 παρ. 3 Συμπληρωματική πρόταση βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ προς την κατεύθυνση εισαγωγής της αρχής της επιείκειας στο πεδίο των θεμελιωδών δικαιωμάτων και κατάργηση της ισχύουσας διάταξης περί καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος.	171	98	3	272
Άρθρο 38 παρ. 2 Συμπληρωματική πρόταση του Ε' Αντιπροέδρου της Βουλής, κ. Δημητρίου Κρεμαστινού, και Βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ Ένωσης Κεντρώων - Ανεξαρτήτων Βουλευτών (μετά την Επιτροπή): «ορισμός αναπληρωτή Πρωθυπουργού σε περίπτωση αδυναμίας επιτέλεσης των πρωθυπουργικών καθηκόντων από τον Πρωθυπουργό για λόγους υγείας». Συμπεριλαμβάνεται στην πρόταση της Δημοκρατικής Συμπαρατάξης.	159	97	16	272
Άρθρο 96 παρ. 5 Δικαστικό Σώμα Ενόπλων Δυνάμεων	237	17	18	272
Άρθρο 101 παρ. 1 Συμπληρωματική πρόταση βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ προς την κατεύθυνση καθιέρωσης διάταξης ότι νόμος ορίζει το σύστημα περιφερειακής οργάνωσης της κεντρικής διοίκησης.	153	97	22	272
Άρθρο 101 παρ. 4 Συμπληρωματική πρόταση βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ προς την κατεύθυνση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας της διοίκησης και της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των νησιωτικών και ορεινών περιοχών.	174	95	3	272
Άρθρο 101 (εισαγωγή ερμηνευτικής παραγράφου) Συμπληρωματική πρόταση βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ προς την κατεύθυνση προσαρμογής του διοικητικού μοντέλου στο περιβάλλον των νησιωτικών και ορεινών περιοχών με την εκπόνηση επιχειρησιακών σχεδίων και την παροχή κινήτρων στους δημοσίους υπαλλήλους.	174	96	2	272

2. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΑΝ 151 ΕΩΣ ΚΑΙ 179 ΨΗΦΟΥΣ

ΔΙΑΤΑΞΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
Άρθρο 3 παρ. 1 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης της θρησκευτικής ουδετερότητας του κράτους.	156	101	15	272
Άρθρο 3 παρ. 2 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης της θρησκευτικής ουδετερότητας του κράτους.	156	101	15	272
Άρθρο 3 παρ. 3 (κατάργηση παραγράφου) κατάργηση της παραγράφου 3 του άρθρου 3	171	99	2	272
Άρθρο 3 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης) προσθήκη ερμηνευτικής δήλωσης προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης της θρησκευτικής ουδετερότητας του κράτους.	156	114	2	272
Άρθρο 5 παρ. 2 Συμπληρωματική πρόταση βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης της απόλυτης προστασίας, ζωής, τιμής και ελευθερίας χωρίς διάκριση φύλου, ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού.	174	98	0	272
Άρθρο 13 παρ. 5 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης του πολιτικού όρκου.	154	99	19	272
Άρθρο 21 παρ. 1 προς την κατεύθυνση αναγνώρισης κρατικής εγγύησης ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για όλους, μέσα από καθολικές κοινωνικές υπηρεσίες και εισοδηματικές ενισχύσεις.	160	110	2	272
Άρθρο 21 παρ. 3 προς την κατεύθυνση αναγνώρισης κοινωνικού δικαιώματος στην υγεία και υποχρέωσης του κράτους να παρέχει καθολική πρόσβαση σε αποτελεσματικές παροχές υγείας μέσω του Εθνικού Συστήματος Υγείας.	160	110	2	272
Άρθρο 21 (προσθήκη παραγράφου 7) προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης του δημόσιου ελέγχου των βασικών κοινωνικών αγαθών, όπως το νερό και η ηλεκτρική ενέργεια, ώστε τα δίκτυα διανομής τους να υπόκεινται σε καθεστώς δημόσιας υπηρεσίας και να τελούν σε δημόσιο έλεγχο και προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης των κοινών αγαθών.	158	112	2	272
Άρθρο 22 παρ. 1 προς την κατεύθυνση αναγνώρισης ίσης αμοιβής για ίσης αξίας εργασία ανεξάρτητα από την ηλικία.	173	95	4	272
Άρθρο 22 παρ. 2 προς την κατεύθυνση συνταγματικής κατοχύρωσης των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό του ελάχιστου μισθού και του δικαιώματος μονομερούς προσφυγής των κοινωνικών εταίρων στη διαιτησία.	160	108	4	272
Άρθρο 22 παρ. 4 προς την κατεύθυνση της αναγνώρισης ότι η επίταξη υπηρεσιών απαγορεύεται ως μέτρο αντιμετώπισης των συνεπειών απεργίας.	164	103	5	272
Άρθρο 22 παρ. 5 προς την κατεύθυνση αναγνώρισης του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλιση υπό την έννοια ότι το κράτος υποχρεώνεται να εξασφαλίζει αποτελεσματική προστασία έναντι όλων των ασφαλιστικών κινδύνων μέσω ενός ενιαίου συστήματος καθολικής κάλυψης, στο πλαίσιο δημόσιου αναδιανεμητικού συστήματος, που λειτουργεί βάσει των αρχών της αλληλεγγύης και της ανταποδοτικότητας.	158	111	3	272
Άρθρο 25 παρ. 3 Συμπληρωματική πρόταση βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ προς την κατεύθυνση εισαγωγής της αρχής της επείκειας στο πεδίο των θεμελιωδών δικαιωμάτων και κατάργηση της ισχύουσας διάταξης περί καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος.	171	98	3	272
Άρθρο 28 παρ. 2 προς την κατεύθυνση της υποχρέωσης κύρωσης με δημοψήφισμα διεθνών συνθηκών που προβλέπουν μεταβίβαση κυριαρχικών αρμοδιοτήτων του κράτους.	154	118	0	272
Άρθρο 33 παρ. 2 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης του πολιτικού όρκου.	169	99	4	272
Άρθρο 37 παρ. 2 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης υποχρεωτικής βουλευτικής ιδιότητας για τον Πρωθυπουργό.	153	104	15	272
Άρθρο 38 παρ. 1 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης της εποικοδομητικής ψήφου δυσπιστίας.	154	117	1	272
Άρθρο 38 παρ. 2 Συμπληρωματική πρόταση του Ε' Αντιπροέδρου της Βουλής, κ. Δημητρίου Κρεμαστινού, και Βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ Ένωσης Κεντρώων - Ανεξαρτήτων Βουλευτών (μετά την Επιτροπή): «ορισμός αναπληρωτή Πρωθυπουργού σε περίπτωση αδυναμίας επιτέλεσης των πρωθυπουργικών καθηκόντων από τον Πρωθυπουργό για λόγους υγείας». Συμπεριλαμβάνεται στην πρόταση της Δημοκρατικής Συμπαράταξης.	159	97	16	272
Άρθρο 44 παρ. 2 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης δημοψηφισμάτων με λαϊκή πρωτοβουλία.	153	104	15	272
Άρθρο 54 παρ. 1 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης αναλογικού εκλογικού συστήματος.	156	99	16	271
Άρθρο 54 παρ. 4 προς την κατεύθυνση της δυνατότητας ορισμού από ενιαίο ψηφοδέλτιο έως πέντε (5) βουλευτών απόδημου Ελληνισμού.	160	97	15	272

ΔΙΑΤΑΞΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
Άρθρο 54 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης) προς την κατεύθυνση διευκρίνισης ότι πάγιο αναλογικό εκλογικό σύστημα είναι αυτό στο οποίο η αναλογία εδρών δεν αποκλίνει περισσότερο από 10% από την αναλογία ψήφων.	155	115	2	272
Άρθρο 56 (προσθήκη παραγράφου 5) προς την κατεύθυνση καθιέρωσης προσωρινού κωλύματος εκλογιμότητας μετά από τρεις (3) βουλευτικές περιόδους.	157	113	1	271
Άρθρο 59 παρ. 1 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης του πολιτικού όρκου.	169	100	3	272
Άρθρο 59 παρ. 2 προς την κατεύθυνση κατοχύρωσης του πολιτικού όρκου.	169	98	3	270
Άρθρο 73 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας.	171	98	3	272
Άρθρο 84 παρ. 2 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης της εποικοδομητικής ψήφου δυσπιστίας.	154	117	1	272
Άρθρο 86 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης) προς την κατεύθυνση διευκρίνισης ότι το πεδίο ισχύος του άρθρου αναφέρεται αποκλειστικά στα αδικήματα που τελέστηκαν κατά την άσκηση και όχι επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων.	175	95	1	271
Άρθρο 102 παρ. 2 προς την κατεύθυνση καθιέρωσης αναλογικού εκλογικού συστήματος στις εκλογές για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και θέσπισης τοπικών λαϊκών συνελεύσεων, δημοψηφισμάτων και λαϊκών πρωτοβουλιών και αναγνώρισης δυνατότητας απονομής εκλογικού δικαιώματος σε αλλοδαπούς με μόνιμη εγκατάσταση στη χώρα.	169	101	2	272
Άρθρο 101 παρ. 1 Συμπληρωματική πρόταση βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ προς την κατεύθυνση καθιέρωσης διάταξης ότι νόμος ορίζει το σύστημα περιφερειακής οργάνωσης της κεντρικής διοίκησης.	153	97	22	272
Άρθρο 101 παρ. 4 Συμπληρωματική πρόταση βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ προς την κατεύθυνση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας της διοίκησης και της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των νησιωτικών και ορεινών περιοχών.	174	95	3	272
Άρθρο 101 (εισαγωγή ερμηνευτικής παραγράφου) Συμπληρωματική πρόταση βουλευτών ΣΥΡΙΖΑ προς την κατεύθυνση προσαρμογής του διοικητικού μοντέλου στο περιβάλλον των νησιωτικών και ορεινών περιοχών με την εκπόνηση επιχειρησιακών σχεδίων και την παροχή κινήτρων στους δημοσίους υπαλλήλους.	174	96	2	272

3. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΑΝ 180 ΨΗΦΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΩ

ΔΙΑΤΑΞΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
Άρθρο 32 παρ. 4 προς την κατεύθυνση αποσύνδεσης της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής και σε περίπτωση αδυναμίας κοινοβουλευτικής εκλογής άμεση εκλογή, εφόσον έχουν προηγηθεί διαδοχικές ψηφοφορίες εντός εξαμήνου από την έναρξη της κοινοβουλευτικής διαδικασίας.	224	47	1	272
Άρθρο 32 παρ. 5 προς την κατεύθυνση αποσύνδεσης της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής και σε περίπτωση αδυναμίας κοινοβουλευτικής εκλογής άμεση εκλογή, εφόσον έχουν προηγηθεί διαδοχικές ψηφοφορίες εντός εξαμήνου από την έναρξη της κοινοβουλευτικής διαδικασίας.	224	47	1	272
Άρθρο 62 προς την κατεύθυνση περιορισμού της βουλευτικής ασυλίας αποκλειστικά στα αδικήματα που σχετίζονται με τη βουλευτική ιδιότητα εντός ή εκτός Βουλής.	237	34	0	271
Άρθρο 68 παρ. 2 Δικαιώματα κοινοβουλευτικών μειοψηφιών	247	20	5	272
Άρθρο 86 παρ. 3 προς την κατεύθυνση περιορισμού των προνομιακών ρυθμίσεων περί ποινικής ευθύνης Υπουργών, ιδίως μέσω της κατάργησης της αποσβεστικής προθεσμίας και της κατάργησης της δυνατότητας αναστολής της δίωξης, της διαδικασίας ή της κύριας διαδικασίας.	255	17	0	272
Άρθρο 96 παρ. 5 Δικαστικό Σώμα Ενόπλων Δυνάμεων	237	17	18	272
Άρθρο 101Α προς την κατεύθυνση περιορισμού της δυνατότητας ίδρυσης ανεξάρτητων αρχών, της διευκόλυνσης του τρόπου επιλογής των μελών τους και της ενίσχυσης του κοινοβουλευτικού ελέγχου τους.	232	36	4	272
Άρθρο 112 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου) Κατάργηση μεταβατικής διάταξης	234	20	18	272
Άρθρο 113 (κατάργηση) Κατάργηση μεταβατικού άρθρου	233	20	19	272
Άρθρο 114 παρ. 1 Περί ισχύος άρθρων 30, 32 Συντάγματος	232	21	19	272

ΔΙΑΤΑΞΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΠΑΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
Άρθρο 114 παρ. 2 (κατάργηση παραγράφου) Κατάργηση μεταβατικής διάταξης	233	21	18	272
Άρθρο 115 παρ. 1 Παραμομπή εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων ενώπιον του ΕΣ	232	20	20	272
Άρθρο 115 παρ. 2 Σύνθεση ΑΕΔ	232	20	20	272
Άρθρο 115 παρ. 3 (κατάργηση παραγράφου) Κατάργηση μεταβατικής διάταξης	232	20	20	272
Άρθρο 115 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου) Κατάργηση μεταβατικής διάταξης	232	20	20	272
Άρθρο 119 παρ. 1 (κατάργηση παραγράφου) Κατάργηση μεταβατικής διάταξης	232	20	20	272

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΙΖ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
Επανεκτίπωση 11/2/2019

ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 20ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2015

ΕΔΡΕΣ 300

ΣΥΝΟΔΟΣ Δ'
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ
(ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ)
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
(Έδρες 12)

	N	O
1. Δραγασάκης Ιωάννης	+	
2. Φωτίου Θεανώ	+	
3. Κοτζιάς Νικόλαος	+	
4. Χριστοδουλοπούλου Αναστασία	+	
5. Γαβρόγλου Κωνσταντίνος	+	
6. Φορτσάκης Θεόδωρος	+	
7. Σταμάτης Δημήτριος	+	
8. Κεραμέως Νίκη	+	
9. Οικονόμου Βασίλειος	+	
10. Παππάς Χρήστος	+	
11. Θεοχαρόπουλος Αθανάσιος	+	
12. Παπαρήγα Αλεξάνδρα	+	

Α' ΑΘΗΝΩΝ
(Δήμος Αθηναίων)
(Έδρες 14)

	N	O
1. Φλαμπουράρης Αλέξανδρος	+	
2. Βούτσης Νικόλαος	+	
3. Φύλης Νικόλαος	+	
4. Βερναρδάκης Χριστόφορος	+	
5. Κεφαλογιάννη Όλγα	+	
6. Κικίλιας Βασίλειος	+	
7. Μπακογιάννη Θεοδώρα (Ντόρα)	+	
8. Κακλαμάνης Νικήτας	+	
9. Μιχαολιάκος Νικόλαος	+	
10. Σκανδαλίδης Κωνσταντίνος	+	
11. Κανέλλη Γαρυφαλλιά (Λιάνα)	+	
12. Λυκούδης Σπυρίδων	+	
13. Κουντουρά Έλενα	+	
14. Γεωργιάδης Μάριος	+	

Β' ΑΘΗΝΩΝ
(Υπόλοιπο πρώην Δήμου Αθηναίων)
(Έδρες 44)

	N	O
1. Τσακαλώτος Ευκλείδης	+	
2. Κουρουμπλής Παναγιώτης	+	
3. Παππάς Νικόλαος	+	
4. Μπαλάφας Ιωάννης	+	
5. Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)	+	
6. Ξυδάκης Νικόλαος	+	
7. Τόσκα Νικόλαος	+	
8. Παπαδόπουλος Χριστόφορος	+	
9. Δημαράς Γεώργιος	+	
10. Θεωνάς Ιωάννης	+	
11. Σπύρτζης Χρήστος	+	
12. Καφαντάρη Χαρούλα	+	
13. Τσιρώνης Ιωάννης	+	
14. Αυλωνίτου Ελένη	+	
15. Καρβαδιά Ιωαννέτα (Ανέτα)	+	
16. Παναγιώτης Ευστάθιος (Στάθης)	+	
17. Κυρίσης Γεώργιος	+	
18. Μειμαράκης Ευάγγελος - Βασίλειος	+	
19. Δένδιας Νικόλαος - Γεώργιος	+	
20. Μητσοτάκης Κυριάκος	+	

Σύνολο

	N	O
21. Γεωργιάδης Σπυρίδων - Άδωνις	+	
22. Χατζηδάκης Κωνσταντίνος (Κωστής)	+	
23. Βαρβιτσιώτης Μιλτιάδης	+	
24. Κουμουτσάκος Γεώργιος	+	
25. Καραμανλή Άννα	+	
26. Βούλτεψη Σοφία	+	
27. Ασημακοπούλου Άννα - Μισέλ	+	
28. Γιακουμάτος Γεράσιμος	+	
29. Παπακώστα-Σιδηροπούλου Αικατερίνη	+	
30. Γερμενής Γεώργιος	+	
31. Παναγιώταρος Ηλίας	+	
32. Ζαρούλια Ελένη	+	
33. Γεννηματά Φωτεινή (Φώφη)	+	
34. Λοβέρδος Ανδρέας	+	
35. Κουτσούμπας Δημήτριος	+	
36. Παφίλης Αθανάσιος	+	
37. Κατωτής Χρήστος	+	
38. Ψαριανός Γρηγόριος	+	
39. Θεοχάρης Θεοχάρης (Χάρης)	+	
40. Αμυράς Γεώργιος	+	
41. Καμμένος Παναγιώτης (Πάνος)	+	
42. Κούτς Τέρνερ - Σπένσερ - Νικόλαος	+	
43. Λεβέντης Βασίλης	+	
44. Καρράς Γεώργιος-Δημήτριος	+	

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
(Έδρες 7)

	N	O
1. Βαρεμένος Γεώργιος	+	
2. Τριανταφύλλου Μαρία	+	
3. Σαλμάς Μάριος	+	
4. Καραγκούνης Κωνσταντίνος	+	
5. Μπαρμπαρούσης Κωνσταντίνος	+	
6. Κωνσταντόπουλος Δημήτριος	+	
7. Μωραΐτης Νικόλαος	+	

ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ
(Έδρες 3)

	N	O
1. Γκιόλας Ιωάννης	+	
2. Ανδριανός Ιωάννης	+	
3. Μανιάτης Ιωάννης	+	

ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
(Έδρες 3)

	N	O
1. Παπαηλιού Γεώργιος	+	
2. Βλάχης Κωνσταντίνος	+	
3. Κωνσταντινόπουλος Οδυσσέας	+	

ΝΟΜΟΣ ΑΡΤΗΣ
(Έδρες 3)

	N	O
1. Γεροβασίλη Όλγα	+	
2. Τσίρκας Βασίλειος	+	
3. Στύλιος Γεώργιος	+	

ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
(Πρώην υπόλοιπο Αττικής)
(Έδρες 15)

	N	O
1. Μπαλτάς Αριστείδης-Νικόλαος-Δημήτριος	+	
2. Αθανασίου Αθανάσιος (Νάσος)	+	
3. Σκουρολιάκος Παναγιώτης (Πάνος)	+	

Σύνολο

2. ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ (ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ)

	N	O
4. Πάντζας Γεώργιος		
5. Δέδες Ιωάννης		
6. Βορίδης Μαυρουδής (Μάκης)		
7. Μαρτίνου Γεωργία		
8. Βλάχος Γεώργιος		
9. Μπούρας Αθανάσιος		
10. Κασιδιάρης Ηλίας		
11. Χριστοφιλοπούλου Παρασκευή (Εύη)		
12. Γκιόκας Ιωάννης		
13. Μαυρωτάς Γεώργιος		
14. Κατσίκης Κωνσταντίνος		
15. Καβαδέλλας Δημήτριος		

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ

(Έδρες 8)

1. Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)	
2. Σπαρτινός Κωνσταντίνος	
3. Ριζούλης Ανδρέας	
4. Κατσανιώτης Ανδρέας	
5. Παπαθεοδώρου Θεόδωρος	
6. Καραθανασόπουλος Νικόλαος	
7. Φωτήλας Ιάσωνας	
8. Νικολόπουλος Νικόλαος	

ΝΟΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

(Έδρες 3)

1. Θηβαίος Νικόλαος	
2. Κουτσούμπας Ανδρέας	
3. Καρακώστας Ευάγγελος	

ΝΟΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

(Έδρα 1)

1. Μπιγιάλας Χρήστος	
----------------------	--

ΝΟΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ

(Έδρες 3)

1. Καραγιαννίδης Χρήστος	
2. Κυριαζίδης Δημήτριος	
3. Κεφαλίδου Χαρούλα (Χαρά)	

ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

(Έδρες 5)

1. Σαντορινιός Νεκτάριος	
2. Γάκης Δημήτριος	
3. Καματερός Ηλίας	
4. Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος)	
5. Κρεμαστίνος Δημήτριος	

ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ

(Έδρες 4)

1. Καΐσας Γεώργιος	
2. Γκαρά Αναστασία	
3. Ρίζος Δημήτριος	
4. Δημοσχάκης Αναστάσιος (Τάσος)	

ΝΟΜΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ

(Έδρες 6)

1. Αποστόλου Ευάγγελος	
2. Ακριώτης Γεώργιος	
3. Πρατσόλης Αναστάσιος (Τάσος)	
4. Λιβανίου Ζωή	
5. Κεδίκογλου Συμεών (Σίμος)	
6. Μίχος Νικόλαος	

ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

(Έδρα 1)

1. Κοντογεώργος Κωνσταντίνος	
------------------------------	--

Σύνολο

ΝΟΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

(Έδρα 1)

	N	O
1. Κοντονής Χαράλαμπος - Σταύρος		

ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ

(Έδρες 5)

1. Γεωργοπούλου - Σαλτάρη Ευσταθία (Έφη)	
2. Μπαξεβανάκης Δημήτριος	
3. Μπαλαούρας Γεράσιμος (Μάκης)	
4. Τζαβάρας Κωνσταντίνος	
5. Κουτσούκος Γιάννης	

ΝΟΜΟΣ ΗΜΑΘΙΑΣ

(Έδρες 4)

1. Καρασαρλίδου Ευφροσύνη (Φρόσω)	
2. Ουρσουζίδης Γεώργιος	
3. Αντωνίου Χρήστος	
4. Βεσυρόπουλος Απόστολος	

ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

(Έδρες 8)

1. Τσίπρας Αλέξιος	
2. Μιχελογιαννάκης Ιωάννης	
3. Βαρδάκης Σωκράτης	
4. Ηγουμενίδης Νικόλαος	
5. Αυγενάκης Ελευθέριος	
6. Κεγκέρογλου Βασίλειος	
7. Συντυχάκης Εμμανουήλ	
8. Δανέλλης Σπυριδών	

ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ

(Έδρες 2)

1. Κάτσης Μάριος	
2. Γιόγιακας Βασίλειος	

Α' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(Πρώην Δήμος Θεσσαλονίκης)

(Έδρες 16)

1. Παρασκευόπουλος Νικόλαος	
2. Αμανατίδης Ιωάννης	
3. Κουράκης Αναστάσιος (Τάσος)	
4. Μπόλαρης Μάρκος	
5. Μηταφίδης Τριαντάφυλλος	
6. Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος	
7. Καραμανλής Κωνσταντίνος	
8. Γκιουλέκας Κωνσταντίνος	
9. Καλαφάτης Σταύρος	
10. Ράπτη Ελένη	
11. Γρέγος Αντώνιος	
12. Βενιζέλος Ευάγγελος	
13. Δελής Ιωάννης	
14. Θεοδωράκης Σταύρος	
15. Ζουράρης Κωνσταντίνος	
16. Σαρίδης Ιωάννης	

Β' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(Υπόλοιπο Ν. Θεσσαλονίκης)

(Έδρες 9)

1. Φάμελλος Σωκράτης	
2. Μάρδας Δημήτριος	
3. Καραόγλου Θεόδωρος	
4. Αναστασιάδης Σάββας	
5. Αρβανιτίδης Γεώργιος	
6. Βαρδαλής Αθανάσιος	
7. Μάρκου Αικατερίνη	
8. Λαζαρίδης Γεώργιος	
9. Φωκάς Αριστείδης	

Σύνολο

3. ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ (ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ)

ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

(Έδρες 5)

	N	O
1. Μαντάς Χρήστος	+	
2. Στέφος Ιωάννης	+	
3. Τζούφη Μερóπη	+	
4. Καραγιάννης Ιωάννης	+	
5. Τασούλας Κωνσταντίνος	+	

ΝΟΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

(Έδρες 4)

	N	O
1. Εμμανουηλίδης Δημήτριος	+	
2. Μορφίδης Κωνσταντίνος	+	
3. Παπαφιλίππου Γεώργιος	+	
4. Παναγιωτόπουλος Νικόλαος	+	

ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ

(Έδρες 4)

	N	O
1. Λάππας Σπυρίδωνας	+	
2. Κατσαβριά-Σιωροπούλου Χρυσούλα	+	
3. Βράντζα Παναγιώτα	+	
4. Τσιάρας Κωνσταντίνος	+	

ΝΟΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

(Έδρες 2)

	N	O
1. Τελιγιωρίδου Ολυμπία	+	
2. Αντωνίου Μαρία	+	

ΝΟΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

(Έδρες 3)

	N	O
1. Βάκη Φωτεινή	+	
2. Παυλίδης Κωνσταντίνος	+	
3. Αϊβατίδης Ιωάννης	+	

ΝΟΜΟΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

(Έδρα 1)

	N	O
1. Θεοπεφτάτου Αφροδίτη	+	

ΝΟΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ

(Έδρες 3)

	N	O
1. Παραστατίδης Θεόδωρος	+	
2. Γεωργαντάς Γεώργιος	+	
3. Χατζησάββας Χρήστος	+	

ΝΟΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

(Έδρες 5)

	N	O
1. Δημητριάδης Δημήτριος	+	
2. Μουμουλίδης Θεμιστοκλής	+	
3. Θεοφύλακτος Ιωάννης	+	
4. Ντζιμάνης Γεώργιος	+	
5. Κασαπίδης Γεώργιος	+	

ΝΟΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

(Έδρες 4)

	N	O
1. Θελερίτη Μαρία	+	
2. Ψυχογιός Γεώργιος	+	
3. Τσόγκας Γεώργιος	+	
4. Δήμας Χρήστος	+	

ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

(Έδρες 4)

	N	O
1. Συρμαλένιος Νικόλαος	+	
2. Συρίγος Αντώνιος	+	
3. Μανιός Νικόλαος	+	
4. Βρούτσης Ιωάννης	+	

Σύνολο

ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

(Έδρες 3)

	N	O
1. Αραχωβίτης Σταύρος	+	
2. Δαβάκης Αθανάσιος	+	
3. Γρηγοράκος Λεωνίδας	+	

ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ

(Έδρες 8)

	N	O
1. Βαγενά Άννα	+	
2. Παπαδόπουλος Νικόλαος	+	
3. Χαρακόπουλος Μάξιμος	+	
4. Κέλλας Χρήστος	+	
5. Λαμπρούλης Γεώργιος	+	
6. Μπαργιώτας Κωνσταντίνος	+	
7. Κόκκαλης Βασίλειος	+	
8. Κατσιαντώνης Γεώργιος	+	

ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

(Έδρες 2)

	N	O
1. Θραψανιώτης Εμμανουήλ	+	
2. Πλακιωτάκης Ιωάννης	+	

ΝΟΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ

(Έδρες 3)

	N	O
1. Πάλλης Γεώργιος	+	
2. Αθανασίου Χαράλαμπος	+	
3. Τάσσης Σταύρος	+	

ΝΟΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΟΣ

(Έδρα 1)

	N	O
1. Καρβαδάς Αθανάσιος	+	

ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

(Έδρες 6)

	N	O
1. Μεικόπουλος Αλέξανδρος	+	
2. Παπανάτσιου Αικατερίνη	+	
3. Μπαλλής Συμεών (Μάκης)	+	
4. Μπουκώρος Χρήστος	+	
5. Ηλιόπουλος Παναγιώτης	+	
6. Στεργίου Κωνσταντίνος	+	

ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

(Έδρες 5)

	N	O
1. Κατρούγκαλος Γεώργιος	+	
2. Κοζομπόλη - Αμανατίδη Παναγιώτα	+	
3. Κωνσταντινέας Πέτρος	+	
4. Σαμαράς Αντώνιος	+	
5. Κουκούτσης Δημήτριος	+	

ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ

(Έδρες 3)

	N	O
1. Ζεϊμπέκ Χουσεΐν	+	
2. Γιαννακίδης Ευστάθιος	+	
3. Στογιαννίδης Γρηγόριος	+	

Α' ΠΕΙΡΑΙΩΣ

(Δήμος Πειραιώς, μετά των Δήμων Αιγίνης, Κυθήρων, Μεθάνων, Πόρου, Σπετσών, Τροιζήνος, Ύδρας και των Κοινοτήτων Αγκιστρίου και Αντικυθήρων)

(Έδρες 6)

	N	O
1. Δρίτσας Θεόδωρος	+	
2. Σταματάκη Ελένη	+	
3. Δουζίνας Κωνσταντίνος	+	
4. Γενιά Γεωργία	+	
5. Κατσαφάδος Κωνσταντίνος	+	
6. Κούζηλος Νικόλαος	+	

Σύνολο

4. ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ (ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ)

Β' ΠΕΙΡΑΙΩΣ

(Υπόλοιπο πρώην Δήμου Πειραιώς μετά της νήσου Σαλαμίνος)
(Έδρες 8)

	N	O
1. Βίτσας Δημήτριος	+	
2. Κασιμάτη Ειρήνη (Νίνα)	+	
3. Καρακώστα Ευαγγελία (Εύη)	+	
4. Τραγάκης Ιωάννης	+	
5. Λαγός Ιωάννης	+	
6. Μανωλάκου Διαμάντω	+	
7. Καμμένος Δημήτριος	+	
8. Μεγαλοοικονόμου Θεοδώρα	+	

ΝΟΜΟΣ ΠΕΛΛΗΣ

(Έδρες 4)

	N	O
1. Τζάκρη Θεοδώρα	+	
2. Σηφάκης Ιωάννης	+	
3. Καρασμάνης Γεώργιος	+	
4. Σαχινίδης Ιωάννης	+	

ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ

(Έδρες 4)

	N	O
1. Σκούφα Ελισσάβετ	+	
2. Τζαμακλής Χαρίλαος	+	
3. Καστόρης Αστέριος	+	
4. Κουκοδήμος Κωνσταντίνος	+	

ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

(Έδρες 2)

	N	O
1. Μπάρκας Κωνσταντίνος	+	
2. Γιαννάκης Στέργιος	+	

ΝΟΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

(Έδρες 2)

	N	O
1. Ξανθός Ανδρέας	+	
2. Κεφαλογιάννης Ιωάννης	+	

ΝΟΜΟΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

(Έδρες 3)

	N	O
1. Μουσταφά Μουσταφά	+	
2. Καρα Γιουσούφ Αϊχάν	+	
3. Αχμέτ Ιλχάν	+	

ΝΟΜΟΣ ΣΑΜΟΥ

(Έδρα 1)

	N	O
1. Σεβαστάκης Δημήτριος	+	

Σύνολο

ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ

(Έδρες 6)

	N	O
1. Σταμπουλή Αφροδίτη	+	
2. Καραμανλής Κωνσταντίνος	+	
3. Αραμπατζή Φωτεινή	+	
4. Τζελέπης Μιχαήλ	+	
5. Κόλλια-Τσαρουχά Μαρία	+	
6. Μεγαλομύστακας Αναστάσιος	+	

ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

(Έδρες 4)

	N	O
1. Παπαδόπουλος Αθανάσιος	+	
2. Δριτσέλη Παναγιώτα	+	
3. Σιμορέλης Χρήστος	+	
4. Σκρέκας Κωνσταντίνος	+	

ΝΟΜΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

(Έδρες 5)

	N	O
1. Καραναστάσης Απόστολος	+	
2. Βέττας Δημήτριος	+	
3. Μιχελής Αθανάσιος	+	
4. Σαρακιώτης Ιωάννης	+	
5. Σταϊκούρας Χρήστος	+	

ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ

(Έδρες 2)

	N	O
1. Σέλτσας Κωνσταντίνος	+	
2. Αντωνιάδης Ιωάννης	+	

ΝΟΜΟΣ ΦΩΚΙΔΟΣ

(Έδρα 1)

	N	O
1. Κωστοπαναγιώτου Ηλίας	+	

ΝΟΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

(Έδρες 3)

	N	O
1. Ιγγλέζη Αικατερίνη	+	
2. Βαγιωνάς Γεώργιος	+	
3. Βλάχου Σωτηρία	+	

ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ

(Έδρες 4)

	N	O
1. Σταθάκης Γεώργιος	+	
2. Πολάκης Παύλος	+	
3. Βαγιωνάκη Ευαγγελία (Βάλια)	+	
4. Μπαλωμενάκης Αντώνης	+	

ΝΟΜΟΣ ΧΙΟΥ

(Έδρες 2)

	N	O
1. Μιχαηλίδης Ανδρέας	+	
2. Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης)	+	

Σύνολο

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

» »
» »

ΣΥΝΟΛΟ ΨΗΦΙΣΑΝΤΩΝ

.....ΝΑΙ.....

.....ΟΧΙ.....

.....Λευκών.....

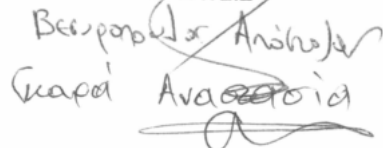
.....Παρόντων.....

.....272

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αναστάσιος Κουράκης): Με τη συναίνεση

του Σώματος και ώρα 20.26' λύεται η συνεδρίαση για αύριο, ημέρα Παρασκευή 15 Μαρτίου 2019 και ώρα 10.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ